

GERALD DURRELL

A HAHAGÁJ

FORDÍTOTTA

GÁLVÖLGYI JUDIT

A FEDÉLRAJZOT ÉS AZ ILLUSZTRÁCIÓKAT

RÉBER LÁSZLÓ

KÉSZÍTETTE

GERALD DURRELL A HAHAGÁJ

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1987

KÖTETÜNK A KÖVETKEZŐ KIADÁS ALAPJÁN KÉSZÜLT: GERALD DURRELL:

THE MOCKERY BIRD

WILLIAM COLLINS SONS AND CO. LTD., LONDON, 1981 COPYRIGHT © GERALD

DURRELL, 1981

HUNGÁRIÁN TRANSLATION © GÁLVÖLGYI JUDIT, 1987

HU ISSN 0139-4029

VIDÁM KÖNYVEK

KIADTA AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ

A KIADÁSÉRT AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA FELEL SZEDTE A

NYOMDAIPARI FÉNYSZEDŐ ÜZEM

NYOMTA AZ ALFÖLDI NYOMDA

A NYOMDAI RENDELÉS TÖRZSSZÁMA: 3221.66-14-2

KÉSZÜLT DEBRECENBEN, 1987-BEN

A SOROZATOT BORBÁS MÁRIA SZERKESZTI

FELELŐS SZERKESZTŐ: BORBÁS MÁRIA

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: MACZÓ ZSUZSANNA

MŰSZAKI VEZETŐ: MIKLÓSI IMRE

KÉSZÜLT 67 000 PÉLDÁNYBAN, 13,8 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN ISBN 963 07

4316 7

38- Ft

ELSŐ FEJEZET

ZENKALI ZENGZETEK

A tenger legvégső peremén, azon a képzeletbeli vonalon, ahol az Indiai- meg a Csendes-óceán vizei egymásba olvadnak, ott fekszik Zenkali, ez a zöld és kellemes sziget; olyan távol, hogy azt hinnéd, ez a föld nem befolyásolhatja a külvilágot, s az sem a szigetet. És mégis, Zenkali történetének volt két hónapja, amikor lázba hozta az egész civilizált világot meg a civilizálatlan világ jelentős részét is, mármint újságírók, tévériporterek és hasonlók képében. Mondanom sem kell, hogy a világszínpad hivalkodó elfoglalásáért nagy árat kellett fizetnie, és még ma is (bár a sebek java már begyógyult, a forradások még érzékenyek) könnyen megszerezheted egy monoklit – vagy még rosszabbat – Carey Anyó Csibéinél, ha megemlíted a dolgot, s az újonnan épült Angol Klub tagjai feltűnően kerülni fogják társaságodat, ha vagy olyan ízléstelen, hogy megemlítsd a hahagját.

Januárban kezdődött. A szigetlakók – mint rendszeren – túlzabálták és túllítették magukat a karácsonyi ünnepek alatt, s éppen epegörccsöktől szenvedtek, hála a hazafias gesztusnak, amely arra készítette őket, hogy pulykasültet és karácsonyi pudingot fogyasszanak olyan éghajlaton, ahol negyven fok van árnyékban. A sziget álmódzva pihent a fehérlő napsütésben két vulkánjának, a Timbalunak meg a Matakamának kúpjai között. Egyetlen szigetlakó sem sejtette (hiszen mind a szódabikarbónával volt elfoglalva), hogy a nagy óceánon maga a végzet közeledik feléjük; pusztítóbb lesz a hurrikánál, elsőprőbb a szökőárnál, s nagyobb fölfordulást okoz a földrengésnél. S annál is veszélyesebb, mivel olyan ártatlan külseje van, mint egy víziszonyban szenvedő pekingi palotakutyácskának. A végzetet a magas, elbűvölő és szőke Peter Foxglove testesítette meg, őfelsége politikai tanácsadójának új munkatársa.

Dzsakartába érkezve Peter rémulten állapította meg, hogy a hajó, amelyen Zenkaliba kell utaznia, meghatározhatatlan korú és bizonytalan tengerbiztonságú, átalakított francia halászbárka, melyet egy Arisztotelisz Pappajatokopulosz nevű, gömbölyded és borotvátlan görög üzemeltet igen vidám, de csöppet sem tengerész módjára viselkedő zenkali legénység segítségével, akik láthatólag úgy kezelték az óceánon való átkelés gondolatát ezen a fölöttébb kétes járművön, ahogyan egy csapat kiscserkész indulna tavi kirándulásra egy lyukas csónakban. Mindenki utasításokat kiabált mindenkinek, és természetesen senki sem engedelmeskedett, s az egész az az aggasztóbbá, hogy a derék Androméda III annyira jobbra dőlt, hogy a fedélzetre helyezett golyó vagy egyéb gömbölyű tárgy nyomban a korláthoz gurult, és belepottyant a kikötő mocskos vízébe. Peter halovány krémszínű borjúbőr bőröndjei – melyeket oly nagy gonddal választott ki Assinders és Grope-nál, a trópusi felszereléseket árusító londoni cégnél – nem hatották meg a zenkali legénységet; a bőröndöket barna kezek kapták föl és dobálták ide-oda, végignyúzták őket a korlát és minden más, útjukba akadó kiálló tárgy mentén, hogy végül minden ceremónia nélkül az előfedélzeten szelíden gözölgő trágyadombra kerüljenek. Peter ekkor értette meg, milyen hátrány, ha valaki nem beszél a zenkali-angolt.

– Hé, te ott – szólított meg határozottnak szánt hangon egy zenkalit, aki kissé értelmesebbnek látszott a többinél –, te vagy a másodkapitány?

A zenkali magas és izmos fiatalember volt kopott nadrágban, foszladozó szalmakalapban, s a nyakában láncként fölfűzött Coca-Cola kupakokat viselt. Rendkívül udvarias mozdulattal

levette és a melléhez szorította kalapját, s közben hatalmas és jóindulatú mosolyban villantotta elő pompás fogait.

– Te vagy a másodkapitány? – ismételte Peter.

– Uram? – kérdezte a fiú, aki arra is képes volt, hogy mosolygás közben aggodalmasan ráncolja a homlokát.

– Te vagy ennek a hajónak a másodkapitánya? – kérdezte Peter harmadszor is, nagyon lassan és érthetően.

– Hajó! – ragyogott a fiú. – Igen, ulam.

– Te vagy a másodkapitány?

– Igen, ulam... hajó – ütött a kalapjára a fiú.

Peter arcán és hátán csörgött az izzadság. Szép fehér vászonnadrágja immár pizskosszürke volt, s az éle – ami két órája, amikor fölvette, még kifogástalan volt – nyomtalanul eltűnt. Olyan gyűrötten és mocskosán lógott rajta a nadrág, mintha egy álmatlanságban szenvedő dinoszaurusz éjszakázott volna benne. Peter nagyon szeretett volna már eltűnni a napról, száraz ruhát venni, és meginni egy pohár jéghideg italt.

– Mi a neved? – próbálkozott egy másik vonalon.

– Andloméda Hálom – vágta rá a fiú habozás nélkül.

– Androméda? De hát az női név... ó, értem már, azt akard mondani, hogy a hajó neve Androméda?

– Igen, ulam, hajó – mondta boldogan a fiú, s ezzel a kör bezárult.

Peter megtörölte az arcát és nyakát lucskos zsebkendőjével, és újra próbálkozott.

– Én utas – mondta magára mutatva, és teljesen hülyének érezte magát. – Én akarni kabin... én akarni kézipoggyász kabinba... én akarni hideg ital... én utas, érted?

– Én Andloméda Hálom – ismételte a fiú, akit nyilván aggasztott, hogy Peter netán nem értette meg ezt a fontos tény.

Ám mielőtt még Peter a Mindenhatóhoz fohászkozhatott volna, hogy sújtsa agyon a fiút, hirtelen a kapitány bukkant fel, és olyan tömény fokhagymaszagot árasztott, hogy elnyomta a kopra, a guanó meg a hat, föltűnően vonakodó tehén szagát is, amelyeket a zenkali legénység hangos és dallamos kiáltásokkal a fedélzetre próbált terelni.

– Uram – mondta a kapitány olyan zengő és mély hangon, mintha a gépházból jönne a hangja –, én vagyok a kapitány, Arisztotelisz Pappajatokopulosz. Vagyok az ön szolgálatodra. Engem hívnak emberek sz Pappasz kapitánynak, mert igen nehezükre esik rosszul ejteni a nevemetsz.

– Rosszul ejteni a nevé? – kérdezte Peter, mert azt hitte, nem jól hallott.

– Igen, uram – mondta a kapitány –, mindig bajuk van, mert rosszul ejtik a nevemetsz.

Peter úgy vélte, hogy a kapitánnyal éppen olyan ígéretes lesz beszélgetnie, mint az imént a másodkapitánnyal.

– Örülök, hogy megismerhetem, kapitány – mondta. – A nevem...

– Beagle, Chihuahua, Dingó, Husky, Molossus – vágott közbe töprengő képpel a kapitány –, Labrador Ret-riever, Jagdterrier, Ovcsarka, Foxi!

– Tessék?! – hüledezett Peter.

– Nem légy sz mérges, Mr. Foxi – mondta a kapitány –, hogy mnemotechnikával jegyeztem meg a nevedetsz... ez görög szokás, értesz... mnemotechnika.

– De az én nevem nem Foxi – mondta döbbenet Peter.

– Nem? – tárgult kerekre a kapitány szeme. – Akkor talán Puli, he? Vagy Xoloizcuintle?

– Nem – mondta határozottan Peter –, nem Xoloizcuintle. A nevem Foxglove.

– Foxglove... Foxglove? – Pappasz kapitány hitetlenkedve nézett rá. – Azt hol tenyésztik?

– Nem tenyésztik... angolul ez... egy virág neve... fukszia – magyarázta Peter, s életében először érezte meg nem felelőnek a nevé.

– Virág... olyan virág, amilyen a kertben? – kérdezte a kapitány.

– Olyan – bólintott Peter.

A kapitány a korlátnak támaszkodott, és behunyta a szemét.

– Fukszia-Foxglove – mondta mély, tekintélyt parancsoló hangon. – Fukszia-Foxglove, Rózsa, Tulipán, Dália, Aranyeső, Pipacs, Fukszia-Foxglove.

– Ha megkérdezhetem... – kezdte volna Peter.

– Bougainvillea, Tubarózsa, Napraforgó, Harangvirág – folytatta a kapitány, impozáns botanikai ismeretekről téve tanúbizonyságot. Félő volt, hogy akár örökké ott maradhat a korlátnak dőlve. – Begónia, Törökszegfű, Réti Boglárka, Fukszia-Foxglove.

Kinyitotta apró, fekete szemét, s Peterre kacintott.

– Most már mindig emlékezni fogok az ön nevedresz – mondta diadalmasan –, mindig lesz ő emlékezetembesz. Kitűnő módszersz, he? Görög módszersz... pompász... a legjobb, he?

– Kitűnő – mondta szívélyesen Peter –, és most csupán azt szeretném megtudni, nem okozna-e különösebb gondot, ha megmutatná a kabinomat, ha odavinnék a holmimat, és ha kérnék egy pohár hideg italt?

– Persze, persze – mondta a kapitány –, Kalaki majd megmutatsz az ön kabinsz... és mindent elintézt... ön nem aggódsz semmi.

Föltehetőleg zenkali-angolul utasításokat adott, s a fiú, aki föltehetőleg a másodkapitány volt, föltehetőleg meg is értette. Nyomban hívta két társát, fogták a csomagokat, és eltűntek velük a hajó gyomrában.

– Ön követsz őket, édesz úr – mondta a kapitány dagályosan –, ők megmutatsz az ön kabinsz... legjobb kabinsz a hajón... legjobb kabinsz az új tanácsadói munka-társnaksz.

– Maga tudja, hogy ki vagyok? – csodálkozott Peter. A kapitány harsogva nevetett, hátravetette a fejét, s húsos ajkai közül elővillant a szájában megbúvó aranybánya. Vaskos ujját himlőhelyes orrára téve csillogó, apró szemére mutatott.

– Én tudsz mindensz, ami Zenkalin történsz. Én ismersz mindentsz és mindenkitsz. Akár az Úrnak, az én szememsz ott vagy mindenütt, és egy teve sem hullhatsz a porba anélkül, hogy valaki megmondasz nekemsz. Ön bármit akarsz Zenkalin, csak szólsz nekemsz.

– Nagyon köszönöm – mondta Peter. Aztán a kapitány pufók keze gyöngéden meglökte, s ő máris lefelé botorkált a mocskos lépcsőn a kis hajó zajos gyomrába, melynek intenzív doh-, festék- és – ki tudja, miért – páрмаiibolya-szaga volt.

Az Androméda III fedélzetén megtett háromnapos út során Peter többször is keserűen megbánta, hogy nem várta meg az India császárnője-t, azt a nagyobb utasszállító hajót, amely havonta egyszer köt ki Zenkalin. S miközben az Androméda III imbolyogva zötykölődött az óceánon, Peter kezdte már bánni azt is, hogy egyáltalában elfogadta ezt a megbízatást. Koporsószerű priccsén fekve az eszébe jutott, mennyire hízelgett neki, amikor a nagybátyja a tudomására hozta a hírt.

– Zenkalira küldünk – nézett Sir Osbert hideg, kék szeme a monoklija mögül egyetlen élő rokonára –, és nem óhajtom, hogy ott bármiféle bajba kerülj.

– Jó ég, bácsikám, hát ez nagyszerű – mondta lelkesen Peter. Az egyik barátja, Hugó Charteris egy hónapot töltött Zenkalin, s hazatérve úgy áradozott a sziget bájairól, mint egy tébolyodott utazási ügynök.

– Nem nyaralni küldünk – mondta fagyosan Sir Osbert –, hanem hogy segíts annak az ütődött Oliphant-nek.

Járkálni kezdett az irodájában. Odakint havazott, s a hó csipkefüggönye mögött London zúgott és zörömbölt.

– Zenkalin a helyzet... öö... khm... nehéz – vallotta be Sir Osbert. – Mint tudod, önkormányzatot ígértünk nekik... azaz, hogy pontosabb legyek, a hatalmat az a nevetséges uralkodójuk, III. Tamalavala császár kapja meg.

– Azt hittem, elég rendes fickó, ahhoz képest, hogy császár – mondta Peter. – Haladó meg ilyesmi.

– Pojáca – vágta rá Sir Osbert. – Tökéletes példája annak, hogy mi történik, ha egy kannibált Etonba küldenek. Nagyképű alak, hogy finoman fogalmazzak. És ha egy bennszülött nagyképű, az kétszer olyan nagyképű. Amíg mi uralkodtunk Zenkalin, még féken tudtuk tartani, de most... de most...

Ébenfa vonalzózt vett föl az íróasztaláról, s tehetetlen dühében csapkodni kezdte vele a tenyerét.

– A doktor azt mondja, ne izgassam föl magam... a vén ketyegő miatt, tudod. Én meg azt mondom neki: „Hogyne izgatnám magam, mikor a kormány apránként elvesztegeti a birodalmat?”

Egy pillanatra elhallgatott, mélyeket lélegzett. Peter nem szólt semmit. Nem osztotta Sir Osbert felfogását, s ez már nem egy nézeteltérést okozott kettejük között. Most nem akarta elpuskázni a zenkali kiküldetést.

– A birodalmat, mondom, melyért a Foxglove család minden tagja vérét ontotta, s ha kellett, az életét adta – folytatta Sir Osbert. – A te léha, modern eszméid szerint talán ez nem fontos, de biztosítlak, hogy az. Tudod-e, hogy az angol történelem minden fontos eseményénél, a birodalom megalapozásánál mindig ott volt egy-egy Foxglove?

– Igen, bácsikám – mondta Peter –, de ne izgasd föl magadat.

– Agincourt-nál ott volt egy Foxglove, a trafalgari csatában is ott volt egy Foxglove... Waterloo-nál is ott volt egy Foxglove; Ausztráliában, Új-Zélandon nyüzsögtek a Foxglove-ok... India tele volt velük... az északnyugati határt szinte kizárólag Foxglove-ok védelmezték... Afrikában csak úgy hemzsegték. Aztán hatalomra jutott ez az átkozott munkáspárti kormány, s elkezdte szétszotgatni a birodalmat, mint... mint egy rakás ócska ruhát. Az ember szívrohamot kap, ha elnézi ezeket a tehetségtelen fűszeressegédeket, szakszervezeti aktivistákat meg kimosakodott parasztokat, amint ott mászkálnak a Whitehallban az iskolázatlan beszédükkel, s tálcán kínálják a birodalom darabjait olyan embereknek, akik még most is megeszik a nagymamájukat!

Sir Osbert leült az íróasztalához, és zsebkendőjével megtörölte az arcát.

– Nos – folytatta immár kissé nyugodtabban –, az a dolog legkényesebb része, hogy mihelyt elhatároztuk, hogy önkormányzatot adunk ezeknek az embereknek, a vezérkarnál rájöttek, hogy Zenkalinak katonai jelentősége van. Nevetséges: az egész sziget csak egy légy piszok a térképen. De azért ők csak mondják a magukét. Repülőteret akarnak építeni meg egy lyukat robbantani a korallzátonyba, hogy torpedóromboló állomásozhasson az öbölben. Ehhez azonban néhány völgyet el kell árasztani, és vízi erőművet építeni. Eredetileg Aldabrát akarták megszerezni erre a célra, de egy csomó hőzöngő állatbarát megakadályozta. A világ megbolondult... képzeld csak el: a brit hadsereg nem kaphatja meg, amit akar, néhány nyomorult teknősbéka miatt! Mi jöhet ezután, kérem én? Talán segítettek nekünk a teknősbékák a Somme-nál? Vagy a normandiai partraszállásnál? Segítettek Trafalgarnál vagy Jütlandon? Én mondom neked, az embereknek manapság nincs arányérzéke.

– És most mi lesz? – kérdezte izgatottan Peter.

– Nos, folynak a tárgyalások, de a császár ravasz fekete ördög, én mondom; ilyesmire tanítják őket Etonban – mondta Sir Osbert, aki Rugbyben végzett. – Nem adja olcsón magát, emlékezz a szavamra. Tudja jól, hogy azt csikarhat ki belőlünk, amit csak akar: néhány nyavalyás csúszómászó miatt. Hogy a brit kormányt zsarolni lehessen egy tucat teknősbékával!

– És Zenkali számára jó dolog lenne a repülőtér? – kérdezte Peter.

– Hát persze. Éppen erre van szükségük... egy csomó tengerész meg pilóta, szép szál fiatal emberek, akik a pénzüket emléktárgyakra költik meg... khm... khm... nos, amire a

tengerészek meg a pilóták pénzt szoktak költeni. Aztán a vízi erőmű... ami munkaalakat teremt. Nagyszerű lenne a sziget számára, én mondom, bármit beszél is az az agyalágyult Oliphant. Ám a helyzet kényes. A császár még nem adta a beleegyezését. S az ügy nagy nevet érint, tudod. Lord Hammer... Ham-mersteins és Gallop... érdekeltek a gátépítésben meg a többiben... persze versenytárgyalást kell kiírni, no de az csak formalitás. Egyszóval a helyzet kényes és kiélezett, ezért nem akarom, hogy ostobaságot csinálj, hallod?

– Hallom – mondta engedelmesen Peter.

– Csupán annyit akarok, hogy tartsd nyitva a szemedet meg a füledet, s ha bármiféle kellemetlenséget tapasztalsz, jelentsd nekem. Egyszerűen nem lehetsz elég óvatos ezekkel a bennszülöttekkel.

Így hát Peter a nyílt tengeren hajózott Zenkali felé, s komoran töprengett, vajon meggyásolja-e majd Pappasz kapitány, amikor megrendezi számára a tengeri temetést. Ám minthogy már semmi sem maradt a gyomrában, ami kijöhetett volna, nyugtalan álomba merült.

Másnap reggel arra ébredt, hogy a vihar kitombolta magát, s a hajó tükörsima, azúrkék tengeren siklik. Az ég búzavirágkék volt, a hajó orra előtt repülőhalak kis csoportja ugrándozott, a hajó fara fölött pedig két albatrosz lebegett szinte mozdulatlanul követve a hajót, mintha láthatatlan kötél húzná őket. Peter immár sokkal jobban érezte magát jókedvre hangolta a szép idő is, így a parányi szalonba ment, hogy reggeli után nézzen. Pappasz kapitány már befészkelte magát az egyik sarokba, s mohón habzsolta hatalmas adag és rendkívül zsíros szalonnás-kolbászos rántottáját babbal és némi pirítóssal.

– Jó reggelt, jó reggelt – kiáltotta joviálisán, tele szájjal –, jól aludtusz?

– Igen, köszönöm – borzongott meg Peter a kapitány tányérjára pillantva, és elfordította a tekintetét.

– Pompász, pompász – mondta a kapitány –, most ön kérsz finom reggelitsz, he? Sok szalonnás tojástsz, igaz? Átkozottul jó szakácsom van a hajón, ő megfőzöl mindentsz.

– Köszönöm, nem reggelizem – mondta gyorsan Peter. – Csak egy kis kávé meg pirítóst kérnék, ha lehet.

A kapitány harsogott valamit, s a kávé meg a pirítós megjelent. A kapitány a szájában megbúvó aranybányában bányászott egy széthasított gyufaszállal, s atyai tekintettel nézte Petert.

– Szóval – mondta végül –, ön sose voltálsz Zenkalin?

– Nem, soha. Úgy tudom, szép sziget.

– Ő igazán gyönyörű, nagyon-nagyon gyönyörű. Olyan gyönyörű, hogy majdnem olyan, mint egy görög szigetsz. No persze azért nem olyan, mint Görögország... nem, nem... teli van négerekkel, értesz? Rendesek, de nagyon primitívek. Nem civilizáltak, mint a görögök, értesz?

– Igen – mondta Peter, s azon tűnődött, vajon hogy tetszene ez a beszéd a zenkaliknak függetlenségük előestéjén. – Úgy tudom, nemsokára önrendelkezési jogot kapnak.

– Önrendelkezés... önrendelkezés? – bömbölte a kapitány. – Az nem lesz önrendelkezés a zenkaliknaksz. Nem, nem, Mr. Foxi, az csak Csaszinak lesz önrendelkezés.

– Csaszi? Mi az a csaszi? – kérdezte Peter, immár teljesen lemondva arról, hogy a kapitány valaha is megjegyzeze a nevét.

– Csaszi a császár – felelte a kapitány, elámulva Peter tudatlanságán.

– És maga egyszerűen Csaszinak nevezi? Ez nem... nos... nem felségsértés?

– Micsoda? – kérdezte a kapitány, aki még sohasem hallotta ezt a szót.

– Úgy értem, nem gorombaság Csaszinak hívni?

– Nem, nem gorombaság. Ő hívsz magát Csaszinak. Ez egy... hogy is mondasz... cecenév.

– Becenév?

– Talán az is – mondta elbizonytalanodva a kapitány –, mindenki hívsz őt Csaszinak. Ön tudsz, Mr. Foxi – folytatta Pappasz kapitány –, Zenkalin két törzseksz élsz, a fanguák meg a ginkák, he? A fanguák a nagyobbik törzs... talán ötvenezer embersz. Csaszi a fanguák császára, értesz? A ginka törzs nagyon kicsi... talán öthatezer embersz. A főnöküksz Govsza Manalovoba. A fanguák a nagy törzs, hát ők uralsz Zenkalit. A fanguák nem szeretsz ginkákatsz, a ginkák nem szeretsz fan-guákatsz. Amikor Zenkali kapsz önrendelkezés, önrendelkezés lesz Csaszi, értesz? Csaszi nagyon-nagyon okos embersz. Ő akarsz uralkodni mindenkin mindenkor, mint Ábrahám Lincoln, értesz?

– Hát nincs parlamentjük... olyan törvényhozó testületük, amelyben valamennyien képviselve vannak? – kérdezte Peter.

– Ó, igen, van parlamentsz, de parlamentsz csinálsz, amit Csaszi mondsz.

– Ez csöppet sem demokratikus.

A kapitány ragyogott, mint egy aranyfényű reflektor.

– Igen, Zenkalin egy emberneksz van demokrácia, Csaszinaksz.

– Tud valamit a repülőtérről is? – kérdezte óvatosan Peter.

– Nagy csalás – mondta Pappasz kapitány az igaz görög enyhe irigységével a hangjában –, az a fekete gazember Ludzsa csinálsz nagy csalás. Ő fejlesztésügyi minisztersz. A legnagyobb gazembersz Zenkalin. Nincs hozzá hasonló. Mindenki gyűlölsz őt. Még a saját anyja is gyűlölsz őt, mert ő becsapsz saját anyját is.

– De miért ő a fejlesztésügyi miniszter, ha gazember?

– Nem tudomsz, Csaszi csinálsz belőle minisztersz.

– És mi a csalás? – kérdezte Peter.

– A repülőtérről több áramra lesz szükség. Zenka-lin csak egy kis generátorsz van, elég csak a városnak. Az is mindig lerobbansz, he? Szóval több áramsz kell nekik, ezért gátatsz építsz a Matakamán... aki egy vulkán. Gáttal ők elzársz völgyetsz, he? És mit ön gondolsz, kié a völgy? Ludzsáé.

– De ha övé a völgy, és oda építik a gátat, az még nem csalás – töprengett Peter.

– Múlt évbensz völgy még nem volt Ludzsáé – mondta a kapitány –, csak akkor vette meg, amikor beszélni kezdte repülőtérről. Most már kell völgy, és Ludzsa fogsz eladja nagyon drágán a kormányoknak. Hát fejlesztésügyi minisztersz így csalsz.

– Most már értem – mondta elgondolkozva Peter.

– Nos – Pappasz kapitány kacintott, és fölemelte egyik pufók ujját –, a második csalás. Ha ők csinálsz gátatsz, kell kérni árapatsz különböző cégektől, értesz?

– Versenyárgyalásra gondol?

– Olyasmire. Akkor a kormány választasz legolcsóbb céget, he? De Ludzsa már odaígerte munkatsz egy cégnek. Ludzsa majd úgy csinálsz, mintha megkérdezel sok céget, aztán Ludzsa fogsz mondani, hogy ez a cég a legolcsóbb. Nem legolcsóbb. Én tudsz. Én barátomsz Dzsakartában mondasz nekemsz. Ludzsa kapsz sok-sok pénzt attól a nagy cégtől Angliában. Pénzt völgyérsz és gátérsz. Pizok csaló gazembersz.

A kapitány hátradőlt, és gyászos képpel bámult Peterre, megpróbálván elhitéteni – nem sok sikerrel –, hogy ő bezzeg nem volna képes semmiféle csalafintaságra.

– De ha minderre bizonyíték van, miért nem szól valaki Csaszinak? – kérdezte Peter. – Elvégre az a fickó fejlesztésügyi miniszter, s ha ez így van, akkor legföljebb a tulajdon bankbetétjét fejleszti.

– Ugyan! – piszkálta unottan a fogát a kapitány. – Nincs értelme szólni Csaszinak. Talán Csaszi is kapsz pénzt Ludzsától.

– És jó dolog lesz a repülőtér Zenkali számára? – tudakolta Peter.

– Jó dologsz lesz neketnsz – mondta a kapitány. – Én hozol cementsz, téglasz, mindenfélés az építkezéshez, én hozol mindenféle konzervsz, én hozol sok wurlitzersz a tengerészeknek. Én veszel nagyon-nagyon olcsón ötven wurlitzersz Dzsakartában. Én eladsz Carey Anyó Csibéinek.

– Carey Anyó Csibéinek? – álmétkodott Peter. – Kik azok?

– Ő egy bár... hogy mondasz Angliában... kocsma, nem? Ő ott van Zenkali kikötőjében. Minden tengerész mész oda inni meg szép lányokérsz, értesz?

Érti, mondta Peter.

– Ha Zenkalin lesz repülőtér meg brit flotta meg légierő, sok-sok tengerész meg pilóta mész Carey Anyó Csibéihez, és ők hallgatsz az én wurlitzereimész, ők iszol sok sörtsz, én hozol Dzsakartábólsz, ők szórakozol sok lánnyalsz, én hozol sok penicillinsz a doktornaksz. A repülőtér nekemsz jó üzlet, értesz?

Nem is sejtette, hogy egy repülőtérben ennyi üzleti lehetőség van, közölte Peter.

– Nos – nyújtózkodott ásítva a kapitány –, én most mész a hídra. Aztán majd iszunk egyet ebédsz előtt, he?

– Köszönöm – mondta Peter –, nagy öröömre fog szolgálni.

A kapitány távozott, Peter pedig föballagott a fedélzetre, talált egy roskatag nyugágyat, és elnyújtózott a napon. Olvasni kezdte azt a könyvet, melyet éppen indulás előtt sikerült beszereznie Angliában. A magánkiadású kötetet finom rizspapírra nyomták Singapore-ban, s a címe így hangzott: ZENKALI – Töredékes útikalauz alkalmi látogatók számára. A szerző szerényen meghúzódott a „Bak” álnév mögött. Rövidesen kiderült, hogy miért volt ilyen óvatos. Ha Peter netán közönséges útikönyvre számított, félelmét már a Bevezetés első mondata eloszlatta.

Zenkáli – így szólt Bak értékelése – a legbájosabb, legütődöttebb, legbosszantóbb, legostobább és legpompásabb sziget, melyet valaha is szerencsém volt meglátogatni. Bár egész életemet ütődött szigetek gyűjtésével töltöttem, meg kell vallanom, hogy ennyiféle hóbortosságot ilyen apró helyen összezsúfolva még nem tapasztaltam. Elég elmondanom talán, hogy Zenkalira érkezésemkor a főváros szinte teljes lakosságát a főtéren találtam. Nem holmi vallási vagy politikai okból gyűltek össze, csupán a fölöttébb pompázatos egyenruhát és sisakot viselő tűzoltókat bámulták, akik éppen megpróbálták eloltani (meglehetősen kapkodva) tűzoltókocsijukat, amely titokzatos módon lángra lobbant, és szép lassan leégett. Azóta több mint húsz éve élek Zenkalin, s bár a sziget soha többé nem érte el a tűzoltókocsi-tűzvész magasztát, sok meglepő tapasztalatot nyújtott az emberi természetet illetően, és sok gondolatébresztő eseménnyel szolgált.

Ilyen bevezető után az útikönyv meglehetősen újszerű lehet, gondolta Peter.

Zenkali szigete a Baktéritőn fekszik, keresztben az Indiai- és a Csendes-óceán merőben önkényes határvonalán, a 11. hosszúsági és a 20. szélességi fokon. Szerencséjére kívül esik a ciklonok és hurrikánok övezetén, így a körzet többi szigetéhez képest békés életet élvezhet. Nagyjából két évszaka van: a forró meg a nagyon forró. Ezek a széljárástól függően egybeolvadnak, de általában a forró évszak januártól júniusig tart, a másik a többi hónapokban. A sziget száz mérföld hosszú, legnagyobb szélessége huszonöt mérföld. A szájával lefelé forduló nagy C betűre emlékeztető sziget topográfiai nevezetessége a két kialudt vulkán, a Timbalu és a Matakama, melyek közül az utóbbi a nagyobb, s a kráterében jókora krátertó rejlik. Tekintettel a nagy fölfedezések első korszakában a tengerészekre oly jellemző szexuális kiéhezettségre, a kiemelkedő csúcsok arra készítették az arabokat (akik elsőként fedezték föl a szigetet 1224-ben), hogy Zenkalit a „Hurikebiek Szigeté”-nek nevezzék. Az őket követő portugálok (1464) nem voltak ennyire költői lelkek, ezért csupán a „Két Kebel Szigeté”-nek hívták. Az 1610-es hódítást végrehajtó hollandok nem sok fantáziáról tettek tanúbizonyságot, amikor „Hausfrau Klinglé”-nek keresztelték a szigetet. Mindazonáltal ez

arra vall, hogy ők is fölismerték a táj biológiai jellegű elrendezését. Amikor a hollandok 1700-ban elhagyták a szigetet, a franciák vették át a hatalmat, akik föltehetően úgy vélték, hogy aligha jobbíthatnak az emlős elnevezésen, így hát Isle de Poitrine-nak nevezték új birtokukat. Végül a britek hódították el a szigetet a franciáktól (1818), és átkeresztelték Istenhozta Szigetre. Ma a sziget az eredeti tulajdonosai által adományozott nevet viseli, s ez Zenkali, mely annyit tesz, hogy Kellemes Sziget, s a sziget valóban az is.

Ezután a szerző a sziget különféle hódítóiról írt, igen tömören és maró gúnnyal.

A szigetet elfoglaló idegen hódítók egymást követő hullámai jóformán semmit sem hagytak hátra, amiből haszna származott volna a bennszülötteknek. Az arabok elterjesztették a golyós számológépet, mely ugyancsak kétes értékű ajándék volt az olyan nép számára, amely nem tud írni, olvasni és ötnél tovább számolni. A portugálok két parti erődítményt hagytak hátra, melyek hamarosan romba dőltek; megtanították továbbá a bennszülötteket bort készíteni az egyik helyi szilvafajtából (ezt hívják ma Zenkali Nektárnak). A bor szinte ihatatlan, s ha kellő mennyiségben fogyasztják, állítólag katasztrofális hatással van a látásra meg a szexuális teljesítőképességre. A franciák építették a viszonylag tartós és tűrhető dokkokat, valamint számtalan receptet hagytak hátra a helyi fauna ízletes elkészítésére, ám távozásuk előtt kulináris tevékenységükkel szinte teljesen kipusztították a helyi faunát. A hollandok emlékét őrzik azok a remek és tartós épületek, melyek ma a kormánynak, a császárnak, a minisztériumoknak és a parlamentnek adnak otthont. A szigeten van két nagyon csinos holland ültetvényesház is. Ezeknek az épületeknek természetesen csak az európai lakosok veszik hasznát, mert a zenkalik szívesebben élnek a borneói hosszú házakra emlékeztető, remek pálmalevél kunyhóikban (ahogyan évszázadokon át tettek), vagy amelafából készült, igen csinos deszkaházaikban. Attól tartok, hogy amikor az angolok majd végleg távoznak, nem hagynak mást hátra – hiszen így megy ez rendszeren –, mint tartós zavart, a krikett fanatikus tiszteletét meg elpusztíthatatlan elszántságot a zenkalikban, hogy megünnepeljék a királynő hivatalos születésnapját, mivel nekik nincs ilyen ünnepük, s a múltban igazán ártatlan örömet szerzett nekik az az ünnepélyesség, amivel uraik eme különös ceremóniát megülték.

Peter eltűnődött – életében immár nem először –, hogy az európaiak vajon miért nem tudnak senkit sem békén hagyni, miért követelik olyan elszántan más fajtaktól; hogy éppen úgy viselkedjenek, mint ők. A sok-sok unalmas és érthetetlen ünnep közül miért éppen a királynő hivatalos születésnapját kell a szerencsétlen zenkalikra erőltetni? A szabadságra több alkalmat adó tevékenységi formákat a misszionáriusok alighanem kiirtották. Zenkalit végtére nyilván nem kerülték el a misszionáriusok. Peter fölütötte a könyvben a vallásról szóló részt, s nyomban látta, hogy a szerző azonos véleményen van vele: nem tanácsos a misszionáriusokat szabadjára engedni idegenben.

Az úgynevezett pogányoknak mindig az volt a balsorsa, hogy hódítóik a vallásos hiedelmeikkel zaklatták és rémisztgették őket. Zenkali esetében a hódítók – szerencsére – sokkal jobban el voltak foglalva háborúzással meg a föld kizsákmányolásával, semhogy túlsókat törődtek volna a bennszülöttek halhatatlan lelkével. Az arabok nyilván úgy vélték, hogy a zenkalik inkább terhet, mint hasznót jelentenének Mohamednek, így hát (azon kívül, hogy magukkal vitték a legszebbfiúkat és lányokat) nem mondható, hogy nagy hatást gyakoroltak volna a sziget életére. A portugálok építettek néhány templomot. A hollandok további templomokat építettek, de a zenkalikat nem engedték be a templomokba. Ez ellen a zenkaliknak nem volt semmi kifogásuk. Ebben az időben a ginkák Tambakát, a delfin alakban megszemélyesített halistent imádták. A delfin ugyan emlős, de más vallások szemet hunytak ennél nagyobb baklövések fölött is. Afangua törzs-a franciák bejövetele előtt – egy különös, őshonos madarat imádozt, melyet ők Tio-Namalanak neveztek, s melyet a franciák átkereszteltek „l' Oiseau Moquerie” névre, amit durván „hahagáj”-nak fordíthatnánk. Minthogy azonban a franciák katolikusok voltak – s így igen türelmetlenek a mások hitével

szemben –, igen hamar fölfedezték, hogy a hahagáj húsa fölöttébb ízletes, s mire a britek kiűzték őket a szigetről, az utolsó példányig fölfalták a hahagájokat, bárhogy tiltakoztak is afanguák. Így a törzsnek egy időre le kellett mondania mindenféle vallásos tevékenységről. A britek változást hoztak. Amikor európai népek kis szigeteket hódítanak meg, kártékony kísérőket visznek magukkal kutyák, macskák, patkányok, kecskék, disznók és hasonló formájában, melyek néha teljesen kipusztítják a helyi faunát, miközben misszionáriusaik a helyi lakosságot zaklatják. Ám ezúttal (ha szabad így fogalmaznom) a misszionáriusok Isten ajándékai voltak afanguák számára. Amióta a hahagáj kipusztult, a ginkák annyi borsot törtek afanguák orra alá, amennyi csak egy kisebbségtől telik, s azzal dicsekedtek, hogy a szigeten csak az ő népüknek van igazi istene. Ez a dőre dicsekvés természetesen számos kellemetlen incidenshez vezetett, s számos ginka és fangua hős végezte életét ízletesen fűszerezve az ellensége tányérján. Ám a misszionáriusok lehetővé tették afanguák számára, hogy keblükre öleljék a kereszténységet, s így magasabb rendűnek tartásuk magukat a ginkáknál. Így hát jelen könyv írásakor afanguák durván katolikusokra és anglikánokra oszthatók, míg néhány bátor lélek egy fura amerikai szektához, a Második Eljövétel Egyházához csatlakozott.

Ekkor Pappasz kapitány jelent meg a fedélzeten két zenkali matrózzal. Az egyik nyugágyat hozott, a másik hordozható bárt, meglehetősen bőséges italválasztékkal.

– Ah, Mr. Foxi – mondta a kapitány, és súlyos tömegét óvatosan leeresztette a nyugágyba. – Most iszol egyet ebédsz előtt, he? Akár a Queen Elizabeth-en, he? Ön mit iszol? Nekem van mindensz, ne röstelkedsz.

– Khm... köszönöm – mondta Peter. – Számomra még egy parányit korán van... de elfogadnék egy kevés konyakot szódával, ha szabad kérem... nem! nem!... kapitány! Azt mondtam, keveset.

– A konyak nagyon jó a gyomornaksz – jelentette ki a kapitány, miközben átnyújtotta Peternek a poharat, amelyben legalább ötujjnyi konyak meg egy teáskanálnyi szóda volt. – Konyak a gyomornaksz, whisky a tü-dőneksz, bor az agynaksz és pezsgő a csábításnaksz.

– Minek jó a pezsgő? – kérdezte meghökkenve Peter.

– A csábításnaksz – ráncolta a homlokát a kapitány –, ön tudsz... gyönyörű fiatal lányoksz csábításánaksz... pezsgőt iszol a csípőjükből, mint a könyvekbensz.

– Talán a cipőjükből?

– Abból is – egyezett bele a kapitány, és csordultig töltötte poharát. – Önre meg az új munkájára!

Némán ittak, s Peter azon tűnődött, vajon huszonnégy óra alatt beszerezhet-e az ember egy jó kis májzsugorodást.

– Azt hiszem, ön szeretni fogsz Zenkalit – dőlt hátra nyikorgó nyugágyában a kapitány –, jó hely, jó klíma, jó emberek. Ön szeretsz horgászni, he? Zenkalin sok horgászás... cápa, barrakuda, még kardhalsz is. Szeretsz vadászni, he? Sok vadmalac, sok vadkecske, sok szarvas. Bizony, horgászhatasz és vadászhatasz egész évbensz.

– No és a vulkánok? – kérdezte Peter. – Érdemes megmászni őket?

– Mászni? – ráncolta meghökkenően a homlokát Pappasz kapitány. – Mit mászni?

– Tudja, a hegymászás... az egyik hobbim. Gyakran töltöm a szabadságomat hegymászással Skóciában és Walesben. Szeretném tudni, érdemes-e megmászni a vulkánokat.

– Senki sem mászol vulkánokatsz. Nagyon-nagyon fárasztó – a kapitány még az ötlettől is fölháborodott. – Nagyon forró. Ön csak horgászol és vadászol, ahogy én mondsz. Ön fogsz egy szép zenkali lánytsz, és ő megfőzöl halakatsz és vadakatsz, he?

– Nem vagyok biztos benne, hogy igazán vágyom egy szép zenkali lányra.

– Szép, fiatal zenkali lány, he? Ő főzöl önre, mosol önre, takarítasz önre, he? Aztán ön csinál sok-sok gyerekatsz? – mosolygott Peterre atyaian a kapitány, mintha már látná is sivalkodó, pepita utódai közt. – Én ismersz sok jó fiatal zenkali lánytsz... némelyik nagyon

csinos... némelyik még szűz is. Ha ön akarsz, én szerzel jó családbólsz való, csinos, fiatal zenkali lánytsz... jó lánytsz, nem rosszat, he? Nagy mellűt, hogy sok tej legyen a bábikneksz, he?

– Köszönöm. – Petert kissé megrendítette ez a baráti ajánlat. – Majd meglátjuk. Hiszen még oda sem értünk. Nem szabad elhamarkodni, tudja.

– Majd én mindentsz elintézel – mondta rendíthetetlen önbizalommal a kapitány. – Én mindentsz el tudsz intézni Zenkalin. Én ismersz mindenkit, és mindenki ismersz engem. Amit csak ön akarsz, én elintézel.

A meleg levegő és a meleg napsütés elálmosította Petert, a csillámló hullámok vakították. Hátradőlt a nyugágyban, eleresztette magát, és csukott szemmel hallgatta új barátját. A kapitány hangja megnyugtatóan zengett, mint a cselló mély húrjai. A napfénytől és konyaktól átítatott Peter elaludt. Vagy húsz perc múlva arra riadt föl, hogy a kapitány még mindig beszél.

–...és én mondasz neki, te figyelsz rám, csirkefogó, engem senki sem nevez gazembernek, hallasz? És megfogtamsz, és bedobtamsz a tengerbe... fél mérföldetsz kellett úsznia a partig – mondta elégedetten a kapitány –, de aznap nem voltak cápáksz, így megúszta.

– Milyen kár – mondta Peter, úgy érezve, hogy néha részt kell vennie a társalgásban.

– Engem senki sem nevez gazembernek – zárta le a témát a kapitány. – Most jössz... mi mész ebédelni.

A monumentális ebéd után, melynek során a kapitány tovább ecsetelte a zenkali leányzókat erényeit, s fölidézt számos vérfagyasztó históriát arról, hogy mit tett ő Zenkalin azokkal, akik ki mertek kezdeni vele, Peter levonszolta magát a kabinjába. Fülledt kis lyuk volt, de az egyetlen hely, ahová a kapitány elől menekülhetett. Mint már oly sokan előtte, ő is rájött, hogy a görög barátság és vendégszeretet néha igen fárasztó. Így hát a kabin hőmérséklete ellenére végignyúlt a keskeny priccsen, s aludni próbált, úgy vélve, hogy ez még mindig jobb, mint bort szopogatva és kártyázva tölteni a délutánt, ahogyan a kapitány tervezte.

Néhány óra múlva inkább holtnak, mint elevennek érezte magát, amikor felébredt nyugtalan álmából. Fölkelt, föltámolygott a fedélzetre, leroskadt a nyugágyba, s a naplementét nézve próbálta rendezni gondolatait.

A nyugati égbolt narancsát vörös erek tarkázták, a tenger indigókékjén sárga, zöld és skarlátpiros foltok rezdültek, ahol végigfésülte az esti szellő. A parázsló, sárgabarackforma nap épp csak érintette a látóhatárt. A távolban delfinraj bukkant föl és merült alá a habokba, akár feketére polírozott hintalovak fénylő háta.

A két albatrosz még mindig szárnyrebbenés nélkül követte a hajót. A zenkali (akit Peter gondolatban Andloméda Hálómnak nevezett) jelent meg széles jóindulatú mosolyával, kezében a hordozható bárral. Úgy látszik, egy személyben volt másodkapitány, fedélzetmester, kormányos és csapos. Peter töltött magának egy kis konyakot, s azt szopogatva dőlt hátra, hogy elnézze az eget, melyen úgy változtak a színek, akár egy olajfoltos tócsán, meg a delfinek izmos hátát. Az állatok már olyan közel merészkedtek a hajóhoz, hogy a hangjuk is hallatszott, valahányszor a felszínre jöttek. Peter nyomban kinyitotta frissen szerzett útikönyvét, hogy megnézze, van-e benne valami ezekről a gyönyörű és kecses állatokról. A természetrajzról szóló fejezetnél ütötte föl a könyvet.

Az arabok érkezése előtt – írta a könyv – Zenkali két törzse többé-kevésbé békében élt egymással. Ennek legfőbb oka a sziget rendkívül gazdag faunája volt, ami lehetővé tette, hogy soha senkinek ne legyen üres a fazeka. A törzsek létszáma lényegesen kisebb volt a mainál, s míg az egyik törzs a sziget keleti részén élt, a másik elégedetten lakozott nyugaton. Köztük amolyan senki földje húzódt, ahol afauna jobbra háborítatlanul fejlődhetett. Nagy bőségben élt itt például az óriás teknősbéka, több tízezernyi is lehetett belőle. A kiváló és jó

szemű francia természettudós, Le Comte d'Armadeau azt írta, hogy az ember akár egy mérföldet is járhatott ezeknek a hatalmas teknőcöknek a hátán anélkül, hogy a lába földet ért volna. Hogy ez nem túlzás, arról tanúskodik azoknak az egykori hajóknak a naplója is, melyek élelmet és vizet vettek föl Zenkalin, s úgy vitték magukkal eleven elemőzsiaként az óriás teknősöket, ahogyan a modern hajók a konzervsonkát, így például 1759 decembere és 1761 decembere között a hajók nem kevesebb mint 21 600 teknősbékát vittek magukkal.

Ilyen esztelen pusztítás mellett nem csoda, hogy a francia uralom közepére ez az érdekes csúszómászó kihalt.

Mihelyt az arabok meg az európaiak megjelentek, elkerülhetetlenné vált más (többnyire ártalmatlan, a földön élő és védtelen) helyi fajok kiv eszése is, hiszen a hódítók pusztították őket élelemért meg szórakozásból, irtották őket a behozott ragadozók – kutyák, disznók stb. –, s pusztultak környezetük megváltozásától is, hiszen irtották a természetes erdőket, hogy helyet teremtsenek a cukornádültetvények számára, amelyek – szerencsére – nem váltak be. Az ültetvényeken ma amelafa nő, a sziget biológiai föerőssége (lásd Gazdasági viszonyok) s egyben az egyetlenfafajta, melynek sikerült túlélnie az európai inváziót, és kísérőit, a helyi flórával ellenséges növényeket és fákat.

Az immár feledésbe merült óriás teknőcökhöz csatlakozott egy nagy testű és igen tarka éjszakai papagáj, mely nagyobb volt a legnagyobb arapapagájnál is, ötfajta haris, egy kicsi és röpködni nem tudó (a galapagosai fajtákkal rokon) kormorán meg tízféle, látványosan tarka mézevő madár. Embertani szempontból a legsúlyosabb veszteség a hahagáj kipusztulása volt, hiszen ez a madár képezte – mint már említettük – a fanguák vallásának alapját. Hiedelmük szerint Tiomala, a madáristen, lakozott ebben a különös fajtában, ezért mind a madár, mind a fészke és a tojása tabu volt. Csakhogy a franciák nem tekintették tabunak, s afanguákat, akik nap mint nap láthatták, hogyan vadásszák és találják föl uraik a legváltozatosabb és legízletesebb formákban a hahagájt, természetesen csüggedés töltötte el, mivel Tiomala szemlátomást képtelen volt haragjával sújtani a franciákat, ahogyan egy jó istenhez illett volna. Ám a franciák meggyőzésére tett kísérleteknek mindössze annyi eredménye volt, hogy néhány fangua vezetőt fölakasztottak lázadásért, így hát a fanguák fölhagytak a kísérletezéssel, s a hahagáj igen rövid időn belül éppúgy a múlté lett, mint az óriás teknős, s a fanguák vigasztalhatatlanok voltak.

Külsejét tekintve a hahagáj volt Zenkali talán legkülönösebb madara. Az egyesek szerint a Rodriguez-szigetek egyik ritkafajával rokon, liba nagyságú madár hosszú, erős lábakon állt. Hosszú, kissé hajlott (némileg a szarvascsőrű madáréra emlékeztető) csőre tövével nagy búb volt, melyet a tojónál csupán homloklemez helyettesített. A madár parányi szárnya röpködéssel nem volt alkalmas, és rendkívül bizalomteljes lény lévén, ideális zsákmánya volt afranciáknak, hiszen elröpködni nem tudott, elfutni nem akart. Fénykorában legalább annyi volt belőle, mint az óriás teknősbékából, de a szigetek faunájában a nagy létszám sem jelent biztonságot. A fanguák a madarat Tio-Namalának, Tiomala isten madarának nevezték. Afranciák az „Oiseau Moquerie” nevet adták neki, aminek a jelentése nagyjából hahagáj, mert a madár hangja erőteljes, gúnyos nevetésre emlékeztette őket. Ebből az izgalmas jószágból nem maradt más, mint egy kitömött pár Párizsban, egy másik kitömött pár Antwerpenben, öt-hat kitömött kakas a világ különböző múzeumaiban, fél tucat csontváz és néhány maréknyi csont. Egy igen szépen kitömött kakas látható Dzamandzar múzeumában is.

Igen érdekes az is, hogy amikor a hahagáj kipusztult, eltűnt a szigetről az ombufa is. Fölöttébb különös fa volt ez; rendszertelen időközökben hozott gyümölcse föltehetőleg a hahagáj táplálékául szolgált. Jelen könyv írásakor mindössze egyetlen ombufa él még a Dzamandzar melletti botanikus kertben, az is jóval több mint háromszáz éves. Bár elég gyakran hoz gyümölcsöt, magvai sohasem csíráznak ki. Joggal vélhetjük, hogy ez a fa – amely kétségtelenül a világ legkritikább fája – utód nélkül fog elpusztulni.

Peter letette a könyvet, és italát kortyolgatva meg a zöld-bíbor alkonyt nézve az immár majdnem fekete tenger fölött az ombufára gondolt. Hallott már kihalt állatfajokról, s egészen mostanáig – akár a legtöbb ember – ezt természetes folyamatnak tartotta, mint például a sárkánygyík kipusztulását; olyan dolognak, aminek semmi köze az emberhez. Most rájött, hogy ez nem igaz. Ám különös módon a fákra és növényekre sohasem gondolt úgy, mint eleven lényekre, melyek az állatokhoz hasonló sorsra juthatnak. Most fogta föl teljes egészében a dolgot: ha elpusztítod az erdőt, elpusztítod azokat a lényeket is, amelyek az erdőben, az erdő körül, az erdőből éltek. Ha a lényeket pusztítod el, elpusztítod az erdőt is, aminek az élete különböző módokon ezektől a lényektől függ. Töltött magának még egy pohárral, és tovább olvasott.

Az emberi lények szempontjából Zenkali kétségtelenül legfontosabb faja az amelalepke. A szenderek családjának ez a páratlan tagja sok szempontból hasonlít az európai szenderre, melyet kolibrilepkének is neveznek. E nagy rovar szárnytávolsága tíz centi; a teste súlyos. Akár európai megfelelője, ez is igen sebesen röpül, s mint a madár, amelyről nevét kapta, hátrafelé is tud röpülni. Röptében alig látni a szárnyait, és ez – a testét borító tollszerű pikkelyekkel együtt – az első pillantásra inkább madár, mint lepke benyomását kelti. A kolibrihez való hasonlatosságát növeli rendkívül hosszú szívószerve (teljesen kinyújtva tíz centiméter), mely furcsán hajlott madárcsőrre emlékeztet. Felső szárnya hamuszürke, nagy fekete-arany pöttyökkel. Bíborvörös alsó szárnyát széles fekete sáv keretezi. Zenkalin egyedül ennek a rovarnak elég hosszú a szívószerve ahhoz, hogy behatoljon az amelafa trombita alakú virágjába, s megtermékenyítse áfát. Így a sziget számára gazdasági szempontból létfontosságú (lásd Gazdasági viszonyok). Mihelyt fölismerték a rovar és az amelafa közti összefüggést, a szigeten nyomban betiltották mindenfajta rovarirtó szer használatát. Ez természetesen azt jelenti, hogy a többi rovarnak sem esik bántódása, ezért Zenkalit elborítják az ártalmas rovarok.

Az utasítást követve Peter föllapozta a Gazdasági viszonyokat, nem mintha kedvelte vagy értette volna a témát, csak mert a lehető legtöbbet akarta megtudni a szigetről. Örömmel tapasztalta, hogy Zenkali gazdasági élete oly korlátozott és egyszerű, hogy még egy közgazdász is csak nagy nehézségek árán tudná bonyolultabbá tenni. A gazdaság alapja egyetlen fa, az amela.

Ha meggondoljuk, hogy mi történt a világ többi részével, Zenkali szerencsésnek tarthatja magát, amiért nincsenek értékes ásványai, sem olaja. Így hát ipara sincs, leszámítva a csekélyke kézműipart. Ezzel szemben Zenkali egyetlen növénykultúrás szigetnek tekinthető. A múltban több kísérletet tettek, hogy Zenkali önellátó legyen banánból, cukornádból, ananászból és így tovább. Egyik sem járt sikerrel. Aztán napfényre kerültek az amelafa kiváló tulajdonságai, s azóta a sziget gazdasági élete ezen áfán alapul.

Szerencséjére Zenkali kívül esik a ciklonok és hurrikánok zónáján, ezért éghajlata rendkívül kiegyensúlyozott. Így hát a mindennél fontosabb amelafa kedvére fejlődhet. Mint már említettem, ez az egyetlen őshonos fa, amely túlélte az európai inváziót, s a világon sehol másutt nem található meg (sőt fölöttébb makacsul ellenáll a meghonosításnak, minthogy a világ más vidékein nem él áfát megtermékenyítő amelalepke), így hát Zenkali monopóliuma ez az igen figyelemreméltó fa, mely még a pálmán is tútesz sokoldalú hasznossága szempontjából. A fa hat-nyolc méter magas, törzse átmérője vagy harminc centiméter. A törzs egyenes és sima, a fa finom és kemény, aranysárga és szépen erezett. Akár a cédrus, az amela is ellenáll minden rovarnak, még az erőteljes természetnek is. Így hát a fa igen értékes mind a bútortipar, mind az építőipar számára. Ráadásul a fa igen gyorsan nő: öt év alatt eléri teljes magasságát, bár a legjobb minőségű deszkát a hétéves fa szolgáltatja. A fa kiváló tulajdonságai ezzel még nem érnek véget. A hosszú, skarlátvörös, trombita alakú, fürtökben növő virágok gazdag, nehéz és páratlan (a rózsa meg a szegfű illatát egyesítő) illatanyaga

igen keresett a parfümparban. A kissé számócára emlékeztető, bíborvörös, fürtökben termő gyümölcsből olaj készül, méghozzá a lehető legfinomabb, ezért fölhasználják a legkülönbözőbb iparágakban a precíziós műszergyártástól kozmetikumok készítéséig. S mintha mindez még nem lenne elég, a közelmúltban kiderült, hogy a fa szív alakú, húsos leveleiből szárítás és vegyszeres kezelés után amineaphron nyerhető, amely a gyógyszergyártás fontos alapanyaga. Így hát ez a páratlan fa négy igen fontos terméket nyújt, melyek mindegyike igen magas (s ugyanakkor kizárólagos) jövedelmet biztosít Zenkalinak, garantálva a jövő gazdasági biztonságát, ami az ilyen kis trópusi szigeteken általában nem jellemző.

A halványuló fényben fújtató lihegés és átható fokhagymaszag jelezte a kapitány érkezését, aki helyet foglalt, s jókora pohár italt töltött magának.

– Mi fogsz különleges vacsorátsz enni ma este, Mr. Foxi – jelentette be elégedetten –, görög vacsorátsz, he? Mi fogsz ünnepelni utolsó estetsz Zenkali előtt, he? Mi fogsz inni és táncolni?

– Táncolni? – rémült meg Peter, s már látta is magát Pappasz kapitány medveölelésében keringőzni a fedélzeten.

– Táncolni – ismételte eltökélten a kapitány. – Görög táncotsz, he? Én megtanítasz önt görög táncra... a legjobb táncra a világon.

– Köszönöm – mondta Peter, lélekben fölkészülve az alkoholos és atletikus estére.

Nem csalódott. A kiváló és mammutméretű vacsorát mérhetetlen mennyiségű vörös- és fehérbor kísérte, a fogásoktól függően. Aztán három ifjú zenkali egészen meggyőző görög táncot mutatott be, melyet Pappasz kapitány kísért buzukin nagy lelkesedéssel és érzéssel. Megdöbbenő volt, hogy hurkai milyen édes dallamokat csalogattak elő a hangszerből. A jó bortól és baráti érzelmektől fölhevült Peter egyszerre csak azon kapta magát, hogy karjai a vigyorgó zenkalik barna és izzadt nyakára fonódnak, s ha nem is teljesen ura a lábának, de jókedvűen ropja a fedélzeten, miközben zokog a buzuki, s a kapitány zengő basszusa száll a holdfényes tenger fölött. Végül – miután örök barátságot esküdött Pappasz kapitánynak meg az összes zenkalinak – Peter kéjesen dalolva letántorgott a kabinjába. Közben eszébe jutott az ombufa, s nyomban szíven ütötte a bánat, hogy ő így szórakozik, míg a fának, faja egyetlen túlélőjének sehol egy hozzá hasonló társa, akivel megoszthatná magányát.

– Senki, akivel dalolhatna – motyogta szomorúan Peter –, senki, akivel táncolhatna. Milyen kegyetlen sors.

Ruháit a földre dobta, s meztelenül zuhant végig a priccsen.

– Föl a fejjel, kedves, öreg ombufa – mormogta álomba merülve – Jön már Peter Foxglove, hogy megmentsen.

Akkor természetesen még nem tudhatta, hogy nem a levegőbe beszél.

MÁSODIK FEJEZET

ZENKALI ZAMATOK

Legnagyobb meglepetésére reggel ötkor és minden macskajaj nélkül ébredt. Minthogy biztos volt abban, hogy Zenkali már látható, megmosdott, fölöltözött, és a hajó elejére sietett. A levegő hűvös és csöndes volt, a tenger mélykék és opálos, itt-ott tengeri madarak kis csapatától tarka. A porcelánkék égre narancs sugarakat festett a fölkelő nap. Kissé jobbra, néhány mérföldnyi távolban feküdt Zenkali. Igen jól látszott holdsarló alakja, két végén a két vulkánal. A hajnali fényben az egész sziget sötétzöldnek látszott, csupán a vulkánok és

dombok vetettek bíbor-fekete árnyakat. A szigetet fehér tajték ölelte ott, ahol a tengerár megtört a részben alámerült korallzátonyon, s mindkét vulkán tetején hetyke reggeli felhősipka díszelgett. Peter elbűvölten nézte, amint a fölkelő nap fényében egyre élénkebbé és ragyogóbbá váltak a sziget színei, a tenger tükre pedig milliányi ezüst pikkelyre tört.

Pappasz kapitány jelent meg a hídon: jóízűen ásítózott és vakaródzott nyitott ingében. Mellét és pocakját sűrű, fekete mackóbunda borította, kócos haja az égnek meredt.

– Jó reggelt – harsogta le Peternek. – Hogy ön érzed magad?

– Remekül – mondta Peter –, soha jobban.

– Mert jó a görög tánc – nyilatkozta ki a kapitány, mint minden bajok orvosságát-, jó a testnek. Ön látsz Zenkali, he? Szép sziget, he? Két-három óra múlva befutunk.

– Három óra? – csodálkozott Peter. – Hiszen már olyan közel van.

– Nem, ő nincs közel. Ő sokkal nagyobb, ha közelebb érsz – mondta a kapitány. – Ön kérsz reggelitsz, Mr. Foxi? Éhes vagy, he?

Peter hirtelen rájött, hogy farkaséhes.

– De még mennyire – kiáltotta föl a kapitánynak –, olyan éhes vagyok, hogy föl tudnék falni egy lovat patástul!

– Nem tudom, van-e raktáronsz – ráncolta a homlokát a kapitány, mert elkedvetlenítette, hogy a hajója talán mégsem tökéletes minden szempontból. – Talán meg kellene kérdezni a szakácsotsz, he?

Egy óra múltán Peter már összecsomagolt, és ismét ott állt a hajó elejében, hogy láthassa, hogyan jutnak át a zátonyon. Aki az ilyesmihez nincs hozzászokva, annak egyszerre izgalmas, ijesztő és szívderítő ez a látvány. A sziget most fölmagasodott és fürdött a napfényben, amely kiemelte a ragyogó lombsátrat, ami a parttól a hegytetőig az egész szigetet borította. Zöldek, aranyok, bíborvörösök, rózsaszínek, kékek és sárgák tarka szövevénye, amilyen csak a trópusokon látható. Félhold alakú homokszegélyek fehérlettek, akár az elefántagyar, végig a parton, s az öblök vize oly halvány és áttetsző kék volt, hogy tisztán látszott a korallok alkotta táj a felszín alatt. A zátony hattól tizenöt méter széles volt, s vagy félméternyire a felszín alatt húzódott. Ezen a nagy lépcsőfokon a tenger megtört, sziszegő, széthulló habbá omlott, amint átfutott a borotvaéles korallperemen. Ezen a gigantikus áradaton, a hosszú, lágy parthullámokon ide-oda ringva pöfögött az Androméda III vidáman, párhuzamosan a habzó, sistergő zátonnyal, de vagy huszonöt méterre attól a valamitől, ami biztos hajótöréssel fenyegetett. Pappasz kapitánynak voltak gyenge pontjai, de a zenkali zátonyt jól ismerte. Hajóját addig vitte a zátony mentén, míg oda nem ért, ahol törés látszott a hosszú, hullámzó habszőnyegen. A törés nem volt szélesebb harminc méternél, s a hatalmas parthullámok rémítő robajjal törtek át rajta, hogy aztán a zátonyon belül hánykolódó habágyba olvadjanak. A kapitány éles fordulatot tett az Androméda III-mal, és merész nekifutással átjutott a résen. A hajó egy pillanatra megremegett a kék hullámizmok szorításában, aztán megrázta magát, és be-siklott a lagúna sima, gyémántfényű vizére.

– Látsz ön, milyen pokoli jó tengerész vagyok! – ordította Pappasz kapitány a hídról, arcán hatalmas, győzedelmes vigyorral.

– Meghiszem azt! – ordította vissza Peter.

– Minden görög jó tengerész... a legjobbak a világon. Öt perc múlva horgonytsz vetsz, he? – Sonkaforma mancsával integetett Peternek, aztán eltűnt a parányi kormányosfülkében.

Az Androméda III átpöfögött a lagúna áttetsző vizén, egyenest a Hahagáj-öbölbe, ahol Zenkali fővárosának, Dزاماندzarnak a kikötője volt. Megkerültek egy földnyelvet, melynek tetején rózsaszín kőből épült, impozáns épület állt. Ez lehet a palota, gondolta Peter. Aztán az öböl megnyílt előttük, s Peter megpillantotta a kikötő kőgátját és mögötte – a gyöngéd dombokon szétterülve, a két távoli vulkán előterében – a várost alkotó tarka házakat. A csinos kis deszkaházakon szalmatető, itt-ott néhány tekintélyesebb korallmészke ház. Minden ház

más és más alapszínben pompázott, mintha tarka építőkockákat dobtak volna a bougainvilleabokrok bíborvörös gomolyfelhői, a paliszanderfák meghökkentő kékje és a vérvörös virágban álló cserjék csoportjai közé.

Peter el volt bűvölve. Ez fölülmúlta legmerészebb álmait is. Itt egy város, gondolta, ami igazán megérdemli a város nevet, amire büszke lehetsz, ami annyira egyedi, hogy képtelenség összetéveszteni a világ bármely más közösségével. Máris szenvedélyesen szerette, pedig még bele se szagolt, holott jól tudta, hogy egy-egy város megítélésénél mennyit számíthat az illat. Ám az illat sem ábrándította ki, amikor az Androméda III nagy csörrenéssel és csobbanással horgonyt vetett, aztán lánc segítségével hamarosan magabiztosan megállt a part fala mentén. A meleg levegő elhozta Peternek Zenkali illatát. Olyan részegítő, olyan tarka keverék volt ez, akár egy perzsaszőnyeg színeinek illata. Pálmaolaj és kókusz-tej, milliányi virág illata, a napfény szaga a száraz leveleken, égett fa, ananász, papája, mangó és citrom részegítő illata, tengeri só és friss hal, kenyér és kutyák, csacsik és csatornák szaga, meg a kék ég és a hajnali harmat illata és milliányi más szag, melyek osztályozására nem jutott ideje, mert egy fölöttébb nagy és fölöttébb ragyogó zenkali jelent meg előtte a fedélzeten. Nyilván hivatalos személy lehetett, mert skarlátvörös fezt, fehér zsinóros sötétkek zubbonyt, fehér sortot, kék térdharisnyát viselt, és barna cipője legalább olyan fényesen csillogott, mint a képe. Kezében – kissé oda nem illően – hosszú, vékony, hasított botot tartott, s a bot hasítékából összehajtott papír lógott ki.

– Ulam, Mr. Foxglove, ulam, üdvözlöm, ulam – mondta a küldönc, és peckesen tisztelgett.

– Köszönöm – mondta lenyűgözve Peter, és ő is megpróbált tisztelegni. A küldönc odanyújtotta a bot hasított végét.

– Itt könyv neked, ulam, Hannibal gazdától, ulam – magyarázta.

Peter óvatosan kiemelte az üzenetet a bot hasi tékából, és szétnyitotta. Egyetlen lap volt, elegáns, kalligrafikus kézírással, vastag, elefántcsontszínű papíron.

Kedves Foxglove – olvasta. – Isten hozta. Ne törődjön semmivel. Csak kövesse a hasított pálcás fickót. H.

A küldönc széles vigyort villantott Peterre.

– Gazda fog jön velem – mondta. – Mi fog megy Hannibal gazda házába csaszi-csuszín. Ő fog küld majd gazda csomagjai.

Peter kábultan követte a hasított pálcás embert le a hajóról a rakpartra, ahol két tágas kosarú – némileg bambusz strandkosarakra emlékeztető – riksa várakozott, termes zenkalikkal a rúdjaik között. Peter beszállt az egyikbe, a küldönc a másikba, s hamarosan már a város utcáin gurultak. Mikor a külvárosba értek, a riksaák ráfordultak egy széles, kavicsos útra, majd megálltak egy hosszú, alacsony ház előtt. Óriás fák erdeje vette körül, melyeknek a törzse vastag, félig leégett és egymásba olvadt fekete gyertyákra emlékeztetett. A küldönc fölvezette Petert a bejáratú lépcsőn, át a széles, verőfényes verandán, melyet megült a medencényi agyagkádakban meg függő kosarakban pompázó, milliányi virág illata. A két hatalmas, finoman faragott javai paravánból készült ajtónál a küldönc megállt, és ezüstsípot vett elő a zsebéből. Rövid, de bonyolult jelet fűjt. Míg vártak, Peter elgyönyörködött egy sereg hatalmas kék lepke röptében, melyek – akár az égbolt lehullott foltjai – a virágok körül köröztek, s néha meg-megpihentek, hogy frissítőt szívjanak a szirmokból.

Az ajtót végül egy ropogós fehér egyenruhát és széles, vörös selyemövet viselő zenkali inas nyitotta ki. Ragyogó mosollyal és enyhe meghajlással üdvözölte Petert.

– Jó leggelt, ulam, Mr. Foxglove – mondta. – Ön fog jön, kélem, elle... A gazda fog vál ön.

Megfordult, és átvezette Petert a tágas előcsarnokon, melynek falait hosszú, kínai selyemfestmények díszítették; gyöngéden rezegtek az enyhe szellőtől. Alattuk terebélyes kínai vázákban szebbnél szebb orchideák pompáztak, színük szinte versenyre kelt a festmények színeivel. Az inas megállt egy ajtó előtt, tisztelettel kopogott, aztán fejét félrebiccentve várt.

– Takarodj! – bömbölte odabentről egy félelmetes hang. – Takarodj, te analfabéta pogány... vidd az istentelen irhátat messzire a fájdalom eme hajlékától, soha többé a szemem elé ne kerüljön az a nyomorult, fekete majompodád.

– Ez Hannibal gazda – mondta nem minden büszkeség nélkül az inas. Szemlátomást nem szegte kedvét sem a hang harciassága, sem amit mondott, résnyire nyitotta az ajtót, és bedugta a fejét.

– Kifelé... kifelé! – hörögte a hang. – Kifelé, te nyavalyás hiányzó láncszem. Azt hiszed, ha hízelegsz, talán elfelejtem a bűnödöt? Ha nem volnék olyan jóságos és szelíd ember, kötelességemnek tartanám, hogy húszévi kényszermunkára ítéltesselek gyilkossági kísérletért, te bennszülöttek alja, te.

Peter csak ámult és bámult. Hannibal Oliphant hangja volna ez?

Az inas türelmesen megvárta, míg a hang tulajdonosa levegőt vesz; akkor megszólalt:

– Kelem, ulam, Mr. Foxglove jön vala. Kis szünet, aztán a hang fölharsant:

– Hát ne állj ott, te analfabéta gyilkos, küldd be az új gazdát egyszeriben, hallod?

Az inas kinyitotta az ajtót, és bekísérte Petert a tágas és fenséges terembe – szélessége tíz, hosszúsága legalább húsz méter –, ahol a hihetetlenül magas, fehér mennyezet alatt hatalmas ventilátorok forogtak, akár fekete szélmalomok. A fényes padlót vagyont érő, tarka perzsaszőnyegek borították. A faragott kasmíri fából készült sötét, súlyos bútor jobbára alacsony heverőkből és székekből állt, melyek mindegyikén tarka thaiföldi selyempárnák tornyosultak. A falakat különös maszkok, gyönyörű impresszionista festmények, kínai selyemtekercsek, tibeti imamalmok, antik mordályok, lándzsák, pajzsok meg elefántcsont faragásokkal és finom porcelánnal teli vitrinek borították. Mindenütt könyvespolcok álltak, de a tarka kötésű könyvekből a földre is jutott bőven. A szoba egyik végében óriás íróasztal állt, rajta iratok, folyóiratok és tudományos kiadványok hatalmas halmai. Az egyik oldalon öt magas franciaablak nyílt a verandára, s azon túl a zöld pázsitra meg a virágzó, tarka bokrokra, melyek egy terrakottacsempével kirakott, ovális medencéhez vezettek. A medence közepén öt méter magasba szökken a szökőkút vize, s ezüstliliomként ragyogott a napfényben.

Az egyik nyitott franciaablak mellett csodálatosan faragott, halovány borostyánszínű hintaszék állt. A karfa két finoman faragott páva volt, kiterjesztett farkuk képezte a széles, legyező alakú támlát. Ebben a lélegzetelállító székben, tarka selyempárnák felhőjében trónolt Hannibal Hubert Hildebrand Oliphant, Zenkali császáranak és kormányának politikai tanácsadója, bő ujjú, fehér pamutingben, tarka, batikolt kendővel a derekán, vörös-arany, fölkkunorodó orrújjával papuccsal a lábán. Zömök és vaskos volt, busa fejét acélszürke sörény koronázta. Sasorra alatt külön életet élt nagy, mozgékony, érzéki és gunyoros szája. Bozontos szemöldöke alól cigányosan fekete, csillogó szem nézett a világra vidám arroganciával. Ennek az embernek a személyisége éppannyira érzékelhető volt, mint egy nagy tűz melege hideg éjszakán. A mellette lévő asztalon több palack meg egy nagy, ezüst jégvödör állt. A széke körül egy buldog, egy dalmata, egy ír farkaskutya, két pekingi palotakutyácska, négy törpespaniel meg egy tibeti véreb feküdt. Az utóbbi akkora volt, hogy Peter első pillantásra szelídített medvének nézte.

A kutyák között, egy hatalmas, barackszínű párnán, a térdét átkulcsolva pedig ott ült a legszebb lány, akit Peter valaha is látott. Minthogy Peter huszonnyolc éves volt, jóképű, és nem hiányzott belőle némi természet adta báj sem, bőven volt alkalma hölgyek társaságában forgolódni. De ettől a lánytól elállt a lélegzete. A karcsú lány őszibarack bőrét bronzbarnára sütötte a nap. Sötét haja, melyet egyszerű aranycsat fogott össze, a derekáig hullott alá, fürtjei akár a holdfényben fürdő folyó hullámai. Piciny, picit pisze orrát finom szeplőcskék pötytyözték, telt ajka nevetésre állt. Mégis hatalmas, mandulavágású szeme volt a legfigyelemreméltóbb. A csöppet kiálló arccsont fölött, a sötét, ívelt szemöldök alatt hihetetlenül kék, már-már ibolyaszínű szem csillogott, melynek nagyságát csak kiemelték az

apró, fekete pöttyök. Peter azon töprengett, hogy itt csak két eset lehetséges: ez a szépség már holmi mocskos, szellemileg visszamaradott és teljesen méltatlan hím felesége, vagy olyan hangja van, mint egy halaskofának, és büdös a szája. Önkívületéből Hannibal Oliphant gúnyos hangja zökkentette ki.

– Ha esetleg befejezted Miss Damien kétségtelenül valós bájainak csodálatát, talán rám is vethetnél egy futó pillantást – mondta. – Miért nem jössz ide, ha ugyan tudsz még mozogni, hogy ne szakadjanak bele a hangszalagjaim az ordításba?

Peter nagy nehezen összeszedte magát, és odament a lágyan himbálódzó hintaszékhez.

– Úgy – nyújtotta Hannibal Oliphant a bal kezét, minthogy a jobb keze be volt pólyázva –, szóval te vagy Foxglove? Sir Osbert unokaöccse?

Volt valami furcsa abban, ahogy Hannibal a nevet mondta. Peternek eszébe jutott bácsikája gúnyos megjegyzése – „az az ütődött Oliphant” –, és úgy határozott, hogy óvatos lesz.

– Igen, uram – mondta –, de remélem, ezt nem rója föl bűnömül.

Hannibal éles pillantást vetett rá, aztán fölcillant a szeme.

– Szólíts nyugodtan Hannibalnak – mondta –, ahogyan mindenki.

– Köszönöm – mondta Peter.

– Ülj le, ülj le. Audrey, kínáld meg a fiút egy itallal – mondta Hannibal, és még kényelmesebben befészkelte magát párnái közé.

A lány fölállt, és kevert Peternek egy rumos kólát. Olyan elbűvölő mosoly kíséretében adta oda, hogy Peter kis híján elejtette a poharat. Hannibal gunyoros mosollyal, ide-oda hintázva nézte a jelenetet.

– Nos – kérdezte az italát kortyolgatva –, miért küldött Sir Osbert, hogy az isten tartsa meg?

Peter meglepetten nézett rá.

– Hogy segítsék neked – mondta zavartan. – Úgy tudom, szükséged van segítségre.

Hannibal föl húzta szakadozott, fehér lobogóhoz hasonlatos szemöldökét.

– Hát úgy nézek én ki – fordult Audreyhoz –, mint aki segítségre szorul?

– Éppen az imént volt rá szükséged – mutatott rá Audrey, és Peter örömmel fedezte föl a lány alig érezhető, ír akcentusát. Hannibal odamutatta Peternek bepólyált kezét.

– Hála egy nevetséges rendeletnek, amely megtiltja a rovarirtó szerek használatát, állandóan a leggonoszabb indulatú rovarok ostroma alatt állunk. A dögök tudják, hogy nem eshet bántódásuk, ezért aztán uralkodnak rajtunk. H. G. Wells igazán jól mulatott volna ezen a helyzeten, drága fiam. Ma reggel például beröpült nagy zümmögéssel és gyilkos szándékkal egy lódarázs, csíkos, mint egy rabruhás gengszter, és vagy kétszer akkora, mint az öklöm. Hívtam az én Neander-völgyi inasomat, hogy oltalmazza meg a gazdáját, mire a hülye egy teniszütővel leütötte a vérszomjas bestiát, egyenesen a mellemre. Attól tartottam, hogy a szörnyeteg átdöfi a szívemet, ezért kétségbeesett kísérleteket tettem, hogy szabaduljak tőle, mire a dög a kezembe dőfte a fullánkját, mint valami szigonyt. Szerencsére jött ez a lány, aki ért valamicskét az elsősegélynyújtáshoz, így nem kellett a karomat könyökből amputálni.

– Ne vegye komolyan Hannibalt – mondta a lány. Fölvette az egyik pekingi palotakutyácskát, és úgy dajkálta, hogy a kis állat szinte dorombolt élvezetében. – Kétségtelenül ő az egyik legundokabb ember a szigeten, és a túlzásai nem ismernek határt.

– Az ír parasztság mindig rebellis volt – nézett Hannibal bánatosan a lányra, aztán Peterhez fordult. – Mondd meg nekem, de őszintén, azért küldött az az utálatos bácsikád, hogy kémkedj utánunk, és...

– Ide hallgass – szakította félbe Peter –, én nem vagyok kém. Ha a bácsikám ilyesmire kért volna, most nem lennék itt.

– Igazán nem akartalak megsérteni – mondta engesztelően Hannibal –, de a bácsikád már három ilyent küldött, hogy „legyenek a segítségemre”, és mihelyt rájöttem, hogy miért vannak itt, kénytelen voltam hazaküldeni őket.

Csönd támadt.

– Bizony így történt – mondta halkán Audrey. Peter a lányra nézett, és nagyot sóhajtott.

– Rendben van, tudom, hogy a bácsikám vén csirkefogó, de én nem vagyok az ő embere, és nem osztom a nézeteit.

Hannibal elvigyorodott.

– Félre ne érts, fiam. A bácsikád gyűlöli a bennszülötteket. Én szeretem őket.

Peternek eszébe jutottak a szidalmak, melyeket Hannibal az inasára zúdított, meg a zenkai rendíthetetlen nyugalma, amivel a szidást fogadta. Hannibal nyilván meglehetősen sajátos módon szereti a bennszülötteket.

– Nos – mondta könnyedén Hannibal –, miután ezt tisztáztuk, nyugodtan beszélhetünk. Mondd csak, volt valami különleges okod, hogy erre az isten háta mögötti, rosszul kormányzott, feketék lakta szigetre gyere?

– Igen – mondta Peter. – Hugó Charteris barátom, aki egy hónapot töltött itt, és áradozott a szigetről, amikor hazatért. Olyan trópusi paradicsomnak írta le, amilyen talán csak a mesékben létezik. De ez valódinak látszik.

– Igen, igen – mondta bánatosan Hannibal –, pontosan értem, hogy miről beszélsz. Én is egész életemben az ideális helyet, a földi paradicsomot kerestem, és mi történt? Itt csücsülök, már nem is tudom, mióta, ezen az isten háta mögötti, primitív szigeten, mint lepke a borostyánban.

– Ez sóder, te is jól tudod – mondta Audrey.

– Sóder? – nézett nagyot Hannibal. – Honnan veszed ezeket a kifejezéseket... és hogy érted azt, hogy sóder?

– A kifejezéseket tőled veszem – mondta mosolyogva Audrey –, és úgy értem, hogy egyszerűen szerelmes vagy ebbe a szigetbe és valamennyi lakosába, és nem lennél hajlandó sehol másutt élni, még ha fizetnének sem.

– Bárcsak fizetnének. Ám a helyzet az, hogy koldus módra tengődöm, alig tudok kijönni – pillantott körül Hannibal a hatalmas teremben.

– De hát mivel van baj? – kérdezte Peter érdeklődéssel, mert Hannibal panaszkodása komolynak tetszett.

– Mindennel – mondta tömören Hannibal.

– Ostobaság! Ne hallgasson rá – mondta Audrey. – Olyan gazdag, mint Krózus, és dolgoznia sem kell, hát abban leli örömét, hogy részt vesz mindenféle cselszövésben. Olyan tehetsége van a cselszövéshez, mint holmi keleti kalmárnak. Aztán szeret panaszkodni. De csak akkor kell komolyan aggódni, ha nem panaszkozik.

– Látod, mit kell eltűrnöm ezektől a hálátlanoktól? – kérdezte Petertől Hannibal. – Én mondom, drága fiam, hogy rossz helyrejöttél, olyan pokolba, amilyenről még Dante sem álmodott. A bennszülöttek kőkorszaki színvonalon állnak, és az itt élő európaiak szellemi színvonala alig haladja meg az átlagos kreténét. Csak arra kérlek, hogy ne keress itt semmiféle kultúrát. Ez a hely annyi szellemi táplálékot nyújt, mint a highgate-i temető, csak kétszer olyan zsúfolt.

– Nos – mondta Peter –, ha itt fogok dolgozni, hadd halljam a legrosszabbat. Először is, mit kell tennem?

– Nem sokat – mondta kedvetlenül Hannibal. Fölállt, ismét megtöltötte a poharát, sétálni kezdett föl-alá, s lábával néha meg-megvakargatta egy-egy szunyókáló kutya fülét.

– Rögtön elviszlek Csaszihoz, aztán beugrunk a kormányzói palotába, hogy tiszteletünket tegyük önagy-méltóságánál. Egyszerű udvariassági látogatások. Csupán arra kíváncsiak,

nincsen-e véletlenül négy szemed vagy valami hasonló, hogy aztán megismerjenek. Ártalmatlan jószágok. Ám az itteni helyzet csöppet sem ártalmatlan.

Leült, és komor ábrázattal hintázott. Aztán folytatta.

– Zenkali önrendelkezési jogot kap, most már nincs mese. A folyamatot nem lehet megállítani, bárhogyan szeretnék is egyesek, és nem is szabad megállítani. Gyakorlatilag néhány hónappal ezelőtt már meg is valósult a dolog: pompásan tudtak veszekedni egymással, én meg csak ültem, ha éppen szükség volt rá, tanácsot is adtam, és vártam, hogy fölvirradjon a nagy nap. És akkor valami örült a Whitehallban kitalálja ezt a repülőteret. Hallottál róla?

– Csak Pappasz kapitánytól – mondta Peter –, és az egy kissé zavaros volt.

– Dióhéjban arról van szó – morogta Hannibal –, hogy miután katonai szempontból hosszú évekig teljesen hasznavetetlennek tartották Zenkalit, most egyszeriben rájöttek, hogy ez az ideális hely egy baromi nagy repülőtér számára, melynek az volna a célja, hogy, úgymond, távol tartsák az oroszokat az Indiai-óceántól. Túl azon, hogy az egész terv nagy marhaság, az a személyes véleményem, hogy a repülőtér meg mindaz, ami velejár, nem lenne hasznos a sziget számára.

– Mindig ezt mondd, de sohasem magyarázod meg, hogy miért – mondta Audrey.

– Nehéz magyarázni, mert az embert még utóbb holmi iszonyú vén vaskalaposnak, mindenfajta haladás kerékkötőjének tartanak. Pedig nem erről van szó. Véleményem szerint nagyon sok az álszent duma világszerte a „haladásról”, ám a legtöbben nem gondolják végig, hogy az az úgynevezett haladás nem hanyatlást jelent-e valójában. De most hagyjuk a nagyvilágot, és koncentráljunk kizárólag Zenkali páratlan helyzetére ebben a világban, mert Zenkali valóban páratlan. Hol találtok még egy olyan országot, amely, először is, még ma is olyan messze van mindentől, hogy mindenki békén hagyja; másodszor, ahol lényegében nincs faji ellentét, leszámítva a fanguák és ginkák alkalmi lándzsarázását, mely leginkább arra szolgál, hogy kielégítse a büszkeségüket, és elűzze unalmukat. Harmadszor, ahol nincsenek értékes ásványok, sem olaj, ezért egyetlen nagyhatalom sem kívánja az országot a védőszárnyai alá venni. Negyedszer, ahol teljes a foglalkoztatottság, leszámítva a munkaképtelen, krónikus alkoholistákat és öregeket. Ötödször, ahol nincs nehézipar és alig van könnyűipar, ezért az emberek megmaradnak falun, és alapvetően mezőgazdasági társadalmunk nemcsak hogy számunkra termel elegendő élelmet (egy-két dolog kivételével), de még egy kis exportra is futja. Hatodszor, és ez a legfontosabb, a Mindenható egyedül minket talált méltónak arra, hogy megajándékozzon az amelafával, amiből a sziget egész gazdagsága származik.

Hannibal ismét fölállt, és nyugtalanul járkálni kezdett. Aztán megállt, nagyot kortyolt, s egyik lábát a tibeti véreb széles hátán nyugtatta.

– Jól értsd meg, fiam, ezen a szigeten egyetlen igazán fontos dolog van, és az az amelafa. Az lát el minket legfontosabb exportcikkeinkkel, az biztosítja gazdasági egyensúlyunkat meg azt, hogy minden zenkalinak, XIV. Lajossal szólva, tyúk főjön a fazekában. Hála ennek a figyelemre méltó fának, a jövedelemadó gyakorlatilag ismeretlen, és az importált javakra kivetett vám oly kicsi, hogy szinte elhanyagolható. Ez a fa évről évre olyan gazdasági egyensúlyt biztosít nekünk, hogy a szigetlakók a lehető legjobb körülmények között élhetnek.

– Ez mind nagyon szép – bátorodott neki Peter a második pohártól –, de szerinted a sziget jövője szempontjából a legbölcsebb dolog, ha továbbra is ettől az egyetlen fától függ?

– Miért ne? – kérdezte Hannibal. – Nézd meg Mauritius, amely szinte kizárólag a cukorból él. Jön egy jó ciklon, és a sziget egész gazdasága összeomlik. Nálunk nincsenek ciklonok, és amíg a föld nem kezd más irányba forogni, nem is lehetnek ciklonok. Ezért mondom, hogy ez a sziget páratlan. És ha békén hagyják, továbbra is virágozni fog. Ám ha engedélyezzük ezt az ostoba repülőteret, katasztrófát jósolok.

– De miért? – kérdezte ismét Audrey. – Még most sem mondtad meg, hogy miért.

– Drágaságom – mondta Hannibal –, ez nem közönséges repülőter, ahogyan te képzeld, ami lehetővé teszi, hogy a hétvégén elmenj Dzsakartába bevásárolni. Nem, ez katonai létesítmény. Hogy egyáltalán megépíthessék ezt az átkozott repülőteret, először is szükség van egy meglehetősen komoly vízierőmű-rendszerre. S mihelyt lesz elegendő áramunk, nyomban követelni fogják az ipart, az összes nyomorúságos velejárójával. A repülőternek élelem és víz kell. Szerinted hogyan fogják ezt megoldani? Úgy, hogy robbantanak egy átkozottul nagy lyukat a zátonyba, hogy a nagyobb hajók is kiköthessenek. Nemsokára azon kapjuk magunkat, hogy olyanok vagyunk, mint Plymouth kikötője, és itt a hatalmas repülőter, tele bombázókkal, azaz a legkisebb baj esetén céltáblává válunk. Mindettől függetlenül képzeld el úgy öt-hatezer unatkozó és fickós ifjú tengerész és pilóta hatását a szigetre. Végiggondolni sem merem. Nem, én ellenzem az egészet úgy, ahogy van, bár attól tartok, senki sem fog hallgatni rám. S amióta annak a rühes kutya Ludzsának is benne van a dologban az a mocskos keze, csak rettegni tudok a következményektől.

– Igaz, hogy megkaparintotta az egyetlen völgyet, ahol a vízi erőművet föl lehet építeni? – kérdezte Peter.

– Igaz – bólintott szomorúan Hannibal –, méghozzá az én hibámból. Annyira igyekeztem meggyőzni Csaszt az egész terv ártalmasságáról, hogy megfeledeztem néhány alapvető védekező lépésről. Rá kellett volna vennem Csaszt, hogy függesse föl a földeladást mindaddig, míg ilyen vagy olyan döntés nem születik. Közben az a hétpróbás gazember, az a gennyedző fekély, Ludzsa, spekulációs ügyletekbe kezdett. Persze piszok olcsón megszerezte a területet. Senkinek sem kellett az az átkozott völgyek. Semmit sem lehetett kezdeni velük; már csak azért sem, mert nagyon nehezen megközelíthetők. Így aztán Ludzsa olcsón fölvásárolta őket. De én mondom, ebből még baj lesz.

– Miért? – kérdezte Peter. – Mármint a nyilvánvaló okokat leszámítva.

– Bizonyára te is tudod, hogy van egy kis féltékenység a ginkák meg a fanguák között. Ludzsa barátunk fangua, és azokat az átkozott völgyeket a ginkák főnökétől, Govsza Manalovobától vette. Ha az öreg Govsza, aki egyébként igazán rendes vén csirkefogó, rájön majd, hogy Ludzsa sok ezer fontot lopott ki a zsebéből, nem fogja megköszönni. Másnak sem köszönné meg, de hogy éppen Ludzsa tette, ez lesz az utolsó csöpp a pohárban. Hogy jobban értsd: ha népszavazást tartanánk arról, hogy ki a legnépszerűtlenebb ember Zenkalin, ginkák és fanguák habozás nélkül és egyhangúlag Ludzsára szavaznának. Van benne valami mélyen visszataszító. Azt hiszem, még egy lepratelepen sem túrnék meg. Ő a legjobb érv az angyalcsinálás mellett, s ebben a legtöbb zenkali egyetért velem.

– Pappasz kapitány szerint Ludzsát megvesztegette az a cég is, amelyik a vízi erőművet építené – mondta Peter. – Igaz ez?

– Nagyon valószínű – mondta Hannibal –, de a hír még friss, nem lehetett utána nézni. Ám Ludzsáról bármit elhiszek. Hozzá képest Júdás maga Assisi Szent Ferenc.

– Miért ő a fejlesztésügyi miniszter, ha ennyire megbízhatatlan? – kérdezte Peter.

– Csaszi ötlete volt – mondta borongósan Hannibal. – Ahhoz képest, hogy uralkodó, nagyon ért a politikai manipulációhoz, de néha olyan dolgokat csinál, hogy égnek áll a hajam. Amikor kinevezte Ludzsát, mindenki rémületére, és megkérdeztem, hogy miért tette, azt mondta, jobban szereti, ha a gazemberek szem előtt vannak, és elég nagy hatalmat kapnak, hogy ne érje meg nekik kettős játékkal kockára tenni az állásukat. Meg kell mondanom, hogy mostanáig nem is volt különösebb baj, de a milliomossá válás lehetősége túl nagy kísértés volt Ludzsának. Akárhogy van is, viharos időket látok közeledni; figyelmeztettem is Csaszt, de nem hiszem, hogy hallgat rám. Meg nem foghatom, miért, de szemlátomást azt hiszi, hogy a repülőter meg a velejáró mizériák jót fognak tenni a szigetnek, és hogy ezzel tartozik a népének. Néha komolyan veszi a szerepét, olyankor szokott hibázni.

– Ennél csak az a rosszabb, amikor a humorérzékét akarja kiélni – mondta Audrey. – Emlékszel, hány orrot vertek be, amikor útjára indította a könyvküldöncöket?

– Könyvküldöncök... az mi? – kérdezte kíváncsian Peter.

– Téged is egy ilyen hozott ide reggel – mondta Hannibal. – Amolyan császári küldöncök. Ott kezdődött az egész, hogy Csaszi olvasott valamit a korai afrikai expedíciókról, tudod, Stanley meg Johnstone meg ilyesmi. Annak idején gyakorta küldtek üzeneteket hasított botokban, és ez annyira megtetszett Csaszinak, hogy kitalálta az üzenetvivő, vendégeket kísérgető küldöncöket, akik, mint láthattad, hasított bottal vannak fölfegyverezve. Csaszi könyvküldönceinek hívják őket, mert zenkali-angolul minden írást könyvnek neveznek. A műveltebb zenkalik fölháborodtak, mert szerintük ezzel visszaléptünk a kőkorszakba, ez az egész szégyent hoz minden civilizált zenkalira, és így tovább. Ismered a nótát. Csaszi válasza, szerintem, egyszerűen zseniális volt. Azt mondta, hogy az európaiak mindig szemére vetik a színesbőrűeknek, hogy nem találták föl a kereket, viszont ők találták föl a hasított botot, és ezért büszkének kell lenni erre az örökségre, nem pedig szégyenkezni miatta.

De bármilyen pompás és pokoli is Csaszi humorérzéke, néha bonyodalmakat okoz. Nemrégiben a ginkákkal egy kis nehézség támadt holmi földadóügyek miatt. Mint akit darázs csípött meg, úgy léptem akcióba, amikor meghallottam Csaszi javaslatát, miszerint újra be kellene vezetni az emberevést, büntetésül adócsalásért.

Audrey hátravetette a fejét, és önfeledten kacagott.

– És mit tudtál tenni? – kérdezte Peter.

– Hát nem volt könnyű – mondta Hannibal, miközben fölemelt és orron csókolt egy spánielt. – A saját gyógyszerével kellett kikúrálnom Csaszit. Tudod, én tudtam, hogy csak vicc, de mindenki más komolyan vette... csak láttad volna a kormányzói palotát... volt ám fölfordulás... őnagyméltósága kis híján lebabázott. Szóval, lementem a palotába, és előadtam híres „gyarmati” tisztviselő paródiámat.

Hüvelykujját láthatatlan mellényébe akasztotta, megigazította láthatatlan pápaszemét, hangja átsapott abba a magas, nyafogós bégetésbe, melyet csak az Angliában töltött ifjúévek meg egy előkelő középiskola és egy feddhetetlen egyetem tudnak előcsalni emberi lényből.

– Nem vagyunk urai a helyzetnek – bégette. – A szerecsenek turbulens módon viselkednek. Mit is akarok mondani, mármint hogy ez itt szokatlan. A szerecsenek köveket dobálnak meg ilyesmi... egy derék vén csokibaba meg is vágta magát elég komolyan a kaszával, amivel éppen hadonászott. Egyszóval Zenkalin ez valóságos lázadás. Ezért Csaszi úgy tett, mintha dühbe gurulna... amennyire csak egy akkora ember dühbe tud gurulni... és azzal fenyegette a lázadókat, hogy visszahozza a kannibalizmust. Nos, gondolom, ez volt az a pont, ahol finoman közbe kellett lépnem. Egy kis erkölcsi előadást tartottam a jó öreg Csaszinak. Megmondtam neki, hogy nagyon helyes, ha lepuffantod a pajtásodat nyílt harcban, elmegy még az is, ha egy kis gyilkos galócát teszel a leveskéjébe, ha módodban áll. De megenni az ellenfeledet... uramisten, nem... ez teljesen erkölcstelen... és nagyon nem brit szokás, akarom mondani.

Hannibal hátravetette a fejét, és olyan jóízűen nevetett saját paródiáján, és olyan ragadós volt a jókedve, hogy már Peter is nevetett, Hannibalon és Hanniballal. Peter kezdte megkedvelni ezt a különös embert, akinek annyira képlékeny a személyisége, hogy néha nehéz megmondani, komolyan beszél-e, vagy megint túlzásokkal teletűzdelt szónoklatot tart, mivel ebben leli örömét.

– És Csaszi mit szólt? – kérdezte Audrey.

– Élvezte. Azt mondta, a brit birodalom építőiről ilyen jó paródiát nem látott Eton óta.

– És az emberevés? – kérdezte Peter.

– Nem szívesen, de lemondott az ötletéről. Szerintem valójában azért akarta bevezetni a dolgot, mert fennmaradt egy recept az ükanyjától, aki korának híres szakácsnője volt.

Valahogy így kezdődik: „Végy öt darab, még ki nem hült ellenséget...” Amikor elmagyaráztam neki, hogy ez gyilkosság lenne, azt mondta, nem tudja, vajon miért, hiszen nem maradna utána bűnjelként holttest. Néha igazán bosszantóan tud viselkedni.

– Szóval minden jól végződött? – kérdezte Audrey.

– Persze – mondta Hannibal –, miután a vén gazember kedvére kimulatta magát. De nem csodálkoznék, ha újra szóba hozná a dolgot, annyira odavan érte. Talán majd ha megkapják az önrendelkezési jogot. Esetleg ez lesz Csaszi első rendelete, csak hogy reszketni lássa a kormányzót. Csaszi kedveli a kormányzót, de szeret borsot törni az orra alá. És szegény öregfiú igazi jó balek. Alighogy megismerkedtél vele, máris ingerenciát érzel, hogy ugrasd, hát nem is hibáztathatjuk Csaszt.

– Ha a palotába akartok menni, ideje indulnotok – mondta Audrey.

– Elhallgass, asszony, ne sürgess – zsémbelt Hannibal. – Hol az a nyomorult bérgyilkos!... Tómba!... Tómba!... TÓMBA! Na végre.

Nevének hallatára Tómba váratlanul bukkant elő a bútorok közül, mint dzsinn a palackból.

– Ulam hív? – kérdezte.

– Persze hogy hívtalak – mondta Hannibal. – Foxglove gazda meg én fog megy Csaszi palotájába, hallod? Te fog fog csaszi-csuszi nyomban.

– Igen, ulam – mondta Tómba, és eltűnt.

– Gyere, drága fiam – mondta Hannibal, és rágyújtott egy hosszú, karcsú szivarra. – Mennünk kell... hol a kalapom... miért dugják el mindig a holmimat?... Aha, itt van.

Az egyik párnahalomból előbányászott egy viharvert, Viktória korabeli trópusi sisakot, és bozontos sörényére illesztette.

– Gyertek, gyertek, kutyuli-mutyulik – harsant föl hirtelen. – Hannibal bácsi elvisz titeket pisikéltni.

A kutyák testületileg fölpattantak, és körülvették Hannibalt, aki harsány ugatás közepette állt a hevesen csóváló farkincák tengerében.

– Mit csinálsz holnap? – próbálta Hannibal túlharsogni az ugatást.

– Én? – kérdezte meghökkenve Audrey. – Semmit. Miért?

– Tégy nekem egy nagy szívességet – kérte komolyan Hannibal. – Rengeteg a munkám. Foglalkozz egy kicsit Foxglove barátunkkal... mutasd meg neki a szigetet... ismertesd össze az itteniekkel... te jobban értesz hozzá... a fiú még új itt... szüksége van egy kis becézgetésre... asszonyi kéz, meg ilyesmi.

– Nem tudom, hogy Peternek van-e hozzá kedve – mondta bizonytalanul Audrey.

– Boldog lennék – vágta rá gyorsan Peter –, semmit sem szeretnék jobban. És megígérem, hogy nem teszek föl túl sok ostoba kérdést.

– Hát, ha igazán biztos benne, hogy nem lenne jobb egyedül fölfedeznie a szigetet... – mondta a lány.

– Nem, nincs jobb, mint ha az embert avatott kalauz vezeti körül az idegen helyen – mosolygott Peter. – És biztos vagyok benne, hogy erre maga a legalkalmasabb!

– Holnap reggel nyolc óra tájban megfelelne? – kérdezte Audrey.

– Tökéletesen – mondta Peter.

Hannibal az izgatott kutyák kíséretében átvonult a verandán, le a lépcsőn a két riksához, melyek rúdjai közé izmos zenkalik voltak fogva.

– Mi fog megy Csaszi háza – mondta Hannibal a zenkaliknak az egyik riksába szállva –, ti fog fut gyorsan-gyorsan, vagy ez a gazda fog megöl.

– Igen, ulam, mi hall – mondták a vigyorgó fiúk. Peter bemászott a riksájába, és a két járgány elindult.

A kutyák lihegve ugráltak a kerekek körül a dalmata kivételével, amely mindvégig Hannibal riksája alatt futott. A két deltás zenkali olyan összeszokottan dolgozott, hogy a két riksa mindvégig lágyan gurult egymás mellett, mintha csak össze lennének kötve.

– Miért hívják ezt csaszi-csuszinak? – kérdezte Peter.

– A városban ez az egyetlen engedélyezett jármű – magyarázta Hannibal. – Nagyon bölcs dolog. Munkát ad, olcsó jobbra nem zajos, és nem szennyezi a környezetet.

– Pompás ötlet – helyeselt lelkesen Peter. – Sokkal jobb, mint az a sok átkozott autó.

– És van még egy óriási előnye – mondta Hannibal –: az összes riksa Csaszíé. Ő találta ki az egészet. A riksák gyártása az ő monopóliuma, az üzemet az egyik nagybátyja vezeti; a riksákat húzó fiúk pedig jogdíjat fizetnek Csaszinak. A fiúkat Csaszi csoszogóinak nevezik, akár a könyvküldöncöké, ez is igen tiszteletreméltó állás. A fiúknak például igen szigorú vizsgát kell tenniük, mielőtt csuszit vásárolhatnak, és beindíthatnák a boltot. Három mérföldet kell futniuk a legnagyobb hőségben, egy mázsa krumplit vagy más zöldséget cipelve, végül térdre kell kényszeríteniük egy bikát. Ehhez képest az angol vezetői vizsga semmiség.

Csaszi csoszogói egyenletes ütemben futottak, és a riksák – kerekük alig surrant a vörös földúton – jó iramban szeltek a tájat. Balra nézve, a térdig a szirmaik vörös szőnyegébe burkolódzó fák között Peter megpillantotta a lagúna nyugodt, kék vizét, és távolabb – akár a szélfúttá, fehér virágfüzér – előbukkant a zátonyt jelző habperem is. Jobbra, a szelíden emelkedő domboldalon apró, tarka deszkaházak álltak szétszórtan, mindegyik a maga bambusszal elkerített kertjében. Ezek az aprócska kertek teli voltak cukornáddal, kókuszpálmával, bozontos maniókabokrokkal, az édesburgonya nagy, csillogó leveleivel és óriás, árnyat adó kenyérfákkal. A fák alól kipányvázott kecskék bámultak rájuk tüzes tekintettel, méltatlankodó mekegéssel, és csirkék, kacsák, pulykák csapatai rebtentek föl az út közepén kialakított, finom porfürdőjükből, és rohantak ricsajozva és szárnyukat csapkodva a bozótba.

– Szép lány – mondta elmélázva Hannibal.

– Gyönyörű – lelkesedett Peter. – Csoda, hogy még nem ment férjhez.

– Túl sok benne az ír önfejűség... különben sincs itt senki, akihez érdemes lenne hozzámennie, kivéve engem, ám Audrey nagyon bölcsen nem jön hozzám – kuncogott Hannibal. – Az apja egy bolond ír, a szó klasszikus értelmében. Ő szerkeszti helyi lapunkat, a Zenkali Hangját, amely híres csípős vezércikkeiről, no meg arról, hogy egy-egy oldalán több a nyomdahiba, mint a Canterbury mesék első kiadásában. Épp a napokban jelent meg a címlapon egy fénykép nemes császárunkról meg az általa lőtt két loncos vadkanról a következő aláírással: „A százötödik születésnapját ünneplő Mrs. Amazuga, két fiával.” A lap egyik belső oldalán pedig ott volt a jobb sorsra érdemes matronának és két fiának a fényképe, ezzel az aláírással: „Az ördögös vadász, aki mindig leteríti zsákmányát.” Ezek után szegény öreglány aligha éri meg a százhatodik születésnapját. Szerencsére uralkodónknak van humorérzéke. De a jó öreg Damien mindig bajba keveredik. Nemrégiben teljesen kiborította az ápolónők szövetségét a Florence Nightingale-ről írott cikkével, melynek a „Vörös Lámpás Hölgy” címet adta. Peter nevetett.

– És Audrey segít neki? – kérdezte.

– Igen is, nem is. Próbálja rávenni, hogy ivás helyett inkább egyen, igyekszik az újságban az elírások számát minimálisra csökkenteni. Ám egy ír apával és zenkali nyomdászokkal ez szinte megoldhatatlan. – Hannibal megpillantott egy közeledő riksat, és fölhördült. – Nézd csak, itt jön az egyetlen fekete felhő Zenkali égén, a mi Ludzsa barátunk.

Amikor a riksa melléjük ért, és megállt, Peter érdeklődve nézte azt az embert, aki mindenkiből ellenséges érzelmeket vált ki. Ludzsa pici volt, alig százötven centi magas, és olyan törékeny, mintha csirkecsontból és finom, barna pergamenből rakták volna össze. Arcát

hatalmas, kampós orr uralta, szép, gondozott haja hófehér, nagy, fekete szeme kifejezéstelen volt. Elegáns, halványiszürke öltönyt és fehér selyeminget viselt, melynek patyolat mandzsettája alól aranyóra csillant elő a törekeny csuklón. Makulátlanul villogó cipője nyilván ugyanolyan féltő gonddal készült, mint az öltönye. Öltözékének csúcspontja azonban a rugbi középiskola nyakkendője volt. Ludzsa előrehajolt riksájában; tekintete olyan kifejezéstelen volt, akár egy kobraé, s alig egy-két milliméterre nyitotta szét ajkait, kimutatva apró, fehér kiskutyafogait.

– Hannibal, drága barátom – mondta rendkívül melegen és rendkívül hideg tekintettel –, drága barátom, hová, hová?

– Jó reggelt, Ludzsa – felelte gunyoros mosollyal Hannibal. – Csaszihoz megyünk. Nem megy véletlenül rosszfélé? Tudomásom szerint rendkívüli ülés van tizenkettőkor. Mit fognak csinálni maga nélkül?

– Ön tudja a legjobban, drága Hannibalom, hogy senki sem nélkülözhetetlen. De ott leszek. Csak hazaugrom néhány papírért, amit otthon felejtettem – mondta Ludzsa, és Peterre pillantott. – Ön bizonyára Mr. Foxglove, Hannibal új munkatársa. Az én nevem Murama-na Ludzsa. Jól ismerem az ön drága bácsikáját. Örülök, hogy megismerkedtünk. Bocsásson meg, de ennek a különlegesjárműnek, mely uralkodónk huncut humorérzékének a terméke, olyan a szerkezete, hogy nem szoríthatok kezét önnel, és nem üdvözölhetem illő módon. De majd legközelebb, legközelebb. – Apró kezével búcsút intett, és riksája elhajtott.

– Te jó ég – mondta Peter döbbenetén –, micsoda undorító alak. Ha semmit sem hallottam volna róla, akkor is visszataszítónak találnám. Valami fenyegető, mérgező légkör veszi körül, mint amikor fölemelsz egy követ, és egy kis fekete skorpiót találsz alatta.

– Jól mondod – mondta Hannibal. – Most láttad. Ő a macska a galambok között, a róka a tyúkólban, a méreg a mézben. Valóban ismeri a bácsikádat?

– A bácsikám sohasem beszélt róla – mondta Peter.

– Hm, különös. Nagyon különös – mondta Hannibal, aztán hátradőlt, és a szemére húzta lehetetlen sisakját, mint aki aludni akar.

Az út csigavonalban kanyarodva szelte Dzamandzart, végül arra a félszigetre ért, mely a Hahagáj-öböl egyik partját képezte. Hamarosan impozáns kapuhoz érkeztek: a korallmészke oszlopok közt a kovácsoltvas kapu Zenkali címerét formázta – egy delfint meg egy hahagájt az amelafa két oldalán. A kapunál két őrbódé állt, előttük két hatalmas zenkali katona aransujtásos, sárga mentében, fekete nadrágban, hatalmas, fehér trópusi sisakjukon fenséges, sárga strucctollal. A katonás megjelenést némileg aláásta ugyan, hogy az egyik éppen lekuporodott, és kockát vetett, míg a másik az eredményt leste, s közben elgondolkozva piszkálta az orrát. Minthogy puskájukra pillanatnyilag nem volt szükségük, berakták a bódékba. Mikor a riksák befordultak a sarkon, az őrszemek csöppet sem méltóságteljesen igyekeztek előkapni puskájukat, hogy aztán illően tisztelegjenek, és fölöttébb hatékonyan fölkavarják a port dobbantó lábukkal.

– Mi jön vala Csaszihoz – magyarázta Hannibal –, nyissátok ki, fiúk.

Az őrszemek kinyitották a kaput, s a riksák továbbkanyarogtak a hatalmas fák alatt. Odaérték a palotához; a tágas, alacsony, korallmészke épület halvány rózsaszínben pompázott, mint valami mestercukrász különös és szépséges tortája. Mikor a csoszogók megálltak – lihegve és izzadságban úszva –, kinyílt a palota ajtaja, és a főudvarmester lépett ki skarlátvörös egyenruhában és fezen, meg három szerényebb rangú halandó, fehér egyenruhában.

– Jó leggelt, ulam, Mr. Hannibal – mondta a főudvarmester fülíg érő vigyorral –, jól van, ulam?

– Jól vagyok, Malapi – mondta Hannibal kiszállás közben –, légy jó fiú, és vidd ezeket a nyavalyás kutyákat a konyhába, jó? De ne adj nekik túl sok kaját, mert aztán összehányják a

szőnyegeimet. Hol van Csaszi? Elhoztam az új gazdát, Mr. Foxglove-ot, hogy bemutassam neki.

– Isten hozta, gazda, isten hozta – hajolt meg Peter előtt Malapi. – Csaszi keltben, ulam, Mr. Hannibal, ön fog jön elle, kélem.

Gyorsan bevezette őket a palota nagy, félhomályos, különös és poros festményekkel teli előcsarnokába, aztán ki az épület által ölelt, napsütötte kertbe. Itt a bársonyos pázsitot húsz-harminc kis szökőkút tartotta üdén csipkefinom cseppjeivel, s a lég súlyos volt a dús ágyások és cserjések ezernyi virágának illatától. Fehér galambok csipegettek a fűben, s a pázsit egyik csücskén két páva tárta szét önelégült örömmel pompázatos farktollát. A kert közepén kis pagoda állt korallmész-kő oszlopokkal, melyeken vastag fagerendák nyugodtak. Az épületet skarlát és vörös bougainvillea hatalmas paplana vette körül, mely lüktetett és villogott a pillangók, méhek, bogarak és rovarok szakadatlan rohamaitól. A pagoda árnyékában függőágy függött, melyben négy normális ember is elfért volna, ám alig bírta befogadni III. Tama-lavala Umber császár személyét.

A császár százkilencvenhárom centi magas volt, és mázsás testének felépítése leginkább egy csokoládébarna söröslóéra emlékeztetett. Nagy, lapos arca inkább polinéziai, mint afrikai típusú volt: szája nagy, de nem húsos, orra egyenes. Diónyi szeme még nagyobbnak látszott a szeme fehérje tiszta ragyogásától. Skarlátvörös kis sapkáját aranyvirágok díszítették; hosszú, bő, fehér köntöse – a nyakán meg a mandzsettáján csipke, elől jókora gobelinhímzés – nagyjából olyan, mint egy Viktória korabeli hálóing. Egyszerű, piros bőrszandált viselt, és minden ékszere egy vékony arany karkötő meg egy kockacukornyi zafírral ékes, tömör aranygyűrű volt. Kényelmesen pihent a függőágy mély ölében, az egyik lába kilógott. Szarukeretes szemüveggel az orrán a Times-t olvasta. Körülötte halomban heverték a különböző nyelvű újságok. A függőágy mellett egy kis asztalon egy atlasz, öt szótár, olló, néhány toll meg egy nagy jegyzetfüzet várakozott.

– Hahó! Csaszi! – kiáltotta fesztelenül Hannibal, miközben átvágtak a lágy, nedves pázsiton a bougainvillea-lugashoz. – Hahó! Hahó!

Csaszi letette az újságját, és szarukeretes szemüvegét föltolta a homlokára. Arcára ragyogó mosoly ült ki, míg kikászálódott az újságzuhatagból és a függőágyból.

– Hannibal, te csirkefogó, késtél. Azt hittem, már nem is jössz – kiáltotta. Mély és kellemes volt a hangja. Hatalmas mancsába fogta és gyöngéden megrázta Hannibal kezét.

– Sajnos valóban késtünk egy kicsit – mentegetődzött Hannibal –, de Foxglove tehet róla... éppen a szexuális életéről mesélt nekem.

Csaszi a zavart Peterre villantotta vakító mosolyát.

– Mr. Foxglove – dörmögte a kezét nyújtva –, isten hozta Zenkalin.

– Boldog vagyok, hogy itt lehetek, felség – mondta Peter –, s bizonyára igen élvezetes helynek fogom találni a birodalmát.

– Mindazonáltal attól tartok – folytatta Csaszi –, hogy szexuális szempontból talán kissé unalmasnak talál majd minket, nem, Hannibal?

– Szeretnék rámutatni, uram, hogy – ellentétben Mr. Oliphant célzásával – nem kizárólag szexuális tevékenységgel töltöm napjaimat.

– Milyen kár – mondta Csaszi komolyan, de barna szeme huncutul csillogott. – Néha úgy érzem, éppen ez hiányzik ebből a mi nyugalmas életünkből. De jöjjön már, üljön le, és igyon valamit.

Csaszi poharakat kerített elő, s egy hűtőpalackból nyúlós, fehér folyadékot töltött beléjük.

– Mit szól hozzá? – kérdezte aggódalmasan, miközben Peter belekóstolt az italba, aztán megborzongott.

– Pompás – nyögte rekedten Peter.

– A saját találmányom – mondta büszkén Csaszi –, fehér rum, köménylikőr, kókuszkrém és tej keveréke. Bármilyen kis mennyiséget fogyasszak is belőle, olyan hatással van rám, hogy kénytelen voltam elnevezni Felsőéértésnek.

Leült, visszatette a szemüvegét az orrára, kortyolt a poharából, és hosszan élvezte az ital ízét.

– Nos, Mr. Foxglove, remélem, hozott nekünk híreket a nagyvilágból.

– Sajnos, nem, uram – mondta Peter. – Barbadosban voltam, mielőtt ideküldtek, és az igazán nem a világ közepe.

– Milyen kár – sóhajtotta Csaszi. – Amint látja, újságok segítségével próbálom követni a nemzetközi eseményeket, de mivel egy hónapos késéssel érkeznek, én hallok utoljára a legfrissebb gyilkosságokról és trónfosztásokról. Igazán bosszantó, amikor szívélyes üdvözetemet küldöm valami államfőnek, és a levél „a címzett ismeretlen” pecséttel jön vissza. Az emberek hajlamosak ilyenkor azt hinni, hogy nem érdekel a világpolitika.

Hannibalból kis híján kipukkadt a nevetés, de hallgatott.

– Tudja, néha eltöprengek a világsajtón, Mr. Foxglove, maga nem? Ezeket az emberi dokumentumokat tanulmányozva az ember kénytelen arra gondolni, hogy az egész, ha szabad elferdítenem Lincoln mondását, gyarló emberek híradása gyarló emberekről gyarló emberek számára. A világsajtóból csak annyi örömöm van, hogy néha szolgál egy-egy zaftos falattal, amit följegyezhetek magamnak. Épp a múlt hónapban olvastam egy bájos történetet egy surbitoni emberről, ami már csak azért is fölkelte az érdeklődésemet, mert Surbitonban béreltem lakást, amikor a londoni Közgazdasági Egyetem hallgatója voltam. A fickó ment szépen az utcán, amikor egyszerre csak a fejére pottyant egy nagy, zöld jégkocka, ő meg élettelenül terült el. Ki gondolná, kérdem én, hogy agyoncsapja egy jégkocka a szépséges Surbitonban? De csak ezután jött a java. A rendőrség eleinte tanácstalan volt, végül megállapította, hogy aj ég nem volt más, mint egy nagy darab jéggé fagyott vizelet, mely véletlenül pottyant ki egy nagy magasságban haladó lökhajtásos repülőgépből. Mivé lesz a világ, kérdem én, ha az embert emberi melléktermékkel gyilkolhatják meg Surbitonban? A Singapore Times-ban meg azt írják, hogy a walesi herceg állítólag rövidesen férjhez megy. Szerintem az ilyen felsőéértés súlyos börtönbüntetést érdemel, hát nem? – kérdezte Csaszi.

– Ebben az esetben szegény Simon Damien állandóan dutyiban ülhetne – mondta Hannibal. – Remélem, láttad a képedet a címlapon.

– Persze – mondta Csaszi –, egyszerően isteni. Küldtem szegény Mrs. Amazugának engesztelésül egy nagy kosár gyümölcsöt meg virágot, Simonnak pedig megírtam eddigi legkomiszabb leveletem. Úgy tele volt pecsétekkel, hogy alig lehetett elolvasni. Még azzal is megfenyegettem, hogy száműzöm. Csak azt nem tudom, miért nem reagál soha a leveleimre.

– Szerencséd, hogy még nem nyomatta ki őket – mondta Hannibal.

– Bárcsak megtenné – mondta sóváran Csaszi. – Örök vágyam, hogy valamelyik írásom megjelenjen a sajtóban.

– Simon úgyis elég bajt okoz a sajtóhibáival – mondta komoran Hannibal.

– Szó sincs róla! – kiáltotta Csaszi. – A Zenkali Hangja humora nélkül nyomban lemondanék. Néhány hete például azt olvastam, hogy „a császár ellépett a díszszázad előtt, barackvirágszínű szaténruhában, melyhez brüsszelicsipke-fátylat és egy csokor krémszínű hibiszkuszt viselt. A két nyoszolyólány Ammibo Aliim tizedes és Gúla Maszufa őrmester volt. Az utóbbi bátorságáért kiütésben részesült.”

Csaszi a fejét hátravetve, harsányan röhögött. Hatalmas testét rázta a nevetés.

– Fogadja meg a tanácsomat, Mr. Foxglove – mondta a szemét törölgetve. – Ha valaha is hatalomra kerül, bízsa a sajtóját ír szerkesztőre és zenkali szedőre. Akkor lesz miért élnie.

– Mikor van az ülés? – kérdezte Hannibal az órájára pillantva.

– Jaj, Hannibal, Hannibal – zsémbelt Csaszi –, miért kell eszembe juttatnod a munkát, amikor jól érzem magam?

– A repülőtérről fogtok szavazni?

– Igen – mondta Csaszi, és feszengve pillantott Hannibalra. – A fenébe is, Hannibal, tudom, hogy te ellenzed, de mindenki más támogatja, hát mit tehetek? Nekem gondolnom kell Zenkali jövőjére is, és az az általános vélemény, hogy ez a jó a szigetnek. Drága barátom, ismerd el végre, hogy előnyei is lehetnek. Nem lehet teljesen rossz az egész elképzelés.

– Számomra az egész ügy nevetséges – makacskodott Hannibal. – Látni sem akarom azt az átkozott repülőteret, nem vagyok kíváncsi a több ezer bárdolatlan katonára, akiknek az etetése többre kerül, mint amennyi hasznot hoznak, nem akarom, hogy a Hahagáj-öbölt hadihajók töltsék meg, és a legkevésbé sem kívánom, hogy ebből a szép és önálló szigetből katonai objektum váljon.

– Az érveidben van némi igazság, de bármi legyen is a személyes véleményem, nagyon sokan támogatják a dolgot, így aztán tudod jól, hogy semmit sem tehetek ellene.

– És a kampányt Ludzsa vezeti – mondta dühösen Hannibal. – Önmagában ez is elég nekem, hogy gyűlöljem az egészet.

– Találkozott már Ludzsával, a fejlesztésügyi miniszteremmel, Mr. Foxglove? – kérdezte Csaszi.

– Nem igazán – felelte Peter.

– Nem? Akkor még része lesz ebben a nem mindennapi élvezetben. Sajnálattal kell figyelmeztetnem, hogy a fickót senki sem kedveli, hiszen nincs benne sem báj, sem tisztesség. Márpedig ha valaki gazember, legyen legalább némi bája. Sajnos, Ludzsa csöppet sem kellemes ember. Őszintén meg kell mondanom, hogy az a fajta bennszülött, aki rossz hírünetet költi nekünk, bennszülötteknek.

– Tényleg megszerezte azt az átkozott völgyet? – kérdezte Hannibal.

– Még hozzá az orrunk előtt – mondta szomorúan Csaszi. – Félek, hogy a fickó kicsúszik a kezünkől, Hannibal. Tudod, mit válaszolt, amikor kérdőre vontam? Hogy semmit sem tudott az egész üzletről, mert a felesége intézte a háta mögött. Hát a pimaszsága igazán páratlan.

– Nagyon nyomasztó ez az egész – mondta Hannibal.

– Tudom, tudom – mondta Csaszi, és fölállt. – De tudod jól, hogy nem sokat tehetek. Meg aztán, a fejleményeket kézben tarthatjuk, Hannibal, és ha vigyázunk, nem esik baja a szigetnek. Tudod, hogy én éppúgy a szívemen viselem Zenkali sorsát, mint te.

– Persze hogy tudom – mondta Hannibal. – Őszintén szólva benned van minden reményem.

– Hiszen együtt sikerül olykor-olykor szórakoztatóvá tennünk az uralkodás unalmas mesterségét, nem? – vigyorgott Csaszi. – Isten vele, Mr. Foxglove. Remélem, jól fogja érezni magát, és Hannibal rendes lesz magához. Figyelmeztetnem kell, hogy a legutóbbi munkatársa ideg-összeroppanással utazott haza. Jöjjön el máskor is.

– Örömmel – mondta Peter.

Csaszi mosolygott, és vaskos mancsával búcsút intett.

– És most – mondta Hannibal – beugrunk a kormányzói palotába. Akkor túl leszel minden kötelezettségeden, és lazíthatsz. Szerintem elbűvölőnek fogod találni a kormányzót meg a feleségét, ha egy picikét furának is.

Sir Adrián Blythe-Warick önagyméltósága alacsony és meglehetősen csenevész emberke volt, olyan tartással, mintha egykoron – még a pályafutása kezdetén – kikeményítették volna. Arcára odafagyott az örökös mosoly.

– Foxglove... Foxglove... igen, igen – rázta Peter kezét. Gyöngécske, suttogó hangja olyan volt, mint egy rendkívül apró cickány nászkiáltása. – Örülök, hogy itt van, fiam... igazán örülök... igen, igen, átkozottul kényes, igen... szükségünk van minden segítségre... khm...

diplomáciára... tapintatra... óvatosságra és így tovább... de magában van tapintat, fiam... nagyon derék fiatalembernek látszik... khm... igen... éppen ilyenre van szükségünk... a nemzet színe-virága... és így tovább... khm... igen. Örülök, hogy itt van.

– Köszönöm, uram – mondta Peter.

– Igen, igen... nos, kedves Hannibal, készítsen nekünk egy italt... khm... igyunk egyet... igen... bridzsel, fiam?

– Sajnos, uram, nem – mondta Peter.

– Ah... igen... nos... kár – mondta sajnálkozva Sir Adrián. – De azért el kell jönnie egyszer vacsorára.

– Köszönöm, uram – mondta Peter, és úgy érezte, hogy nagy szüksége van az italra, amit Hannibal készített neki.

– Remélem, tetszik Zenkali... – susogta a kormányzó. – Trópusi paradicsom... önkormányzatot kap, tudja... meg kell lennie, persze... változik a régi rend... khm, igen... pompás császár... az élet... mégis... hát mit tehetne szegény... Eton, tudja... igen... mégis, a nemzet színe-virága... fájó... de mégis... fontos dolog... királynő és haza, nemzetközösség... igen, igen, az utolsó leheletig, micsoda?

– Pontosan, nagyméltóságú uram – duruzsolt Hannibal. – Már mindent elmagyaráztam Foxglove-nak.

– Helyes... helyes... – motyogta Sir Adrián. – El kell hoznia vacsorára.

Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó, és – mint egy fölhúzható játék baba – betepegett Lady Emerald Blythe-Warick. Peter nem akart hinni a szemének. Azt hitte, hogy a hölgy jelmezt visel, ugyanis tetőtől talpig zöldben volt. Nemcsak a ruhája, a harisnyája és a cipője volt zöld, még a haja is zöldben játszott, akár a lajhár bundája a benne élő primitív algáktól. Oladysége smaragdokkal volt kirakva: karkötők, nyakékek, brossok és medálok függtek rajta, így nem csoda, hogy minden mozdulata csilingelt. Akár egy kismadár, gyorsan forgatta apró fejét. Egyik kezében apró és gyönyörű, teknőchéjéből készült hallócsövet tartott.

– Ah... Emmie... igen... ez itt az ifjú Foxglove, drágám... derék, kiváló... a nemzet színe-virága... a feleségem – mondta Sir Adrián bizonytalanul gesztikulálva, mint az olyan ember, akinek nem akaródzik belebújni a kényszerzubbonnyba.

– Ki ez, drágám? – kérdezte Lady Emerald, miközben mosolyogva bólintott Peter előtt. Kissé nehezen sikerült a hallócsövet a füléhez illesztenie, mert a füle elbújt egy rendkívül díszes smaragd fülbevaló mögé.

– Foxglove, drágám, Foxglove – préselt ki magából egy mutáló nyikordulást Sir Adrián. – Derék... kiváló... épp most... örülök.

– Bokszhab, bokszhab? Milyen érdekes név – derült föl a méltóságos asszony. – Igen különös. Ősi angol név, ebben biztos vagyok. Hiszen állítólag már Arthur király lovagjai is bokszoltak. Igen, igen, a Kerek Asztal volt az első szorító, ehhez nem fér semmi kétség. Különben miért hívnák a ringet még ma is ringnek? Egyszóval a lovagok a kör közepén bokszoltak, csak úgy dőlt róluk a hab, az asztal körül ülő tyúkok pedig valósággal megőrültek értük. No persze csak a közönséges tyúkok. A gyöngytyúkokat határozottan hidegen hagyja a boksz. Szereti a gyöngytyúkokat?

– Rajongok értük, méltóságos asszonyom – mondta Peter.

– A méltóságos asszony gyöngytyúkokat tenyészt – sóhajtotta Hannibal.

– Rengeteg gyöngytyúkom van, Mr. Bokszhab – folytatta a Lady. – Tenyészttem őket. Rendkívül intelligens madarak, mondhatnám valóságos tollas kutyák. Egyszer el kell jönnie az etetésre, akkor majd meglátja: szinte hátborzongató, hogy mindent megértenek. Meg kell hívnod ezt a kedves fiatalembert vacsorára, Adrián – mondta Lady Emerald. – Nagyon ritkán látjuk.

– Már meghívtam, drágám – mondta Adrián –, igen, igen... de nem bridzsel... persze nem számít... örülünk neki... nagyon örülünk.

Sir Adrián és Lady Emerald együttes erőfeszítéseitől a beszélgetés igen csapongóvá és teljesen összefüggéstelenné vált, és Peter megkönnyebbült, mikor Hannibal végre kiitta a poharát.

– Gondoskodnom kell Foxglove elszállásolásáról, uram – mondta a kormányzónak –, hogy minden rendben legyen.

– Igen, igen, hogy minden rendben legyen... khm – mondta a kormányzó. – Nagyon örülök, hogy... igen... Hannibal ismeri a... khm... khm... viszonyokat, igen. El kell jönnie vacsorára, ha már horgonyt vetett... Igen.

– El kell jönnie vacsorára, Mr. Bokszhab – mondta öladysége, megfélekedve arról, hogy a férje már meghívta Petert. – Majd szólok a férjemnek, hogy hívja meg. Akkor etetheti majd a gyöngytyúkjaimat. És ne feledje el elhozni azt a bájos kis feleségét sem. Olyan ritkán látjuk.

Újra beültek riksáikba a kutyák kíséretében, Hannibal rágyújtott egy hosszú szivarra, és szemlátomást élvezte, hogy hallgathat. Peter elterpeszkedett a riksában, és lazított. Rövidesen a Hahagáj-öbölhöz értek. A parti út finom, rácsos árnyékot vető kazuárfák alatt haladt. A fákon túl fehérlett a széles, homokos part, kéklett a lagúna hívogató vize. Az út néha hidacskákon haladt át, sekély patakocskák fölött, melyek csillogva csobogtak és csörgedeztek szurokfeketén fénylő sziklák között. A parton itt-ott asszonyok csoportjai terítették a füre a mosott ruhát, mely egy hatalmas virágágyás minden színében pompázott. A riksák közeledtére fölegyenesedtek, lustán integettek barna kezükkel, fehér mosolyuk villant, és éles papagájhangjukon üdvözölték a riksák utasait. A parton barna kenek heverték csoportokban, mint megannyi barna delfin, s körülöttük halászok kuporogtak a fénylő homokban, hálóikat javítgatva. Narancsszín fejű, zöld gyíkok surrantak át az úton, s a hús kazuárfákon elevenen csiviteltek és csattogtak a madarak. Peter mindezt magába itta, és arra gondolt, hogy még soha sehol nem érezte magát ilyen boldognak. A színek, az illatok, a légkör, az emberek – valahogy minden megfelelt.

– Ez lesz a házad – mutatott hirtelen előre az úton szivarjával Hannibal. – Kicsi, de tengerparti, és úgy gondoltam, ezt jobban fogod kedvelni, mint a másikat, a város mögött.

A kazuárfáktól Peter épp csak ki tudta venni az alacsony, fehér épületet, ami szinte a vízparton állt.

– Csodálatosnak látszik – mondta –, nem is vártam ilyen hollywoodi stílusú csodát. Azt hittem, valami ócska fakalyiba lesz a város közepén, ahol nincs folyó víz, viszont mindennek csacsipisi szaga van.

– Van folyó vized, némi villanyod, egy időnként működő telefonod, és három embered, hogy kielégítsék az igényeidet. Túrhető kényelem – mondta Hannibal, mikor a ház elé értek. A széles, árnyas verandán megjelent a három szolga. Az egyik alacsony, pufók emberke volt, barna pudinkképén hatalmas vigyor, a szeme vidám, fehér ruháján vörös öv.

– Isten hozta, ulam, isten hozta – gördült ide-oda a talpán, mint a teniszezéshez készülődő játékos. – Én Amos, ulam, én inas.

Mohón kapta el Peter kinyújtott kezét.

– Ő, ulam, kicsi szolga. Ő Tulipán, ulam – mutatott egy kiálló fogú, kancsal, tizennégy év körüli fiúra. A fiú szégyenlősen toporgott a porban, és Peter köszönésére lesütött szemmel biccentett.

– Ő, ulam, szakács embel, ulam – folytatta Amos –, ő nagyon jó szakács, ulam. Ő hívnak Sámson. Ő pizok finom szakács, ulam.

Sámson, aki magas volt, rendkívül sovány és gyászos kinézetű, mint egy agyonhajszolt agár, mereven és kifejezéstelenül bámult Peterre.

– Hello, Sámson – mondta Peter, s közben arra gondolt, hogy Sámson a lehető legrosszabb reklámja a tulajdon szakácsművészetének.

– Isten hozta, Mr. Foxglove, ulam – bömbölte Sámson egy légszóhurutban szenvedő kiképző őrmester hangján. – Én Sámson, én szakács.

– Öö... igen, nos, örülök, hogy megismerhettek benneteket – mondta Peter –, és most, Amos, van valami ital a házban?

– Igen, ulam – vigyorgott Amos –, Missy Audley hoz vala.

– Missy Audley... Talán Miss Damienre gondol? – kérdezte Hannibaltól Peter.

– Igen – mondta Hannibal. – Audrey rendez be valamennyi magányos férfi otthonát. Az asszonyi kéz meg ilyesmi.

– Akkor ígyunk egyet – mondta Peter. – Te leszel az első vendégem.

– Egy pohárával talán nem fog megártani – kászálódott ki a riksából Hannibal –, egy kis házszentelő... tulajdonképpen kötelességem is.

Amos átvezette őket a széles, árnyékos verandán a hosszú, hűvös szobába. Túloldalt magas franciaablakok nyíltak a hátsó verandára, a kazuárfák susogtak a kertben, és a bíborvörös kannavirágok úgy sorakoztak, mint a katonák. Odább a vakító part meg a lagúna halványkék vize. Amos magukra hagyta őket, aztán két korsó habzó sörrel tért vissza.

– Nos, sok szerencsét – mondta Hannibal.

– Egészségedre – mondta Peter.

– Igen – mondta Hannibal, aztán odament az egyik franciaablakhoz, és kinézett –, nem rossz kis kalyiba... Remélem, nemsokára otthon fogod itt érezni magad.

Otthon? Peter máris úgy érezte, mintha egész életében ebben a kis házban élt volna.

HARMADIK FEJEZET

ZENKALI ZÖKKENŐK

Tulipán – akinek a nagy igyekezettől még jobban kiállt a foga – ébresztette pirkadatkor egy tálca teával és mangóval. Mögötte Amos lépegetett büszkén, és sasszemmel ellenőrizte a fiú minden mozdulatát. Csöndes „jó reggelt”-jük és mezítelen lábuk csoszogása a padlón igazán megnyugtató volt. Sorra kinyitották az ablaktáblákat, kikészítették a tiszta ruhát. Odakinn az ég halványzöld volt, s Zenkali minden madara a hajnalt köszöntötte. Peter békésen evett-ivott, majd fél óra múlva belemerült a meleg tengervízbe, s hason fekvé leste a bűvármaszka előtt elúszó halrajokat. Olyan pompázatosak voltak a színek és formák, olyan eleven élet pezsgett körülötte, hogy teljesen elveszítette az időérzékét. Hirtelen azt hallotta, hogy valaki a nevét kiáltja, s a víz fölé bukva Audreyt pillantotta meg a parton. Gyorsan partra úszott, és kilábalt a vízből.

– Sajnálom – mondta törülközve. – Teljesen megfeledkeztem az időről... Soha életemben nem láttam olyan mesés dolgot, amilyen ez a zátony.

– Érdekes, igaz? – mondta Audrey, és leült a homokba. – És az a legfurcsább, hogy az ember sohasem unja meg. Valahányszor odamegy, mindig fölfedez valami újat. Rám szinte úgy hat, mint a kábítószer. Egyszer még a kormányzó ebédjéről is megfeledkeztem, úgy belemerültem a víz alatti világ csodáiba.

– Ez igazán nem bűn, legföljebb önvédelem, ugye? – kérdezte Peter.

– Dehogyan – mondta Audrey. – Szívesen ebédelek a kormányzóéknál. Szerintem önagyméltósága meg a méltóságos asszony igazán elbűvölök és igazán dilisek. Az ebédek

meg egészen hisztérikusak tudnak lenni. El nem mulasztanék egyet a világ minden kincséért sem. Hannibal elvitte tegnap bemutatkozni önmagméltségéhez?

– Igen, tegnap délután. Nagy élmény volt. Sokkal nagyobb kormányzókhöz és kormányzói palotákhoz vagyok szokva. Tegnap mintha egy mókuspárt látogattam volna meg egy babaházban.

– Meséljen – mosolygott Audrey.

Peter elmesélte a látogatását a kormányzói palotában, s amikor Lady Emerald utolsó megjegyzéséhez ért, Audrey jót nevetett.

– A kedves Lady Emerald valójában más világban él. Mit felelt neki?

– Semmit – mondta Peter. – Éppen meg akartam mondani, hogy nőtlen vagyok, de Hannibal a fejét rázta.

– Óladysége olyan aranyos és kótyagos, hogy nem lehet nem szeretni – mondta Audrey. – Találkozott Diggory szárnysegéddel is? Hannibal egyszerűen primitív szerszámnak nevezi. Majdnem olyan lökött, mint önmagméltsága meg Lady Emerald. Igazán aranyos trió.

– Nem, Diggoryt megúsztam – mondta Peter –, de a munkám során biztosan összeakadok majd vele is. Mondja, Zenkalin minden bokorban szörnyek bujkálnak?

– Mármost emberi szörnyek? – kérdezte Audrey.

– Igen-bólintott Peter –, elvégre sem Hannibal, sem Csaszi, sem a kormányzói palota lakói nem tekinthetők hétköznapiak.

– Hát a hétköznapi normákhoz viszonyítva, azt hiszem, valóban kissé furák – ismerte el a lány. – De így van ez minden szigeten, Zenkalin meg különösen. Amolyan szigetbetegség ez, ami előhossa az emberekből természetük minden furcsaságát és különységét. Zenkali meg különösen vonzza az ilyen embereket, aztán mint valami melegház, egészen ritka és különleges példánnyá változtatja őket.

Audrey fölállt, és ledörzsölte kezéről a homokot.

– Ma be szeretnék mutatni magának még néhány itteni különöcsöt. Elvégre nekik köszönhető, hogy a sziget működőképes – mondta.

– Alig várom, ha megígéri, hogy megmutatja az ombufát is.

– Persze.

Audrey egy viharvert, de üzemképes Mini Morrisszal jött Peterért, s a hátsó ülésen Peter egy kosár harapnivalót meg egy kis hűtőláda italt fedezett föl.

– Piknikre gondoltam – mutatott a kosárra meg a ládára Audrey. – Van egy nagyon szép hely a Matakama oldalában.

– Micsoda, a gonosz Ludzsa völgye közelében?

– Igen. Csodálatos hely, talán a legszebb a szigeten. De már nem sokáig lesz szép, ha a völgyet elárasztják, és megépül az a nagy gát meg a repülőter – mondta bánatosan Audrey.

– Ellenzi a dolgot? – kérdezte Peter.

– Igen. Tudja, itt lényegében mindenki nagyon egyszerű, nagyon boldog és többnyire nagyon jó.

– Még Ludzsa is?

– Minden édennek megvan a maga kígyója. Nem azt mondom, hogy ez a szentek szigete. De alapvetően szelídek, kissé különöcsök és, ha úgy tetszik, gyerekesek. Ez a repülőterügy olyan, mintha egy láda tűzijátékot meg egy doboz gyufát helyeznének el egy óvodában. Azt hiszem, Hannibálnak igaza van. A vén gazembernek többnyire igaza van. De hagyjuk most a fenébe azt az átkozott repülőteret, és élvezzük a kirándulást.

Végighajtottak a ragyogó színekben pompázó vidéken. Vásárnap lévén, az úton nyüzsögtek az áruikat és állataikat piacra vivő zenkalik. Kövér, idős asszonyok haladtak az úton élénk színű, batikolt ruhában, fejükre mintha odanóttek volna – olyan magabiztosan vitték – a mangóval, kókusszal, ananással és papájával teli hatalmas kosarakat. Fialat férfiak vitték az

arányló cukornádkötegeket vagy hosszú rudakat, melyeken – mint holmi fura, tollas gyümölcs – a lábuknál összekötött csirkék sorai lógtak. Hosszú szarvú, púpos zebuk vontak szekerek csikorogtak, zörögtek és kavarták a rózsaszínű port. A szekereken kosarakban állt az édesburgonya, zsákokban a rizs meg a cukor, vagy nádszékkel, esetleg vörös agyagedényekkel voltak megrakva. Skarlátvörös lepedőbe burkolt, őszülő hajú pásztorok biztatták mozgásra pikáikkal a marha- meg kecskenyájukat, kétoldalt fürge lábú fiúcskák és puha szőrű, borostyánszínű, hangos kutyák vigyáztak, hogy a nyájuk le ne térjenek az útról a hívogató fűre. Mindenki kiabált, pletykáit, tréfált. Nagy csoportok daloltak menet közben, s ha barna kezük nem volt éppen mással elfoglalva, karcsú bambuszfurulyán játszottak, a tizenkét húrú valihát pengették, vagy apró, hordóhasú dobot vertek. A karcsú lányok a gazella kecsességével vitték súlyos terhüket, szinte lebegtek az út fölött s éles papagájhangon tréfálgattak a legényekkel, akiket merészen szemügyre is vettek csillogó, szederszínű szemükkel. A színek orgiája és az emberi meg zenei hangok özöne izzó, rózsás porfelhőben áradt a vörös úton Dzamandzar felé.

– Ma van a havi vásár a városban – magyarázta Audrey, miközben fél kézzel ügyesen vezetett, a másikkal integetett. És mindenki visszaintegetett, visszakíáltott neki: „Látom, Missy Audley... jó utat, Missy Audley... Missy Audley fog meggy piac?... Jó utat, jó utat.”

– Ez az egyetlen vásár? – kérdezte Peter, és izgatottan nézte az emberáradatot.

– Dehogyan. Naponta van piac a falvakban és van egy kis napi piac Dzamandzarban is – mondta Audrey –, de ez most a legfontosabb, a havi vásár, ahol minden kapható a tehéntől az amerikai mogyoróig, a rézágától a szerelmi bájjalig.

– Mind olyan tiszták és csinosak, jól tápláltak és jómódúak. Akár a szép, barna vadgesztenyék – mondta Peter.

Audrey nevetett, és rádudált egy marhacsordára.

– Alapjában véve jómódúak – mondta. – Majdnem mindenkinek van egy kis farmja vagy valamilyen üzlete. Persze nem gazdagok, de a hasonló szigetekhez viszonyítva kétségtelenül nem szegények. És mindez annak köszönhető, hogy az amelafa egyensúlyban tartja a gazdaságot. Elképzelni sem merem, mi lenne nélküle. Túlságosan messze vagyunk ahhoz a világtól, hogy a világ törődjön velünk. Ez nagyon jó, amíg önellátók vagyunk. De ha egyszer segítségre lenne szükségünk, a világ nem akarna tudni rólunk.

Hirtelen kis rés nyílt a kecskék és marhák barna áradatában. Audrey mesterien kormányozta be a kocsit a résbe, és rövidesen kijutottak a nyájból. A tüdejük tele volt rózsaszínű porral, orrukban még érezték a kecskék csípős, a marhák édeskes szagát. Audrey lefordult a főútról, a piaci tömeg megfogyatkozott, s ők gyorsabban haladhattak. A lány gyorsan és jól vezetett, elegáns keze hanyagul pihent a kormányon. Kék kockás inget, farmert és szandált viselt, a haja kibontva. Peter nézte a lány elbűvölő profilját, és szeretett volna minél többet megtudni róla.

– Tizenkilenc évesen szereztem diplomát a dublini egyetemen – mondta Audrey gúnyosan mosolyogva, mintha csak Peter gondolataira válaszolna. – Azt hittem magamról, hogy Leonardo da Vinci és Picasso keveréke vagyok. Tűrhetően festettem, de az ilyen túlsúfolt szakmában nem elegendő, ha valaki tűrhető. Mindenesetre boldogult húszéves koromtól tavalyig elköltöttem nagyanyai örökségemet, ami nem volt túl nagy, de ahhoz elég, hogy bejárjam autóstoppal Európát, aztán Afrikát és Ázsia nagy részét. Csodálatos volt. De minél többet láttam, annál biztosabban tudtam, hogy nem leszek Picasso, így hát megtanultam élni azzal a tehetséggel, ami részemül jutott.

– Miért jött ide vissza? – kérdezte Peter.

– Ez az otthonom. De valójában azért, mert anyám meghalt, és vigyázni akartam apámra, hogy ne igya magát halálra, vagy ne koplalja magát halálra. Mert sokkal több figyelmet szentel annak az átkozott újságnak, mint a hasának.

– Megbánta?

– Dehogy. Imádom Zenkalit. Azelőtt, gyerekkoromban is szerettem, de akkor teljesen normálisnak fogadtam el. Csak amikor visszatértem, jöttem rá, hogy milyen különös és szabad. És azt hiszem, most már csak dinamittal lehetne elkergetni innen.

– Segít az apjának az újságnál? – kérdezte Peter.

– Egy kicsit – mondta a lány –, de ezenkívül rajzot tanítok a helyi iskolában, népzenet gyűjtök, gitár- és zongoraórákat adok, és... hála Hannibalnak, elég szép pénzt kapok úgynevezett tudományos szövegek fordításáért. Hat nyelven beszélek folyékonyán, ez segít valamit.

– Hát maga aztán hasznosítja a tehetségét – mondta elismerően Peter.

– Apám ebből a szempontból megszállott. Azt mondja, az embernek kötelessége föltárnia minden tehetségét. Annyi tehetségtelen ember akad mindenütt, hogy ha van tehetséged, hasznosítanod kell, másként bünt követsz el. Mintha a vakok országában nem használnád a szemedet. Most egy olyan hölgyhöz viszem, aki nemcsak hogy hasznosítja valamennyi tehetségét, de minden adandó alkalommal újakat talál ki.

– Ki az?

– Judith Jaeger tiszteletes, a Második Eljövétel Egyházának lelkésze. Az egyház központja Ploughkeepsie-ben van, Virginia államban. Az az istentelen Hannibal természetesen Jégeralsónak vagy Jégergatyának hívja, amit a tiszteletes imád. Mi egyszerűen tisztinek szólítjuk.

Letértek az útról egy csinos épületegyütteshez, mely egy kis bungalóból meg egy parányi templomból állt. A templom egyik fala hiányzott, hogy a gyülekezet gyönyörködhesen a tájban. Az épületegyüttes meredek lejtő szélén állt, s a lejtő zöldellő földekre és amelaültetvényekre nézett, melyek partját a bársonyosan sima tenger mosta. Távolabb húzódott a zátony nagy, fehér, habzó és nyugtalan szalagja, azon túl a mély tenger, melynek kékje már-már feketében játszott. Az épületegyüttes kifogástalan volt. Mindenütt virágágyások, s a fénylő, zöld kúszónövények bátran kapaszkodtak föl a házra is, meg a templomra is. Az egyik virágágyás fölé magas, emelődarura emlékeztető figura hajolt formátlan, bíborvörös szaténruhában, s éppen egy virágzó cserje metszésén mesterkedett.

– Jó reggelt, tiszti – kiáltotta Audrey, mikor megálltak. A magas, szögletes alak megfordult. A fején gigászi szalmakalap volt, melyet hosszú szalag és számos régimódi kalaptű tartott, s mintha a tűk egyenesen Jaeger tiszteletes koponyájába mélyedtek volna, hogy a kalap le ne pottyanjon. A kalap szalagjába számtalan apró papírdarab volt gombostűzve. A rendkívüli fejfedő alatt a tiszteletes hosszú, nyílt, becsületes és zsiráfosan méla arca piskótabarna volt, s olyan finom ráncok borították, mintha az arc tulajdonosa átsétált volna egy rendkívül cirkalmas pókhálón, s az ragadt volna rá. A ráncok között két nagy, értelmes és szikrázó, sötét szem ragyogott, s az egészet erős, horgas orr meg széles, mozgékony száj egészítette ki.

– Isten hozott! – kiáltotta a tiszteletes. – Az isten verje, épp most gondoltam rád, erre itt vagy. Ki a lovagod? Gyere, mondd el szépen a tiszteletesnek. Tudod, hogy nem állhatom a titkokat. S főleg nem tudom megtartani őket. Többek között ezért nem lehettem katolikus. Nem, azt nem Judithnak találták ki. A fickó még haza sem érne, én már rohannék kifelé a gyóntatószékből, és terjeszteném a titkát szigetszerte. Nem mintha bármi kifogásom lenne a katolikusok ellen. Szegénykéim. Az elképzelésük igazán nagyvonalú... csak hiányzik belőle néhány apróság. De szerintem helytelen egy papot a mások titkaival terhelni... hogy az ember úgy járjon a közösségben, hogy ismeri mindenkinek a szennyesét, és nem mondhatja el, az isten szerelmére, ez embertelen; szerintem egyenesen vallási gyomorrontáshoz vezet.

Beszéd közben eléjük rohant, megölelte Audreyt, ráncos kezével megszorította Peter kezét, a bungaló felé terelte, és nem engedte szóhoz jutni őket. Peter kábult fejjel próbálta elképzelni, milyen istentiszteleteket tarthat a tiszteletes.

– Leonardo da Vinci – kiáltotta oda a füvet nyíró zenkai kertésznek –, gyere, fejezd be szépen a bokor metszését! – Szögletes mozdulatokkal lépdelt föl a verandára.

– Gyertek be, gyertek be – mondta –, üljete le nálam. Mindjárt hozok innivalót. Beethoven, Beethoven, hol vagy? Beethoven!

Kirohant a konyhába, majd győzedelmesen tért vissza egy kicsi és igen kövér zenkai kíséretében, aki szinte ki sem látszott az italokkal teli, hatalmas tálca mögül.

– Rumpuncs, ez kell nekünk – mondta a tiszteletes a tálcánál szorgoskodva. – A legjobb a rumpuncs.

Töltött, aztán leült, és kíváncsian hajolt előre.

– Nos – mondta –, meséljete... te vagy bizonyára az új fiú.

– Peter Foxglove – mondta Audrey. – Megmutatom neki a szigetet, és idejöttünk először.

– Szóval ide hoztad, mielőtt még az anglikánok meg a katolikusok megronthatnák? – kérdezte a tiszteletes. – Ez igazán baráti gesztus, Audrey. Az én szakmámban ritka, hogy az embernek szállítanak egy potenciális hívőt úgyszólván éhgyomorra.

Peter kuncogott.

– Azt hiszem, engem könnyen megtéríthete.

– Majd megpróbáljuk, majd megpróbáljuk – kortyolgatta az italát a tiszteletes.

– Mondd, tetszik Zenkali? Épp jókor jöttél, hogy még lásd az utolsó napjait.

– Az utolsó napjait? – kérdezte Peter. – Hogy érti ezt? A tiszteletes fölemelte hosszú, csontos mutatóját.

– A sziget pusztulásra ítéltete – mondta síri hangon. – Pusztulásra ítéltete és elkárhozott és nincs mód a menekülésre.

– A repülőterre gondol? – kérdezte Peter. Kezdte megszokni, hogy Zenkalin ez az egyetlen beszédte.

– A repülőterre gondolok – bólintott vészjóslóan a tiszteletes. – Ha az meglesz, elpusztulunk.

– Ugyan, tiszti. Rosszabb vagy, mint Hannibal – mondta Audrey.

– Ez egyike annak a néhány kérdésnek, amelyekben egytérte Hanniballal. S minthogy ez a szörnyűség már befejezett tény, azon töprengtem, hogy mit tehetnénk mégis végső szorultságunkban – mondta a tiszteletes. – És én mondom neked, Audrey, maga az Úr is ellenzi a dolgot, mert a legvadabb ötleteket plántálta a fejembe. Mint tudod, a gyülekezetem kicsi, de igen hűséges. Hát az jutott eszembe, hogy szervezhetnénk belőlük egy kis gerillacsoportot, és szabotálhatnánk a repülőter meg a gát építését. Ebből a célból rendeltem néhány könyvet, hogy ötleteket kapjak, és igazán remek anyaghoz jutottam.

A tiszteletes föl pattant, a szoba egyik sarkába nyargalt, mint egy nagy, csámpás szitakötő, és egy halom könyvvel jött vissza.

– Ide süssetek, ezek teli vannak isteni információval. Titkosügynök Hitler Németországában: ebből megtudtam, hogyan kell hidat robbantani. Itt egy másik: Rossignol, a francia ellenállás hőse. Tudtátok-e, hogy egy kanálka cukor a benzin tankban veszélyesebb lehet a járgányra, mint egy hölgyvezető? És itt egy másik: Ötven év kémkedés és szabotázs, Marvrofalcon gróf könyve. Sok szó esik benne a láthatatlan írásról, amivel nem sokra megyünk itt, de van egy első osztályú plasztikbomba receptje meg egy pompás tapadó akna rajza. Pappasz kapitány megígérte, hogy beszerzi számomra mindazt, ami az igazán jó puskapor előállításához szükséges, így hát remélem, hogy az Úr segítségével alaposan megleckéztethetjük őket.

Peter döbbenet bámult a tiszteletesre, aki szemlátomást komolyan beszélt.

– Hm, megbeszélte ezt Hanniballal? – kérdezte.

– Nem, még nem. De már készítettem számára egy tervezetet – nézett körül izgatottan a tiszteletes. – Hová a fenébe tettem az iratgyűjtömet? Hol a pokolban lehet az iratgyűjtöm?

– Ott, azon a széken – mondta Audrey, aki Peter megfigyelése szerint meglehetősen nyugodtan fogadta a dolgot.

– Ó, igen – mondta a tiszteletes, majd fölkapta és körhintaként pörgette hatalmas kalapját.
– Nézzük csak, nézzük csak... ó, itt a lekvárrecept, amit Lady Emerald kért... egy számla... mi ez? Ja, a holnapi prédikációm szövege... no, itt van: „Fölkelés vázlatos terve Zenkalin.” – Kalapja szalagjából kivett egy papírt, és átnyújtotta Peternek.

– Add oda Hannibalnak – mondta –, és mondd meg neki, hogy a gerilláim egy hónapon belül bevetésre készek. És ha ismer olyan helyet, ahonnan olcsón szerezhethetnék jó minőségű kézigránátot, tudassa velem.

– Föltétlenül – mondta nagyon komolyan Peter, és gondosan zsebre tette a levelet.

Mikor végre ismét a kocsiban ültek, és a tiszteletes már integetett utánuk, Peter az önfeledten kacagó Audreyhoz fordult.

– Nézze, Miss Damien... – kezdte szigorúan.

– Sajnálom – mondta a lány –, de olyan rémült képet vágott. Látnia kellett volna az arcát.

– Miért, mit várt tőlem? – kérdezte komoran Peter. – Nem vagyok hozzászokva, hogy az Ige hirdetői gerillaháborúval próbálják megoldani a problémákat. De ugye nem gondolta komolyan?

– Dehogynem, a tizsi mindig mindent komolyan gondol. Ez nem jelenti azt, hogy végre is hajtja, de ki fogja tervelni, és föl fog használni mindent, amit csak megtud. Ha valaha is bontási problémák adódnak majd Zenkalin, a tiszteletes lesz az első, aki tanácsot tud majd adni, aki pontosan fogja tudni, hogy mennyi dinamit kell a kormányzói palota vagy bármi más fölrobbantásához. A tiszteletesnél semmi sem vész kárba. Amikor kétévenként szabadságra megy, akkor sem utazik haza, mint más misszionáriusok. Ilyenkor elmegy valahová, és megtanul valamit, aztán visszajön, és megtanítja rá a zenkalikat.

– És miket tanul? – kérdezte Peter.

– Bármit, amit hasznosnak vél. Rájött, hogy az itteni homokból egészen szép, zöldes üveget lehet készíteni, ezért aztán kitanulta valahol az üveggészítés és üvegfűvás művészetét, s néhány híve most egy kis üvegyárat üzemeltet. A tiszteletesnek nem tetszett az a meglehetősen ötletszerű mód, ahogyan itt a házakat építik, ezért elment Skandináviába, és kitanulta a fa meg az előre gyártott elemek legkorszerűbb felhasználási módját. Most az ő híveinek vannak a legszebb házai és bútorai Zenkalin. A tiszteletes a legkülönösebb dolgokat is képes megtanulni. Szétszerel és összeszerel bármilyen személy- vagy teherautót. Egy éven át tanulmányozta a földművelés legkorszerűbb módszereit. Megtanulta a kosárfonás meg a fonott bútor készítésének fogásait, s ezzel újabb iparág alapjait vetette meg. A hívei imádják, csak azt nem tudom, miért vannak olyan kevesen a többi vallás követőéhez képest. Legtöbben a katolikusok vannak, aztán jönnek az anglikánok, és szegény tiszinek be kell érnie a maradékkal.

– És milyenek a többiek?

– Rémesek. A katolikusokat O'Mally atya képviseli, aki kénköves poklot és örökös kárhózatot prédikál a csupa jóság Isten nevében, ha a hívek nem követik az egyház előírásait. Az anglikán egyházat a Bradstitch házaspár képviseli. A férfi nagyképű, nagyszájú sznob, nem szereti a zenkalikat, büzlik az ánizslikórtól, és veri a feleségét. Az asszony állandóan kézimunkázik, és remek érzéke van ahhoz, hogy mire nincs itt szükség. Például a vasárnapi iskolában karosszékvédő kézimunkák horgolására tanítja a növendékeit. De elég a misszionáriusokból, inkább nézze a tájat. Már vagy kilencszáz méter magasban vagyunk a Matakama oldalán, és abba a völgybe viszem piknikezni, amelyik oka az egész fölfordulásnak. Alighanem ez az utolsó lehetőség, hogy láthassa, mielőtt elárasztják.

Mióta elhagyták a tiszteletes házát, az út amelaültetvények és szétszórt szántóföldek között kanyargott. Most erősen emelkedni kezdett, s minél magasabban jártak, annál sűrűbb és

vadabb lett az erdő. Már csak itt-ott bukkant elő egy-egy deszkaházikó a maga aprócska gyümölcsöskertjében. Aztán a házak elmaradtak, és a kocsi sűrű erdőben haladt tovább.

– Az útikönyv szerint ez nem őshonos erdő – mondta Peter.

– Nem, abból semmi sem maradt néhány cserje meg az amelafa kivételével. Ezek mind telepített fák: mangó, pálma, meg az az átkozott guajavafa, ami mindenütt megmarad, és mindent megfojt. A gyümölcse finom, de a fa káros.

Az út kanyarodott; széles hídhoz értek. Audrey megállította a kocsit a híd közepén. Balra hetven-nyolcvan méter magas vörös-arany sziklafal emelkedett, ahonnan fröcskölő, fehér vízesés zuhant alá egy csillogó víztükörre, és robbantotta szivárványos szegélyű, rózsás habbá a szirt tükörképét, hogy aztán két szikrázó vízoszlopban folytassa útját még tovább, lefelé. A szirt tövénél a víz csillogó, buja növényzettel borított kövek közt folyt tovább haragosan harsogva. A levegőt megtöltötte a finom pára meg a tucatszajó apró, de tökéletes szivárvány. A híd alatt átjutva a víz egyetlen, hatalmas oszlopban zuhant alá a völgybe.

– Ez a Matakama folyó – próbálta Audrey túlkiabálni a víz robaját. – A legfőbb vízesésnél akarják eltorlaszolni.

Továbbhajtottak. Az út hamarosan kiegyenesedett, és a folyó mentén haladt tovább, le a völgybe. Audrey letért az útról, s a fák alatt, a folyóparton állt meg. Kiszedték az ételt meg az italt, s leültek a víz partjára. A folyó itt széles és mély volt, sűrűsima kövek között haladt, melyek mindegyikén zöld moha és sárga vadvirágok ékeskedtek. Pompás halászmadarak villantak elő kékvörös lángnyelvekként a víz fölé hajló lombok közül, hangos madárdal, élénk ciripelés és bánatos brekegés vette körül a piknikezőket. A fűben ültek, melyet négylevelű lóhere alakú, apró bíborvörös virágok pottyoztak.

– Csodálatos hely – mondta Peter, s lepöccintett szendvicséről egy kíváncsi zöld szitakötőt. – Hihetetlen, hogy el akarják pusztítani.

– A haladás – mondta Audrey, miközben a sült csirkét darabolta. – El kell pusztítanunk, hogy több áramunk legyen, hogy legyen színes televíziónk, hogy aztán a televízióban láthassuk, hogy milyen is a világ valójában.

– Még most sem vagyok egészen tisztában a földrajzi helyzettel – mondta Peter. – Hol is van ez a völgy?

Audrey egy kis földkupacot csinált.

– Ez a Matakama – mondta. Aztán fölvetett egy botot, és a földkupac egyik oldalára görbe vonalat húzott. – Ez az a völgy, ahol most vagyunk. Ebből, mint valami hátgerincből a bordák, kisebb völgyek ágaznak szét – és Audrey kisebb vonalakat rajzolt az első vonal két oldalára. A rajz olyan volt, mint egy kissé hajlott halcsontváz. – Ha ezt elárasztják – mutatott a gerincre –, elárasztják a többit is. Azaz hatalmas terület fog eltűnni ebből a bájos, hegyes-völgyes vidékből.

– És mi van a kis völgyekben? – kérdezte Peter.

– Semmi. Lakatlanok. A legtöbb csak helikopterrel közelíthető meg, alig megmászható, ráadásul a talaj mezőgazdasági szempontból értéktelen, mert ha az erdőt kivágják, lepusztul a talaj felső rétege is. Ez kitűnő érv a repülőter híveinek a kezében, akik azt mondják, hogy „értéktelen”, vagyis mezőgazdasági célokra alkalmatlan területet kívánnak elárasztani. Az állatvilágról meg az esztétikai szempontokról szó sem esik.

Ebéd után leheveredtek a fűbe, s a szikrázó lombokon át bámulták a kék eget. Néha egy-egy fuvallat rázta meg a koronákat, és törékeny virágszirmok záporoztak a földre.

Fél óra múlva a kocsit leállították Dzamandzar külvárosában, és csaszi-csuszival mentek tovább a zsúfolt, belvárosi utcákon a főter közelében álló kis házhoz. A házon mutatós tábla hirdette: Zenkali Hangja – az egyetlen becsületes újság a szigeten. Meglehetősen különös fogalmazás, gondolta Peter, lévén a lap az egyetlen újság a szigeten. A parányi, zsúfolt irodában találták Simon Damient. Magas, testes ember volt, a szeme ugyanolyan döbbenetes,

mint a lányáé, bozontos sörénye vörös, mint a róka bundája. Rögtön látszott rajta, hogy régóta és élvezettel, de nem bölcsezen iszik.

– Nem is tudom elmondani, mennyire örülök – mondta erős írásként, Peter kezét szorongatva. – Hálás vagyok mindenkinek, aki egy teljes napra meg tud szabadítani ettől az én pokoli porontyomtól, s megajándékoz a békesség paradicsomával, megszabadít a szüntelen szemrehányástól.

– Ha erről van szó, bármikor boldogan állok a rendelkezésére – mondta Peter.

Damien elvigyorodott; nyomott buldogorra még ráncosabb lett.

– Igyunk valamit – túrt a hajába, amitől a bozontja még kócosabb lett. – Ivott már Vakkbélműtétet? Három rész Zenkali Nektár, egy rész Curacao, egy rész fehér rum, egy rész vodka meg egy csöpp szódavíz. Üljön le, egy tündér-szempillantás alatt keverek magának egyet.

– Nem – mondta határozottan Audrey –, nem maradhatunk, apám, még rengeteg a dolgunk. Csak beköszöntünk.

– Biztos? – kérdezte csalódott képpel az idősebb Damien. – Biztos, hogy nem maradhattok egy pohárkára? Egy hangyányi kis pohárkára? Biztos?

– Biztos – mondta eltökélten Audrey. – Ismerem a hangyányi pohárkáidat.

– A tulajdon lányom, és így beszél velem – mondta sebzetten Daniien. Peterhez fordult. – Isten bocsássa meg nekem, hogy ezt kell mondanom, de kegyetlen világ az, amelyben a leány megtagad az atyjától, aki itt áll, s cserepes ajkai közül kilóg megfeketedett nyelve... egy pohárkányi italt. Kegyetlen, kegyetlen világ.

– Ne próbálj hízelegni – mondta Audrey. – Már több mint hangyányit ittál.

– Esküszöm – mondta ki nem minden probléma nélkül Mr. Damien – Pál apostol szentséges nagy lábujjára, annyi ital sem folyt le a torkomon, amennyi egy manócska fogkefáját megnedvesítené.

– Hazug – mondta mosolyogva Audrey.

– Hazug... Hazug? – Damien hinni sem akart a fülének. Peterhez fordult. – Tudom, önnek is fáj, hogy ilyen jelenet tanúja. Szűz Mária, Istennek anyja, egy leány hazugnak nevezi az atyját, aki pedig a legbecsületesebb és legegyszerűsebb írásként, aki valaha is elhagyta a Zöld Szigetet, hogy az igazság és a kultúra követe legyen a nagyvilágban!

– Tisztába tetted az újságot? – kérdezte Audrey.

– Ne kérdezz hülyeségeket. Persze hogy tisztába tettem – feledkezett meg Damien egy pillanatra a meg nem értett atya szerepéről.

– Akkor legjobb lesz, ha szépen hazamégy, tisztába teszed magad is, és lefekszel – javasolta gyakorlatiasan Audrey.

– A lányomnak csodálatos ötletei vannak – mondta vigyorogva Damien. – Éppen ez volt a szándékom, amikor beállítottatok.

Audrey odament az apjához, megcsókolta, és megsimogatta az arcát.

– Eredj haza, vén semmirekellő. Elviszem Petert Carmenhez, aztán megmutatom neki az ombufát. Nyolc körül otthon leszek. És ne merj egy hangyányinál többet inni, mert a tulajdon kezemmel fojtalak meg, esküszöm.

– Mindig csak ígéred – mondta Damien, aztán töprengő arcot vágott. – Igen, tudom már. Itt volt a kis Droom, téged kerestem.

– Mit akart?

– Nem tudom. Ismered. Mindig motyog. Azt mondja, valami fontos fölfedezést tett, és találkoznia kell Csaszival vagy Hannibállal.

– Akik menekülnek szegény jószág elöl. Nagyon unalmasnak találják.

– Ezért kéri a segítségedet, hogy találkozhasson Hannibállal; azt mondja, nagyon fontos, és csak Hannibálnak vagy Csaszinak mondhatja el. Megígértem, hogy szólok neked.

– Oké. Meglátom, mit tehetek – mondta Audrey. – Isten véled, tisztelt szülóm.

– Kísérjen a jóságos Vencel király szakállá, leányom – mondta lassan Damien –, s mindazokat, akik véled hajóznak.

Mikor beültek a csaszi-csusziba, Audrey nagyot sóhajtott, aztán elnevette magát.

– Szegény apa – mondta –, egyfolytában iszik anya halála óta. Próbálok vigyázni rá, de reménytelen.

– De olyan kedves részegen – mondta Peter.

– Ez a baj – mondta bánatosan Audrey –, olyan kedves, hogy minden úgy történik, ahogyan ő akarja. No, most magára szabadítom Carment, aztán mehetünk az ombuhoz. Ugye nem unatkozik?

– Hogyan unatkozhatnék a maga társaságában? – kérdezte Peter. – De a maga társaságában lenni és ráadásul megismerkedni egy csomó válogatott csudabogárral, ezt még a legunalmasabb fickó sem találná unalmasnak.

– Hát, ha unatkozna, csak szóljon – mondta Audrey, aztán hozzátette –, mert akkor bosszúból elviszem az Angol Klubba.

A csaszi-csuszi száguldott a keskeny utcákon, melyeket megtöltött a papagájtarka tömeg, eltöltött az emberi lények tömegének ezerféle illata, a vásárnap sok-sok különös illata, a frissen mosott ünneplők szaga, ezernyi fénylő és ragacsos sütemény méz- és fűszerillata; az állatok szaga, a kecskék tolakodó és átható szaga, a marhák édeskés szaga, a disznók súlyos és mellbevágó szaga, a tyúktoll száraz és dohos szaga, a kacsák nyirkos és tömör szaga. Aztán a gyümölcsök és zöldségek zenekara ostromolta az orrot: a licsidió finom hegedűje, a mangó csellója, a szőlő zongorája, az ananász áradó orgonamuzsikája meg a borzas fejű kókuszdió lüktető dobverése. Peter úgy érezte, nincs pompásabb élmény, mint végiggördülni ezeken az utcákon ebben a nevetséges járgányban (amelynek az emberek nyomban utat adtak, ahogyan másutt a mentőautónak szokás) egy gyönyörű lánnyal az oldalán, miközben beszívta Zenkali minden illatát.

Végre a tengerpartra értek, és a kikötő végén álló, a víz fölé nyúló házhoz közeledtek. Zömök, kétszintes épület volt jobbára elpusztíthatatlan amelagerendákból rakva. Ám a többi építőanyag korántsem volt elpusztíthatatlan, így a ház olyan volt, mint egy törekeny öregasszony túlméretezett fűzőben. Ráadásul úgy tetszett, mintha az épület befejezésekor – úgy 1800 táján – valaki játékosan meglódította volna az egészet, s a ház mindörökre lógva maradt a tiszta, hal és vízínövény pötyyözte víz fölött. Akár egy fura élősködő, nagy tábla lógott a házon a következő felirattal: Carey Anyó Csibéi – Alapítva 1925-ben. Peter és Audrey a nagy, fekete és ormótlan kapuhoz közeledtek, amely holmi ódon várkastély legsötétebb tömlőcének a bejáratára emlékeztetett. A kapun piros betűs cédula lógott: „Üdvözljük második otthonában. Urak balra, Hölgyek jobbra. Köpködni tilos.”

– Nem tudom, itt találjuk-e Carment – mondta Audrey, miközben beléptek egy bárnak berendezett nagy helyiségbe; tükreivel, vázában álló tarka pávatollaival, pislogó lámpáival és szemérmes, krinolinós hölgyeket ábrázoló megfakult és légyiszkos képeivel inkább egy húszas évekbeli, romlásnak indult, ócska mulatóra emlékeztetett. Tíz különböző színű macska gomolygott az asztalok között; öt piros szemű, fehér nyúl és több hosszú szőrű tengerimalac szaladgált szertesztét; négy foltos kutya pihegett a földön. Fél tucat ülőrúdon papagájok, kakaduk meg egy sárga keretes szemű, tengerészkék arapapagáj rikoltoztak. A sarokban egy nagy ketrecben két zöldesszürke cerkófmajom civakodott.

A helyiségben szétszórt, műanyag lapu asztalok egyikénél érdekes kép tárult a belépők szeme elé. Az asztal egyik oldalán Pappasz kapitány ült mogorván, előtte hatalmas korsó sör. A másik oldalon Carmen Carey ült. Alacsony és igen kövér nő volt, fényes, göndör és fekete hajjal, kiálló, kék szemmel, és olyan tökéletes cseresznyeajakkal, mintha odafestették volna az arcára. Az orra hegyén okularé, melyet lánc kapcsolt dús kebeléhez. Nyakán gyöngysor, de

akkora gyöngyszemekből, amelyeket egyetlen kagyló sem képes létrehozni anélkül, hogy kárt ne tenne magában; dundi ujjába legalább fél tucat gyűrű ágyazódott. Teste csipke támpillérekkel megerősített, rózsaszín selyemruhába volt beszorítva. A bőre selymes és kifogástalan volt; mielőtt ráakódott ez a hatalmas hájtömeg, Carmen igen szép nő lehetett. Ám most is finomság és derű áradt belőle, s ez vonzóvá és nőiessé tette. Pillanatnyilag Pappasz kapitány sötéten nézett rá, mire ő – kék szeme szikrázott a haragtól – az ajkát biggyesztette. Előtte egy pohárka mentális állt. Flamingórózsaszín körmei gyorsan és izgatottan doboltak, majd megálltak. Úgy néztek egymásra Pappasz kapitánnyal, mint két sakkozó, akik mozdulatlanul merevedve bámulnak egy megoldhatatlan lépést. A nő nagyot sóhajtott, és megszólalt:

– Azt pedig tudhassa, Pappasz kapitány – mondta mézédeseen és arisztokratikusán –, hogy ön csak egy piszok görög.

Pappasz kapitány apró feketeribiszke-szeme megvillant.

– Görög asz vagyoksz – mondta –, hogy piszoksz vagyok-e, az ízlész dolga.

– Vajha merne-e valaki, aki nem görög, ennyit kérni azér, hogy az ifjú hölgyeimet szállítsa. Nem vélném – mondta Carmen. – Ez rablás.

– Ászt akarja, hogy hozzak lotyókatsz – kezdte komoran Pappasz kapitány –, akkor meg is kell fizetni...

Carmen dühbe gurult, és vörös foltok jelentek meg az arcán.

– Megbocsásson, kapitány – mondta olyan arisztokratikus fagyossággal, hogy már-már Pappasz kapitány is megbánta bűneit –, de az én ifjú hölgyeim nem lotyók, ha volna szíves.

– Ha nem lotyóksz – mondta kiegyensúlyozottan Pappasz kapitány –, akkor micsodáksz, he?

– Úriemberek társalkodónői – mondta Carmen.

– Nekemsz lotyóksz asz lotyóksz – vont vállat a kapitány, aki szemlátomást nem kívánt nyelvészeti kérdésekbe merülni. – És annyit is én kérsz értüksz.

– Nem kívánom megsérteni, kapitány – mondta Carmen –, de ön alighanem gazember. Még egy görög is tudhassa, hogy a bectelenség nem mindig a legjobb politika. Sosem hallott még olyasmiről, hogy árendemény nagybani szállítás esetén?

– Dehogynem – mondta a kapitány –, csak nem lotyóksz szállításával kapcsolatbansz.

Ismét beállt a csönd, s úgy mustrálták egymást, mint két birkózó, akik csak a megfelelő pillanatra várnak, hogy egy gyors kézcsavarással szőnyegre küldjék ellenfelüket. Carmen a szeme sarkából hirtelen megpillantotta Petert és Audreyt, és rövid, örömteli sikolyt hallatott.

– Miss Audrey! – kiáltotta. – Miss Audrey, minő kedvesség. Ez aztán a meglepetés!

Fölállt, a vendégek elé ment, s közben turbékolt, mint a galamb, arcán széles mosoly.

– Minő kedvesség, hogy idejött – mondta. – Ezer éve nem láttam.

– Remélem, nem zavarunk, Carmen – mondta Audrey. – Csak be akarom mutatni Peter Foxglove-ot.

– El vagyok ragadtatva – mondta Carmen, és finoman eltartva a kisujját, odanyújtotta apró, pufók kezét. – Hogy is mondhassa, hogy zavarnak! Csak civódtunk a kapitánnyal, aki kissé túlzottan meg akar fejni, hogy ideszállítsa a lányaimat Dzsakartából.

– Új lányok jönnek? – kérdezte Audrey. – Mi van a régiekkel?

– Ah, ők is itt vannak, de kell néhány új is, drágaságom, ha megépül a repülőtér. Ez kétségtelen, ha idejön az a sok tengerész meg pilóta meg katona. A mostani lányaimat a rendszeresen idelátogató úriemberek dugig ellássák munkával, ha érte, mire gondolok. Minden biztonnal szükségünk lesz segítségre. Nem óhajtom, hogy aszongyák, hogy Carey Anyó Csibéi nem elégítettek ki minden igényt. Elvégre meg kell őriznem a jó hírnevet. – Bement a bárpult mögé; apró lába oly gyorsan járt hosszú szoknyája alatt, hogy szinte siklani látszott.

– Ne utasítsanak vissza egy kis frissítőt, drágaságom – mondta. – Önnek talán egy korty mentalikört, az úrnak pedig valami erősebbet?

– Két sört, Carmen – mondta Audrey. – Nem maradhatunk sokáig. Csak beugrottunk, mert megmutatom Peternek a szigetet, és úgy éreztem, a Carey Anyó Csibéi sem maradhat ki.

– Természetesen, drágaságom – mondta Carmen, és elpirult büszkeségében. – A sziget kulturális körképe nem lenne teljes, ha nem jött volna ide. És tudhassa, Mr. Foxglove, hogy ha bármikor levertnek erezné magát, itt második otthonra lel, társaságot kedvelő társalkodónők társaságában.

– Köszönöm – mondta Peter –, tudni fogom. Carmen töltött.

– No – mondta Pappasz kapitány –, mennem kellesz.

– Kiitta a sörét, és letörölte szájáról a habot. Carmen számító pillantást vetett rá.

– Dobjon be még egy pohárkával, mielőtt távozik – mondta. – Elvégre még nem jutottunk megállapodásra.

– Fejenként harminc fontsz – ütött az asztalra a kapitány.

– Tíz, egy pennyvel sem több – mondta Carmen.

– Huszonnyolc, ha tízetsz garantálsz – mondta Pappasz.

Mintha rabszolgákról tárgyalnának, gondolta Peter.

– Garantálok tízet, de fejenként csak tizenkét fontért – mondta Carmen. – Élelmeznie nem kell őket. Hozzák a saját kajájukat.

– Huszonötnél olcsóbban nem lehetsz – mondta a kapitány.

– Miért nem alkalmaz zenkai lányokat? – kérdezte Audrey.

– Drágaságom, ön is tudhassa, hogy igazán bájosak és nőiesek – mondta Carmen –, de ami a tisztaságot illeti, hát az nem olyan, amilyenhez mi szokva vagyunk, vagy amilyent az úriemberek elvárnának. Az én klienseim fölöttébb taszítónak találják a szagos hónaljat. Nincs rájuk egy rossz szavam sem; igazán csinosak és szorgalmasak, de nem tiszták, nem bizony. És ebben az üzletben az ember hamar rájön, hogy a tisztaság fél siker, ahogy mondani szokják. Épp a napokban köllött eltávolítanom egyet. Kedves kis jószág volt, nagy szemű, és annyira igyekezett. De az első úriember azzal jött hozzám: „Carmen, aszongya, ez a lány igazi szépség, de a párnahuzatba fújja az orrát.” És ez nem tetszett az úriembernek, mert igen érzékeny lélek. Igen. Ebben az üzletágban ilyesmire is gondolni kell.

Pappasz kapitány lendületesen kihörpintette a sörét.

– Fejenként húsz fontsz – mondta –, egy penny vélsz sem kevesebb.

– Elfogadom – mondta Carmen. Megtöltött egy kis italmérőt rummal, majd a rumot a kapitány üres söröskorsójába töltötte. – Megállapodtunk, drágaságom – mondta.

– Megállapodtunk – mondta Pappasz kapitány, és halkán, lágyan és elégedetten böffentett, mint aki úgy érzi, hogy győzött.

– Nos – tette le Audrey a poharát –, minthogy tudjuk már, hogy a hadsereg el lesz látva, mehetünk.

– Igazán muszáj menniük, drágaságom? Hát ha muszáj, muszáj. Mondja, nem jönnének el hozzám vacsorára ezzel a kedves úriemberrel jövő pénteken? Egy kis estélyt rendezek a születésnapom alkalmából. Semmi különös: néhány vendég, egy kis ital meg dalolás. A kapitány elhozza a buzukiját, igaz?

– Jó bulihoz görög zene kellesz – morogta a kapitány. Kibotorkáltak a kutyák, macskák, tengerimalacok és nyulak közt, a papagájok harsány búcsúkiáltásai közepette, és ismét beszálltak a csusziba.

– Most benne vagyok a slamasztikában – mondta Peter. – Azt hittem már, hogy a tiszteletesé a szívem, s akkor bemutat Carmennek, álmaim asszonyának.

– Carmen igazán nem mindennapi – helyeselt Audrey. – És a legkedvesebb emberek egyike. Ha segítségre van szükség, ő meg a lányai az elsők között vannak. Néhány éve

borzalmas himlőjárvány volt a szigeten, és ő meg a lányok éjjel-nappal ápolták a betegeket, mit sem törődve a saját egészségükkel.

– És most hová? – kérdezte Peter.

– Az ombuhoz – mondta Audrey –, aztán hazaviszem.

– Szeretném átkutatni azokat a völgyeket, mielőtt elpusztítják őket – mondta Peter. – Átkutatták már valaha is őket rendesen?

– Nem hinném – mondta Audrey. – Droom az egyetlen, aki néha odamegy.

– Az ki?

– Egy professzor, akit az angol Földművelésügyi Minisztérium küldött, hogy készítsen átfogó tanulmányt Zenkali élővilágáról. Ő fedezte föl az amelalepke jelentőségét. Most azt próbálja kideríteni, hogy hol szaporodik a nyavalyás, ezért bejárja az egész szigetet. Fura pasas, de nagy koponya.

– Ha összepakolom a kempingfelszerelésemet, eljönne velem egy hétvégi felfedező útra? – kérdezte Peter.

Csönd.

– Igen – mondta lassan a lány. – Szívesen.

– Megszervezem, és majd szólok – mondta Peter. Hátradőlt, és nagyon elégedettnek érezte magát.

Fél óra múlva lefelé haladtak a Matakamáról, s rövidesen elérték Dzamandzar külvárosában a botanikuskeretet. A hollandok által alapított kert nem volt túl nagy, de a szépen gondozott kertben virult Afrika és Ázsia számtalan fája és növénye. A fák és cserjék csinos sorokban vagy csoportokban álltak, köztük tarka vízililiommal és papirusszal benőtt tavacskák. Az egzotikus növényzet közepén zezugos házika állt: a botanikuskeret irodája. Audrey bekopogott, s valaki éles fejhagyon kikiáltott, hogy bújjanak be. A szobában – a szárított növények, magvak és dűledező tudományos folyóirathalmok borította íróasztal mögött – igen alacsony, igen kövér, kopaszán fénylő fejű emberke ült. Akkorra szemüveget viselt, amekkorát Peter még nem is látott, s a szemüveglencse vastagságából ítélve éppen hogy csak nem volt vak.

– Audrey! Audrey! Milyen kedves, hogy eljött – sivalkodott az emberke, majd kigurult az asztal mögül, és szorongatni kezdte a lány kezét. – Örülök, hogy látom. Miben állhatok szolgálatára? – Lábujjhegyen állt, hájas teste reszketett, abszurd szemüvege csillogott.

– Peter, ez dr. Mali Fellugona... ez itt Peter Foxglove, akit azért hoztam el, hogy megnézzük az ombufát, ha lehet – mondta Audrey.

– Nagyon örülök, hogy megismerhetem – szorongatta Fellugona most már Peter kezét –, igazán megtisztel, nagyon, nagyon örülök. Persze hogy látnia kell az ombut. Szegény drágám, annyira egyedül van, és úgy szereti a látogatókat!

Peter máris kedvelte az emberkét. Fellugona hatalmas kulcsot vett magához, kiléptek az épületből, és végigmentek egy királpálmák szegélyezte, széles sétányon.

– Igen, el sem tudja képzelni, mennyire örül ez a fa minden apróságnak, amit érte tesznek – folytatta Fellugona. – Persze minden fa örül, de ő különösen. Egyszerűen imádja a zenét, és én szerencsére tudok fuvolázni. Tehát minden reggel az az első dolgom, az első feladatomban, mondhatnám, az első kötelességem, hogy játsszak néhány dalt szegény ombunak. Legjobban Mozartot és Vivaldit szereti. Bachot, azt hiszem, kissé bonyolultnak találja.

A kert egyik sarkába vezette őket, ahol különös építmény állt. Mint egy óriás kalitka: acéloszlopokon finom moszkítóháló feszült. Fellugona kinyitotta az ajtaját, és beléptek.

– íme, Mr. Foxglove – mondta meghatottan Fellugona –, ez itt a világ legmagányosabb fája.

Az ombufa kétségtelenül különös volt. Zömök törzse három méter magas és két-három méter átmérőjű lehetett, s a törzsből vastok, tekergő gyökerek bújtak elő, melyek úgy ölelték a

földet, mint valami furcsa, mitikus állat csápjai. A szürke-ezüst csíkos fakérget lyukak pötytyözték, s ettől olyannak tetszett, mint a tajtékkő a nagyító alatt. Az apró, fénylő, zöld levelek – mint megannyi nefrit nyílhegy – vastkos, tekergős ágacskákon nőttek, melyek hossza annyira egyforma volt, mintha a fát alaposan megnyírták volna. Peter olyannak találta az egészet, mint egy óriási rúdon nyugvó, rojtos, zöld, túlméretezett napernyőt.

– Hát nem gyönyörű? – suttogta áhítattal Fellugona.

– De – mondta Peter, bár nem ez a szó jutott az eszébe. A fa nem volt gyönyörű, de személyisége volt, mint egy emlősnek vagy madárnak. Előrelépett, és végigsimította a rücskös fakérget, mely durva és meleg volt, mint az elefánt bőre.

– Ó, imádja, ha vakargatják, ha masszírozzák, ha dögönyözik – mondta Fellugona. – Sajnos, erre nem jut elég időm. Naponta legföljebb háromszor-négyszer tudok kijönni hozzá, neki pedig hiányzik a gyakori látogatások és eszmecserék adta ösztönzés.

– És miért tartják ketrecben? – kérdezte Peter.

– A rovarok miatt – mondta Fellugona. Szemüvege megvillant, a szavakat pedig úgy mondta ki, mint egy átkot. – A rovarok miatt, kedves Mr. Foxglove. – Idegesen körülnézett, és fölemelte húsos mutatóját. – Mindenütt itt vannak, támadásra készen. Csak egy ujjnyit engedjünk, csak hajszálnyira, fél hajszálnyira vagy negyed hajszálnyira nyissuk ki ezt az ajtót, és beözönlének vadán és vérszomjasán, mert rosszabbak Dzsingisz kán hordáinál, vadabbak Attila seregeinél és könyörtelenebbek a római légióknál. Mióta fölfedeztük az amelalepke gazdasági szerepét és le kellett mondanunk a rovarirtók használatáról, meg van kötve a kezünk. Ki vagyunk szolgáltatva minden röpköző és csúszó-mászó rovarnak.

Elhallgatott, levette és vadul dörzsölni kezdte a szemüvegét. A lencse nélkül a szeme egyszeriben akkorka lett, mint a vakondoké, de mihelyt a szemüveg a helyére került, a szem is visszanyerte nagyságát.

– Ezért tartjuk itt Stellát, Mr. Foxglove – mutatott körbe kövér kezével. – Nem szívesen nevezzük ketrecnek, mert ez olyan szomorú asszociációkkal jár, amilyen a fogság, a rabság, a sötétzárka. Nem, Stella jobban szereti, ha ezt a budoárjának hívjuk.

– Értem – mondta komolyan Peter, és kerülni próbálta Audrey tekintetét.

– Fajtájának utolsó tagja – mondta Fellugona –, fajtájának utolsó tagja... ha elmegy, eltávozik, elköltözik az élők sorából, a világot fölmérhetetlen botanikai veszteség fogja érni.

– Igen – mondta Peter –, megtiszteltetésnek érzem, dr. Fellugona, hogy találkozhattam Stellával, nagy megtiszteltetésnek érzem.

– Kedves, nagyon kedves – ragyogott Fellugona. – Biztos vagyok benne, hogy Stella is örült a találkozásnak. Új arcok, tudja, Mr. Foxglove. Attól tartok, hogy Stella már unja mindig ugyanazokat a látogatókat. Újra el kell jönnie, igen, igen, föltétlenül el kell jönnie.

Miközben a kocsinhoz kísérte őket, dr. Fellugona még egyre magyarázta, hogy milyen fontosak a látogatók Stella egészsége és jó hangulata szempontjából, majd lábujjhegyen állva, szemüvegét villogtatva búcsút intett. Peter hátradőlt a kocsiban, és becsukta a szemét.

– Föladom – mondta. – Stella budoárja után már semmin sem fogok meglepődni.

Audrey kuncogott.

– Gondoltam, hogy élvezni fogja – mondta. – Stellától függetlenül, Fellugona az egyik kedvencem a szigeten.

– Hogy tudott összeszedni ennyi szeretetre méltó bolondot? – kérdezte Peter.

– Ez Zenkali. Szerintem ezek az emberek bejárják a világot, sehol sem találják a helyüket, aztán kikötnek itt, ahol remekül érzik magukat. Gondoljon csak a kormányzóra. Szegény jószág. Éveken át küldözgették mindenfelé, és baklövést baklövésre halmozott, míg valakinek az a pompás ötlete nem támadt, hogy küldjék ide.

– Zenkali megkapta álmai kormányzóját.

– Igen, egyszerűen imádják, ő meg ide-oda röpdös, mint egy szellemileg visszamaradott pillangó, kertészeti kiállításokat nyit meg, simogatja a kisbabák fejét, és mindenki nagy embernek tartja. A beszédeit tisztelettel hallgatják.

– Jó ég, csak nem tart beszédeket?

– Dehogynem, több tucatot évente, a nép rajong értük. Hannibal ezeket a beszédeket szóbeli jéghegyeknek nevezi, mert csupán egytizedük hallható. De a zenkalik a kormányzót tartják a legnagyobb szónoknak Shakespeare óta.

A parti úton hajtottak vissza Peter házához. Az eget zöldre, bíborvörösre és barackszínűre festette a lenyugvó nap, s a nappali hőség után hűvös volt a levegő. Asszonyok árnyai tartottak hazafelé a patakoktól fejükön mosott ruhával teli kosárral, vagy a mezőkről, kapával a hónap alatt, gyümölcszel vagy zöldséggel teli kosárral a fejükön.

– Bejön egy pohár italra? – kérdezte Peter, mikor megálltak a ház előtt.

– De csak egy pohárra – mondta a lány. – Haza kell mennem, meg kell néznem, hogy apám rendesen evett-e.

Bementek a ragyogóan kivilágított nappaliba, ahol Amos fogadta őket makulátlan fehérben, széles mosolylyal meg egy hasított bottal.

– Jó estét, ulam, jó estét, Missy Audley – mondta. – Gazda kap vala könyvet Hannibal gazdától, ulam.

– Köszönöm – vette el a levelet Peter. – Hozz valami innivalót, Amos, légy szíves.

– Igen, ulam – mondta Amos, és eltűnt. Peter szétnyitotta a cédulát:

Peter!

Sajnos rossz hírem van. Elfogadták a repülőter tervét, az idioták. De nincs időnk azon töprengeni, hogy miért. Haditanács holnap reggel nyolckor, nálam. Sok a tennivalónk.

H.

Peter fölolvasta Audreynak.

– Az isten verje meg őket – mondta a lány, és tele lett a szeme könnyel. – Az isten verje meg őket, az isten verje meg őket!

– Talán mégsem lesz olyan rossz, amilyenek Hanniballal látják – mondta sután Peter. Nem tudta, hogyan vigasztalja meg a lányt.

– Rosszabb lesz, mint gondoljuk – mondta Audrey. – Mennem kell. Viszontlátásra. – Gyorsan kiment a házból, s még mielőtt Peter utolérte volna, beült a kocsijába, és elhajtott.

NEGYEDIK FEJEZET

ZENKALI ZEGZUGOK

Másnapról kezdve két héten át Peter keményen dolgozott. Szüntelenül szaladgált a palota, Hannibal háza meg a kormányzói palota között, igyekezett mindent elrendezni az ünnepélyes aktussal kapcsolatban, amikor is majd a zenkali meg a brit kormány aláírja a megállapodást, mely a szigetet fontos katonai létesítménnyé fogja változtatni. Csak nehezítette a dolgot, hogy Csaszi maximális pompát és szertartásosságot követelt. Kijelentette, hogy mivel amúgy is igen kevés lehetősége van viselni remek szabású egyenruhát, most élni akar az alkalommal. A brit kormány küldött Singapore-ból egy zászlóaljbat, egy tengerészenekart és három meglehetősen titokzatos katonai személyiséget – egy dandártábornokot, egy idősebb tengernagyot meg egy majdnem teljesen szenilis hajórajparancsnokot –, hogy ők képviseljék a

hadsereget. Peter legnagyobb meglepetésére a királynő képviselőjében Sir Osbertet küldték, akit elkísért Lord Hammer is, a Hammersteins és Gallop nemzetközi építkezési cég képviselőjében. Kézenfekvőnek látszott, hogy ők fogják építeni a gátat, a repülőteret és a tengerészeti létesítményeket. Az egyszerűnek tetsző ceremónia annyi apróbb protokolleseménnyel járt, hogy előkészítése jókora munkát igényelt. Peter dolgát cseppet sem könnyítette meg Diggory Finn, a kormányzó szárnysegédje, ez a vörös szemű, vörös hajú, döbbenetesen dadogó fiatalember, aki soha nem emlékezett semmire, viszont nyomban az ideg-összeroppanás tüneteit produkálta, mielőtt a legkisebb gond adódott.

Egyszóval Peter két héten át dolgozott, s végül minden elrendeződött; kijelölték a szállásokat, a bankettek, bálók és felvonulások helyét; a kormányzó megírta és tükör előtt begyakorolta különböző beszédeit; a zászlókat és drapériákat megfoltolták, kimosták, kivastagították, a zenkai katonazenekar próbái a dobhártyákat hasogatták, a császári testőrség egyik tagja pedig tévedésből elsütött egy ágyút, amely jókora lyukat ütött a palota falába, Csaszi legnagyobb bosszúságára. Egész Zenkalin hisztériás volt a hangulat. Közben egy öngyilkos kobra bemászott az áramfejlesztőbe, s az egész sziget huszonnégy órára teljes sötétségbe borult, míg csak nem találtak egy bátor szerelőt, aki végre eltávolította a dögöt. De közben a fagyfalt elolvadt, s romlásnak indult sok egyéb, az állami díszvacsorára tartogatott finomság is. Ezért Pappasz kapitánynak el kellett mennie Dzsakartába friss áruért. A fény hiánya okozta azt is, hogy a dzamandzari vásárra tartó tehéncsorda az útról letérve lerohanta az ünnepségre már fölállított nagy sátrat, s minthogy a marhák kissé idegesek voltak, másnap huszonöt takarító dolgozhatott egész nap, hogy a helyszín ismét higiénikusnak legyen mondható. Mire mindez lezajlott, Peter nagy szükségét érezte a pihenésnek, hát fölhívta Audreyt.

– Nem volna kedve fölfedezni velem néhány völgyet? Ha most nem rejtőzöm el a hegyekben néhány napra, veszélybe kerül a józan eszem.

– Pompás – mondta a lány. – Mikor akar indulni?

– Holnap reggel magáért megyek – mondta Peter. – Nyolc tájban jó lesz? Konzervekkel huszonnégy óra hosszát is kibírjuk, és majd sok gyümölcsöt viszünk.

– Csinálok egy nagy pástétomot, vihetjük azt is – mondta Audrey. – Nem akarom dicsérni magamat, de a pástétomaim híresek.

Peter éppen befejezte a beszélgetést, és meg akart inni egy pohár húsítót, mikor belépett Amos.

– Kelem, ulam, Dloom gazda jön vala.

Peter fölnyögött. Droom rájött, hogy a nagy izgalomban sem Csaszi, sem Hannibal nem kíván találkozni vele, ezért Petert kezdte üldözni. Nem volt nap, hogy ne küldött volna üzenetet hasított pálcában vagy ne telefonált volna kihallgatásért könyörögve.

– Az isten verje meg – mondta Peter. – Mindegy, fogadom. Vezesd be Mr. Droomot, Amos.

Peter kíváncsian leste a besurranó Droomot, aki apró volt, mint egy fejletlen iskolás fiú. Tyúkmellű volt, pipaszárlábú, hajlott hátától a feje úgy csuklott előre, mint a keselyűé. Gyér, zsíros haja csupa korpa. Kiálló, vízkék szeme sarkában váladék volt, s az emberke ritmikusan szívtá az orrát. Esetlenül araszolt át a szobán; verteién ajkai közül sárga és csorba fogsor bukkant elő, mikor mosolyogni próbált. Túlméretezett Bermuda-sortja jószerivel takarta formátlan lába szárát, gyűrött trikója fölött egykor fehér, ma már piszkosszürke trópusi zakót viselt, melynek zsebei fecskefészekként kidudorodtak a különféle dobozkáktól, nagyítóktól, spárgagombolyagoktól és hálóktól. Peter még soha nem látott ennyi taszító vonást egyetlen emberen. Erőt kellett vennie magán, hogy megszorítsa Droom fekete körmű, nyirkos kezét.

– Mr. Foxglove, el vagyok ragadtatva – mondta az emberke. – Igazán kedves, hogy fogad.
– Szívott egyet az orrán, aztán megtörölte a kézfejjével. A hangja éles és nazális volt, s a hivatásos egyetemi előadó pedáns nagyképűségével ejtette a szavakat.

– Örülök, hogy megismerhetem – mondta Peter, aki alig jutott szóhoz vendége ellenállhatatlan bájosságától. Droom megjelenése igazán nem sok jót ígért. – Foglaljon helyet. Nem inna valamit?

– Nagyon kedves – mondta Droom, majd leült, s lábai úgy összetekeredtek, mint a repkény indái. – Én nem hiszek az alkoholtartalmú italokban. Nem. De ne zavartassa magát, Mr. Foxglove. Nem. Majd gyümölcslet iszom, amíg ön alkoholizál.

Peter töltött magának egy szokatlanul nagy whiskyt szódával, vendégének pedig limonádét csinált.

– Elnézését kell kérem, hogy nem tudott elérni minket – hazudta Peter –, de valóban rengeteget dolgoztunk.

– Nincs szükség mentegetődzésre, Mr. Foxglove – emelte föl figyelmeztetően gyászkeretes ujját Droom –, nincs szükség mentegetődzésre. Nem. Tudom, hogy a kormányzás gondja még az idős és tapasztalt embereknek is nehéz. Igen.

– Nos, miért kívánt beszélni velem? – kérdezte kurtán Peter, mert bosszantotta Droom célzása arra, hogy ő fiatal és tapasztalatlan. Droom kortyolt az italából, megtörölte a száját a keze fejével, majd Peterre villantotta foghíjas mosolyát.

– A kérésem, Mr. Foxglove, a lehető legegyszerűbb. Igen. Csupán annyit kell megtennie, és én tudom, hogy ön befolyásos fiatalember, hogy úgy mondjam, a kormány füle, csupán annyit kell megtennie, hogy elintéz nekem egy rövid találkozót őfelségével vagy Oliphanttel. Igen. Mint már jeleztem, rendkívül fontos, hogy beszéljenek velem. Igen. Valóban, Mr. Foxglove, nem tudom eléggé hangsúlyozni és aláhúzni az ügy fontosságát. Nem.

– Mint tudja, mindnyájunknak igen sok a dolga – mondta türelmesen Peter. – Talán ha elmondaná nekem a problémáját, válthatnék egy-két szót valamelyikükkel. Mindkettőjükkel naponta találkozom.

Droom professzor visszataszító képe különös, ravasz kifejezést öltött. Ismét fölemelte mocskos ujját.

– Mr. Foxglove, amit én nyilvánosságra kívánok hozni, annak akkora a jelentősége, akkora a fontossága, hogy tudományos képzettségem egyszerűen nem engedi meg, hogy alantasabb személy tudomására hozzam. Nem. Csak a császár vagy Oliphant hallhatja. Nem kockáztathatom, tudományos képzettségem nem engedi, hogy kockáztassam, hogy ez az információ avatatlan személy kezébe jusson.

Peternek hosszú, fárasztó napja volt, s bár alapvetően türelmes ember volt, Droom kezdett az idegeire menni. Már értette, hogy miért kerülnek és nem szívelik a professzort.

– Minthogy engem szemlátomást megbízhatatlannak tart, professzor úr – mondta –, csak azt tudom javasolni, hogy írja le a mondandóját, és küldje el közvetlenül Csaszinak vagy Hannibálnak. És most, ha megbocsát, hosszú napom volt. Szeretnék vacsorázni és lefeküdni.

Határozottan fölállt, de Droom letette a poharát, és kinyújtotta két kezét.

– Mr. Foxglove, Mr. Foxglove – nyafogta –, kérem, hallgasson végig. Fogadniuk kell! Nem bízhatom levélre a titkomat, a tudományos képzettségem nem engedi, hogy papírra vessek valamit, amíg be nincs fejezve a kísérletem, és föltevéssem nem nyer megingathatatlan bizonyítást.

– Akkor fejezze be a kísérletét – mondta kurtán Peter –, aztán vesse papírra, és bízva avatott személyre.

– Látom, hogy magának nincs tudományos képzettsége – mondta Droom.

– Nincs, csupán jó modort tanultam – mondta Peter. – Jó éjszakát, professzor úr.

Droom kibogozta szőrös lábait, fölszedte a zsebéből kihullott kémcsöveket meg dobozokat, és fölállt.

– Ezt még megbánja, Mr. Foxglove, nagyon megbánja – mondta.

– Nem mondhatok mást: mondja el nekem a problémáját, vagy írja le, és én gondoskodom róla, hogy a megfelelő kézbe kerüljön. Többet nem tehetek.

– Ha valamire fény derül a következő napokban, ha befejeződik a kísérletem, eljöhetnek ismét önhöz? – kérdezte rángatódzva, görcsösen markolászva a zsebeit, és foghíjasán vigyorogva Droom.

– Persze – felelte kelletlenül Peter.

– Akkor talán még nem késünk el – mondta Droom. Megtörölte az orrát a kezével, amit aztán odanyújtott Peternek.

– Köszönöm a kedvességét meg az idejét – mondta, és kisurrant a szobából.

Peter kezét mosott, aztán töltött magának még egy, az előzőnél is nagyobb adag whiskyt. Úgy vélte, föl kell hívnia Hannibalt Droom dolgában. Ez volt az első próbálkozása a telefonnal Zenkalin. Amint fölvette a kagylót, olyan hangot hallott, mint egy pisztolylövés, melyet olyan zümmögés és bugyborékolás követett, mintha egy méhkas hirtelen a víz alá merülne. Tárcsázta Hannibal számát, és egy síri hang jelentkezett.

– Igen, ulam, Mr. Foxglove, kivel óhajt beszélni?

– Ki van a vonalban? – kérdezte döbbenten Peter.

– Napóleon Waterloo, ulam.

– Ott van Mr. Hannibal? – kérdezte Peter. Hosszú szünet következett, s Peter hallotta, hogy Napóleon Waterloo tanácskozik valakivel.

– Jézus mond Mr. Hannibal nincs házban, ulam – mondta váratlanul Napóleon Waterloo.

– Jézus? – csodálkozott Peter, aki még nem szokott hozzá a zenkali keresztnevekhez.

– Igen, ulam. Jézus mond Mr. Hannibal megy vala kormányzói palota, ulam. Én fog ad önnek kormányzói palota? – kérdezte Napóleon Waterloo.

Peter ekkor jött rá, hogy a telefonján a tárcsa csupán dísz.

– Igen – mondta rezignáltán –, add a kormányzói palotát.

Zajosan, de igen gyorsan és hatékonyan kapcsolták Dزاماندزار központi rendőrkapitányságát, aztán a halpiacot, végül a kormányzói palotát, s Hannibal vette föl a kagylót. Peter beszámolt Droom látogatásáról.

– Jaj, az a borzalmas alak – nyögött Hannibal. – Csak ne volna olyan visszataszító, mert ha a szakmájáról van szó, igazán okos. De imád titokzatoskodni. Amikor a legutóbb halálra rémítette Csaszit is, meg engem is a nagy titokzatosságával, kiderült, hogy csupán azt a világrengető hírt óhajtotta a nyilvánosság elé tárni, hogy fölfedezett egy addig ismeretlen medúzát, melyet Csasziról kívánt elnevezni. A helyedben nem izgatnám magam miatta. De sajnálom, hogy goromba volt veled. Igaz, gorombáskodott már valamennyiünkkel, te sem érdemelsz jobb bánásmódot.

– Gondoltam, azért nem árt, ha jelentem – mondta Peter.

– Igazad volt. Csakhogy éppen egy kisebbfajta válság közepén vagyok, és nem tudok Droommal foglalkozni – mondta Hannibal. – Lady Emerald most jött rá, hogy nincs elég takarója a fontos vendégek számára. Így valószínűleg mi majd dunyhával takaródzhatunk, és hőgutát kapunk – mondta bosszúsán. – Bárcsak a brit kormány ne volna olyan szűkmarkú.

– Én néhány napig nem leszek itthon. Kirándulunk a Matakama völgyeibe Audreyval.

– Bárcsak veletek mehetnék. Bár van egy különös és bizonyára megalapozatlan gyanúm. Hogy szívesebben mentek kettesben.

Peter kuncogott.

– El ne tévedjete! A völgyek nincsenek rendesen föltérképezve, és pokoli meló lenne megtalálni benneteket.

– Vigyázzunk – ígérte Peter.

Másnap reggel Audreyval kikocsiztak a hegyekbe. Az idő olyan gyönyörű volt, hogy sátorra nem is volt szükségük, csupán meleg hálósákokra, mivel az éjszakák a nappalokhoz viszonyítva hűvösek voltak. Audrey úgy gondolta, négy kis pástétommal könnyebb boldogulni, mint egy naggyal, Peter hátizsákja pedig tele volt konzervvel, gyufával, teával meg egyéb apróságokkal, melyek a következő két napot voltak hivatottak elviselhetővé tenni. Peter vitt erős nejlonkötelet, és elvitte a fényképezőgépét is. Ragyogó nap volt, és Audrey gyönyörűbb volt, mint valaha. Amint fölfelé haladtak a vörös úton a Matakama oldalában, az út széléről mongúzok figyelték ravasz pofácskájukkal a kocsit, majd eltűntek az aljnövényzetben. Egy helyütt apró, tömzsi, pocakos vaddisznók csapata haladt át az úton. Izgatottan visítotak és rőfögtek, amikor megpillantották a közeledő kocsit.

Odaértek arra a vad vidékre, ahonnan a kis oldalsó völgyek elágaztak a nagy Matakama völgyből és folyótól. Peter térképének hosszas tanulmányozása után úgy határoztak, hogy átvágnak a központi völgyön, s először a három kis északi oldalágot kutatják át. Körül köre ugrálva keltek át a Matakama folyón. Ez veszélyes volt, mert a sziklák csúszósak voltak, s tetejükön törekeny gyökérzetű növényzet tenyészett. Halászmadarak harsogtak riadót – hiszen idegenek hatoltak be területükre –, és cikáztak a félhomályban. A túlsó parton már könnyebb járás esett, bár itt-ott, ahol a guavatörzsek úgy sorakoztak, mint a sétatálcák egy múlt századbéli előszobaszekrényben, utat kellett vágniuk maguknak. Peter gondosan megjelölte az útvonalat, hogy visszataláljanak. Helyenként az erdő ritkásabb volt, és rózsaszínű virággal ékes; ezeken a helyeken vadmálna is nőtt a terebélyes, szétbomlott kosarakhoz hasonlatos bokrokon, de a szilva nagyságú, rubinvörös, lédús gyümölcsnek alig volt íze. A levelek közt kicsi, galamszürke gerlek szemeztették a gyümölcsöt párosával, s a szelíd madarak csak akkor röppentek föl, amikor Peter és Audrey már csupán néhány lépésnyire volt tőlük. Néhol egy-egy sudár, élénkzöld pálma nyúlt a magasba, mint óriás legyező. A pálmák hosszú levelei pompás napozóágyul szolgáltak a sárkányzöld, vörös és kék pöttyös gyíkoknak, melyek elegánsan élvezték a fényt, de arányló szemükkel figyelték környezetüket is. Az erdő sűrűjébe érve Petert és Audreyt valóságos maghéjzapor fogadta: a felső ágakon apró, smaragdzöld törpepapagájok lakmároztak.

Estére átkutatták az első völgyet, és feleúton voltak a másodikhoz. Egy sziklás dombon ütöttek táborát éjszakára. A tisztást három oldalról izzó virágú fák fogták körül, a negyedik oldalon pedig a fák koronája fölött elláttak a tengerig. Tüzet raktak és falatoztak, miközben a nap lenyugodott. Denevérek széles, sötét bőrszárnyai csattogtak az égen. Az állatok csapatokba verődve, hangosan rikoltozva fogyasztották vadmangó vacsorájukat valahol az erdő mélyén. Később fölkel a bronzban játszó hold, hogy aztán egyre fehéredve küsszon föl a fekete bársony égboltra.

Másnap hajnalban sunyi tekintetű, rózsaszín hátsójú makákók dühödten rikácsoló veszekedésére ébredtek. Peter nyújtózkodva, ásítózva mászott ki a hálósákjából.

– Jó reggelt – mondta Audrey. – Főznél egy kis teát?

– Persze – hajolt Peter a parázs fölé, melyet egy maréknyi gallyal ismét lángra lobbantott. – Meg egy kis virslit is, mert voltam olyan bölcs, hogy azt is hozzak.

– Remek ember – mondta elismerően Audrey. – És ráadásul nem is horkol.

– Az erény mintaképe vagyok – hadonászott Peter a konzervnyitóval –, ha nem tudnád.

– Majd akkor nyilatkozom, ha látom, hogyan főzöl virslit – közölte Audrey, és kibújt a hálósákjából.

– Isztambultól Bangkookig, Perutól Katmanduig híres vagyok a főztömről – mondta Peter. – Csak merj kritizálni!

Nem szívesen indultak tovább a második völgy felé. Délben még mindig keresték, s már-már azt hitték, hogy vagy tévesen tünteti föl a térkép, vagy ők kerültek el valahogyan. Ám

ekkor egy guavabozóton átvágva húsz méter magas sziklafal szélén találták magukat. A majdnem csupasz fal mindkét irányban szinte a végtelenbe vezetett.

– Jó, hogy hoztam kötelet – mondta Peter. – Itt nem lesz túl nehéz lejutni, elég hely akad, ahol megvethetjük a lábunkat.

– Nem lejutni, hanem visszajutni lesz nehéz – töprengett Audrey.

– Az sem lesz nehéz, ígérem – mondta magabiztosan Peter. A kötélt végéig egy zömök, fiatal fához kötötte, a másik vége lelógott a szikláról, és egy-két méternyire a talajtól eltűnt az aljnövényzetben.

– Először én megyek le – mondta Peter –, aztán leereszted a csomagot, és lejössz. Nem kell félni, csak ügyelj, hogy hová teszed a lábad, jó?

– Oké. – Audrey igyekezett magabiztosnak mutatkozni. Titokban örült, hogy Peter föltételezi róla, hogy mindenfajta lányos hisztéria nélkül le tud mászni.

Peter átvette magát a sziklán, és lassan mászni kezdett lefelé. Sok helyen megvethette a lábát, de a sziklafal omlott, ezért óvatosnak kellett lennie. Vagy ötméternyire lehetett a talajtól, mikor az a nagyobb szikladarab, amin megtámaszkodott, dübörögve leomlott. Ez annyira váratlanul érte Petert, hogy eleresztette a kötelet. Audrey fönről látta, hogy Peter zuhan lefelé, néhányszor a sziklafalnak ütközik, majd fejjel lefelé eltűnik a bokrok között.

– Peter! – kiáltotta. – Nincs semmi bajod? – De nem jött válasz.

Szerencsére a guavabozót fölfogta Peter zuhanó testét. Csak a homlokát horzsolta le, a bokáját ficamította ki, s csupán egy bordája repedt meg. Feküdt az ágak között, hallotta Audrey hangját, de nem volt ereje válaszolni. Amikor végre levegőhöz jutott, nyögve fölült, és már éppen kiáltani akart Audreynak, hogy nincs semmi baja, amikor megzörrentek alatta az ágak, és a levelek közül előbukkant egy nagy madár. Peter hitetlenkedve bámult rá, mert mindenre számított, csak erre nem. Kétséget kizáróan egy eleven hahagáj állt előtte.

Peter hát csak ült némán, a hahagáj pedig félrebillentett fejjel, gúnyos tekintettel nézte, majd néhány lépést tett felé. Félrebillentett fejével, a levegőben szinte megálló, lassú mozgású lábával a madár olyan volt, mint egy hórihorgas táncmester. Kecsesen lépegetett a bozótban, aztán megrázta a szárnyát. Peternek föltűnt a madár hosszú szempillája, vidáman csillogó, nagy szeme. Szemlátomást feleannyira nem lepődött meg Petertől, mint Peter tőle. Újabb zaj hallatszott a bozótból, s izgatottan és türelmetlenül egy nőstény hahagáj lépett a tisztásra furcsán pityogva, majd a kakast megpillantva gyöngéden turbékolni kezdett. Odament a párjához, és gyorsan megbirizgálta a nyaki toUazatát, ahogyan a gondos feleség igazítja meg a férje nyakkendőjét. Peter csak bámulta őket, s egész valóját rendkívüli izgalom járta át. Itt becézi egymást előtte két réges-régen kihalt madár!

A kakas mély, vibráló hangot hallatott, mint amikor valaki a pincében krumplit dob egy csellóba. A tyúk elrendezte a toUazatát, akár egy idős hölgy, aki beszorult a Harrods áruház csapóajtói közé, és néhányat pittyentett. A madarak nyájasan néztek egymásra és Peterre is. Aztán a két madár kecsesen összeütötte a csőrét, mint a mérkőzés elején a vívók a kardjukat, s ez olyan hangot adott, mint amikor valaki végighúz egy botot a kerítésen. Azután mindkét madár az ég felé emelte a csőrét, és dallamosán kacagni kezdett.

– Ha! ha! ha! – rikoltották lüktető torokkal. – Ha! ha! ha!

Aztán abbahagyták, ismét a talajt nézték, majd a tyúk eljárt egy rövid, de komplikált menüet, melynek végén kis híján a csőrére esett. A szertartás végeztével a két madár gyöngéd pillantást vetett egymásra, összeütötte a csőrét, majd lépegetni kezdtek a tisztáson, lágyan pityegtek egymásnak, és a levelek közt bogarásztak.

Peter lesöpörte magáról a földet meg a mohát. A madarak huncut szemmel nézték, és közelebb mentek. Két-arasnyira tőle megálltak, és nagy érdeklődéssel nézték. Aztán a hím az új fogást megízlelő ínycenc módjára előreleandult, és próbaképpen belecsípett Peter nadrágjába. Peter kinyújtotta a kezét, a madarak odaszaladtak hozzá, ujjait a csőrükbe kapták, és

gyöngéden ízlelgették. Aztán egymásra pillantottak, és – Ha-ha... ha-ha! – állapították meg lágyan és dallamosán. Megcsipkedték Peter nadrágját, ingjét, és hosszú pilláikkal kacsingatva mélyen a szemébe néztek. Aztán megbizonyosodva ártalmatlanságáról, egyszerűen tudomásul vették a jelenlétét, és beballagtak a bozótba, miközben mély, vibráló hangokkal tartották egymással a kapcsolatot.

Peter elnyúlt a földön, hagyta, hogy ez a hihetetlen élmény teljesen a hatalmába kerítse. Hallotta fönről Audrey hangját, de nem válaszolt, csak feküdt, és az eget bámulta. Úgy érezte magát, mint aki lemegy a sarki vegyesboltba egy képeslapért, és talál egy Gutenberg Bibliát. Vagy a kukában egy Stradivarira bukkan. Ám ez még annál is több volt. Az emberiség történetében elképzelhető lett volna, hogy más is létrehozzon egy hasonló Bibliát, de ezek a madarak pótolhatatlanok.

– Peter, Peter... jól vagy? – kiáltott egyre kétségbeesettebben Audrey. Peter fölült, bár még akkor sem tért magához.

– Audrey... hallasz engem? – kiáltotta.

– Igen... jól vagy?

– Tökéletesen. Kösd oda a másik kötelet jól egy fához, és gyere le. Hihetetlen dologra bukkantam.

– Olyan különös a hangod. Biztos, hogy jól vagy?

– Biztos, biztos – mondta türelmetlenül Peter. – Gyere már!

Néhány perc múlva Audrey lehuppant mellé a földre.

– Pokolian megijesztettél – panaszkolta. – Miért nem feleltél? Azt hittem már, hogy a nyakadat törted.

– Nem értem rá. Egy madárpárral beszélgettem – mondta Peter.

Audrey eltátotta a száját.

– Madárpárral...?

– Igen. Egy hahagájpárral.

A lány eleven, kék szeme hitetlenkedve kerekedett ki.

– Egy hahagájpárral? – ismételte.

– Igen – mondta Peter –, egy valódi, eleven, kifejlett hahagájpárral. A nadrágomat csipkedték.

A lány aggodalmas pillantást vetett rá.

– Biztos, hogy nem verted be a fejedet? – kérdezte nyugtalanul.

– Persze hogy nem – mondta Peter. – Gyere, megmutatom.

Megragadta a lány kezét, és húzni kezdte maga után a bozótban át arrafelé, amerre a madarak mentek. Rájuk is bukkantak úgy ötméternyi távolban: egy kis tisztáson kapirgáltak, és barátságosan szölongatták egymást. Audrey hitetlenkedve bámult rájuk.

– Szent Peter és minden apostolok... – nyögte ki végül. – Nem álmodtál!

– Hamisítatlan, kifejlett hahagájpár – mondta büszkén Peter.

– Peter, ez hihetetlen – mondta a lány.

A hahagájok élénk érdeklődést tanúsítottak Audrey iránt. Petert már alaposan megvizsgálták, de most Audreyt vették szemügyre félrebillentett fejjel, az ő farmerét és ujjait csipkedték meg gyöngéden, hogy vajon ehetők-e, s mikor kielégítették a kíváncsiságukat, összeütötték a csőrüket, fölpillantottak az égre, és kórusban közölték: – Ha! ha!... ha! ha! – Audrey leguggolt, és ujjáival csettintgetve hívta a madarakat. A hahagájok félárbocra eresztett szempilláival túrták, hogy a fejüket vakargassa, és nyögdécselésük rendkívüli élvezetről tanúskodott.

– Hát nem elbűvölök? – mosolygott a lány boldogan Peterre. – Olyan szelídek, mint... a csirkék.

– Ezért tudták halomra öldösni őket – mondta Peter. – Kíváncsi vagyok, mennyien lehetnek?

– Ez a völgy kicsi. Nem hiszem, hogy nagyon sokan élhetnének itt – mondta Audrey. – Talán csak ez a pár maradt meg.

– Remélem, nem így van – pillantott körül Peter.

– Nézzünk körül, és derítsük ki – javasolta Audrey.

– Úristen, oda nézz! – kiáltotta Peter olyan szenvedélyesen, hogy nemcsak Audrey, de a madarak is megriadtak.

– Mi az? – kérdezte meglepetten Audrey.

– Ezek a fák – mondta izgatottan Peter –, mind ombufák.

– Isten bizony azok! – kiáltott Audrey. – Ez fantasztikus, Peter. Nézd... tucatszámra... tele van velük a völgy. Hogy örülne Fellugona!

– Stelláról nem is beszélve – mondta Peter. – Lesz majd izgalom, ha közhírré tesszük.

– Először csak Hannibalnak mondjuk el – javasolta Audrey. – Kutassuk át a völgyet. Nézzük meg, vannak-e benne még hahagájok.

A völgy mintegy másfél mérföld hosszú és fél mérföld széles volt. Patak kanyargott benne, amely egy helyütt kis tóvá terebélyesedett. A partján a homokban és sárban számtalan hahagáj lábnyomot láttak. Több mint két és fél órába telt, mire alaposan átkutatták a völgyet, de addigra négyszáz ombufát és tizenöt hahagájpárt számoltak össze. Találtak még egy bejáratot a völgybe. A völgy hosszú és keskeny volt, mint a késvágás, s két oldalát vagy tizenöt méter magas, függőleges sziklafal alkotta. A patakot követve eljutottak ahhoz a részhez, ahol a víz áttört a sziklafalon. A vízben gázolva, nehezen préselték át magukat a szűk nyíláson. Fényt láttak maguk előtt, s vízesés robaját hallották. A kúszónövényeken átfurakodva látták, hogy a patak több apró vízesésben hullik alá a Matakama központi völgyébe. Ahogy ott álltak, nyomban megértették, hogy ha a központi völgyet elárasztanák, az a Hahagáj-völgy végét is jelentené.

– Most mi lesz? – kérdezte Audrey, miközben visszafelé tartottak a völgyben a sziklafalhoz, amelyen leereszkedtek. – Nyilván össze kell fogdosniuk és el kell innen telepíteniük a madarakat.

– Talán. Csak azt nem tudom, hogy hová telepíthetnék őket. Bár föltehetőleg bármelyik völgyben jól ellesznek. Mindenesetre óvatosan kell eljárniuk, másként komoly vallási zavargások lesznek.

– Vallási zavargások? Miért?

– Elvégre a hahagáj a fanguák istene – mondta Peter –, hacsak a fanguák nem lettek már annyira keresztények és civilizáltak, hogy fütyüljenek rá.

– Az az érzésem, hogy ez a fölfedezés némi zajongást fog kelteni – mondta eltöprengve Audrey.

Ebben nem tévedett, bár egyikük sem sejtette még, hogy mekkora zajongás fogja követni a hahagáj feltámadását.

Alkonyatkor értek Hannibalhoz, aki éppen nekilátott, hogy elfogyasszon egy jókora adag curryt. Amikor piszkosán és ziláltán berontottak hozzá, Hannibal letette villáját és kanalát, és kérdően nézett rájuk.

– Gusztustalanul ápolatlan állapototokból arra következtetek, hogy éppen most tértetek vissza kis kirándulásotokról – mondta. – Alighanem rátok fér egy tányér meleg étel. Szerencsére a szakácsom nemcsak engem lát el, hanem, hajói sejtem, mind a nyolcvannégy élő rokonának is itt főz, így hát jut nektek is. Tómba, még két tányért.

– Hannibal, fontos dolgot fedeztünk föl – mondta Peter.

– Találtunk egy völgyet a Matakamán... – kezdte Audrey izgatottan.

– Amelyik tele van ombufákkal és hahagájokkal – mondta Peter.

– Telis-tele... egyszerűen csodálatosak! – mondta Audrey.

Hannibal csak bámult rájuk.

– Csak arra gondolhatok, hogy eléggé el nem ítéhető módon a Zenkali Nektár élvezetéhez folyamodtatok – mondta –, holott jól tudjátok, hogy milyen hatása van annak a pokoli löttynek.

– Hannibal, nem tréfálunk – mondta Peter. – Ez igaz.

Találtunk vagy négyszáz ombufát és tizenöt pár haha-

Hannibal előbb az egyikükre, aztán a másikkra nézett, és látta, hogy nem ugratják.

– Jézusom... – sóhajtott. – Meséljetek. Miközben a curry lassan kihült előttük az asztalon, szépen elmondtak mindent. Amikor befejezték, Hannibal a nappaliba vezette őket, s egy nagy térképet terített eléjük. Az izgatott fiataloknak végül sikerült megmutatniuk azt a helyet, amelyet Hahagáj-völgynek neveztek maguk között.

Hannibal hatalmas nagyítóval vette szemügyre a térképet.

– Az a baj, hogy a szigetet elég régen vizsgálták át, és akkor sem kielégítően – mondta. – Egy maroknyi részeg kutatótól nem is lehetett elvárni, hogy fölismerjék az ombufát meg a hahagájt. De hajói mutatták meg a helyet, az azt jelenti, hogy ha a központi Matakama-völgyet elárasztják, víz alá kerül ez a völgy is. Istenem, ahogyan Jégeralsó tiszteletes mondaná, ti aztán beletrafáltatok. Azt hiszem, először is Csaszival kell közölni a dolgot.

Odament a telefonhoz.

– Te vagy az, Napóleon Waterloo?

– Igen, ulam, Hannibal gazda – szólt a rekedt és átható hang.

– Te fog ad nekem Csaszi háza rögtön, hallod! – ordította Hannibal.

– Igen, ulam – mondta bizonytalanul Napóleon Waterloo, s a hangja olyan volt, mint a béka brekegése a kút mélyén. Gyorsan kapcsolta Hannibalnak a kikötőt, a kormányzói palotát, a tűzoltóállomást, majd ismét a kikötőt.

– Istenem! – mondta Hannibal. – Nem csoda, hogy Csaszi bevezette a hasított pálcát!

Végül akkora robbanással, hogy kis híján szétvitte a kagylót, a palota jelentkezett, Csaszi személyesen.

– Elnézést a késői zavarásért – mondta Hannibal –, de Foxglove és Audrey Damien rendkívüli felfedezést tettek, s azt hiszem, te vagy az első, akinek tudomást kell szereznie róla. Átmehetünk?

– Persze – mondta Csaszi –, ha olyan fontos.

– Valóságos dinamit – mondta komolyan Hannibal –, de nem telefontéma. Rögtön ott leszünk.

A palota ragyogó fényárban fogadta őket. Hosszú márványfolyosókon kísérték végig őket, hatalmas szárnyas ajtók nyíltak előttük, végül egy óriási dolgozószobába értek, mely tele volt feszesre tömött heverőkkel és furcsa, ormótlan, Viktória korabeli bútorokkal. Csaszi az egyik heverőn feküdt – a bútor darab szinte eltörpült alatta –, s a hasán nagyokat sikkantgatva ugrált fia és örököse, a kétéves Talibut herceg. Egy másik heverőn foglalt helyet Csaszi felesége, a magas, karcsú és gyönyörű Matissa császárné. Fölállt, üdvözölte a vendégeket, italt hozatott, majd kézen fogta ficáncoló fiacskáját, és finoman távozott.

– Nos – mondta Csaszi az asszony távozása után –, hadd hallom a hírt. Remélem, nem valami újabb medúzát fedeztetek föl. Kettőt nem nevezhetnek el rólam.

– Nem, nem medúza – mondta Hannibal –, sokkal fontosabb. Ezek fölfedező útra indultak a Matakama völgyeibe, s találtak egyet, amely tele van ombufákkal meg hahagáj okkal.

Hosszú szünet következett. Csaszi kerekre nyílt szemmel bámult rájuk.

– Ugrattok – mondta végül.

– Nem, így igaz – mondta Peter. – Tudom, hogy hihetetlen, de így igaz.

– Tizenöt pár – mondta Audrey –, és olyan szelídek. Szeretni fogod őket, Csaszi.

– Vagy négyszáz ombufa – mondta Peter.

Csaszi és Hannibal hosszan és jelentőségteljesen összenézett.

– Hát nem csodálatos fölfedezés? – lelkesedett Audrey.

Hannibal és Csaszi egyszerre álltak föl és kezdtek föl-alá járkálni, úgy keresztezve egymás útját, mint az őrszemek. Bár Hannibal sem volt alacsony, Csaszi mellett eltörpült. Menet közben beszélgettek, felváltva vállalva az ellenzék szerepét.

– Óriási dolog lesz, ha visszakapjátok régi isteneteket – mondta Hannibal.

– Csak baj lesz a misszionáriusokkal – mondta Csaszi.

– Viszont problematikusá teszi a völgy elárasztását – vélte Hannibal.

– A völgyet nem lehet elárasztani. A világ közvéleménye nem engedné, még ha akarnád sem – közölte Csaszi.

– A madarakat át lehet telepíteni.

– De az ombufákat nem. Azokat nem lehet csak úgy kiásni és átültetni – mutatott rá Csaszi.

– Ha nem árasztod el a völgyet, az egész brit üzlet a kútba esik.

– Igen. És Ludzsát megüti a guta – mondta elégedetten Csaszi.

– Viszont a brit kormány sem lesz boldog. Nyomással fognak próbálkozni.

Egy ideig némán járkáltak föl-alá.

– Persze – mondta végül Csaszi –, volna egy megoldás.

– Micsoda? – kérdezte Hannibal.

– Hát – mondta színtelenül Csaszi –, ha nem szólnánk senkinek semmit, csak egyszerűen elárasztanánk a völgyet.

– Igaz – mondta Hannibal. Audrey és Peter némán összenézett.

– No de van-e jogunk megfosztani a világot biológiai öröksége egy részétől – kérdezte lassan Csaszi –, az államot pedig ősi istenétől?

– A magam részéről erre semmiféle mentséget nem találok – mondta Hannibal.

Csaszi mélyet, lemondót sóhajtott.

– Alighanem kénytelenek leszünk lábbal taposni legszentebb érzéseinket, és föl kell áldoznunk Ludzsát – mondta gyászosan, és elégedetten vigyorgott.

– Szóval mellette vagy? – kérdezte Hannibal.

– Hát persze! – mondta méltatlankodva Csaszi.

– Jó – sóhajtott megkönnyebbülten Hannibal.

– Igen ám – emelte föl vaskos, csokoládészínű ujját Csaszi –, de borzasztó rumli lesz. Ludzsa nem fogja megadni magát. Óvatosan kell kezelnünk a dolgot, mert még leszavaznak, és akkor baj lesz.

– Nem adhatnál ki egy rendeletet? – kérdezte Audrey. – Elvégre te vagy a császár.

– Sajnos, nem – mondta Csaszi. – Igazán igyekszem diktátor lenni, de néha-néha mutatnunk kell némi demokratizmust is.

– Körözzük le őket – mondta Hannibal. – Elvégre erre senki sem számít. Holnap reggel adjuk le a sztorit a helyi meg a világsajtónak, és garantáltan akkora zajon-gás lesz, hogy egyszerűen senki sem támogathatja tovább a gát ügyét.

– Nem ismered Ludzsát – legyintett Csaszi. Csaszi meg Hannibal még egy óra hosszat járkáltak föl-alá, s közben megbeszélték a stratégiát. Amikor mindenben megállapodtak, akcióba lendültek. Audreyt elküldték, hogy az apjával még aznap éjjel készítsék el a Zenkali Hangja különkiadását. Csaszi magántitkára, Amos Gumbalu azt a feladatot kapta, hogy a telefonrendszerrel dacolva hívja össze másnap délre rendkívüli ülésre a teljes törvényhozást. Könyvküldöncöt menesztettek a dzamandzari fényképészhez, hogy hívassa elő Peter filmjeit, s vele ment a biztonság kedvéért egy császári testőr is. Közben Hannibal és Peter elkészítették azt a sajtóközleményt, melyet másnap reggel kívántak továbbítani a Reuter dzsakaftai tudósítójának. Aztán elmentek a Zenkali Hangja szerkesztőségébe, hogy ott segédkezzenek,

ha tudnak. Damien és fanguákból álló személyzete nagy izgalomban voltak. Damien és Audrey, fülig tintásán, a címlapon dolgoztak. Este tíz körül beindultak a nyomdagépek, s rövidesen büszkén szemlélhették a Zenkali Hangja ragacsos első példányát, melyen skarlát szalag hirdette, hogy Különkiadás, s alatta ott állt a főcím, melyet Damien talált ki ír lelkesedésében, és anélkül, hogy bárkivel is megbeszélte volna. Tömör volt, de zavaros és kissé misztikus. A hahagáj hatalmas fényképe alatt ez állt:

ÚJRA FÖLFEDEZETT ISTEN A MADÁR NEM RÖPÜLT EL

Ez volt az a főcím, amely aztán a világ figyelmét Zenkalira fordította.

Természetesen már az ombufa és a hahagáj újrafelfedezésének biológiai fontossága is megérdemelte a sajtó nyilvánosságát. Ám ehhez jött még az is, hogy a fát meg a madarat egy elhagyatott völgyben fedezték föl, ráadásul egy olyan völgyben, amelyet éppen el akarnak árasztani, hogy ott gátat építsenek – és hogy a madár a fanguák elveszett istene. Vérébeli újságíró számára ennél nagyobb sztori már csak egy jó kis világháború lehetett volna. S mintha mindez nem lett volna elég, két nap múlva befut az India császárnője a brit egységekkel, katonazenekarral és a brit kormány képviselőivel – miközben a Zenkalin kialakult helyzetet még a legelfogulatlanabb történész is enyhén szólva érdekesnek kell hogy nevezze.

Másnap korán reggel Audrey meg az apja csatlakoztak Hannibalhoz és Peterhez, hogy fölkeressék a parlamentnek otthont adó épületet. A nagy és szépséges teremben két félkörben helyezkedtek el a vörös bőrrel bevont székek. A félkörök találkozásánál hatalmas, fából faragott trón állt, mennyezetén a delfinnel és a hahagájjal. Bíbor szőnyeg borította a fehér márványpadlót, súlyos bíbor függönyök árnyékolták a terem hatalmas ablakait. Peterek a terem végében fecskéfészekként függő kis galéria fapadján foglaltak helyet. Ez volt a fontos személyiségek meg a sajtó helye.

Amos Gumbalu, Csaszi titkára, jó munkát végzett: a terem zsúfolt volt. Baloldalt ültek a fanguák, jobbra a ginkák. A legtöbb főnök hagyományos fehér vagy tarka köntöst viselt gazdagon hímzett kis fejfedővel, de néhányan európai öltözékben voltak. Természetesen az utóbbiak közé tartozott Ludzsa is, akin elegáns, éjfélkék öltöny volt halovány kankalinszínű inggel, no meg súlyos, kék selyemnyakkendő és halovány kankalinszínű kamásni.

Pontosan délben megszólaltak odakint a fanfarok. Csaszi saját csuszija – mely nagyobb volt a többinél, és rendkívül díszes – megállt a lépcső előtt, és Csaszi kiszállt. Halványlila köntöst és aranycsatos, elegáns fekete szandált viselt. A fején apró arany sapka. Az egyik kezén aranygyűrű, benne akkora ametiszt, mint egy postai bélyeg. A másik kezében papírtekercs. Az arca lágy és nyugodt. Az arckifejezése semmit sem árult el. Peter olyan nyugodtnak és kipihentnek látta, hogy alig tudta elhinni, hogy Csaszi Hanniballal egész éjjel azon a nyilatkozaton dolgozott, amelyet most készült tenni. A magas és fenséges alak végigvonult a bíbor szőnyegen a trónhoz. Mindenki fölállt, mindenki meghajolt. Menet közben Csaszi alig észrevehetően biccentett jobbra is, balra is.

Hatalmas testének minden porcikája fenséget sugárzott, s bármilyen óriás volt is, inkább siklani, mint menni látszott. Fölment a trón lépcsőjén, megfordult, biccentett a gyülekezetnek, és leült. A többiek némi csikorgás és recsegés közepette követték a példáját. Peter látta Ludzsa kifejezéstelen hullőszemét, a térdén doboló vékony ujjait. Kíváncsi volt, vajon hogyan fogadja majd Ludzsa a hírt. Csaszi szándékolt lassúsággal vette elő szemüvegtokját és tette orrára a szemüvegét. Aztán lassan kigöngyölte a papírtekerceset.

– A vén ördög aztán tudja, hogyan kell fölcsigázni őket – suttozta Hannibal.

Csaszi gondosan megigazította a szemüvegét, aztán egy-két percig nézte a felolvasandó szöveget. Feszült csönd volt. Csaszi megköszöri a torkát, és belekezdett:

– Barátaim – nézett a szemüvege fölött a gyülekezetre. – Barátaim, azért gyűltünk ilyen sürgősen össze, hogy olyan hírt közöljek veletek, mely rendkívül fontos Zenkali számára. Amit most elkívánok mondani, annak a jelentőségét aligha lehet eltúlozni. Olyan dolog történt, amihez fogható még nem volt Zenkali történetében. Talán azt is megkockáztathatom, hogy ehhez fogható az egész világtörténelemben sem fordult elő.

Csaszi köhögni kezdett, elővette a zsebkendőjét, és gondosan megtörölgette a szemüvegét. A csönd szinte tapintható volt. Csaszi ismét fölöttette a szemüvegét, s megint fölötté nézett az egybegyűltekre.

– Ahogyan mindenki tudja – folytatta zengő hangon –, abban a boldogtalan időszakban, amikor francia uralom alatt voltunk, a fanguák súlyos veszteséget szenvedtek: elveszítették ősi és legjobban tisztelt istenüket, Tiomalát, aki a hahagáj alakjában élt ezen a szigeten. Bármekkora volt is a jelentősége a fanguák számára, ezúttal a franciákban győzött az ingyenség apolitesse rovására, s a hahagáj hamarosan a múlté lett. Csaszi szünetet tartott.

– Látszólag – mondta.

Elővette a zsebkendőjét, s ismét megtörölgette a szemüvegét.

– Amikor a hahagáj eltűnt – folytatta –, elveszett számunkra Zenkali egy másik egyedülálló nevezetessége, az ombufa is. Így hát a francia uralom alatt Zenkali két nagy biológiai jelentőséggel bíró fajt veszített. De, s ez még lényegesebb, a fanguák elveszítették istenüket is, ami, bármilyen fájdalmas is erről szólnom, ellenségeskedéshez vezetett a fanguák és a ginkák között, minthogy a ginkáknak megmaradt az istenük.

Itt szünetet tartott, s határozottan és meglehetősen tüzesen a ginkákra nézett, akik csöndesen ültek a helyükön.

– Ám a hír – emelte föl kifelé fordított tenyérrel, mintegy áldást osztva hatalmas kezét Csaszi –, amit mondandó vagyok, hogy mást ne mondjak, csodálatos. – Fölvillantotta legragyogóbb mosolyát, hogy elvakítsa vele az egybegyűltek.

– Sem a hahagáj, sem az ombufa nem tűnt el. Nem. Velünk vannak – mondta.

A terem fölhördült. A fanguák egy emberként pattantak föl, hisztérikusan hitetlenkedve, izgatottan és za-jongva; a ginkák sziszegtek, susogtak és gesztikuláltak. Csaszi vagy egy percig szabad utat engedett a fülsiketítő lármának, aztán fölemelte hatalmas kezét. Mindenki elhallgatott.

– Hadd mondok el ennek a figyelemre méltó fölfedezésnek a történetét – mondta. – Valamennyien ismeritek Peter Foxglove-ot és Audrey Damient. A Mataka-ma völgyeit kutatva rábukkantak egy távoli és titkos völgyre, ahol legalább tizenöt pár hahagájra és négyszáz ombufára találtak.

A fanguák sziszegve szívták be a levegőt. Peter látta, hogy Ludzsa szeme résnyire szűkül, s doboló ujjai mozdulatlanra merevednek.

– Nos – vette le a szemüvegét Csaszi –, bár a hír mind biológiai, mind vallási szempontból a lehető legjelentősebb, nem titkolhatom előletek, hogy problémát is okoz. Súlyos problémát.

Szünetet tartott. Ludzsa alig észrevehetően előredőlt.

– A probléma a következő. Ha meg akarjuk valósítani a gát tervét, nagy bajba kerülünk. Mert ha megépítjük a gátat, el kell árasztanunk a völgyet, ahol a hahagáj, Tiomala szimbóluma, meg az ombufa él.

Ludzsa szinte összegömbölyödött, s olyan mozdulatlan volt, mint a macska, akit szokatlan időpontban szólítanak.

– Már úton van hozzánk Zenkali sok kedves barátja, hogy részt vegyen a brit kormánnyal aláírandó szerződés alkalmából rendezendő ünnepeken. Am az ügy nehézségekkel terhes. Az egész problémát alaposan ki kell vizsgálnunk, mielőtt végleges döntést hoznánk a gáttal

kapcsolatban. Ám minthogy ezek az emberek megérkeznek, s minthogy az ünnepek elő vannak készítve, nem halaszthatjuk el őket. Tehát azt javaslom, hogy használjuk föl az alkalmat annak megünneplésére, hogy ismét fölfedeztük istenünket, Tiomalát. Az ünnepek után majd eldöntjük, hogy mi legyen a gáttal. De meg kell vallanom, nem sok reményt látok a gát számára.

Csaszi elhallgatott, és üdvözülten mosolygott. Ludzsa egy picikét összegörnyedt, mint egy kis fekete kígyó, amely támadni készül.

– S most végre, háromszáz év után – mondta Csaszi, és méltóságteljesen fölemelkedett –, ismét az ősi köszöntéssel, az ősi áldással búcsúzhatom tőletek.

Szünetet tartott, és körülnézett a teremben.

– Tiomala legyen veletek! – mennydörögte.

Aztán az izgatottan fecsegő, hajbókoló emberek sorai közt méltóságteljesen kivonult a teremből.

ÖTÖDIK FEJEZET

ZENKALI ZAVAROG

Alig fejezte be Csaszi a beszédét, máris az utcán volt a Zenkali Hangja különkiadása, s a sziget egész lakossága értesült a rendkívüli hírről. Ha azt mondanánk, hogy a hír fölfordulást okozott, finoman fogalmaznánk; a hírnek olyan következményei lettek, amilyenekkel még Hannibal sem számolt.

A ginkák, akik hosszú időn át abban a biztos és boldog tudatban éltek, hogy csak nekik van igazi istenük, hevesen és harciasán tiltakoztak a fölfedezés ellen. Kisebbségi csoport lévén mindaddig csak azzal tudták bizonyítani felsőbbrendűségüket a fanguákkal szemben, hogy nekik van istenük, a fanguáknak meg nincs. Úgy érezték, a fanguáknak nincs joguk föltámasztani az oly régen kipusztult hahagájt. A ginkák elégedettségének egyetlen forrása, a vallási felsőbbrendűség érzése megrendült. Így hát dühösen fogadták a hírt, és mindent megtettek a megcáfolásáért; fennen hirdették, hogy a hahagáj – kacsa. Hogy az újságot megvesztegették. Hogy a bejelentés ismét csak annak a jellegzetes példája, hogyan tiporják sárba a fanguák – becstelen eszközökkel – a kisebbség vágyait és jobb érzéseit. Hogy az egész csupán ravasz összeesküvés, melynek az a célja, hogy az amúgy is erősebb csoport még jobban megerősödjön.

Viszont a fanguák, akikben mindig is volt egy csöpp kisebbségi érzés istenük hiánya miatt, kitörő örömmel fogadták a hahagáj újjászületésének hírt, és – mint sajnos várható volt – önelégültségükben meglehetősen tapintatlanul viselkedtek. Egyáltalán nem örültek a ginkák magatartásának. Mind Dzamandzarban, mind a falvakban, ahol a két törzs évszázadokon át viszonylagos békességben élt, forni kezdtek a szenvedélyek. Eleinte csak szóváltásokra került sor, ám később a személyeskedés utcai összecsapásokká fajult. Kezdetben ezek is elég ártalmatlanok voltak: kivertek jó néhány fogat, betörték jó néhány orrot, de semmi több. Ám ahogy az események nagyobb arányokat öltöttek, egyre nagyobb szerep jutott a zenkali rendőrségnek. Éveken át nem volt izgalmasabb feladatuk, mint néha-néha bekísérni egy-egy izgága részeg, vagy tyúklopási ügyekben nyomozni, s most egyszeriben a tűzvonalban találták magukat. Angus MacTavish, a glasgow-i rendőrség egykori főfelügyelője, a zenkali rendőrség főnöke először örült, hogy „fiainak” végre igazi feladata akad. Úgy érezte, most végre megmutathatja, mit ért el hosszú évek munkájával. Most majd megtudják a szigetlakók, hogy a fiúk nemcsak torna- meg hadijáték bemutatókra képesek, s akik mindig gúnyolták őt

ezekért a bemutatókért, most majd bocsánatot kérhetnek. Ám ha valaki a döntőbíró szerepére vállalkozik két szemben álló fél között, sajnálatos módon ő lesz a leghevesebb támadások céltáblája. A fanguák és a ginkák – megfélemlítve vitájukról – olyan tűzzel fordultak a rendőrség ellen, hogy a dzamandzari kórházban rövidesen már el sem fértek a törött lábú vagy éppenséggel betört koponyájú rendőrök.

Így esett, hogy amikor az India császárnője kikötött, és a loamshire-i gyalogosdandár, a haditengerész-zenekar meg a Brit Légierő kiképzőcsoportja a lehető legünnepebb hangulatban partra szállt, nyomban át kellett alakulniuk békefenntartó egységgé. A zenkai lakosság nem mosollyal és üdvölgéssel, de hurrogással, sértegetéssel és nem túl ügyesen elhajított kövekkel fogadta őket. A katonák ugyancsak elkedvetlenedtek, hiszen arra számítottak, hogy üdülni érkeznek erre a szép szigetre, ahol nem lesz más dolguk, mint eljátszani a himnuszt, egy kicsit szalutálni, aztán kipihenhetik magukat Carey Anyó Csibéinél. Ehelyett sebtében kiosztott szemetesvödörök fedelét használva pajzsul úzhették a rebellis fanguákat és ginkákat Dzamandzar perzselően forró utcáin.

Sir Osbertet és a katonai fejeseket gyorsan a kormányzói palotába terelték, ahol Csaszi néhány testőre vigyázott rájuk. A kormányzói palotában kissé feszült volt a hangulat. A ginka szakács fejét húsvágó bárdal kettéhasította a fangua mérsáros. Így aztán a kuktának kellett átvennie főnöke szerepét, ám bárhogy igyekezett is szegény, az eredmény kétségbeesítő volt. Ráadásul Lady Emerald úgy értelmezte a nagy újságot, hogy a szigetlakók meg akarják támadni és föl akarják falni gyöngytűkjait. Ezt a kis félreértést az okozta, hogy Lady Emerald csupán annyit értett meg a dologból, hogy valami madár felelős a fölfordulásért. Nem akart kockáztatni, jobbnak látta hát, ha negyven-egynéhány gyöngytűkját biztonságba helyezi. A nappaliban. Mi tagadás, Petert feszült hangulatában egy kissé jobb kedvre derítette, hogy láthatta bácsikáját meg a pókháló-törékeny és teljesen szenilis légügyi marsallt, az ecetben eltett dióra emlékeztető dandártábornokot meg a rózsás képű, elbűvölően üres tekintetű ellentengernagyot és Lord Hammert végigvonulni a gyöngytűkürülék puha szőnyegén, hogy elfogyassák vacsora utáni kávéjukat.

A helyzet szakadatlanul romlott, mindenki számára Mind a katolikus, mind az anglikán misszionárius egyszeriben azt tapasztalta, hogy eddig hűséges hívei – döntő többségükben fanguák – elpártoltak. Egyedül a tiszteletesnek maradt néhány híve. Így aztán amikor O'Mally atya és Bradstitch tiszteletes úr elhatározták, hogy a palotába mennek tiltakozni, és azt kívánták, hogy Jaeger tiszteletes is tartson velük, Judith ugyancsak vonakodott.

– Ez undorító... ez istenkáromlás... ez a madárimádat – mondta Csaszinak O'Mally atya. – Mint államfőnek, önnek példát kell mutatnia, véget kell vetnie ennek az egésznek.

– Valóban, valóban – bégette Bradstitch tiszteletes úr, az izzadságot törölgetve zsiros, fehér képéről. – El sem tudom mondani, milyen ártalmas hatása van. Tegnap mindössze négy embernek prédikáltam.

– Ez szégyenletes – mondta O'Mally atya.

Csaszi kényelmesen hátradőlve, minden érdeklődés nélkül nézte őket. Aztán a tiszire pillantott, aki még nem szólt.

– És ön, Jaeger tiszteletes? – kérdezte.

– Ugyan már – mondta kissé bosszúsan Judith –, engem aztán nem érint a dolog. Megmondtam a híveimnek, hogy azt csinálják a hahagájjal, amit akarnak, mindaddig, míg az egyházam tagjai maradnak. A hahagájt Isten teremtette, és az is az ő akarata, hogy most visszatérjen. Ha maguk egy madarat akarnak imádni, ami az ő teremtménye, az szerintem éppen olyan, mintha őt imádnák.

– Ez bálványimádás! – kiáltott föl O'Mally atya.

– Szégyenletes viselkedés egy felelős keresztes személytől – mondta Bradstitch tiszteletes úr. – Csodálkozom magán, Jaeger tiszteletes.

– Ez az igaz hit elvetemült aláasása – vicsorgott O’Mally atya. – Véget kell vetni neki.

Erre már a fehér köntösében heverő Csaszi is fölült.

– Én nem venném magamnak a bátorságot, hogy előírjam önöknek, mit imádjanak vagy ne imádjanak – mondta hűvösen. – Mi, zenkalik, ezt orcátlanságnak tartanánk. Mit szólnának, hogyha rendeletet hoznék, miszerint mostantól kezdve minden, a szigeten élő idegennek a hahagájt kell imádnia, vagy távoznia kell?

O’Mally atya úgy tántorodott hátra, mintha Csaszi megütötte volna.

– Oly sokévi munka, annyi megmentett lélek után? – kérdezte.

– Ez... khm... rendkívül haladásellenes lépés lenne – nyögte ki Bradstitch.

Jaeger tiszteletes bánatosan mosolygott Csaszira.

– Szerintem ez a maga szigete, de nem örülnék, ha el kellene mennem innen.

Csaszi hosszan nézte őket, aztán fölsóhajtott.

– Nyugodjanak meg, nem hozok ilyen rendeletet – mondta, és a misszionáriusok mindjárt jobban érezték magukat. – Hanem – emelte föl nagy, rózsás tenyerét –, mondok én valamit, csak hogy tudják, mi a helyzet. Szerintem mindegy, mit imád az ember, míg ezzel nem árt másoknak. Éppen ezért hármuk közül Jaeger tiszteletes álláspontját vélem helyesnek. Eszem ágában sincs befolyásolni népem vallásos hiedelmeit annak érdekében, hogy a hitük jobban megfeleljen az önök elképzeléseinek. Ha bármelyik zenkali továbbra is az Önök vallását kívánja követni, ám tegye. De hihetnek bármi másban is mindaddig, míg nem ártanak Zenkalinak. Ne feledjék, hogy az egyik ember istene a másik számára talán csak mese, ám az isteneknek és a meséknek egyaránt helye van világunkban.

– Csaszi, maga okos, mint a nap – mondta elégedetten Judith tiszteletes.

– Köszönöm – mondta méltósággal Csaszi.

Fölállt jelezvén, hogy a kihallgatásnak vége, s a katolikus meg a protestáns egyház elkeseredett képviselői távoztak a lelkes tiszteletessel.

– No, fiúk – mondta a tiszteletes odakint, nem minden rosszmájúság nélkül –, sietnem kell vissza. Várnak az összes híveim... ma kóruspróbánk van.

Az ilyen bonyolult helyzetekben, melyekből mindenki igyekszik hasznot húzni, s mikor az emberek zavarodottak, s szinte mind a legrosszabbat gondolják embertársaikról, a népek hajlamosak elhinni olyan fura dolgokat, amilyeneken máskor csak nevetnének. Így hát amikor szárnyra kelt a pletyka, hogy az összes hahagájt összefogdosták és bezárták – vajon hová? – az Angol Klubba, a hír valóságában egyetlen igaz zenkali sem kételkedett. Tehát egy gonosz szándékú, pusztításra kész ginka banda meg a madarak megmentésére siető hős fangua sereg éppen abban a szent órában ütött rajta a klubon, amikor a sziget összes angol lakosa – úgy harmincöt fő – a jegelt italát szopogatta, finoman flörtölt a másik feleségével, a Punch vagy az Illustrated London News egy hónaposnál alig régiebb példányait olvasgatta, biliárdot vagy krocketet játszott, vagy csak üldögélt, és a bennszülöttek viselkedésén töprengett. De bárhogyan viselkedtek is az utóbbi órákban a zenkalik, minden angol teljes biztonságban érezte magát az Angol Klub tökéletesen nyírt, magas hibiszkuszszövénye mögött. Bármit tettek is a zenkalik odakint, a klubtagok biztonságban érezték magukat ápolt kis mennyországukban. Így aztán a klubtagság kissé meglepődött, amikor a védelmező sövényt letaposta az egymással harcoló ginkák és fanguák áradata.

A fejlett izmokkal és fejletlen agytekervényekkel rendelkező Tubby Fortescue számos ginka és fangua koponyát tört be krockettütőjével, míg öt izmos – mindkét törzsbeli – zenkalinak sikerült őt a vízililiomokkal ékes tóba, a klub büszkeségébe hajítani.

Melanie Treetet, a törekeny kis vénlányt, aki elmosódott vízfestményeken örökölte meg a sziget életét, egy igen rövidlátó és fölöttebb ittas fangua a sarokba szorította és megcsókolta; ennek az élménynek tulajdonítható, hogy később Melanie kisasszony festményein egyre több fallikus szimbólum jelent meg.

Sandy Shore-nak, a tekintélyes amelaültetvényesnek leverték és összetaposták a szemüvegét, így szegény jóformán semmit sem látott. Ennek következtében krokettütőjével leütötte Bili Mellort, a klub titkárát, akit fangua harcosnak hitt. Mrs. Mellor, ez az egyébként rendkívül béketűrő asszony – kedvenc időtöltése a horgolás meg a befőzés – annyira fölháborodott a férjét ért támadáson, hogy egy palack mentalkört vágott Shore fejéhez, aki így nemcsak az eszméletét veszítette, de csúnya fejsérülést is szenvedett.

Teljes volt a zűrzavar. Az éveken át oly nagy gonddal nyírt, hengerelt és öntözött krokett- és tekepázsitot zenkalik meg az őket üldöző klubtagok rohanó lába szántotta föl. Kések, biliárdpáncsók, pikák, üvegek, krikett- és krokettütők tömege tette tönkre helyrehozhatatlanul az ápolt pázsitot. Ekkor történt, hogy egy lelkes és rossz szándékú ginka kipróbálta gyufáját az Angol Klub sok-tornácos, vakító fehér deszkaépületén. A tűzben elpusztultak a kitömött állatfejek, a Punch bekötött példányai, az immár szenilis régi tagok megsárgult csoportképei meg a tagnyilvántartás, mely legalább olyan bonyolult volt, mint egy-egy kisebb európai uralkodóház családfája. Mire a rendőrök, egy kisebb csoport angol katona meg a tűzoltók odaértek, csak a megfeketedett, kiégett ház maradt meg, melynek környéke úgy nézett ki, mintha egy bivalycsorda mulatozott volna a virágágyásokban meg a pázsiton. A két zenkali mentőautó tízszer fordult, míg a csata minden sebesültjét a kórházba tudta szállítani, ahol már akkora volt a zsúfoltság, hogy az ünnepségre fölállított egyik sátrat át kellett telepíteni a kórház kertjébe. Hasonló volt a zsúfoltság a központi börtönben is, ezért a kisebb vétségek elkövetőit hazaküldtek, miután ünnepélyes ígéretet tettek, hogy ha itt lesz majd az ideje, visszatérnek letölteni a büntetésüket.

Ginkák és fanguák egyaránt nagy győzelemként értékelték a támadást, éppen úgy, mint a klubtagok, akik úgy érezték, hogy utóvédharcuk és azt követő taktikai győzelmük hordereje Dunkerque-vel vetekszik, ha ugyan felül nem múlja.

Az elégedetlenség másutt is fölütötte a fejét. A szigeten tartózkodó csapatokat a Conrad csatahajó érkezésével kívánták megerősíteni. A fregatt hosszú szolgálati utat tett meg, ezért legénysége ugyancsak kiéhezett a Carey Anyó Csibéinél rájuk váró örömökre. Elképzeltük dühödt haragjukat, amikor a szárazföldi csapatoktól megtudták, hogy Carmen sztrájkot hirdetett a lányok nevében, tiltakozásul a hahagáj vízbe fojtása ellen.

– Mindenki azt mondhatta, amit akar, drágáim – közölte Peterrel és Audreyval. – Én állatbarát vagyok, és nem tűröm a kegyetlenséget, de nem ám. Ha csak elképzelem, hogy azokat a szegény madárkákat vízbe fojcsák, fölforr a vérem, én mondom. És fölforr az én ifjú hölgyeim vére is, bizony ám. Aszondom hát nekik, aszondom: „Lányok, nem szolgálunk ki egyetlen úriembert sem, míg az ügyletet nem rendezik le, míg meg nem mentik a szegény, ártatlan jószágokat.”

Ettől aztán a katonaság haragja és elégedetlensége akkora lett, hogy szívesen lemészárolták volna az összes hahagájt, ha tudják, hogy merre keressék őket.

Pappasz kapitány is visszaérkezett Dzsakartából; hatfőnyi erősítést hozott Carey Anyónak, akiket Carmen nyomban bevezetett a háremébe, de jött vele néhány válogatott újságíró és televíziós is. Az utóbbiak kissé kimerültnek látszottak, amiből arra lehetett következtetni, hogy Carmen újoncai nem lopták az időt a hajóút során. A sajtó és televízió inváziója olyan arányú volt, hogy Peternek a rendelkezésükre kellett bocsátania egy egész szállodát, melyet Zenkali egyetlen kínai családja tartott fenn. A Felkelő Hold tulajdonosnőjének egészen szokatlan neve volt: Rávantüze Csang. Peter jót mulatott, mikor Audrey elmesélte neki a különös keresztnév történetét. Rávantüze szülei nem tudtak írni-olvasni, amikor Zenkalira érkeztek Hongkongból. A szigeten kifizetődőnek látták áttérni a protestáns hitre, s amikor első lányuk megszületett, illendően meg akarták kereszteltetni. A kislánynak a Krizantémvirág Jó Szellemé nevet kívánták adni, ezért egyik írástudó szomszédjukkal fölírták a nevet egy papírra, s a cédulát a bébi pólójára tűzték egy nagy biztosítótűvel. Sajnos az akkori protestáns

lelkész sem régen érkezett a szigetre, s nem nagyon értette a zenkali-angolt. Megkérdezte a büszke szülőket, hogy milyen nevet kívánnak adni gyermeküknek. „Rá van tűzve” – mondta az atya, természetesen úgy értve, hogy a név a cédulán rá van tűzve a kicsi pólyájára. S mielőtt bárki bármit szólhatott volna, a lelkész megkeresztelte a gyereket, aki azóta is a Rávantűzve nevet viseli. Később annyira büszke lett a nevére, hogy fiát az Albert Rávantűzve Csang névre kereszteltette.

Így hát Rávantűzve és fia, Rávantűzve, szépen kiürítették és rendbe tették kis szállodájukat, hogy el tudják helyezni a sajtó és a televízió képviselőit. Dániel Brewster közismert volt soha véget nem érő és feltűnően unalmas útifilm-sorozatáról, mely a Külföldön Brewsterrel címet viselte. Vastag tweedöltönyben és szarvasvadász sapkában érkezett. Kerek tésztaképen a talpnyalók nyúlós vigyora, a szeme vízszínű, a keze nagy és vörös. A pocakos operatőrnek, Stephen Blore-nak duzzadt, mogorva tekintetű szeme és sok rossz foga volt, melyeket gondolkodás közben hangosan és szenvedélyesen szuttyogtatott. Taszító külseje ellenére a nők bálványának tartotta magát.

– Egész helyre kis lotyók vannak ezen a szeméttelen – vetette oda Peternek Blore, miközben a Felkelő Hold felé autóztak.

– Igazán? – kérdezte hűvösen Peter.

– Én mondom – dörzsölte a kezét Blore –, egész jó kis tyúkok... nézze csak azt ott... a kutyafáját! Tudnék kezdeni vele egyet s mást... Tudja, én mindig azt mondom, hogy van belőlük elég, és balfasz, aki fizet érte.

– Steve nagy mókamester – magyarázta kuncogva Dániel Brewster –, az egész BBC a hasát fogja a tréfáitól, én mondom. Minden bulin ő a társaság középpontja, de a lányokra jobb vigyázni, igaz, Steve?

– Egén, mindenütt akad – ismételte Steve, mintha csak a nátháról beszélne.

– Igazi mókamester – mondta büszkén Brewster.

– Azt hiszem, jól fogják érezni magukat a szállodában – változtatott témát Peter. – Kicsi, de kényelmes. A személyzet kínai.

– Remélem, tiszta lesz – mondta rosszkedvűen Blore –, ismerem ezeket a kínaiakat. És nem kérek abból a szarból, amit ők esznek.

– A kínai konyha évszázadok óta világhírű – mondta Peter.

– De nem nekem, öregem – mondta Blore –, csak egyék ők azt a szart. Nem, én aztán voltam egy-két helyen, én aztán tudom, hogy a tisztességes angol kajánál nincs jobb. Hal és sült krumpli... szalonnás tojás... bifsztek... meg ilyesmi. Nekem éppen elég jó. Es másoknak is, én mondom. Nem, én nem kísérletezem. Ki nem állom az idegen kaját.

– Steve vérbeli angol – mondta csodálattal Brewster.

– Van elég külföldi, hogy megegyék azt a szart, hát miért ennénk mi is, nem igaz? – mondta Blore.

Peter azon töprengett, vajon tud-e majd örülni még annak, hogy megtalálta a hahagájt, ha sok Blore-hoz hasonló fickó tódul a szigetre.

– Ha leraktuk a cuccot, majd csinálunk egy interjút magával meg azzal a Damien csajjal – mondta Brewster, mint aki kegyet gyakorol –, aztán benézünk Steve-vel a völgybe, csinálunk néhány felvételt a madarokról meg a fákról.

Peter nagyot nyelt, fékezni próbálta indulatait.

– Először is nem vagyok biztos benne, hogy Miss Damien nyilatkozni óhajt – mondta –, másodszer a völgy holléte pillanatnyilag még szigorú titok.

– De előttem csak nem lesz titok? – kérdezte sértődött döbbenettel Brewster. – Hiszen egyetlen műsorommal világhírűvé teszem Zenkalit.

– Zenkali az ön segítségével is világhírű – mondta Peter. – Ha el akarnak jutni a völgybe, mindenképpen beszélniük kell Oliphanttal és a császárral.

- Nem fognak elutasítani – mondta Brewster –, hiszen biztosan ismerik a műsoraimat.
- Nem hinném – mondta Peter. – Itt nincs televízió.
- Nincs tévéállomás?
- Nincs. Ez a sziget egyik legnagyobb civilizációs vívmánya – mondta Peter.

Az út további részét fagyos csöndben tették meg. Aztán Peter visszament a kikötőbe, hogy újabb három riportert szállítson a Felkelő Holdhoz.

– Mit csináltak Miss Damiennel a hegyekben, amikor fölfedezték a hahagját? – kérdezte Sibely, a Daily Reflector tudósítója kéjes kíváncsisággal. – Maguk jegyesek? – A hullasápadt fickónak hosszú és zsíros haja volt, s állandóan rágta a körmét.

– Mi köze hozzá? – vágott vissza Peter, aki semmivel sem találta Sibelyt vonzóbbnak a tévéseknél. – Egyszerűen át akartuk kutatni a völgyeket, mielőtt elárasztják őket.

– Az éjszakát is ott töltötték? – kérdezte mohón Sibely.

– Ott – mondta Peter, de nyomban meg is bánta. Később még jobban megbánta, mert a Daily Reflector címdoldalán nagy cikk jelent meg ezzel a címmel: A hegyi szerelmesek madárfogása. Ezt a címet nemcsak Hannibal szerint lehetett többféleképpen értelmezni.

A másik két riportert, Highbury és Coons, a The Times és a Reuter képviselőjében érkezett. Eléggé ártalmatlannak látszottak, valóságos érdeklődéssel viseltettek a hahagját meg az ombu újrafelfedezése iránt, viszont nem érdeklődtek Peter szexuális élete felől, s ez igazán jólesett. Ám alig szabadult meg Peter a sajtó képviselőitől, újabb gondok megoldásán törhette a fejét.

Mihelyt az India császárnője partra tette Zenkalin a katonákat, és visszaért Dzsakartába, tulajdonosai máris küldték vissza, mert példátlanul sok utas jelentkezett.

Az újonnan érkező küldöttség vezetője Sir Lancelot Haverly-Egger, a Veszélyeztetett Állatfajok Védelmére Alakult Világszervezet (röviden VÁVAV) elnöke volt.

Sir Lancelot egykor nagyvadra vadászott, aztán megbánta bűneit, állatvédő és univerzális természetbúvár lett, ráadásul ügyes diplomata. Alacsony volt, zömök és kopasz, a szeme halványzöld, a bajusza sáfránysárga, egész lényéből önhietség áradt. Elkísérte a Természetbúvárok Világszövetségének titkára, Alfréd Clatter őurasága is, aki kopott szalmakalapjában leginkább egy enyhén ittas imádkozó sáskára emlékeztetett, s egyik hóna alatt egy csomó madártani könyvet, a másik alatt hatalmas réz messzelátót szorongatott. Aztán ott volt Hiram F. Harp, az Amerikai Madártani Liga elnöke, akinek barna arca és fehér fogsora legalább kétszerese volt az életnagyságúnak, bikanyakában pedig annyi fényképezőgép csüngött, hogy még egy japán turista is megirigyelte volna. Őt Cedric Jugg követte rosszul szabott, kissé gyűrött fehér vászonöltönyben. A legnagyobb brit szafaripark tulajdonosa amúgy sem nagyon találta a helyét az előkelőségek és a gazdag amerikaiak között. Aztán jött még egy tucat ember, akik így vagy úgy mind az előbbi szervezetekhez tartoztak. A Zenkalira küldött táviratokban ezeket „titkároknak” vagy „asszisztenseknek” nevezték.

Peter kölcsönkérte Diggoryt a kormányzótól, s a szárnysegéd most föl-alá rohangált a kikötőben, mint egy vörös hajú, kissé dadogós juhászcutya, s mindenkit összeterelt Peter köré, hogy Peter köszönhesse a vendégeket.

– Hölgyeim és uraim – emelte föl kissé a hangját Peter, hogy elhallgattassa a fecsegőket –, hölgyeim és uraim, a nevem Peter Foxglove, és Mr. Hannibal Oliphantnek, őfelsége kormánya politikai tanácsadójának munkatársa vagyok. Azért jöttem, hogy köszöntsem önöket őfelsége III. Tamalavala császár nevében.

Izgatott moraj támadt, de nyomban el is ült, mert Peter folytatta.

– A császár a lehető legszívélyesebben köszönti önöket, és reméli, hogy valamennyien élvezni fogják tartózkodásukat Zenkalin. Mindazonáltal – folytatta Peter – a Zenkalin uralkodó rendkívüli helyzet miatt őfelsége szeretné az önök tudomására hozni, hogy, habár mi mindent el fogunk követni, hogy önök jól érezzék magukat és biztonságban legyenek, csupán a saját felelősségükre tartózkodhatnak a szigeten.

A „felelősség” szó kígyóként szisszent végig a tömegen. Alfréd Clatter nagyságos úr, akinek a szeme kikerekedett a rémülettől hatalmas, szarukeretes szemüvege mögött, a jobbján állóhoz fordult, hogy megtárgyalja vele a nyugtalanító bejelentést, s közben messzelátójával alaposan eltalálta Cedric Jugg könyökét.

– Mondja csak, fiatalember – szólalt meg élesen Hiram F. Harp, akinek barna arcán szintén riadalom tükröződött –, mi a fenét papol itt felelősségről... miféle helyzetről dumál... és miért nem szóltak nekünk... azt akarom tudni, hogy...

– Egy pillanat, Mr. Harp – emelte föl a kezét Peter. – Arról van szó, hogy amióta ismét felfedezték a hahagájt, különféle vallási bonyodalmak támadtak, s ezek néminemű szakadáshoz vezettek a Zenkalin élő két törzs között.

– Vallási bonyodalmak? – csodálkozott Harp. – Mi köze a vallásnak a madártanhoz, az ég szerelmére?

– Hosszú lenne elmagyarázni – mondta Peter –, de mihelyt elfoglalják lakosztályukat, részletes tájékoztatót fognak kapni, s abból megismerhetik a mostani bonyolult helyzet részleteit.

– De miért beszélt felelősségről? – kérdezte Harp. – Azt mondta, csak a saját felelősségünkre maradhatunk.

Úgy érti talán, hogy veszélyben vagyunk? Választ követelek. Mi történik itt, he? Ne felejtse el, hogy hölgyek is vannak közöttünk.

– Biztosíthatom önöket, hogy mindent számításba vettünk – nyugtatta meg Peter. – A legtöbbjüket egy nagy házban helyezük el Dzamandzar kertvárosában, s a házat őfelsége személyi testőrségének egyik egysége és egy most érkezett brit egység fogja védelmezni. Mindent megteszünk, hogy önök ne kerülhessenek veszélybe.

– Nem tetszik ez nekem, egy csöppet sem tetszik – harsogta Hiram F. Harp. – Mi, férfiak, persze tudunk vigyázni magunkra, de ha történik valami ezekkel a tyúkokkal... hát!

Fölfújta a képét, és kidüllesztette a szemét, mire az összes „tyúkok” áhítattal néztek rá.

– Higgye el – mondta Peter, abban a reményben, hogy igazat beszél –, hogy a helyzet már kezd normalizálódni, és néhány nap múlva nem lesz semmi baj.

– Vérontásra sor került? – kérdezte Harp. – Mondja csak meg, fiatalember. Volt vagy nem volt vérontás?

Peter a legelbűvölőbb és legmegnyugtatóbb mosolyát dobta be.

– Néhány fejet bevettek – mondta könnyedén –, de emberéletben nem esett kár.

– Néhány fejet bevettek? – kapkodott levegő után Harp. – Néhány fejet bevettek... hát, az isten szerelmére... hm... bocsánat, hölgyeim... az ég szerelmére, mit jelentsen ez... néhány fejet bevettek... egy koponyatörés egy életre szólhat, szeretném, ha ezt tudná, fiatalember!

– Szerintem Mr. Foxglove ezt csak képletes értelemben mondta – szólalt meg most először Sir Lancelot olyan lágyan dorombolva, ahogyan a macska szokott az egér fölött. – Szerintem mindannyiunknak meg kell értenünk, hogy őfelsége Tamalavala császár megtesz mindent a szívélyes fogadtatásunkért, s egyben föl kívánja hívni a figyelmünket arra is, hogy az ilyen zavaros időkben illendő óvatosan viselkednünk, s nem éleznünk tovább a helyzetet. Biztos vagyok benne, hogy őfelsége nem engedett volna partra szállni minket, ha komolyan azt hinné, hogy veszélyben vagyunk.

Peter előtt egy pillanatra fölillant Csaszi képe, aki reggel fáradtan megjegyezte: – Semmi szükségünk éppen most erre a nagy rakás állatbarátra, de nem tudjuk távol tartani őket. Ha van egy kis szerencsénk, majd csak lándzsát bök valaki az egyiknek a bordái közé. – Persze erről a kis megjegyzésről Peter nem számolt be az egybegyűlteknak.

– Véleményem szerint – vette át a parancsnokságot Sir Lancelot – pontosan azt kell tennünk, amit Mr. Foxglove mond, mert biztos vagyok benne, hogy ő kézben tartja a helyzetet.

– Köszönöm, uram – mondta Peter.

– Igen, azt javaslom, hogy valamennyien menjenek szépen abba a házba, amelyet Mr. Foxglove volt olyan szíves a rendelkezésünkre bocsátani – mondta Sir Lancelot, majd mosolyogva Peterhez fordult: – Én a kormányzói palotában maradok?

A mondat inkább kijelentésnek, mint kérdésnek hangzott. Peter mély lélegzetet vett. Már figyelmeztették, hogy Sir Lancelot nagyon is kényes a rangjára.

– Attól tartok, hogy nem, Sir Lancelot – mondta engesztelőén. – Sajnos, a jelenlegi rendkívüli helyzet miatt a kormányzói palota már meglehetősen tele van. Sir Adrián és Lady Emerald megkértek rá, hogy kérjek elnézést a nevükben, és magyarázzam meg, hogy korlátozott számú szálláshelyüket már elfoglalták a brit kormány azon képviselői, akik a repülőtér ügyében jöttek tárgyalni.

– Ó! – mondta Sir Lancelot, s ebben az egyetlen szótagban mesterien sűrített össze megvetést, csalódottságot, hitetlenkedést és sértett fájdalmat. – Ó... nos, az ilyen időkben valamennyiüknek meg kell tanulnunk lenyelni a keserű pirulát.

– Igen, uram – mosolygott Peter. – Ön és Alfréd Clatter nagyságos úr az én vendégeim lesznek. Mindent meg fogok tenni, hogy jól érezzék magukat. És most – folytatta határozottan – valamennyien legyenek szívesek követni. A csaszi-csuszik már várnak.

Idővel Peternek sikerült mindenkit biztonságosan beköltöztetnie. Sir Lancelotot és Alfréd nagyságost is leültette a saját verandáján, és egy-egy nagy pohár italt nyomott a kezükbe. Aztán elnézést kért, hogy a palotába kell mennie, rendkívüli tanácskozásra.

– A palotába? – kérdezte Sir Lancelot. Nem is titkolta csodálkozását; a szeme villogott. – Ah, igen. Értem. Szóval a palotába megy, igaz?

– Ha hívnak, megyek, uram – mondta Peter rezzenéstelen arccal.

– Értem. Nagyon szeretnék találkozni Tamalavala császárral – mondta Sir Lancelot. – Jó barátom Penzance hercege, akivel együtt járt iskolába, úgy hiszem.

– Igen, igen, én is ismerem Lord Grottinglyt, aki szintén osztálytársa volt, úgy hiszem – mondta Alfréd nagyságos, mert ő sem akart lemaradni.

– És nagyon jó viszonyban vagyok Umberto Cellini herceggel is, aki tudtommal a császár jó ismerőse – igyekezett Sir Lancelot lefőzni Alfréd nagyságost. – Biztos vagyok benne, hogy a császár örömmel hallana a barátairól.

– Föltétlenül megemlítem, uram – mondta Peter. – De most elnézésüket kérem, rohannom kell.

A nehéz időkre való tekintettel Csaszi ideiglenesen engedélyezte a kormánytisztviselőknek gépjárművek használatát a belvárosban. Peter bérelt egy terepjárót a rendőrségtől, ám hamarosan rá kellett jönnie, hogy Dزاماندزار lakossága annyira hozzászokott már az ártalmatlan csuszikhoz, hogy sehogyan nem fért a fejükbe, hogy egy jármű végzetes is lehet. Éppen olyan kényelmesen baktattak az utcákon, mint azelőtt, néha kis csoportokba verődtek vitázni vagy kockáztak az úttest közepén. Peter bosszúságára ez azt jelentette, hogy autója sem mehetett gyorsabban egy csuszinál, ha nem akarta elgázolni Dزاماندزار lakosainak a felét. Félórás késéssel és fölöttébb idegesen ért a palotába.

A nagy ebédlőbe kísérték, ahol Csaszi néha tanácskozásokat is tartott. A szép teremben a zöld és a krémszín uralkodott, a szőnyeg bronzvörös volt, a mennyezet díszes. A hatalmas ebédlőasztal egyik végén foglalt helyet a társaság. Csaszi halványsárga köntösben ült az asztalfőn, s mint mindig, most is magabiztosnak látszott. A jobbján Hannibal terült el a széken, a szájában szivar, a szeme félig lehunyva. A balján Sir Osbert ült mereven, akinek monoklija szinte odanőtt a helyére. Sir Osbert mellett Lord Hammer ült, ez a koromfekete hajú, rózsás bébi képű, nagy, testes ember, akinek ártalmatlan külsejére csak éles tekintetű, kék rókaszeme cáfolt rá. Nagy, puffadt kezei állandóan bonyolult építményeket hoztak létre a

jegyzetfüzetéből, arany ceruzájából, szemüvegtokjából, szivartárcájából meg egy hamutartóból. Valamennyien a besiető Peterre pillantottak.

– Ó, Peter – mosolygott rá Csaszi –, jó reggelt. Végre itt van... nagyon jó, most már kezdhetjük.

– Jó reggelt, Csaszi – ült le Peter Hannibal mellé. – Elnézést a késésért, de el kellett helyeznem az újabb csoportot.

– Ó, igen – mondta borúsan Csaszi –, a rettenthetetlen Sir Lancelot. Nem kétlem, hogy hamarosan hallani fogunk róla.

A név hallatára Lord Hammer keze megállt, és Sir Osbert megdermedt.

– Sir Lancelot? – kérdezte élesen. Még jobban megszorította monokliját, és úgy nézett Csaszira, mintha kétballábas újonc lenne a díszszemlén. – Csak nem Sir Lancelot Haverly-Egger? Csak nincs itt az az átkozott fickó?

– Ismeri Sir Lancelotot? – kérdezte Csaszi.

– Hogy ismerem-e? Persze hogy ismerem – mondta vehemensen Sir Osbert. – Az a fickó egy átok. Eszelős állatbarát, aki mindenbe beleüti az orrát, és mindig bajt okoz. Alig vágod bele az ásódat a földbe, nyomban ott terem a szentimentális bandájával, és közli, hogy itt nem építhetsz a hermelin, a menyét vagy valamilyen más nyomorult dög miatt, és nem csapolhatod le a mocsarat, mert valami szörnyeteg csúszómászót meg kell menteni. Én mondom, az az ember a haladás ellensége: valóságos átok.

– Attól tartok, hogy éppen ilyen ügyben tartózkodik Zenkalin – mondta Csaszi. – Aligha remélhetjük, hogy kedvezően fogja elbírálni a repülőtér ügyét most, hogy újra fölfedeztük a hahagájt.

– Az egész helyzet tökéletesen nevetséges – mondta dühösen Sir Osbert –, s most még ez az ostoba Haverly-Egger is beleavatkozik.

Lord Hammer nagyot sóhajtott.

– Akkor hát tárgyalunk a repülőtérről, felség? – kérdezte lágy, panaszos, csipogó gyerekhangon.

– Föltétlenül – mondta kegyesen Csaszi –, de már megbocsásson, Lord Hammer, ha kissé különösnek találom a jelenlétét Zenkalin. Egyrészt azt sem tudjuk még, lesz-e repülőtér, másrészt nem volt még versenytárgyalás.

Egy pillanatra csönd állt be. Sir Osbert fészkelődött; Lord Hammer kövér kezeivel rendezgette maga előtt a tárgyakat.

– Az ilyen nagy és bonyolult munkáknál, bár természetesen tökéletesen megbízom az embereimben, szeretem a saját szememmel fölmérni a munkát még a versenytárgyalás előtt – mondta végül, és megtévesztően mosolygott, mint egy rókaszemű csecsemő.

– Értem – bólintott Csaszi.

– Fölöttébb dicséretes – tette hozzá Hannibal.

– Nos – mondta Sir Osbert –, azt hiszem, ideje rátérnünk a tárgyra. Igazán nem hagyhatják bizonytalanságban öfelsége kormányát egy ilyen létfontosságú ügyben. Ha rám hallgatnak, elárasztják a völgyeket. S minél előbb, annál hamarabb feledkezik el mindenki arról az átkozott madárról.

Csaszi hűvös pillantást vetett rá.

– Az „átkozott madáron” netán a fanguák ősi istenét értette? – kérdezte.

Sir Osbert elvörösödött.

– Csak azt akartam mondani... – kezdte.

– Mit szólna hozzá, Sir Osbert – szakította félbe Csaszi –, ha azt javasolnám, hogy rombolják le a Szent Pál székesegyházat vagy a Westminster-apátságot, hogy helyet teremtsünk egy repülőtérnek?

– Az nem egészen ugyanaz... – kezdte Sir Osbert.

– Persze, persze – bólogatott Csaszi –, az egyik csak egy rakás fekete pogány istene, amazok viszont a civilizált fehér ember szent épületei. Hogyan is lehetne összehasonlítani őket?

Rövid, súlyos csönd következett.

– Közölnöm kell önökkel, Sir Osbert és Lord Hammer, hogy mielőtt döntés születne, vizsgálóbizottságnak kell határoznia – mondta Csaszi. – Semmit sem tehetek, míg ők nem döntenek.

– Azt hittem, hogy a császárnak abszolút hatalma van – mondta Sir Osbert alig észrevehető gúnnyal.

– Ó, dehogya – mosolygott Csaszi –, megpróbálunk demokratikusan uralkodni. Nyilván emlékszik még rá, Sir Osbert, hogy milyen hosszú időn át próbálta az önök országa Zenkali fejébe verni a demokrácia elveit? Nyilván nem óhajtja, hogy most tekintsünk el tőlük csak azért, mert kellemetlenek?

– Mikor tud választ adni nekünk? – kérdezte dühtől villogó szemmel Sir Osbert.

– Holnapután megkapják a válaszat.

Sir Osbert és Lord Hammer távozása után Csaszi italt töltött, s egy percig némán ültek.

– Szerinted hogyan dönt majd a vizsgálóbizottság? – kérdezte végül Hannibal, s meggyújtotta a szivarját.

Csaszi úgy tárta szét nagy, barna kezét, mint aki bűvészmutatványt kíván bemutatni.

– Kedves Hannibalom, fogalmam sincs – vont a vállát.

– Ludzsa benne van a bizottságban? – kérdezte Peter.

– Alkotmányunk kimondja, hogy mindazokban a ritka esetekben, amikor vizsgálóbizottságot kell összehívni egy-egy komoly kérdés megvitatására, amely a sziget biztonságát és jövőjét érinti, a bizottságban egyenlő számban kell lenniük ginkáknak és fanguáknak – mondta Csaszi –, így a bizottság fele Ludzsából meg az embereiből fog állni.

– Hatálytalaníthatod a döntésüket? – kérdezte Hannibal.

– Befolyásolhatom, de nem hatálytalaníthatom – mondta Csaszi. – Nem, attól tartok, hogy korai tervezgetnünk. Ki kell várnunk a döntést, aztán meglátjuk majd, mit tehetünk.

Peter igen rosszkedvűen hajtott haza. Otthon örömmel látta, hogy Audrey vár rá. A lány gyorsan megcsókolta, aztán fölnézett rá.

– Ugyancsak fáradtnak látszol... Hozzak egy pohár italt?

– Légy szíves – huppant le Peter a székbe. – Jó nagyot. Hol van Sir Lancelot és Alf nagyságos?

– A fürdőszobában csinosítják magukat. Nagy-izgalomban vannak, mert vacsorára hívták őket a kormányzói palotába. Így ma estére legalább nincs gondunk velük. Úgy gondoltam, hogy iszunk egyet, úszunk egyet, megvacsorázunk, aztán te korán lefekszel.

– Nagyszerű – mondta Peter az italát szopogatva.

Éppen beszámolt a lánynak a nap eseményeiről, amikor Sir Lancelot és Alfréd nagyságos szmokingban feszítve megjelentek.

– Ah, Foxglove – mondta kedélyesen Sir Lancelot –, már megjött a palotából? És mit üzent őfelsége?

– Ó... hm... az üdvözlését küldi, uram, és azt üzeni, hogy mihelyt egy kicsit nyugalmasabb lesz a helyzet, a legnagyobb örömmel találkozik önnel.

– Pompás, pompás – dorombolta Sir Lancelot.

– Nagyszerű – mondta Alf nagyságos.

– Nos, mennünk kell – ragyogott Sir Lancelot. – Vacsorára várnak minket a kormányzóéknál.

– Remélem, élvezni fogja, uram – mondta Peter. Miután a vendégek távoztak, Audrey italt töltött magának, és leült Peter mellé.

– Szerinted mi lesz? – kérdezte. – Vagy nem akarsz beszélni róla?
– Isten tudja – mondta rosszkedvűen Peter –, senki sem tudja. Pizkosul bonyolult a helyzet.
– De csak nem fogják elárasztani a völgyeket?
– Elég ostobák ezek ahhoz is – mondta Peter –, de nem, nem hiszem. Kompromisszumra kell jutni, és ez a nehéz. Töröm a fejemet, de én sem jutok semmire.
– Még egy pohár italra meg egy jó vacsorára van szükséged – mondta Audrey, és fölállt. Ekkor lépett be Amos.
– Kelem, ulam, Mr. Ludzsa jön vala – mondta fintorogva.
– Ludzsa? – ámult el Peter. – Biztos vagy benne?
– Igen, ulam, biztos – mondta rendíthetetlenül Amos.
Peter Audreyra nézett.
– Mit csináljak?
– Nem tudom – felelte a lány –, de légy óvatos.
– Vezesd be Mr. Ludzsát, Amos – mondta Peter.
Ludzsa elegáns, fehér vászonöltönyt és a rugbi középiskola nyakkendőjét viselte. Határozott léptekkel jött be, a mosolya meg a tekintete kifejezéstelen volt. Audreyt megpillantva megtorpant, de aztán előrenyújtott kézzel folytatta az útját.
– Kedves Foxglove, kedves Miss Damien – biccentett a lánynak –, kérem, bocsássanak meg a zavarásért.
– Csak tessék. Foglaljon helyet, igyon velünk valamit – mondta Peter.
– Köszönöm. Nagyon kedves. Egy kis konyakot kérnék szódával, ha szabad – mondta Ludzsa.
– Amos, konyakot szódával Ludzsa úrnak, légy szíves – mondta Peter.
Ludzsa apró kezébe szorította a poharat. Óvatosan keresztbe tette a lábát, nehogy nadrágjának tökéletes éle meggyűrődjön, aztán Peterre szögezte szurokfekete szemét.
– Megvallom, Foxglove, bár nem kívánom megsérteni Miss Damient, azt reméltem, hogy egyedül találom, mivel az ügy, amiről beszélni óhajtok önnel... nos, hogy úgy mondjam, kényes és magánjellegű.
– Elmegyek, ha óhajtja, Mr. Ludzsa – mondta bűbájosán Audrey.
– Szerintem bármit kíván is mondani nekem, Mr. Ludzsa, nyugodtan elmondhatja előtted is – mondta határozottan Peter.
– Pontosan, pontosan, én is így gondoltam – mondta Ludzsa. – Hiszen mihelyt megláttam önöket itt együtt, rájöttem, hogy a dolog mindkettőjüket érinti. Éppen ezért hálás lennék, Miss Damien, ha maradna, mivel nagyra becsülném az ügyben az ön véleményét is.
Ivott egy kortyocskát, majd selyemkendőt vett elő zakója ujjából, és gondosan megtörölte a száját.
– Amiről beszélni szándékozom, mint bizonyára sejtik, az a figyelemre méltó fölfedezés, amit önök tettek.
– És? – kérdezte kifejezéstelen hangon Peter. – Mi van vele?
– Igazán jelentős biológiai fölfedezés – folytatta Ludzsa –, s mindkettőjüknek dicsőségére válik. Mindazonáltal be kell vallanom, hogy ez a fölfedezés kétélű kard.
– Hogy érti ezt? – kérdezte Peter.
– Nos, magunk között szólva, hiszen ön nagyvilági férfiú, Foxglove, Miss Damien pedig fölöttébb művelt ifjú hölgy, a lelkünk mélyén mi jól tudjuk, hogy bármilyen fontos is biológiai szempontból ez a fölfedezés, nem jelenthet annyi előnyt a sziget számára, mint a repülőter. Ezért nevetséges lenne azt feltételeznünk, hogy útjába állhat a sziget fejlődésének, ami oly sokat jelent Zenkali népének.
– Anyagi értelemben? – kérdezte Peter.

– Természetesen – mondta Ludzsa, és sötét szeme csillogott. – A repülőtér gazdaggá fogja tenni a szigetet.

– És ugyanakkor önt is – mondta Peter. Ludzsa hátradőlt, játszott a poharával.

– Nem akarom félrevezetni magát, Foxglove, öregfiú. Számítok egy kis haszonra ebből az üzletből – mondta komolyan. – De haszna lesz belőle a zenkalik ezreinek is. Még azok is hasznot húzhatnak belőle, akiknek édeskevés közük van a dologhoz, mint például ön.

Ludzsa a pohara fölött lesett Peterre. De mielőtt Peter megszólalhatott volna, már folytatta is.

– Mint tudja, összehívtuk a vizsgálóbizottságot. Őszintén megmondom, öregem, nem tudom, hogyan alakulnak majd a dolgok. Mindenki túlzottan érzékeny és hisztérikus ebben az ügyben, s nagyon valószínű, hogy ilyen feszült helyzetben még a vizsgálóbizottság is téves döntést hozhat, és lefújhatja a repülőtér tervét. Ez persze katasztrófális lenne a sziget számára. Ebben a kavardásban senki sem lát tisztán, és nagyon is valószínű, hogy tévedésből a rossz megoldás mellett döntenek. Nos, mit tegyünk hát?

Ez nyilván szónoki kérdés volt, mert mielőtt Peter bármit mondhatott volna, Ludzsa sietősen folytatta.

– Nekem az a véleményem – próbálkozott jószágosnak látszani –, nekem az a véleményem, hogy a legegyszerűbb megoldás eltávolítani az akadályt. Akkor a repülőtér a tervek szerint elkészülhetne.

Mindnyájan hallgattak.

– Értem – mondta aztán Peter. – És hogy képzeled?

– Hát éppen erről van szó – mosolygott Ludzsa, kivillantva fehér kiskutyafogait. – Nem számíthatok sikerre Miss Daniien és az ön segítsége nélkül, mivel nem tudom, hol van a kérdéses völgy. De önöknek semmiben sem kell részt venniük. Ha megkapom az információt, majd én elintézek mindent.

– Beszéljünk világosan – mondta Peter. – Maga azt akarja, hogy áruljuk el a Hahagáj-völgy helyét, s akkor maga... hogy is mondta? Majd eltávolítja az akadályt?

– Pontosan – bólintott Ludzsa.

– Hogyan? – kérdezte Peter.

Ludzsa kecsesen vállat vont, majd lepöckölt a térdéről egy láthatatlan porszemet.

– Vannak elképzeléseim – mondta.

– Miféle elképzelései? – makacszkodott Peter.

– A tűz meg a vadászpuska meglehetősen hatékony – mondta Ludzsa –, s aztán meggyőző bizonyítékok is akadnának arra, hogy dühöngő ginkák támadtak a völgyre, hogy... hm... eltávolítsák az akadályt.

– És nekem mi hasznom lenne ebből? – kérdezte Peter.

Ludzsa szeme úgy csillogott, mint a horgászé, aki a bot meg a zsinór remegéséből megérzi, hogy harap a hal.

– Természetesen jól tudom, hogy mennyi a fizetése – mondta selymesen –, és megértem azt az óhaját is, hogy, mondjuk így?... szívesen váltaná készpénzre a fölfedezését. Biztosíthatom, nem fog szűkmarkúnak találni, Foxglove.

– Igen, mégis szeretném tudni, hogy meddig terjed a nagylelkűsége – mondta szelíden Peter.

– Mondjunk esetleg... ötezer fontot? – javasolta Ludzsa.

Peter nagyot nevetett.

– Ahhoz képest, amit maga keres a repülőtéren? Bagó. És Miss Damien?

– Akkor mondjunk hatezret, hatezret fejenként? – javasolta csillogó szemmel Ludzsa.

– Nézze, Ludzsa, maga sok százezer fontot keres azon a repülőtéren, igaz? – kérdezte Peter.

Ludzsa vállat vont.

– Fogalmazzunk úgy, hogy elégedett leszek, ha minden a tervek szerint megy – mondta. – De nézze, Foxglove, az ajánlatom igazán nagylelkű, ha figyelembe vesszük, hogy a kockázatot én vállalom.

Peter csak ült, és bámult Ludzsára; az pedig kezdett úgy viselkedni, mint a pókerjátékos, akinek csupa ász van a kezében. Kiitta az italát, s az üres poharat óvatosan a könyökénél álló asztalra tette. Aztán megnyerő mosollyal előrehajolt.

– Nézze, kedves Foxglove, én nem szoktam köntörfalazni, ha komolyan akarok valamit. Senki sem mondhatja, hogy zsugori vagyok. Mi lenne, ha fizetnék magának, és persze Miss Damiennek, huszonötezer fontot ezért a kis titokért, he? Nem tagadhatja, hogy csinos ár, igaz? És ki tudja, ha minden a terveim szerint történik, szóba kerülhetnek még további juttatások is, he? Mit szól hozzá, öregfiú?

Mohón hajolt előre, ezüstös haja fénylett, fekete szeme csillogott, mutatójúja dobolt a térdén. Teljesen biztos volt Peter válaszában.

Peter kiürítette a poharát, és fölállt.

– Az a maga baja, Ludzsa – mondta kedvesen –, hogy maga egy túlóltözött kis szerencsen, akinek pénztárgép van az agya helyén. Abból az ostoba elvből indul ki, hogy mindenki megvásárolható. Hadd mondjam meg, öregfiú, hogy a Hahagáj-völgy helyét még huszonötmillióért sem árulnám el magának, nemhogy huszonötezerért.

Ludzsa szinte összezsugorodott, az arca sárgára vált, a szeme villogott.

– Továbbá közölnöm kell, hogy jobban utálok magát, semmint elmondhatnám – jött bele Peter. – Igazán nem tudom, szegény Zenkali mit véthetett, hogy a balsors egy olyan méreten aluli, gonosz vakarccsal sújtsa, amilyen maga, akit már a születésekor szépen meg kellett volna fojtani. De biztosíthatom magát, mindent elkövetek, hogy a repülőtér ne valósuljon meg. Nagy öröömre fog szolgálni, ha beleköphetek a levesébe. Most pedig legyen szíves, távozzon. Miss Damien meg én kényesek vagyunk a jó társaságra, így hát bőségesen elégünk van a magáéból.

Ludzsa fölállt, az ajtóhoz ment, de ott visszafordult. Az arcának még mindig fura színe volt, de a szeme már nem fénylett, ismét sötét és kifejezéstelen volt.

– Meg fogja bánni a viselkedését, Foxglove, meg fogja bánni a sértéseit. Velem nem lehet így beszélni. És jegyezze meg, hogy senki sem állhat az utamba, senki. Legkevésbé egy olyan hitvány kis semmiházi, mint maga.

Kiment, és becsapta maga mögött az ajtót. Peter visszarokkadt a székére.

– Hát – mondta Audrey –, te aztán tudod, hogyan kell barátokat szerezni, és befolyásolni az embereket.

– Igen. Van egy olyan érzésem, hogy Ludzsa barátunk nem nagyon kedvel engem – vigyorgott Peter.

– Ez nem vicc. Ludzsa komisz ellenfél – mondta Audrey. – Szerinted mit fog csinálni?

– Amíg nem tudja, hogy hol a völgy, nem tehet semmit – mondta Peter.

De ebben nagyot tévedett.

HATODIK FEJEZET

ZENKALI ZÚRZAVAR

Másnap reggelinél Peter ott találta Sir Lancelotot és Alf őuraságát, amint éppen szalonnás rántottat meg egy nagy tál gyümölcsöt faltak a verandán. Alig ült le Peter, Sir Lancelot kirukkolt a mondandójával.

– A helyzet nagyon izgalmas, nagyon izgalmas, tudja, Foxglove – hadonászott tojásos villájával –, hiszen olyan sok tényezővel kell számolni.

– Igen, uram – mondta Peter, akinek semmi kedve nem volt a zenkai helyzet megvitatásával kezdeni a napot, de ezt igazán nem mondhatta meg.

– Rendkívüli, rendkívüli – mondta Alf őurasága, aki egy kisebb dinnye nagyságú mangóval küzdött. – Éppen meséltem Sir Lancelotnak, hogy hasonló eset történt, amikor a kumquati maharadszánál vendégeskedtem. Csak akkor szent majmok hiúsították meg az építkezést. Úgy is mondhatnám, majmok csináltak majmot az építőkből, mi? Ha! Ha!

– Pontosan – mondta Lancelot, miután mérlegelte, hogy nevensen-e vagy sem, és az utóbbi mellett döntött. – Ahogy mondtam Arthur Mendal barátomnak, a belügyminiszter, tudja, amikor nemrégiben lejött hozzám víkendezni Orkney márkijával és Lord Bellroyallal, szóval, mondtam nekik: ha politika és vallás a környezetvédelemmel kerül összefüggésbe, a helyzet igazán kényes tud lenni.

– Én is ilyesmit említettem a kumquati maharadszának – mondta Alf őurasága, de nem túl meggyőzően.

– A vizsgálóbizottság ma ül össze, igaz? – kérdezte Sir Lancelot.

– Igen, fél tizenkettőkor – felelte Peter.

– A parlamentben?

– Nem, a palotában.

– Ezek szerint déltájban már tudhatunk valamit a döntésükről? – kérdezte Sir Lancelot.

– Elképzelhető – felelte Peter –, de nehéz megjósolni, hiszen olyan bonyolult a helyzet. Esetleg tovább fog tartani.

– Úgy, úgy – bólintott Sir Lancelot –, nem is szabad elhamarkodni egy ilyen fontos döntést... ilyenkor lassan kell sietni, ahogy mondani szokás.

– Pontosan – Alf őurasága jót derült a mondáson –, nagyon jól mondja.

– Ha megbocsátanak, most megyek. Ellenőriznem kell, hogy valamennyi vendégünk jól van-e, aztán sietek a palotába a tanácskozásra – mondta Peter.

– Ó, maga is ott lesz a tanácskozáson? – kérdezte rosszul leplezett meglepetéssel Sir Lancelot.

– A császár kifejezett óhaja volt, hogy Hannibal Oliphant meg én megfigyelőként legyünk jelen. Rendes körülmények között a bizottság zárt ajtók mögött ülészik.

– Nagyon érdekes – mormolta Sir Lancelot. – Annál inkább várom majd magától az első kézből származó beszámolót.

Miközben Peter átment a verandán és le a lépcsőn, még hallotta Alf őuraságát:

– Ez az egész nagyon emlékeztet a Rio Muniban kialakult helyzetre, amikor azt mondtam Pelligroza hercegének...

Peter magukra hagyta őket: hadd vagdossák tovább egymás fejéhez az angol főnemesi almanachban meg a Gothai Almanachban szereplő ismerőseiket.

Irodájához hajtott, onnan pedig a vendégek részére lefoglalt régi holland telepesházhoz, hogy megnézzé, rendben van-e a nyája.

Érkezésekor kissé meglepődve látta, hogy Pappasz kapitány üldögél a széles, hűvös verandán, és nagy pohár Zenkali Nektárt szopogat Cedric Jugg társaságában. Szemlátomást fél üveggel már végeztek, s a nedű hatása is mutatkozott.

– Hello, hello, hello – kiáltotta Jugg –, megjött Foxglove! Hapsikám, magáról dumáltunk. Ne ferd falra az ördögöt, mert megjelenik, igaz? Ha! Ha!

Zsíros, szürke arcán izzadság gyöngyözött, ritkás, vékony haja kócos volt. Nagy nehezen föltápáskodott, odabotorkált Peterhez, és szeretettel megszorította a karját. Pappasz kapitány mozdulatlanul ült az asztalnál, apró, fekete szeme meg se rebkent.

– Jöjjön, dobjon be egy kupicával, én meg elhadoválom, mire jutottam – mondta Jugg kissé kancsal vigyorral. – Csüccs!... Zenkali Nektár... csuda klassz pia... baromijó... megbizsergeti a mellyed, megbizsergeti mindenedet.

Peternek csak ekkor jutott az eszébe eltöprengeni, hogy vajon mi a csodát keres Jugg Zenkalin. Szegény fickó csöppet sem illett a többiek közé. Szeretett volna többet megtudni róla, ezért hagyta, hogy Jugg az asztalához vonszolja, és lenyomja a székre.

– Mit iszik? – kérdezte Jugg, majd leült, és nyíltan Peter szemébe nézett. – Mit iszik? Amit csak akar... én fizetem... amit csak akar... konyak, rum, gin... csak mondja, hapsikám... én fizetem.

– Nekem még egy kicsit korán van – szabadkozott Peter. – Csak egy kávé innék, ha lehet.

Jugg pontosan és jó hangosan továbbította a rendelést a zenkali pincérnek. Nyilván azt hitte, hogy a fiú jobban megérti, ha ordít. Aztán visszaült a helyére, és Peterre vigyorgott, miközben skarlátvörös zsebkendővel törölgette az arcát.

– Fura, hogy akkor lej tett ide, amikor magáról beszéltem a kapitánnyal. Ösmeri a kapitányt, igaz? Régi jó haverom.

– Igen, jól ismerem a kapitányt – mosolygott a kapitányra Peter, aki ezt csupán a szeme villanásával nyugtázta.

– Arról dumáltam a kapitánynak, hogy hogyan tudnám kirángatni magukat ebből a slamasztikából, amibe belemásztak, tudja? Nálam van az egész nyavalyás balhé kulcsa – folytatta Jugg, és remegő kézzel még egy pohár Zenkali Nektárt töltött magának.

– Igazán? – csodálkozott Peter, és Pappasz kapitányra pillantott, aki mintha nem is lélegzett volna, s a szeme kifejezéstelen és rezzenéstelen volt.

– Egén – mondta jelentőségteljesen Jugg. – Nálam a kulcs. Gőzöm sincs, hogy maga mit tud rólam, Mr. Foxglove, de Jugg vagyok, Jugg Dzsungelének a tulajdonosa, tudja? A világ legjobb szafáriparkja, bár nem illendő, hogy én mondjam.

– Igen, tudom, hogy ön Jugg Dzsungelének a tulajdonosa... – kezdte Peter.

– Tulajdonosa és megteremtője – mondta ünnepélyesen Jugg –, ezt vésse a kobakjába.

– Természetesen – mondta Peter. – De nem tudom, hogy ez hogyan segíthet rajtunk.

– Megoldja a nyavalyás balhét, he? – mondta ravaszul Jugg.

– Nem egészen érteni – mondta zavartan Peter.

– Nézze – hajolt Peterhez Jugg, és a fiú orra előtt hadonászott a poharával –, maguknál itt ez a balhé, igaz? Nem áraszthatják el a nyavalyás völgyeket a nyavalyás madarak miatt, he? És ha nem áraszthatják el a nyavalyás völgyeket, nem lesz meg a nyavalyás repülőter. Érti mán? Erre mondják, hogy zsákutca. És nálam a kulcs. Érti mán?

Peter bólintott.

– Mer most jövök én... meg maga – mondta Jugg. Körülnézett, és suttogóra fogta a hangját. – Amit mondok, az szigorúan bizalmas, he? Mer nem akarjuk, hogy azok a nyavalyás könyerzet... könyer... szóval az a nyavalyás banda, nem akarjuk, hogy beleüssék az orrukat, he? Szóval, pofa be, he? Ha! Ha!

Nagyot kortyintott a Zenkali Nektárból, hogy erőt gyűjtsön.

– És most – törölte meg a száját a kezével –, elmondom, hogy mire gondolok. Ha megszabadulnak a madaraktól, fölépíthetik a repülőteret, igaz?

– Valószínűleg – mondta óvatosan Peter.

– Helyes – nyomott el egy böffenést Jugg. – Hát én vagyok az a pasas, aki megszabadítja magukat tőlük, érti mán? És nemcsak megszabadítom magukat a madaraktól, de még egy szép kis summát is dugok a kannibál császáruk zsebébe.

Hátradólt, Peterre kacsintott, és jelentőségteljesen bólintott. Még egyet húzott a Nektárból.

– Egén, mindent kifundáltam – mondta –, most lépjen le, és dalolja el a fekete fiúnak, hogy nyugi. Jugg majd elintézi. Jugg mindent elintéz. Csak a fekete fiú engedélye kell, és én már ott is vagyok a völgyben, és összefogdosom az összes nyavalyás madarat, és maguk még háromig se tudnak számolni, máris mind ott vannak Jugg Dzsungelében. Egén, ötszázat kínálok darabjáért, nekem ne mondja, hogy nem szép pénz. Mer amekkora szarban vannak, még a maguk császáranak kellene fizetnie nekem, amiért elviszem őket. Egén, pitiznie kéne, hogy vigyem el őket. De Jugg nem olyan ember. Ó, nem. Jugg becsületes. Nem tagadom, hogy a madarak jó reklámot csinálnának, és szép hasznot hoznának nekem. Már azt is kifundáltam, hogyan fogom hirdetni őket: MÉG A KIHALT IS FÖLÉLED JUGG DZSUNGELÉBEN. Hogy tetszik? Ez majd becsalogatja a népeket. Ezrek és ezrek jönnek majd.

– De hiszen semmit sem tud a madarokról – ellenkezett Peter. – Még azt sem tudja, hogy mit esznek.

– Mit esznek?... hát... madarak, nem?... azt eszik, amit a többi madár, gondolom – legyintett erre a kicsiségre Jugg –, amit, mondjuk, a strucc.

– És mi van, ha valami különlegességet esznek... olyan különlegességet, amit nem kap meg Angliában? – kérdezte Peter.

– Majd rászoktatom őket arra, amit kapni lehet – mondta Jugg –, rászoktatom én! Ha éhesek, majd megeszik, higgye el nekem.

– No és az éghajlat? – kérdezte Peter. – Ne feledje, hogy itt nagyon meleg van. Ha nem tudják megszokni a hideget?

– Hát – Jugg zavaros tekintete töprengővé vált –, mit mondott, mennyien is vannak?

– Tizenöt párt számoltunk össze – mondta Peter –, de lehetnek többen is.

– Harminc madár, he? Szép szám. Mondjuk a felük megdöglik útközben. Akkor még mindig marad tizenöt. Mondjuk azok kibírják két hétig. Az aszongya... – Jugg becsukta a szemét, a homlokát ráncolta, fejben számolt. – Egén, no... ha kibírják két hétig, és istenuccse, remélem, hogy még tovább is kibírják, akkor jó reklámmal minimum ötvenezret kereshetnek rajtuk. Tán többet is.

Peternek fölkavarodott a gyomra.

– És ha az összes hahagáj elpusztul? – kérdezte.

– Jól megvoltunk addig is, amíg meg nem találta őket, nem igaz? – mondta Jugg. – Megleszünk nélkülük eztán is. De pokoli pech lenne, ha mind megdöglene, pokoli pech. Bár az is igaz, hogy ez az állatbuli rizikós meló. Jó pénzt hoz, de rizikós.

– Milyen szempontból? – kérdezte Peter, mert most már mindent tudni akart.

– Mondok én magának egy példát – mondta Jugg. -

A múlt télen behoztunk egy rakás párducot, érti már? Tízet. Szép summát perkáltam le értük. Épségben megérkeztek a Dzsungelbe, aztán mi történt? Az a barom éjszakás, még csak rövid ideje volt nálunk, kizárta őket a kifutóba. Reggelre mind ott feküdt döglötten a hóba. Nem, hazudok. Kettő még élt, de azok is megdöglöttek még aznap. Lássá, milyen nehéz a párducokkal!

– És mi történt az ápolóval? – kérdezte hitetlenkedve Peter. – Kirúgta?

– Kirúgni? – Jugg szánakozva nézett Peterre. – Az ég szerelmére, hapsikám, arra a gatyám is rámenne. A nyakamon lenne rögtön a szakszervezet. Nem, hiszen csak apró mulasztás volt, megeshetett volna bárkivel, és én már csak aszondom, hogy a hibáiból tanul az ember. Nem, a Bért fiú már szépen belejött azóta. De lássa, hapsikám, ilyen rizikós ez az állatbuli.

– Látom – mondta szárazon Peter –, de szerencsére az állatoknak még nincs szakszervezete.

Jugg olyan jóízűen nevetett, hogy a könnye is kicsordult.

– Szakszervezete? Az állatoknak? Ez jó, nagyon jó. Mer akkor szép kis slamasztikában lennénk, mi? – törölgette a szemét skarlátvörös zsebkendőjével. – No, hapsikám, elviszem én azokat a madarakat, a kapitány elszállítja őket egy szép summáért Dzsakartába. Szálljon be bátran a buliba, hapsikám, dalolja el az ajánlatomat a császárkájuknak. Vésse a kobakjába, hogy ötszázat fizetek minden darab madárér... a pénz az övé, a rizikó az enyém, vili? És azt is megmondhatja neki, hogy ha az összes dög épségben hazaér, tán még küldök is neki egy kis prémcsit... egy zacskó színes üveggyöngyöt vagy hasonlót.

Jugg hátradőlt, és teli torokból röhögött.

– Igen – állt föl az asztaltól Peter –, továbbítani fogom az ajánlatát öfelségének, és biztos vagyok benne, hogy igen érdekesnek fogja találni. De most meg kell nézmem a többieket. Köszönöm a kávé.

– Igazán jót dumcsiztam magával – nyújtotta barátságosan a kezét Jugg. – Mindig kellemes egy olyan hapsival dumálni, aki tudja, hogy mi micsoda.

Miközben Peter a többiek keresésére indult, megállapította magában, hogy időpocsékolás volna Jugg miatt bosszankodnia. Csak egy a fontos: hogy Jugg semmilyen körülmények között ne vihesse keresztül a tervét, hogy a hahagájt ne fenyegezzék Jugg Dzsungelének borzalmi.

A társaság többi tagja a kertben napozott a ház mögött.

– És azt mondom – jelentette ki határozottan Harp, amikor Peter éppen a csoporthoz közeledett –, hogy nagyon keménynek kell lennünk öfelségével szemben. Meg kell vele értetnünk, hogy a környezetvédőkkel nem lehet tréfálni...

Petert megpillantva elhallgatott, és széles mosollyal, kinyújtott kézzel sietett a fiú elé.

– Kedves Mr. Foxglove, hogy örülök, hogy látom – szorította meg mindkét kezével Peter kezét.

– Miattam ne zavartassa magát – mondta Peter.

– Szó sincs róla... Csak fecsegtünk a fiúkkal meg a lányokkal – mondta Harp. – Jöjjön, igyon velünk egyet. Miben lehetünk a szolgálatára?

– Azt hiszem, pillanatnyilag talán én lehetek az önök szolgálatára – mondta Peter. – Azért jöttem, hogy megnézzem, jól érzik-e magukat és nincs-e szükségük valamire.

– Hát ez igazán kedves magától – mondta Harp. – Nem akarjuk nyúzni, hiszen tudja. Nagyon jól tudjuk, hogy maga nagyon elfoglalt ember, igen, nagyon elfoglalt.

– Szóra sem érdemes – mosolygott Peter. – A munkámhoz tartozik.

– Igazán nem szeretnék gondot okozni – mondta Harp, és sortja zsebéből hosszú listát húzott elő –, de véletlenül reggel körülnéztünk egy kicsit a fiúkkal meg a lányokkal, hogy rendben van-e minden, és összeírtunk néhány javaslatot. Persze ezek csak javaslatok, hiszen érti. Szívesen hallanánk a véleményét.

A következő egy órában Peter megpróbálta megemészteni a javaslatokat.

Miss Alison Grubworthy a lakosztályát benépesítő csótányokra, kullancsokra, darazsakra, lepkékre és gekkókra panaszkodott. Adolf Zwigbuerrernak komoly kifogásai voltak minden ellen, mivel semmit sem talált olyannak, mint odahaza, Svédországban. Seniorita Maria-Rosa Lopez új zárat követelt az ajtajára, mert szentül hitte, hogy a ház zenkali gondnokának is van kulcsa a szobájához, s hogy az egyik éjjel be akart menni hozzá, hogy megerősokolja. Minthogy Seniorita Lopez hetvenéves volt, púpos és ráncos, mint a pacal, Peter nem igazán tartotta megalapozottnak a félelmét. Mindazonáltal megpróbált kielégíteni minden óhajt és szeszélyt, kezdve Harp azon kívánságától, hogy mossák meg alaposabban a salátát, Herr Rudi Meinstoller kéréséig, hogy javíttassa meg az óráját. A Természetvédelmi Világszervezet ezen szigorú képviselője ugyanis fölöttébb sérelmesnek találta volna Svájcra nézve, ha egy svájci állampolgár pontatlan órával közlekedik Dزاماندارban.

Mire Peter Hannibalhoz ért, pokolian kínozta a fejfájás és még jobban a szomjúság. Hannibal ott ült hatalmas hintaszékében a ventilátorok hűtötte, hosszú, napfényes nappaliban. Most is a kutyái vették körül, s előtte az asztalon, de még a földön is iratkötegek tornyosultak. Peter italt töltött magának, és egy széket húzott Hannibal mellé. Csak ült az italát szopogatva, míg Hannibal befejezte az írást, elolvasta a fogalmazványát, levette a szemüvegét, és fölemelte a poharát.

– Egészségedre – mondta Hannibal.

– Egészségedre – visszhangozta Peter. Barátságos csöndben ittak.

– Mi újság? – kérdezte végül Hannibal.

Peter nagyot kortyintott, aztán elmesélte Hannibalnak Jugg ajánlatát. Hannibal harsogva nevetett, ide-oda hintázott óriás székében.

– A bugris! – kiáltotta vidáman. – A pofátlan kis bugris. Kannibál császár, ez jó... Csaszinak tetszeni fog.

– Csak nem akard elmondani neki? – kérdezte riadtan Peter.

– Már miért ne? Szegény öregfiú napok óta nem nevetett egy jót... ezt imádni fogja.

Peter újratöltötte a poharakat, és újra leült.

– De hiszen ez tiszta hülyeség, mint az amerikai Harp a salátájával meg az a szolgálalkú svájci az órájával.

– Tudod-e, hogy ha lekicsinyled az amerikai salátáját meg a svájci óráját, ennek a két nagy országnak a kulturális gyökerei ellen támadsz? – kérdezte komolyan Hannibal.

– Hagyjuk – mondta Peter. – Inkább mesélek valamit arról a mocskos kis gazemberről, Ludzsáról. Ez sokkal fontosabb.

– Ludzsa? – kérdezte Hannibal. – Most miben töri a fejét?

Peter elmesélte Hannibalnak Ludzsa látogatását és a látogatás eredményét. Hannibal füttyentett.

– Ideges lehet, ha téged akar megvesztegetni. Micsoda ostobaság. Hiszen másfelől sokkal nagyobb nyomásra számíthatunk.

– Honnan?

– Például a bácsikádtól – mondta Hannibal. – Sehogy sem tetszett nekem ez a nagy egyetértés Sir Osbert és Hammer között, de mihelyt megtudtam, hogy Ludzsa ismeri a bácsikádat, nagyvadat szimatoltam.

– Úgy érted, hogy a bácsikám benne van a repülőterületben, hogy sápot húz belőle? – hitetlenkedett Peter.

– Furcsább dolgok is megestek már – mondta Hannibal. – Persze bizonyítékunk nincs... olyasmi, amit a bíróság is elfogadna.

– Szerezhetnénk szerinted bizonyítékot? – kérdezte izgatottan Peter. – Mert ha igaz, amit gyanítasz, az egyszer és mindenkorra lezárná a repülőtér ügyét, igaz?

– Nem tudom, de biztos, hogy levegőhöz jutnánk – mondta Hannibal. – És nem tudom, hogyan szerezhethetnénk bizonyítékot. Hacsak három kedvencünk be nem állít hozzánk részletes, írott vallomással. Most nem tehetünk semmit. Meg kell várnunk, hogyan határoz a bizottság.

A bizottságban húsz-húsz kisebb-nagyobb ginka és fangua törzsfőnök vett részt, s a mindent eldöntő szavazat Csaszié maradt. Ott ültek tarka köntösükben a hosszú, fényezett asztal körül. Csaszi igazán fenséges látványt nyújtott arannyal hímzett, bíbor köntösében. Az egyetlen oda nem illő pont Ludzsa volt kifogástalan öltönyében, angol nyakkendőjével. Amikor Hannibal és Peter is leült, Csaszi belekezdett.

– Rögtön az elején ki kell jelentenem – mondta zengő és szónoklásra igencsak kiváló hangján –, hogy a bizottságnak meg kell értenie valamit. Mégpedig azt, hogy nem lehet a fanguákat megfosztani újonnan megtalált istenüktől. Éppoly kevésbé, mint a ginkákat

halistenüktől. A gondot az okozza, hogy mind a hahagáj, mind az ombufa eltűnik, ha elárasztjuk a völgyeket, ám a parlament már elfogadta a repülőter építésének tervét, így hát ma azt kell eldöntenünk, hogyan építhetnénk meg a repülőteret a fanguák vallási hiedelmeinek sérelme nélkül. Először tehát egyenként beszélek mindenkivel, meghallgatom mindenkinek a személyes véleményét. Aztán sor kerülhet a nyílt vitára.

Csaszi lassan haladt sorra az asztal körül, meghallgatta mindenkinek a véleményét. Néhányan tömör és velős választ adtak, de a legtöbben inkább a saját hangjukat élvezték. Hannibal türelmetlenül föl-folhorkant, majd egy cédulát csúsztatott oda Peternek:

Mind köntörfalaznak... mondtam Csaszinak, hogy így lesz. De adtam ötletet a további halogatáshoz is. Emlékeztess, hogy beszéljek azzal a nyavalyás Droommal.

Két óra múlva, végtelen viták után, melyek során az emberek fölgráztak a helyükről, az asztalt verték, és a lehető legdemokratikusabban megpróbálták túlkiabálni egymást, Csaszi végre fölemelte a kezét.

– Mindenkit meghallgattunk, mindenki megtette a javaslatát, és minden javaslatot följegyeztünk – mosolygott atyaián az asztal körül ülőkre. – És én mindenkinek megköszönöm, hogy ilyen komolyan veszi az ügyet, és ilyen okos javaslatokat tett.

Elhallgatott, föltette a szemüvegét, és a kezében tartott cédulára pillantott. Aztán levette a szemüvegét, és végigjártatta jóságos tekintetét a társaságon.

– Ám bármilyen okosak és segítőkészek is ezek a javaslatok, egyik sem oldja meg igazán a problémát. Ezért, ha megengedik, elmondanám az én javaslatomat, ami talán előbbre lendíti a dolgot.

A bizottság tagjai szinte hipnotizálva figyelték Csaszit. Csak Ludzsa húzta össze a szemét – Peter jól látta –, s vékonyka ujjával dobolt a fénylő asztalon.

– Az a gondunk – folytatta Csaszi –, hogy megmentsük a madarat is, a fát is. Mi lenne a legjobb megoldás? Önkéntelenül is az jut először az ember eszébe, hogy ha rossz helyen vannak, máshová kell telepíteni őket. A madár esetében ehhez teljes mértékben meg kell ismernünk biológiai szükségleteit, hogy az áttelepítéséhez megfelelő helyet válasszunk. A fa esetében ez kissé bonyolultabb és sokkal költségesebb. Mint ismeretes, Amerikában már van módszer a teljesen kifejlett fák áttelepítésére, ezért azt javaslom, hogy vizsgáljuk meg annak a lehetőségét, hogyan telepíthetnénk át az ombufát ugyanoda, ahová a hahagájt.

A két csoporton izgatott moraj futott végig. Csak Ludzsa nem szólt semmit, bár arcán alig észrevehető, gúnyos mosoly villant föl. Az általános vita során is csak annyit mondott, hogy neki aztán mindegy, elfogadja a többség döntését.

– Természetesen tudom, hogy ez a program lassú és költséges, de véleményem szerint nincs más választásunk. Biztos vagyok benne, hogy ehhez a fontos mentőakcióhoz számos helyről kapunk majd anyagi támogatást – folytatta Csaszi. – Ezért javaslom, hogy hozzunk létre Hahagáj Alapítványt, s nyomban fölkérem Droom professzort, mérje fel a hahagáj biológiai szükségleteit, és vizsgálja meg az ombufa áttelepítésének lehetőségét. Úgy vélem, a nehézségek ilyenén megkerülését mindenki kedvezően ítéli meg.

A bizottságot annyira lenyűgözte Csaszi újszerű ötlete, hogy egy percig döbbenet hallgattak, aztán egy emberként emelték föl a kezüket, és kiáltottak igent. Sugárzó arccal, bólogatva, kacagva néztek össze, mintha már az egész kérdést megoldották volna.

– Helyes – mondta Csaszi. – Akkor hát nem oszlatjuk föl a bizottságot, hanem újabb ülést hívunk össze úgy két hónap múlva, amikor Droom professzornak már biztosan lesz mondanivalója számunkra.

Fölállt, és Hannibalt meg Petert a saját lakosztályába vezette, míg a bizottság izgatottan fecsegő tagjai távoztak. Csaszi magán-dolgozószobájában egy nagy palack Felségsértés várta őket, s ők némán ittak a győzelemre.

– Ez is megvan – mondta Csaszi az első korty alaposan megkeresztelt kókusztej után. – Kösz az ötletet, Hannibal. Úgy látszik, beválik.

– Ne reméljünk túl sokat – mondta Hannibal. – Mindenesetre egy kis levegőhöz jutunk, amire nagy szükségünk van. Egy ombuerdő áttelepítése csillagászati összegbe kerülne, s az is megeshet, hogy a madarak is elpusztulnak, ha kitelepítik őket a völgyből. Valószínűleg legyőzhetetlen nehézségekbe fogunk ütközni. De most van néhány hetünk, hogy kitaláljunk valami más megoldást. És ez is valami.

– Droom boldog lesz, hogy végre eljött az ő ideje – mondta Peter.

– Igen – mondta Hannibal –, és meg is kérlek, hogy mihelyt megittad az italodat, rohanj érte, és hozd el hozzám.

– Helyes – itta ki a poharát és állt föl Peter. – Indulok. Ha otthon van, fél órán belül nálad leszünk. Oké?

– Pompás – mondta Hannibal. – Csak annyi időt hagyj nekem, hogy elfogyaszthassak még egy pohárral Csaszi kotyvalékából.

Droom szállásán – egy Dzamandzar környéki kis házban – a háziasszony, egy idősebb és igen kövér zenkali hölgy fogadta Petert azzal, hogy Droom az előző nap elment a gyűjtőzsákjaival meg némi élelemmel, és még nem tért vissza.

– Te tud, ő merre megy vala? – kérdezte Peter.

– Nem, ulam, én nem tud, ő melle megy vala – mondta a hölgy a homokban topogva. – Igaz, Dloom gazda soha nem mond, melle megy.

– Azt mondod, visz vala hús?

– Igen, ulam, visz vala sok hús. Én süt vala, ulam.

– Hús elég talán két-három nap?

– Nem, ulam – mondta határozottan a hölgy. – Hús elég nem több két nap, igaz, ulam.

„Nincs más hátra, üzenetet kell hagyni” – gondolta Peter.

– Te fog visz engem Droom gazda szoba, mami – mondta. – Én fog ír könyv Droom gazdának, ő fog olvasni, mikor fog jön bokorból, te fog ad neki, hallod?

– Hallom, ulam – mondta a hölgy, és bevezette Petert Droom szobájába.

Ellentétben Droom külsejével, a szoba – Peter legnagyobb meglepetésére – makulátlan volt. A polcokon kézikönyvek és gondosan címkézett, kövér iratrendezők sorakoztak, glédában álltak az üvegek és gézketrecek is a különféle rovarokkal, az asztalon egy nagy, csillogó mikroszkóp meg egy mikrofényképező berendezés állt. Az íróasztalon Peter talált egy jegyzetömböt, arra írta az üzenetet, hogy hazaérkezése után Droom haladéktalanul menjen Hannibalhoz. A cédulát odaadta a háziasszonynak, aki a biztonság kedvéért telt keblei közé rejtette, és megígérte, hogy nyomban átadja Droomnak, mihelyt az hazaérkezik.

Hannibalhoz érve Peter döbbenet tapasztalta, hogy barátja éppen sajtóértekezletet tart. A széles verandán fölállított székeken ott ültek körben a sajtó meg a televízió képviselői – mindegyiknek a kezében tele pohár –, és lelkesen hallgatták Hannibalt.

– Tehát azt állítom, hölgyeim és uraim, hogy a hahagáj és az ombufa újrafölfedezése évszázadunk, esetleg minden idők egyik legnagyobb biológiai fölfedezése. Elvégre nem mindennap fedez föl az ember egy istent.

– És mi okozta a rendzavarásokat? – kérdezte a The Times tudósítója, Highbury, akinek arcát vörösre festette a hőség meg Hannibal vendégszeretete.

– Történelmi szempontból... – kezdte Hannibal, aztán megpillantotta Petert. – Ó, Peter, tölts magadnak, és csatlakozz hozzánk. Megpróbálok egy kis igazságot meg kultúrát pumpálni a sajtó és a televízió képviselőibe. Reménytelennek látszik ugyan, de nem baj. Ezt a terhet is

nekünk, birodalomépítőknek kell viselnünk. De hol is tartottam? Igen. Történelmi távlatból nézve minden új fölfedezés, sőt, minden új gondolat rendzavarásokat okoz. Nyilván emlékeznek rá, hogyan viselkedtek Észak-Angliában, amikor fölállították az első fonógépet.

A sajtó azon képviselői, akiknek valaha jelesük volt történelemből, kissé zavartnak látszottak. Hannibal körbejárt, és egy bizalomgerjesztő küllemű folyadékkal teli korsóból újratöltötte a poharakat.

– No de az itteni zavargások? – kezdte Coons a Reutertől.

– Gyerekes csínytevés – legyintett könnyedén Hannibal.

– De... de... hiszen porig égett az Angol Klub! – kiáltott föl Sibely a Reflectortól olyan vehemensen, mintha az alexandriai könyvtárról lett volna szó.

– Már régen megérett a bontásra – mondta nyíltan Hannibal. – Tulajdonképpen szívességet tettek az angol közösségnek, hogy megszabadították őket attól az egészségtelen, régi épülettől. A biztosítási összegből most majd építhetnek egy szép, új, csupa króm és üveg klubot, ami sokkal jobban illik a mai Angliához.

– Azt mondja, gyerekes csínytevés – szólt Highbury –, de a kórházban már el sem férnek a sebesültek.

– Drága barátom, a tapasztalt újságíró tévedhetetlen érzékével pontosan rátapintott a lényegre. Sebesültek, mondja. Pontosan. Van-e a világon még egy hely, ahol az ilyen fölfordulásban mindössze néhány sebesült akad? És egyetlen halott sem! Voltam néhány rögbimeccsen, ahol több volt a sérült, mint itt.

– Én mégis azt mondom, hogy a maga „csínytevésének” túl sok a sebesültje – makacskodott Highbury.

– Drága barátom, gondolkodjon józanul – mosolygott rá Hannibal. – Hiszen ahogyan a spanyolok mondják, nincs csínytevés betört fejek nélkül.

Highbury kuncogott, és fölemelte a poharát.

– Igaz, hogy az egyik angol hölgyet megerősszakolta egy nigger? – nyalta mohón az ajkát Sibely.

– Szerencsésebb lenne az illetőt zenkalinak nevezni – mondta Hannibal. – De nem, biztosíthatom, hogy csupán egy kis ökölharcra került sor, néhány lándzsa meg egy-két krokettütő bevetésével. Az embereket sokkal jobban lekötötte a verekedés, semhogy szexre gondoltak volna.

– És a császár hogyan reagált? – kérdezte Coons.

– Fölöttébb bosszús volt – mondta Hannibal. – Éveken át dolgozott azért, hogy közelebb hozza egymáshoz a ginkákat, a fanguákat és az itt élő külföldieket, így természetesen nagyon bosszantotta ez az ostoba és szükségtelen incidens.

– Igaz-e, hogy maga a markában tartja a császárt? – kérdezte Sibely.

– A császár százkilencvenhárom centiméter magas és száztizennégy kiló – mondta Hannibal. – Ugyancsak jókora marokra lenne szükségem, hogy beleférjen.

Mindenki nevetett. A kínosnak induló sajtótájékoztató lassan átalakult koktélpartivá, ahol Hannibal a szívélyes, jó humorú házigazda szerepét játszotta.

– És hogyan határozott a bizottság? – kérdezte Coons.

– Szerintem – gyújtott szivarra Hannibal – zseniális megoldást találtak.

Hannibal részletesen ismertette a tervet, többször is hangsúlyozta, hogy az ötletre Csaszi jött rá a bizottság tagjainak a segítségével, s rendkívül finoman utalt arra is, hogy amennyiben Nagy-Britannia ragaszkodik a repülőtérhez jelentős részt kell vállalnia a hahagáj meg az ombufa áttelepítésének költségeiből.

– Tudomásom szerint ilyesmire még nem volt példa.

Legalábbis nem ismerek hasonló esetet – mondta Hannibal. – Hiszen el kívánjuk költöztetni mind a hahagját, mind a környezetét.

– Istenien fog mutatni a tévében! – kiáltotta lelkesen Brewster.

– Igen, azt hiszem, a világ minden tévéállomása kíváncsi lesz rá – mondta Hannibal. – Biztosan meg tudunk majd egyezni.

– De... de... biztosítania kell számomra... akarom mondani, a BBC számára az elsőbbséget – mondta rémülten Brewster. – Nem csinálhatja meg más. Úgy értem, Zenkali mégiscsak brit gyarmat.

– Néhány héten belül hivatalosan önkormányzatot kapunk – mutatott rá Hannibal –, de biztos vagyok benne, hogy az ajánlatukat megkülönböztetett figyelemmel fogjuk tanulmányozni.

A sajtó képviselői – kissé akadozó nyelvvvel hálát rebegetve – végre távoztak.

– Huh! – zökent le a hintaszékébe Hannibal. – Tölts egy pohárral, drága fiam. Nagy szükségem van rá. Mikor hazaértem, az összes naplopó itt lihegett az ajtóm előtt, hát mondanom kellett valamit. Isten a tudója, elég pocsék munkát végeznek akkor is, ha szó szerint idéznek valakit. Éppen ezért végképp el akarom kerülni, hogy használják az úgynevezett fantáziájukat.

– Örülök, hogy így történt – mondta Peter. – Jókora munkát takarítottál meg nekem. Bár még így is ki kell adnom egy hivatalos közleményt a sajtó, a Zenkali Hangja meg Sir Lancelot számára.

– Úgy van – mondta Hannibal, és jót húzott a poharából. – Mi hír Droomról?

– Az erdőt járja. Üzenetet hagytam neki, hogy jöjjön ide.

– Helyes. Ettél már?

– Nem – mondta Peter, aki csak most jött rá, hogy milyen éhes.

– Akkor rohanj haza, és egyél. Csináld meg a sajtóközleményt. És még valami. Mondd meg Sir Lancelotnak és Alf nagyságosnak, hogy szívesen látnám őket vacsorára. Persze téged meg Audreyt is.

– Kösz – mondta Peter. – Megmondom nekik. Örülni fognak. Azt hiszem, úgy érzik, hogy egy kicsit elhanyagoljuk őket.

Hazafelé a kocsiban Peter arra gondolt, hogy már huszonnégy órája, a Ludzsával való nevezetes találkozás óta nem látta Audreyt. Hirtelen úgy érezte, hogy nagyon hiányzik neki a lány, de uralkodni próbált magán. Audrey bájos lány és remek pajtás, de semmi több, mondogatta magának. Hiszen ő agglegény kíván maradni. A házasság örömeit – a zsémbes feleséget meg a száradó pelenkák erdejét – igazán nem neki találták ki. Hogy ő megpróbáljon kijönni a fizetéséből, míg a felesége csincsillabundát vásárol magának? (Nem tudta ugyan, hogy miért is venne a felesége csincsillabundát, de ezt tartotta a legnagyobb házastársi bűnnek, nyomban a hűtlenség után.) Ám Audrey mégis hiányzott. Olyan jó volt vele lenni. Peter el is határozta, hogy nyomban fölhívja, mihelyt hazaér.

Otthon megkönnyebbülten vette tudomásul, hogy Sir Lancelot meg Alf nagyságos a zátonynál búvárkodnak, így legalább nyugodtan elkölthette kései ebédjét, és dolgozhatott a sajtóközleményen. Éppen föl akarta hívni Audreyt, amikor megjelentek tengervíztől csöpögő vendégei. Tolmácsolta nekik Hannibal meghívását, amit nagy örömmel fogadtak.

– Végre találkozhatunk hát a trón mögött álló hatalommal – mondta elégedetten Sir Lancelot.

– Jobban tenné, ha nem nevezné így – mondta Peter.

– Hannibal kétségtelenül tesz javaslatokat, de a császáron múlik, hogy elfogadja vagy elveti-e őket.

– Persze, persze, értem – mondta Sir Lancelot. – Mondja, sikerült a bizottságnak valamiféle döntésre jutnia?

– Igen – mondta Peter –, amolyan áthidaló megoldásra.

És elmesélte, mi történt. Sir Lancelot a homlokát ráncolta.

– Nem tudom, hogy a szervezetünk elfogadhatja-e ezt a megoldást – mondta komoran.
– Nem – forgatta a szemét a szemüvege mögött Alf nagyságos –, az sem valószínű, hogy a mi szervezetünk elfogadná.

– Miért nem? – sóhajtotta kimerültén Peter.

– Szervezetünknek nem csupán az állatfajok megőrzése, de környezetük megóvása is a feladata – magyarázta Sir Lancelot. – Az ombufa és a hahagáj áttelepítése ellentmond elveinknek. Szerintünk az állatoknak ott kell maradniuk, ahol fölhalálhatók. Mint szervezetünk elnöke, bizvást kijelenthetem, hogy nem fogjuk támogatni ezt a tervet. Valami mást kell kitalálni.

– Ugyanezt mondom én is, a mi szervezetünk nevében – mondta határozottan Alf őurasága.

– Ezt a császárral kell megbeszélniük – mondta Peter –, mert az ötlet tőle származik. Igaz, csupán arra szolgál, hogy ő meg Hannibal egy kis levegőhöz jussanak, hogy kitalálhassanak valami jobbat. Bár csak az Isten tudja, mit lehet itt kitalálni.

– Úgy érti, hogy valójában nincs is szándékukban megvalósítani ezt az örült tervet? – kérdezte Sir Lancelot.

– Rá fognak kényszerülni, ha nincs más megoldás – mondta Peter –, de rengetegbe fog kerülni.

– Azt hiszem, nagyon őszintén és komolyan kell beszélnem erről a császárral – mondta komoran Sir Lancelot. – A természettel való játszadozás gondolata... nos... enyhén szólva elítélendő.

– Úgy van, úgy van – bégette Alf őurasága. – Az anyatermészettel nem lehet játszadozni.

– Még ma este beszélek Hanniballal – mondta Peter –, de most föl kell hívnom Miss Damient.

Petert kellemes várakozás töltötte el, míg a derék Napóleon Waterloo kapcsolta a zálogházat, a kormányzói palotát, a halpiacot és végül – olyan diadalmas sziszegéssel, mintha egyszerre három rendkívül kövér gengsztert végeznének ki villamosságban – a Zenkai Hangja szerkesztőségét.

– Halló, Simon? – mondta Peter. – Itt Peter Foxglove. Beszélhetnék Audreyval?

– Halló, Peter – mondta Damien. – Mi az, hogy beszélni akarsz Audreyval? Hát nincs nálad?

– Nálam? – mondta döbbenetén Peter. – Nincs. Hogy jut ilyesmi az eszedbe?

– Annyit tudtam, hogy tegnap este hozzád ment, s amikor nem jött haza, egyből arra gondoltam, hogy nálad töltötte az éjszakát.

Peter megrémült.

– Tisztázzuk a dolgot – mondta. – Azóta nem láttad Audreyt, amióta idejött tegnap este?

– Úgy van – mondta Damien –, színét sem láttam. Ha nincs nálad, az ördög tudja, hol lehet.

– Én sejtem – mondta komoran Peter.

– Pokolian fura a hangod – mondta nyugtalanul Damien. – Gondolod, hogy történt vele valami?

– Nyugalom – mondta Peter. – Most lebonyolítok néhány telefont. Mihelyt megtudok valamit, visszahívlak.

– Jól van – mondta kelleetlenül Damien –, de ha megtalálsz az égetni való kölyköt, mondd meg neki, hogy megemlegeti, amit tőlem kap.

Egy órán belül – Napóleon Waterloo segítségével és hátráltatásával – Peternek sikerült beszélnie a kormányzói palotával, a botanikus kerttel, Carey Anyó Csibéivel és az angol közösség több tagjával, akiket Audrey esetleg meglátogathatott volna. Csupán egy emberrel nem sikerült beszélnie: a tiszivel, akinek a telefonja makacsul néma maradt. Peter egyre jobban aggódott, így végül fölhívta Hannibalt, és elmondta a dolgot.

– Szerinted mi történhetett? – kérdezte Hannibal.

– Nem tudom – mondta nyugtalanul Peter –, de nem tetszik a dolog. Talán a tiszteletessel van, de nem tudhatom. Ha nem ott van, akkor csak egyetlen dologra gondolhatok. Ludzsára.

Hannibal Rittyentett, aztán hallgatott.

– Ludzsa nem lehet ilyen ostoba – mondta végül. – Nem lehet ilyen idióta. Elvégre nem Chicagóban vagyunk.

– Eléggé el lehetett keseredve, ha engem próbált megvesztegetni – mondta Peter. – És ocsmány hangulatban távozott tőlem.

– Nézd – mondta Hannibal –, ne tégy semmit meggondolatlanul. Engedj egy kicsit körülnézni, aztán átmegyek, és haditanácsot tartunk. Közben próbáld utolérni a tiszteletest.

– Oké – mondta Peter –, de ha ez Ludzsa műve, akkor előre megmondom, Hannibal, hogy kitöröm a nyakát.

– Segítek – ígérte Hannibal.

Peter újra hívta a tiszteletest, de a telefon csak csörgött, csörgött, és nem vették föl. Peter dühösen csapta le a kagylót, és járkálni kezdett a szobában. Aztán italt töltött magának. A fejében kavargtak a gondolatok.

Nem tudta elképzelni, hogy Ludzsa – bármilyen kellemetlen és elkeseredett legyen is – bántaná Audreyt. De akkor hol van a lány? Talán úszás közben cápával találkozott? Vagy baleset érte valami elhagyatott hegyi ösvényen, és elvérzett a kocsija roncsai között? Petert erre a gondolatra hideg veríték lepte el, és újabb italt töltött magának. Hirtelen egy autó fékezett csikorogva a ház előtt, súlyos lépések döngtek a hallban, majd fölpattant az ajtó, s a tiszteletes robbant be kipirult arccal és izgatottan, félrecsúszott kalappal a fején. Peter legnagyobb meglepetésére a tiszteletes nyomában ott volt Pappasz kapitány és Leonardo da Vinci Brown.

– Hah! – bökött Peterre hosszú ujjával a tiszti. – Látom az arcodon, hogy csak az imént fedezted föl, hogy eltűnt, igaz?

– Igen – mondta Peter. – Hol van, tiszti, maga tudja? A tiszti lehuppant egy székbe, levette a kalapját, és legyezni kezdte magát vele.

– Ludzsa kapta el – mondta egyszerűen.

HETEDIK FEJEZET

ZENKALI ZENEBONA

Odakint sűrűsödött a sötét; a tücskök cirpeltek, a gekkók halk tok-tok kiáltással szölongatták egymást. Virágok illatától és napfénytől volt meleg és édes a levegő, s a bokrok árnyékában a szentjánosbogarak úgy csillogtak, mint lebegő opálok. De Peter mindebből nem látott, nem hallott semmit.

– Hogy érti – kérdezte –, mi az, hogy Ludzsa kapta el?

– Ahogy mondom – nézett Peterre bagolyszemmel a tiszti. – Tegnap este, amikor hazafelé tartott, Ludzsa elraboltatta.

– Hol van? – pattant föl Peter. – Ludzsa házában?... Megfojtom azt a nyomorult kis...

– Nanana – csillapította a tiszti –, nem kell mindjárt káromkodni. Audrey nincs Ludzsa házában, sőt Ludzsa sincs ott, így hát megnyugodhatsz, és tölthetsz nekem egy pohárral.

– Sajnálom – mondta Peter, és töltött mindenkinek. Bosszúsan látta, hogy remeg a keze. – Mondja el, kérem, hogy akkor hol van hát, és honnan tudja.

– Ott kezdem – kortyintott jókorát a tiszti –, hogy Audrey biztonságban van, szóval nem kell aggódnod. És az egészet Leonardo da Vinci Browntól tudom.

– Azt hittem, Leonardo a kertésze... – kezdte Peter.

– Az is – mondta a tiszti –, de az egyik legjobb kémem is.

– Kém? – csodálkozott Peter.

– Igen – bólintott a tiszti. – Úgy gondoltam, szemmel kell tartanom ezt a repülőtér-dolgot, ezért gyülekezetem értelmesebb tagjait megbíztam egy kis kémkedéssel. Leonardótól tudom azt is, hogy a bácsikád és Lord Hammer többször is találkozott titokban Ludzsával. Hallotta, amint Sir Osbert és Hammer közölték Ludzsával, hogy valamit kell tenni a völgy dögében, de rögtön, különben ugrik az üzlet. Sir Osbert azt mondta Ludzsának: „Nem érdekel, hogyan csinálod, de takarítsd el azokat az átkozott fákat és nevetséges madarakat a völgyből, és minél előbb.” Ettől Ludzsa annyira pánikba esett, hogy eljött hozzád, hogy megvesztegessen, nem igaz?

– Ezt honnan tudja? – kérdezte döbbenetesen Peter.

– A kis Tulipán is az én informátorom – felelte elégedetten a tiszteletes.

– Jó ég! – álmélkodott Peter. – Maga rosszabb a Maffiánál!

– Sokkal rosszabb – mondta büszkén a tiszti. – Én ugyanis hiszek a régi bibliai mondásban, miszerint szemet szemért, fogat fogért, és így tovább. Szerintem a keresztények az utóbbi időben túlságosan elpuhultak. No de ott tartottam, hogy jónak láttam, ha Leonardo közelebb férközik Ludzsához. Így hát Leonardo belépett Ludzsa egyik bandájába. Ezek a bandák szították a zavargásokat, s valójában ők gyűjtötták föl az Angol Klubot is. Szóval Leonardo beállt, és nagyon jól tette, mert az első munkájuk éppen Audrey elrablása volt. Tegnap este kapták el, amikor hazafelé tartott innen. Ludzsa bandája szemlátomást nem nagyon örült a melónak, mert mind ismerik és kedvelik Audreyt, de Ludzsa annyira a markában tartja őket, hogy engedelmessé kellett. Az erdőbe vitték, az egyik vadászkunyhóba. Aztán Ludzsa odament, hogy beszéljen vele. De Leonardo még előbb fölívta magára Audrey figyelmét, és jelezte neki, hogy értesít engem.

– Hála az égnek Leonardóért – sóhajtott Peter. – El is tud minket vezetni oda?

– Igen, oda fog vezetni minket – mondta a tiszti. – Megyek én is Pappasz kapitánnyal, hátha szükség lesz segítségre.

Pappasz kapitány megköszönte a torkát.

– Én akarsz segítesz, Mr. Foxi. Miss Audrey pompász lány, pompász hölgy, az a fekete gazembersz Ludzsa merészkedsz túl messzire. Én akarsz segítesz leszámolsz gazemberrelsz, he?

– Kösz – mondta érzéssel Peter. – Ha elkapom a nyomorultat, cápaeledelt csinállok belőle.

– Nem, azt hiszem, élve több hasznát vesszük – mondta egy hang.

Mindnyájan a hang irányába fordították a fejüket. Hannibal állt az ajtóban.

– Hannibal! – kiáltotta Peter. – Épp jókor! Tudod-e, mit tett az a disznó Ludzsa?

– Tudom – vette le hatalmas sisakját, és foglalt helyet Hannibal. – Olyan hangosak voltak, hogy minden szót tisztán hallottam a hallban. Még jó, hogy nem Ludzsa hallgatódzott odakint.

– Éppen indulni akarunk Audrey kiszabadítására – mondta Peter. – Jössz?

– Persze – mondta Hannibal –, de nem most.

– Hogy érted, hogy nem most?

– Ahogy mondom – mondta Hannibal. – Ilyenkor, este hétkor, minden derék zenkeli a fazeka fölé hajol, s el sem készül a vacsorával fél kilencig, aztán viszont nyomban elalszik. Ezeket a fura étkezési szokásokat nyilván a franciáktól örökölték. Ha tehát most mennének a

vadászkunyhóba, a legéberebb és legvirgoncabb hangulatban találnátok az egész bandát. Jobb lenne az akciót éjjeli egy órára halasztani.

– Ez mind nagyon szép – mondta Peter –, de mi van akkor, ha Ludzsa megpróbálja kicsikarni Audreyből a völgy helyét, míg mi itt tötyörgünk?

– Kínzásra gondolsz? – kérdezte Hannibal. – Szó sem lehet róla. Ludzsa egyetlen embere sem vállalkozna rá. Igaz, Leonardo?

– Igen, ulam, Mr. Hannibal. Ludzsa fog mond ők fog nem bánt Miss Audley, hacsak Ludzsa fog becsap ők nagyon-nagyon – mondta komolyan Leonardo.

– Hát – mondta kelletlenül Peter, aki sejtette, hogy mennyire meg fogja viselni az idegeit a várakozás –, azt hiszem, igazad van.

– És most – szólt Hannibal –, elviszem a vendégeidet, mert biztos vagyok benne, hogy elment a kedved a mai vacsorától, de abban is, hogy annak sem örülsz, ha itt lógnak a nyakadon. Éjjélre viszont értetek jövök. Mennyi az út a kunyhóig, Leonardo?

– Nincs messze, ulam – mondta Leonardo. – Közel van a tizsi kisasszony házához, ulam.

– Engem vegyenek föl ott – mondta a tiszteletes –, csak félóránnyira van onnan.

Hannibal Peterre pillantott.

– Mennyi idő alatt jut el az ember a Hahagáj-völgybe? – kérdezte.

– Az attól függ, hogy melyik úton. Ha a sziklák felé megy, ahogyan mi tettük, fél nap az út. De egyszerűbb odajutni a vízesés alatti hasadékon át. Akkor az úttól körülbelül egy óra. Miért?

– Csak kíváncsi voltam. Megkérdezted már valaha az utat ír embertől? – kérdezte.

– Nem – bámult értetlenül Peter.

– Pedig igen tanulságos – mondta Hannibal, de bővebb felvilágosítással nem szolgált. Inkább távozott, és Sir Lancelotot meg Alf őuraságát is magával vitte. Példáját követte a tizsi is Leonardo és Pappasz kapitány kíséretében.

Éjjélkor Hannibal újra megjelent a kivörösödött képű és meglehetősen ingatag lábon álló két vendéggel. A vendégeket lefektették, majd Hannibal és Peter elindultak a tizsihez. Az éjszaka hűvös volt, és ezernyi illattól édes, az erdőt ragyogó fénybe borította a kanárisárga hold. A fényező néha gyémántként csillogó monguz-szemeket világított meg, melyek igen gyorsan eltűntek, amikor az állatok eliszkoltak a bozótba, s az erdő sötétebb foltjait szentjánosbogarak miriádjai ékesítették.

– Hogy boldogultál a lorddal meg Alf őuraságával? – kérdezte kíváncsian Peter.

Hannibal nevetett.

– Tűrhetően. Minthogy őszintén él bennük a vágy, hogy jót tegyenek, az ember hajlamos elnézni gyarlóbb szeszélyeiket is. Vacsora közben mégis sikerült lefőznom Sir Lancelotot három kisebb uralkodóval, nyolc herceggel, tizennégy báróval és számos miniszterelnökkel. Ettől úgy odavolt, hogy megkért, szólítsam Láncénak.

Peter nevetett.

– Ártalmatlan különc – mondta. – Mindenesetre szimpatikusabb, mint az az önelégült Dániel Brewster.

– Igaz – bólintott Hannibal. – De mondd csak, hoztál puskát?

– Nem – felelte bánatosan Peter.

– Talán nem is baj – mondta Hannibal. – Én elhoztam a revolveremet. Jó nagyot szól, bár alig lehet eltalálni vele valamit. Persze ők ezt nem tudják.

A tizsi házához értek. A tizsi, Pappasz és Damien egyaránt khakiszínű vászondzsekit és nadrágot viselt. A tizsi fején óriási, fekete cowboykalap volt, a vállán töltényheveder. Fegyverszíján puska függött, csípőjén igen nagy és félelmetes vadászkés.

– Helyes, helyes, valamennyien készen vagyunk-kiáltotta. – Simon, töltenél a társaságnak? Míg töltesz, én hozom a bombákat.

– Bombákat? – kérdezte Hannibal. – Álljon meg, tizsi, hiszen nem háborúba indulunk.

– Hannibal, maga értelmes ember létére néha megdöbbenően ostoba tud lenni – mondta szigorúan a tizsi. – Nem robbanó bombákról van szó, az ég szerelmére, hanem füstbombákról. Találtam egy Száz Móka-Bóka Fiataloknak című könyvet, abban olvastam a füstbomba receptjét. Megkértem Pappasz kapitányt, hogy szerezze be a szükséges dolgokat Dzsakartában, aztán a keveréket a kémcsöveimbe töltöttem.

– Pappasz, maga is jobban tenné, ha nem bátorítaná – mondta kissé megrovóan Hannibal.

– Bizony, mert nincs nála vérszomjasabb és harciasabb keresztény – mondta Damien, miközben jókora adag konyakot töltött mindenkinek. – Ha ez a nő ír katolikus lenne, már térdre kényszerítette volna a brit kormányt, és Észak-Írország ismét a miénk lenne.

A tizsi közben egy szekrényben kutatott, majd négy homályos üveggömböt vett elő, és a zsebébe süllyesztette őket.

– Nos – dobta be egy kortyintásra az italát –, készen vagyunk? Pompás. Induljunk, hozzuk el azt a szegény gyereket. Biztosan szeretne már megfürödni és jóllakni.

Vagy két mérföldet tettek meg az úton, aztán – Leonardo utasításait követve – leparkoltak az erdő szélén. Meggyújtották zseblámpájukat, és követték Leonardót a kanyargós ösvényen, a fák és az egyenes törzsű guava-bokrok között. Alig tettek meg néhány métert, mikor Pappasz hosszú, éles késével levágott négy facsemetét, kézre álló, kétméteres botot faragott belőlük, s adott egyet-egyet Damiennek, Peternek és Hannibálnak.

– Jó harcoláshozsz – magyarázta. – Ütsz embersz lábárasz, ő nem futsz el. Ütsz embersz fej eresz, ő akkor szem futsz el.

– És én nem kapok? – kérdezte fölháborodva a tizsi.

Pappasz kelleetlenül vágott egyet neki is, s a tizsi akkora lelkesedéssel forgatta meg botját a feje fölött, hogy kis híján lenyakazta Petert. Folytatták útjukat, vagy háromnegyed órát haladtak, amikor Leonardo megtorpant, és lekuporodott.

– Mi mái nagyon közel, ulam – suttozta, majd megfordult, és zseblámpája fényét az ösvényre irányította. Egy gallyal gyorsan térképet rajzolt az út porába.

– Ez ház, ulam – magyarázta –, folyó paltján. Ház van két szoba. Ez szoba van Missy Audley, ez szoba van négy embel, aki vigyáz Missy Audley.

– Vannak más örök is? – kérdezte Hannibal.

– Igen, ulam – mondta Leonardo –, két öl, ulam. Egy öl áll itt, más öl áll itt.

– Rendben – mondta Hannibal. – Simon meg én elintézzük ezt, Peter és Pappasz a másikat. Aztán a kunyhó előtt találkozunk.

– Oké – mondta Peter, és Pappaszal elindultak a bozótban.

– És én? Velem mi lesz? – kérdezte fölháborodva a tizsi.

– Jöjjön velem – mondta Hannibal –, és lehetőleg ne löje szét a fejemet a puskájával.

Peter és Pappasz követték Leonardót a fák között. Csak lassan haladhattak, mert nem használhatták zseblámpájukat, s nagy volt a veszélye annak is, hogy ha a lábuk alatt megroppan egy száraz gally, az örök fölfigyelnek. Peter halványan lüktető fénypontot vett észre a fatörzsek között. Először meglepődött, majd rájött, hogy egy apró tábortűz fényét látja, amely pompásan jelzi az örök helyzetét. Leonardo megállt.

– Ől ül ott kis tűz – suttozta Peter fülébe. – Te akar én fog meggy őt ver, ulam?

– Nem – súgta Peter –, a fickó az enyém. Megmarkolta a botját, és megindult előre. Szeme egyre a tűz fényétől vibráló sötétet kutatta. Lassan araszolt előre. Aztán egyszerre csak megmozdult valami, amit fatönknek nézett: egy hatalmas zenkali állt föl takaróba csavarva, kezében jókora lándzsával. Szerencsére háttal állt Peternek, s amíg nyújtózkodott és vakaródzott egyet, Peter megértette, hogy gyorsan kell cselekednie. Hármat lépett előre, megsuhintotta a botját, s amikor áldozata éppen meg akart fordulni, hogy megnézzze a különös hang forrását, a vastag bot lecsapott a tarkójára. A hatalmas zenkali különös hangot hallatott,

elejtette lándzsáját és takaróját, eldőlt, és mozdulatlanul feküdt. Peter még érezte a karjában az ütés lendületét.

– Jó, Mr. Foxi, ön jól megütsz gazembersz – suttogta rekedten Pappasz. – Kis szerencsévelsz meg is ölsz őtsz.

– Istenem! – nyögte Peter. – Remélem, hogy nem. Nyugtalanul térdelt le, és tenyerét ellenfele széles mellére tette. Megkönnyebbülten tapasztalta, hogy a zenkai lélegzik, és szíve egyenletesen ver erős bordái között. Úgy látszott, hogy a fickó sokáig eszméletlen lesz, de Peter nem akart kockáztatni. Gyorsan csíkokra vágta az őr takaróját, a férfi kezét hátrakötötte, lábát pedig jó erősen egy fához. Balra az erdőben kiáltás hallatszott, melyet recsegő hang szakított hirtelen félbe. Ez azt jelentette, hogy Hannibal is elbánt az emberével. Így már csak a kunyhóban lévő öt ember volt hátra.

Peter néhány lépésnyire maga mögött hagyta a kis tüzet, s az erdőben kis tisztás nyílt előtte, ahol kicsiny folyócska csillogott és susogott. A túlsó partján vadászkunyhó állt. Meglehetősen nagy épület volt, s óvatosan körüljárva a házat Peter két ajtót és két fatáblás ablakot fedezett föl. Az egyik ajtó egy vastag gerendával is el volt torlaszolva. Nyilván itt tartják fogva Audreyt, gondolta. A tisztás túloldalán ekkor megpillantotta Hannibalt, Simont meg a tizsi fura figuráját, így hát kilépett a holdfénybe, és integetett. Hannibal visszaintett, és társaival Peterhez és Pappaszhoz sietett.

– Minden rendben? – kérdezte Hannibal. – Elkaptad az emberedet?

– Igen. Összekötözve fekszik a fák közt.

– Helyes. Az enyém éppen akkor fordult meg, amikor a háta mögé értem. Megpróbált kiáltani, de elhallgattam. Hallottad a hangját?

– Alig – mondta Peter. – Mi a további tervünk?

– A kunyhónak szemmel láthatólag két szobája van, és most vehetjük hasznát a tizsi bombáinak. Ha ki tudjuk nyitni az ajtót, és be tudjuk hajítani a bombákat, a meglepett fickókkal bizonyára azt tehetünk, amit akarunk – mondta Hannibal.

– Csak akkor használhatja a bombáimat, ha én hajíthatom be őket – mondta a tizsi.

– Jól van, jól van, maga vérszomjas boszorka – mondta Hannibal. – Simon, ha kinyitnád az ajtót, a tizsi behajíthatná a bombáit. Aztán csapd be az ajtót, és rakd keresztbe rajta azt a gerendát. Ötpernyi füstölődés után a fickók már aligha lesznek harcias hangulatban. Akkor kiengedjük és nyakon csípjük őket.

– Akkor éreztem magamat ilyen jól utoljára, amikor elkezdtem a szabadfogású birkózást – tájékoztatta Petert a tizsi.

Damien elfoglalta helyét az ajtónál, keze a kilincsen.

– Kész van, tizsi? – suttogta.

A tizsi kivette a zsebéből a bombákat, és biztosan markolta őket jókora mancsaival.

– Igenis, kapitány – bólintott. Damien lehúzta a kilincset, és fölrántotta az ajtót. Mihelyt az ajtó kinyílt, a tizsi a sötét szobába hajította négy bombáját. Megcsörrent a széttörő üveg, rémült kiáltás hallatszott bentről, de Damien már be is csapta az ajtót, s egy pillanat múlva a súlyos gerenda is a helyére került. A kunyhóból elfojtott kiáltozás és köhögés hallatszott, s kétségbeesett öklök verték az ajtót.

Mihelyt a bombák bent voltak, Peter gyorsan a másik szoba ajtajához ment, és leemelte az ajtót záró gerendát. Fölrántotta az ajtót, s ott állt Audrey, nevetve és épségben. Peter megölelte és megcsókolta a lányt.

– Eleged van az emberrablásból? – kérdezte végül. – Úgy értem, hogy az akaratod ellenére nem akarlak hazahurcolni.

– Én hősöm! – mondta Audrey, és ismét nevetni kezdett megmentőin.

– Hálátlan bestia – mondta Damien, és megcsókolta a lányát. – Életünket és vérünket kockáztatjuk érte, ő meg kinevet.

– De amikor olyan mulatságosan néztek ki! – protestált Audrey. – És mit tettetek szegény elrablóimmal?

– Elgázosítottuk őket – mondta büszkén a tiszteletes.

– Elgázosítottátok?!

– A tizsi csinált néhány bombát – magyarázta Peter –, azokat dobtuk közéjük. Ezért lármáznak.

– És most szépen kiengedjük és elpáholjuk őket – dörzsölte a kezét Damien.

– Ezt nem tehetitek – mondta fölháborodva Audrey.

– Miért nem? – kérdezte Peter.

– Hiszen olyan aranyosak voltak hozzám, szegénykéék – mondta dühösen Audrey. – Nem bánthatjátok őket! Ha bajuk esett a bombáidtól, tizsi, sohasem fogom megbocsátani. Azonnal ki kell engednetek őket.

– Ez a mentőakció éppen olyan kudarc, mint mostanában minden errefelé – mondta Hannibal.

– Nem kellett volna bántanotok őket – mondta Audrey. – Csak ide kellett volna jönnötök, és ők szépen átadtak volna nektek.

– Átadtak volna? – hitetlenkedett Hannibal.

– Persze.

– De miért? – kérdezte Hannibal.

– Mert tudták, hogy jöttök – mondta türelmetlenül Audrey. – Hannibal, néha igazán nehézfejú vagy.

– De ki mondta nekik? Honnan tudták?

– Én mondtam nekik.

– Te? Úristen – mondta Hannibal. – Feladom. Úgy érted, hogy míg a mi félig kommandó-, félig kiscser-készcsapatunk az erdőben osont, ezek mindvégig tudták, hogy jövünk?

– Persze – mondta Audrey. – Hiszen ők sem akarták az egészet, csak az a nyomorult kis Ludzsa kényszerítette őket. És most gyorsan engedjétek ki valamennyit, mielőtt bajuk esne.

Peter kinyitotta az ajtót, és kitódult a négy riadt zenkali. Nyögtek, köhögtek, levegő után kapkodtak, könnyeztek, majd négykézlábra esve köpködtek és hánytak. A kunyhóból kiáradó fojtó, fehér füstnek záptojás- és csatornaszaga volt.

– Mi az ördögöt tett ebbe, tizsi? – kérdezte Hannibal.

– Az első adagból mintha hiányzott volna valami – vallotta be a tizsi –, így tettem hozzá egy kicsit a bűzbombák adalékaiból is.

– Maga nem is tiszteletes – mondta Hannibal. – Maga egy salemi boszorkány.

– De a francba is, vegye figyelembe, hogy ezek életem első bombái – mondta kissé sértődötten a tizsi.

Közben Peter és Audrey elsősegélyben részesítették a boldogtalan emberrablókat. A patakvíz meg a Damien által egyáltalán nem szívesen átadott konyakosüveg segítségével hamarosan magukhoz térítették őket, bár szegények még mindig ziháltak és köhögtek. Peter megkereste a két őrszemet is, s bár mindkettőnek tojásnyi púp pompázott a tarkóján, elég jó állapotban voltak.

– Miután meggyőződtem róla, hogy senkinek semmi baja – mondta Hannibal –, igazán megmondhatnád, hogy mi ez az egész.

– Jó, de gyérünk előbb a tizsi házába – mondta Audrey. – Nincs sok időnk, és föl kell hívunk a palotát.

Mikor visszaértek a tizsi házába, Audrey elmondta az eseményeket egy pohár ital mellett.

– Hülye voltam – ismerte be kelleetlenül. – Hazafelé tartottam, ám az utat egy kidölt, nagy fa zárta el. Néhány zenkali ácsorgott mellette hosszú késsel a kezében, mintha le akarnák tisztítani. Türelmesen ki akartam várni a végét, amikor a fa másik oldalán megállt a kocsijával

Garutara, tudjátok, Ludzsa unokatestvére, aki mindig elmondja, hogy mennyire gyűlöli Ludzsát, és nagy kiabálás kezdődött. Aztán Garutara átmászott a fán, odajött hozzám, és azt mondta, hogy az emberek most küldtek fűrészért és a fa eltakarítása több órát vesz majd igénybe, ezért ő visszamegy a városba, és szívesen elvisz engem is.

– Te pedig elfogadtad az ajánlatát – mondta Hannibal.

– Igen, és mire észbe kaptam, már letértünk az útról, be az erdőbe. Semmi értelme nem lett volna az ellenállásnak, de arra is gondoltam, hogy talán megtudhatok tőlük valamit.

Peter sóhajtott, és az égre emelte tekintetét.

– A kunyhóban – folytatta Audrey – aztán ott volt Ludzsa. Meglehetősen mulatságos látványt nyújtott terepszínű ruhájában és tiroli kalapjában. Igen udvarias volt, de fenyegető. Mihelyt abba hagytam a gúnyolódást, mosolyogni kezdett, és részletesen kifejtette a terveit, amivel teljesen kihúzta a lábam alól a talajt.

Szünetet tartott, hogy igyon egyet.

– Ha nem mondom meg neki, hogy hol a völgy, mondta, akkor nem lesz semmi a repülőtérből meg a gátból, és ő nagyon sok pénzt fog veszíteni. Azt mondta, ő nem bosszúálló ember, de ha ez történne, akkor gondoskodna arról, hogy az évek során baj érjen mindenkit, akit szeretek és tisztetek. Azt mondta, nem fenyeget közvetlenül engem, mert tudja, hogy azzal semmire sem menne. De úgy érzi, ha soha nem tudhatom, hogy mikor éri baj a szeretteimet, majd jobb belátásra bír.

– Gonosz kis disznó – mondta Hannibal.

Peter nem szólt semmit, csak nézte a lány arcát, amelyen most kezdtek csak tükröződni az átélték. Audrey keserűen a fiúra mosolygott.

– Megpróbáltam átejtetni – vont a vállát –, de nem használt. Azt mondtam, ha megmondanám is a völgy helyét, és ő elpusztítaná, az sem lenne a hasznára, hiszen egész Zenkali ellene támadna. Ocsmány kis kacaj következett, és közölte, hogy fütyül Zenkalira. Mihelyt a völgyet elpusztította, megtette, amit kértek tőle, s ő máris indulhat Dzsakartába, ahol vár rá a pénze.

– Erre nem gondoltam – mondta Hannibal. – Hát ezért volt ennyire elszánt.

– Igen – mondta Audrey. – Elszánt és magabiztos.

– Végül mit tettél? – kérdezte a tiszteletes.

– Megmondtam, hogy hol a völgy – mondta Audrey.

Néma csönd volt.

– Mit csináltál? – kérdezte Peter.

– Isten irtalmazzon neked, lányom – mondta Damien.

– Audrey drágám, hogy tehetted? – sápirozott a tizsi. Csak Hannibal hallgatott, s a szeme furcsán csillogott.

– Azt hiszem, Audrey a legegyszerűbb és legokosabb dolgot tette – mondta végül. – Gyerünk, te kis ír Machiavelli, ki vele.

– Igen, megmondtam neki, hogy merre menjen – mosolygott Audrey –, és csupán néhány félrevezető utasítást adtam. Természetesen a hosszabb utat mondtam el, és hangsúlyoztam, hogy mennyire veszélyes és nehezen járható. Ludzsa elégedett volt, s hallottam, ahogyan azt mondja Garutarának, harminc emberrel még napkelte előtt a völgyben lesz. Azt mondtam neki, hogy az út mindössze hat vagy hét óra. Tudtam Leonardótól, hogy értem jöttök, és úgy gondoltam, hogy ezzel egy kis levegőhöz juthatunk.

– Zseniális – mondta Hannibal –, a saját fegyverét fordítjuk ellene.

– Csak egy ír lány tud túljárni egy rafinált tolvaj gazember eszén, úgy ám – mondta büszkén Damien, s nagyokat csapott a tizsi hátára.

– Mi a terved? – kérdezte Peter.

– Csaszi utasíthatja a testőrségét – mondta Audrey –, hogy menjenek a vízesés felé. Ott várhatunk a szikla alatt jóval azelőtt, hogy Ludzsa emberei odaérnek. Aztán amikor lemásznak, mi...

– Jól tökön rúgjuk őket – örvendezett Judith tiszteletes.

Hannibal vigyorogva állt föl.

– Hívom a palotát.

– Én meg csinállok még néhány bombát – mondta jókedvűen a tiszteletes, mikor Hannibal kiment a szobából.

– Szó sincs róla, tiszti. Nem dobhatsz bombát a völgybe – mondta Audrey. – Megzavarná a madarakat.

A tiszti fancsali képet vágott.

– Föltétlenül velünk akar jönni, tiszti? – kérdezte Peter. – Elvégre komoly csetepaté kerekedhet, s talán nem illendő, hogy egy papi személy részt vegyen egy ilyen közönséges balhéban. Nem lenne jó reklám az egyháznak.

– Marhaság – legyintett a tiszteletes. – Benne vagyok a buliban az elejétől fogva, kíváncsi vagyok a végére is. Különben is, nem árt, ha az egyháznak harcos híre van. Hannibal jött vissza.

– Elnézést, hogy ilyen sokáig tartott – mentegetődzött –, de Napóleon Waterloo és Jézus nincsenek formában ilyen késő éjjel.

– Mit mondott Csaszi? – kérdezte Audrey.

– Az egész testőrsége vár minket a Hahagáj-völgyhöz vezető út kereszteződésénél egy órán belül. Örül, mert ez lesz Ludzsa bukása, tőled bocsánatot kér, amiért egyetlen zenkai is így mert bánni veled, és gratulál a sikeredhez.

– Igazán kedves Csaszitól, de ez még nem siker – mondta Audrey.

– Az lesz – biztatta Peter.

– Nem kétséges – helyeselt Hannibal. – És most kávé kérünk, tiszti, rengeteg forró kávé, aztán indulnunk kell.

A császári testőrökkel vagy negyed mérföldnyire a völgy bejáratát rejtő vízeséstől találkoztak. A császári testőrök válogatott legények voltak, csupa dalia, akiket bizonyos „Pattogós” Summerville kapitány képzett ki és irányított. Ez a kevés szavú, tehetséges tiszt tökéletesen kézben tartotta kis csapatát.

Hannibal elé lépett, tisztelgett, miközben emberei a háttérben vigyázzban álltak.

– Tájékoztattam az embereket – pattogta. – Kerüljük a szükségtelen vérontást, a völgyet mindenáron megvédjük.

– Helyes – mondta Hannibal. – És lehetőleg nem zavarjuk a madarakat.

– Ezt külön hangsúlyoztam – mondta Pattogós. – Kérdezhetek valamit, uram? Jönnek a... hölgyek is? Tettlegességre is sor kerülhet. Ez férfimunka.

– Azért beszél így, mert nem ismeri ezeket a hölgyeket – vigyorgott Hannibal. – Miss Damien leplezte le az összeesküvést, Jaeger tiszteletes pedig úgy bánik a bombákkal, ahogyan a gerillák közül is kevesen.

– Ha maga mondja, uram... – Pattogós még mindig azt hitte, hogy Hannibal tréfál. – De remélem, a háttérben maradnak, a tűzvonalon kívül.

– Azért én felelek – mondta Hannibal.

Rendkívül óvatosan közelítették meg a vízesést. Peter vezette őket, majd Pattogós és csapata következett, végül a többiek. Nem volt valószínű, hogy Ludzsa emberei – akik még több mérföldnyire járhattak az erdőben – megláthatják vagy meghallhatják őket, mégsem akartak kockáztatni. Mikor elérték a vízesést és a völgybe vezető szűk hasadékot, Pattogós hat őrszemet állított. Aztán a császári testőrök és különös kísérőik behatoltak a hasadékba, és a vízben gázolva átmásztak a Hahagáj-völgybe. Éppen pirkadt. A sápadt, gyöngyházszerű

homályban megpillantották a ködbe vesző koronájú ombufákat, s amint az égbolt pirosodni kezdett, mindenfelől fölhangzott a hahagájok szelíd gúnykacaja is: – Ha-ha, ha-ha.

Végre elérték azt a sziklát, ahonnan Audrey és Peter ereszkedtek alá a völgybe. Oda várták Ludzsa embereit, hiszen azok Peter útját követték, Audrey utasításai alapján.

Pattogós elosztotta az embereit, a többiek pedig úgy helyezkedtek el, hogy mindent láthassanak, de ne kerüljenek a tűzvonalba. A hajnali levegő hűvös volt, ám Audrey nemcsak ezért borzongott. Attól tartott, hogy Ludzsa talán mégis rájött a turpisságra, s most nem jön el. Az utolsó ködfoltok is fölszálltak, akár a hattyúpihe, s az ég immár ragyogóan kéklett.

– Hamarosan itt lesznek – pillantott az órájára Peter.

– Csak attól félek, hogy Ludzsa barátunk nem jön le velük, pedig nem szeretném, ha meglógna.

Pappasz kapitány, aki úgy ült ott, mint valami nagy, morcos medve, most megmozdult, s a szeme elégedetten villant föl.

– Ön nem aggódsz, Mr. Foxi – suttogta harsogva –, mert még ha Ludzsa innen meg is lógsz, Zenkaliról nem mész el.

– Miért? – kérdezte Peter.

– Mert ő fizetsz nekem száz ötszáz fontsz, hogy én viszel ötsz Dzsakartába – mondta egyszerűen Pappasz kapitány –, én pedig nem viszel ötsz azok után, amit Miss Audreyválsz tett.

– Ez azt jelenti, hogy ha Ludzsa nem raboltatta volna el Audreyt, akkor magától nyugodtan elpusztíthatta volna a völgyet, s maga még segített volna neki meglógni? – kérdezte hitetlenkedve Peter.

A kapitány szeme villogott.

– Nem. Ludzsa volt olyan ostoba, hogy előre fizetsz nekem. Nem üzletembersz. Görög ilyesmit sohasem tesz. Engemsz ilyesmi undorítsz. Ezért én értesítesz volna Mr. Hannibalsz, ő pedig megfogsz Ludzsátsz, és völgynek sz lesz semmi baja.

– És az ötszáz font? – kérdezte Hannibal. Pappasz komor pillantást vetett rá.

– Ön gondolsz, hogy én adsz ötszáz fontsz egy gazembernek? – kérdezte fölháborodva. – Mi, görögöksz, nem így csinál sz üzletsz.

Nem vitatkozhattak tovább az üzleti etikáról, mert Pattogós jelent meg mellettük.

– Csendet kérek, uraim – mondta Hannibalnak. – Őrszemem jelezte, hogy megérkeztek.

Peter Audreyra pillantott. Mindketten nagyon elégedettek voltak, hogy Ludzsa belesétált a lány csapdjába.

A tiszteletes a kezét dörzsölte, s még a máskor rendíthetetlen Hannibal is izgatottnak látszott. Csak Pappasz kapitány maradt közömbös, s szemlátomást azon törte a fejét, hogyan költhetné el a legokosabban azt az ötszáz fontot.

Hallották, hogy a sziklatetőn Ludzsa emberei beszélgetnek, nevetgélnek, még énekelnek is abban a hiszemben, hogy maguk vannak. Mikor a peremhez értek, zajosan vitatkoztak, hogyan erősítsék meg a köteleket, és ki mit vigyen le magával. Ludzsa hangja is jól kivehető volt, amint utasításokat osztogatott. Az emberei nyilván sokkal felelőtlenebbek és fegyelmezetlenebbek voltak, mint a mozdulatlanul lapuló császári testőrök. A sziklafalon tekeregni kezdett lefelé az első három kötél, s a lent figyelők még feszültebben figyeltek. Ludzsa emberei lassan lemásztak. Fegyvereik között akadt hosszú kés, ismétlőfegyver és ősrégi, hátultöltős arab puska, amely a tulajdonosára legalább annyira veszélyes lehetett, mint a hahagájokra. Im már negyven ember fecsegett odalent a főnökük utasításait várva. Amikor aztán Ludzsa is mászni kezdett, Peter elcsodálkozott a kis piperkőc ügyességén. Ludzsa földet ért, gondosan megtörölte a kezét egy fehér selyemkendőben, megigazította tiroli kalapját, aztán az embereihez fordult. És ebben a pillanatban fenyegető félkörben, puskával a kézben előléptek a császári testőrök, s Ludzsát és embereit a sziklafalhoz szorították.

Ludzsa szemlátomást meghökkent. Nem akart hinni a szemének, rózsaszín nyelvével végignyalta ajkát. Pattogós előrelépett.

– A császár nevében! Dobja el a fegyverét! Letartóztatom – mondta a jól végzett munka büszkeségével.

Egy pillanatnyi döbrent csönd után Ludzsa emberei elhajigálták késeiket, puskáikat, benzineskannáikat, és egymást taposva igyekeztek fölmászni a sziklán.

– Testőrök, utánuk! – kiáltotta élesen Pattogós. A császári gárda – khakiba öltözött, fekete lavina – előrelendült, s a szikla tövében egy pillanat alatt teljes lett a kavarodás. Minthogy ellenfeleik eldobálták fegyverüket, így tettek a testőrök is, csupán gumibotjukat forgatták hatékonyan.

A parányi és kifogástalanul öltözött, még mindig veszélyesnek látszó Ludzsa mozdulatlanul állt a forgatag közepén. Peter először azt hitte, Ludzsát annyira meghökkentette a dolgok ilyen fordulata és tervének kudarca, hogy föladja a küzdelmet. De tévedett. Ludzsa azt várta, hogy minden testőrré jusson legalább egy a pánikszerűen menekülők közül. Minthogy ő nem mozdult, a testőrök is azt hitték, hogy megadta magát, s inkább azokra fordították a figyelmüket, akik el akartak inálni. Ludzsa erre számított éppen. Hirtelen kilőtt, s futni kezdett az ombufák felé. Balszerencséjére nem tudhatta, hogy Hannibal és társai még a bokrok között rejtőznek. Mihelyt Ludzsa nekiiramodott, megindult Peter is, hogy útját állja. A fák és bokrok között már-már mindketten oda értek, ahol Hannibal és a tiszteletes rejtőzött. Peter nehezen tudta ledolgozni hátrányát, mert Ludzsa igen fürgén futott. Ezért Hannibal úgy döntött, hogy egy kissé kiegyenlíti az esélyeket, bár egy pillanatig sem vonta kétségbe, hogy Ludzsa Peter zsákmánya. Mikor Ludzsa elhaladt előtte, Hannibal meglendítette és izmos karjával elhajította azt az ügyes botot, amit Pappasz vágott neki még Audrey kiszabadításakor. A bot a két váll között találta el Ludzsát hangos csattanással, s Ludzsa elterült a földön.

– Bravó, pompás találat! – ugrált örömeiben a tiszteletes.

Ludzsa szürkére vált arccal, levegőért kapkodva gördült arrébb a földön. Az ütésnél is jobban meghökkentette talán a felé rohanó Peter, Audrey meg a többiek látványa.

– Foxglove! – hörögte, s a szeme gonoszul csillogott.

– Igen, drágaságom – hajolt Ludzsa fölé és markolta meg a dzsekijét Peter. – Én vagyok. És ha jól tudom, tartozom neked valamivel, te kis szörnyeteg.

Peter ezek után rendkívüli precizitással állón vágta Ludzsát, aki egyet bucskázott, majd ülő helyzetben kötött ki, a képén vér csörgött, a szeme keresztbe állt. Az ütés lendülete kellemesen csiklandozta Peter karját. Az utóbbi hetek minden izgalmát és bosszúságát belevitte, s joggal érezte, hogy nagyszerűen sikerült.

– Ezt a magam nevében adtam – közeledett Peter ismét Ludzsához. Megragadta az emberke dzsekijét, és úgy kapta föl a földről, mint egy rongybabát. – És most kapsz egyet Miss Damien nevében.

Peter ismét ütésre emelte az öklét, de Ludzsa a kígyó fürgeségével kést rántott, és Peter mellébe döfte. A Damientől kölcsönkapott kis ezüstkulacs mentette meg Petert. Dzsekijének a zsebében lapult; Ludzsa pengéje áthatolt az anyagon, de megcsúszott a kulacson, irányt változtatott, és végighasította Peter arcát, az állától a füléig. Peter meglepetten engedte el a kis embert, s csak bámulta, ahogyan vére patakokban folyik le a dzsekijére. Buta képpel pillantott Ludzsára, éppen akkor, amikor az vicsorítva előreugrott, Peter gyomrát célozva meg a pengéjével. Peter azt sem tudta, hogyan védekezzen, amikor egy sűrű szőrrel borított nagy, barna kéz nyúlt ki a semmiből, és kapta el satuként Ludzsa kezét. Ludzsa fölkiáltott fájdalmában. Ugyanabban a pillanatban egy másik kéz jókora karateütést mért Ludzsa tarkójára. Ludzsa nyomban összeesett, s rongybabaként terült el a földön.

– Huh! – mondta undorral a kezek tulajdonosa, Pappasz kapitány. – Ez a gazembersz még a kést sem tudsz használni.

– Peter, jól vagy? – rohant oda Audrey. Peter a lány felé fordította vértől csöpögő arcát. Az állától a füléig érő vágás egészen a csontig hatolt.

– A késvágás – próbált mosolyogni Peter – többnyire rosszabbnak látszik, mint amilyen valójában.

– Ha rosszabb lenne, mint amilyennek látszik, már nem élnél, te hülye – sírta el magát Audrey. – Miért kezdtél ki velem?

– Mert feleakkora, mint én – próbált tréfálni Peter.

– Gyere, hadd tisztítom ki azt a vágást – mondta Audrey.

– Nem, nem – érkezett lihegve a tiszi –, majd én. Gondos munkát kell végezni, ha nem akarsz, hogy sebhelyes maradjon neked egész életére.

Előkapta kis elsősegélycsomagját, kitisztította a sebet, és két kis tapasztcsikkal megpróbálta összehúzni a sebszéleket.

– És most, drágám – fordult Audreyhoz –, vidd minél előbb a kórházba. Doktor Mafuzi csodákat művel a tüvel, úgy ám, csodákat. Amúgy csapnivaló orvos, de varni, azt tud. Öt perc sem telik belé, s a fiúud kétszerte olyan szép lesz, mint a legszebb falikárpit. Vidd magaddal apádat is, mert nem bírod Petert egyedül, ha elájulna.

– Elájulnék? – háborgott Peter. – Nem fogok elájulni. Csak azt várom, hogy ez a kis gazember magához térjen, és akkor...

– Szó sincs róla – mondta határozottan Audrey. – A tiszinek igaza van.

– Ludzsát bízd csak ránk – mondta Hannibal. – A gyilkossági kísérlet vádja nagyon is jól fog állni neki, gondolom.

– Ámen – mondta a tiszi.

S amint kimondta, körben kiáltozni kezdtek a hahagájok a bozótban: – Ha-ha... ha-ha... ha-ha – Erős, panaszos hangjuk szállt az ombufák közt, mintha csak rekviemet dalolnának Ludzsa apró, összetört teste fölött.

NYOLCADIK FEJEZET

ZENKALI ZÁSZLÓBONTÁS

Csaszi ott feküdt tágas függőágyában, s fél lábával hintáztatta magát. Az arca komor volt. Mellette ült Hannibal és a csupa tapaszt arcú Peter. Mindhármuk kezében egy-egy nagy pohár Felségsértés volt, mégsem látszottak jókedvűnek.

– Félre ne érts, Peter – mondta Csaszi, és kortyolt az italából –, ne hidd, hogy nem vagyok hálás neked meg Audreynek azért, hogy megmentettétek a völgyet, és kompromittáltátok azt a féreg Ludzsát. Igazán örülök. Ha Zenkalin lenne Viktória Kereszt vagy Bíbor Szív, nyomban megkapnád tőlem mindkettőt, bármilyen mulékony értékű is az ilyen kitüntetés. Azt hiszem, jobb ötletem van, de erről majd később. De a völgy ügye ezzel még nem oldódott meg, csak Ludzsától szabadultunk meg. Ám Sir Osbert és Sir Lancelot még mindig itt trombitálnak a küszöböm előtt, az egyik pontosan az ellenkezőjét követeli, mint a másik, s mindkettőnek van némi igazsága. Ezért hívattalak ide mindkettőt ma reggel. Sir Osbert és Sir Lancelot tizenegyre jönnek tárgyalni velem.

– Úristen! – sóhajtott Hannibal.

– Nincs más megoldás, kedves Hannibalom. Mondja el mindkettő a magáét, aztán hátha kialakul valami.

– Azt hiszem, Csaszinak igaza van – próbált értelmesen artikulálni Peter a tapasztal ellenére. – Például mesélhetnénk Osbert bácsinak Ludzsáról.

– Remek ötlet – derült föl Csaszi –, erre nem is gondoltam. Jut eszembe, tudtál beszélni Droommal?

– Nem, még mindig az erdőben van – mondta Peter. – Üzenetet hagytam neki.

– Hát ez csodálatos – mondta bosszúsan Hannibal. – Ha nincs rá szükségünk, üldöz minket, ha pedig szükségünk van rá, képtelenek vagyunk megtalálni.

Bánatosan hallgattak.

Csaszi kiürítette a poharát, és kikászálódott a függő-ágyból.

– Malapi jön, így hát közeledik a nemezis. Menjünk, uraim.

A nagy ebédlőben Sir Lancelot és Sir Osbert ült a hatalmas asztal két oldalán olyan közönyös képpel, mint két macska a háztetőn. Amikor Csaszi mesterkélt szívélyességgel besietett, mindketten fölálltak, és megbiccentették a fejüket.

– Kedves Sir Lancelot, drága Sir Osbert, kérem, bocsássák meg a késést – villogtatta a fogait Csaszi –, de az államügyek, az államügyek... Hiszen önöknek igazán nem kell magyaráznom, uraim. Egy kis frissítőt? No persze, egy ilyen forró napon... Elcsábíthatom önöket? Mindenünk van, azt hiszem... ó, igen, önnek egy whiskyt vízzel, Sir Osbert... és önnek, Sir Lancelot, talán gint tonikkal, jó lesz?... Hannibal, Peter, nektek ott egy kancsó abból a fehér italból, amit úgy szerettek. Mindenki kapott? Helyes, helyes.

Csaszi leült, és rámosolygott az asztalnál ülőkre, túláradón, mint a vulkán, ellenállhatatlanul, mint a lavina.

– Kedves Sir Lancelot, megkapta a leveletem? A másolatát persze elküldtem Sir Osbertnek. És most szeretném hallani a véleményüket.

Csaszi hátradőlt, az arckifejezése nyílt volt és fegyelmezett, csokoládébarna ujjait összefonta. Sir Osbert úgy nézett Sir Lancelotra, mintha csak most venné észre. Hallgattak. Aztán Sir Lancelot megköszönte a torkát, s rosszállóan elmosolyodott.

– Talán... esetleg... ha senkinek sincs kifogása ellene, én kezdeném – mondta. – A véleményem segítségével talán kialakíthatunk valamiféle modus operandi-t.

Sir Lancelot nem vett tudomást Sir Osbert fölhorkanásáról.

– Nagy figyelemmel olvastam a levelét, felség, s rögtön az elején fontosnak tartom tisztázni, hogy megértem, milyen szokatlan és veszélyes helyzetben van, és együtt érzék önnel. Önök elfogadták a repülőter ötletét, mielőtt fölfedezték volna a völgyet, ebből adódik a probléma. Mint természetvédő, én természetesen ellenzem a repülőteret és a gátat, de a döntés természetesen kizárólag Zenkalié lehet.

Gyors pillantást vetett Sir Osbertre, kortyolt egyet, aztán folytatta.

– Azt hiszem, tisztáznom kell a magam és az általam képviselt szervezet álláspontját. Az ember világszerte hihetetlen gyorsasággal károsítja és pusztítja a pótolhatatlant; néha nem is tudjuk, hogy mit teszünk, néha tudatosan és szándékosan tesszük, de mindig a haladás nevében. Hasonlással élve úgy is mondhatnám, hogy magunk alatt vágjuk a fát. Az én szervezetem egyáltalán nem akadékoskodó, miként Sir Osbert föltételezi. Csupán óvatosságot kérünk. Szívünkön viseljük az állatok és környezetük sorsát, ám a legtöbben nem értik, hogy környezetben mi nemcsak az őserdőt értjük, de mondjuk London külvárosait is. Általában azzal szoktak érvelni ellenünk, hogy mi hasznunk van ezekből a lényekből, mikor csodálatos technikánk van, uralni tudjuk és vágyaink szerint át tudjuk alakítani a természetet. Legalábbis ezt mondják nekünk. Erre az az igen egyszerű válasz, hogy nem tudjuk. Sir Osbert ismét fölhorkant.

– Így igaz – mondta –, nem tudják. Maguk. Sir Lancelot Sir Osbertre pillantott.

– De legalább beismerjük a tudatlanságunkat, Sir Osbert, legalább nem próbáljuk eltitkolni, mint maguk.

Sir Osbert elvörösödött.

– Az egész érvelésük, az összes akadékoskodásuk alapja a tudatlanság, ezek szerint? – morogta. – Hogyan akarnak így haladni? A világ fejlődik, növekszik, és maguk állandóan visszafogják.

– Ha azt állítja, hogy választanom kell a repülőtér és a Hahagáj-völgy megmentése között, akkor kétségtelenül a völgy megóvását választom – mondta Sir Lancelot –, mivel, biológiai érdekességén túl, még nem is tudhatjuk, hogy mennyire fontos lehet.

– Fontos? Fontos? – háborgott Sir Osbert. – Azt kívánná, hogy csak ülünk és malmozzuk, mert a völgy talán fontos? Édes uram, maga bolond. Ez a huszadik század. Itt nincs helye az efféle ökológiai luxusnak...

Elhallgatott, mert Hannibalból kirobbant a nevetés.

– Elnézést – mondta mesterkéltn udvariassággal –, de ilyen remek kifejezést évek óta nem hallottam. Ökológiai luxus! Ez jó. Ebben érzik a haladás.

– Igen – mondta szárazon Sir Lancelot –, bár az az érzésem, hogy ez a... hm... ökológiai luxus egyaránt érinti a természetvédőket és a haladás bajnokait.

– Nem állt szándékomban humorosan fogalmazni – mondta sértődötten Sir Osbert.

– Nem, ez egyáltalán nem humoros – mondta Sir Lancelot. – Inkább szomorú.

Csaszi hatalmas teste egy picikét megmozdult.

– Teljesen egyetértek az elveivel, Sir Lancelot – mondta –, ám szeretném, ha a közvetlen problémára összpontosítanánk. Mi a véleményük a tervünkről? – nézett az egyik báróról a másikra.

– A terv lehetetlen – mondta Sir Osbert. – Véget nem érően hátráltatná a repülőtér ügyét. Őfelsége kormányának a nevében, amelyet itt képviselek, ki kell jelentenem, hogy nem tűrünk semmiféle hercehurcát ebben az ügyben, melynek oly nagy a fontossága nemcsak a Nemzetközösség, de Zenkali biztonsága szempontjából is.

– Igazán hízelgő, hogy ön szerint az ellenséges külvilág egy olyan szerény sziget után sóvárog, amilyen Zenkali – mormogta Csaszi.

– Nemcsak Zenkáliról van szó, hanem az egész Indiai-óceánról – mondta bosszúsán Sir Osbert. – Úgy látszik, itt senki sem tudja megérteni, hogy a világbékét kockáztatjuk néhány rohadt fa és nyavalyás madár miatt.

– Egyszer már emlékeztettem, hogy a hahagáj a fanguák istenének a megtestesülése – mondta fagyosan Csaszi. – Remélem, nem lesz szükség rá, hogy megismételjem.

– Bocsánat... – nyögte Sir Osbert.

– És ön, Sir Lancelot? – fordította el Sir Osbertről baziliszkuszt tekintetét Csaszi.

– Én másutt látom a problémát. Ha meg tudják is őrizni a hahagájt és az ombut bölcsőhelyükön kívül, mindkettő valamiféle vákuumban fog fennmaradni. Szervezetünknek az az elve, hogy mindent a maga természet adta környezetében kell lehetőleg megőrizni, ezért attól tartok, hogy elvileg elleneznem kell a madár és a fa kitelepítését a völgyből. No meg aztán a költség is hatalmas lenne; nem tudom, honnan kerítenének rá pénzt. Az önök szempontjából megértem a kompromisszum értékeit, de szervezetünk szemszögéből nézve, attól tartok, nem fogadhatom el a tervet.

– Teljesen nevetséges, hogy az emberiség jövőjét kockára tegyük egy fa meg egy madár miatt! – tért magához Sir Osbert.

– Nem értem, miért képtelen megérteni, hogy az emberiség jövőjét a természet megóvása biztosítja, nem pedig a természet folyamatos és kapzsi kizsákmányolása! – mondta dühösen Sir Lancelot.

– Uraim, uraim – csillapította őket Csaszi –, megértem a haragjukat, de kérem, őrizték meg hidegvérüket. Mindketten elmondták a véleményüket, s mindketten figyelemre méltó érveket sorakoztattak föl. Ha megengedik, továbbítom állásfoglalásukat a bizottságnak. Csak azt kérdezem: ha a bizottság még egyszer hallani kívánná véleményüket, hajlandóak lennének mindezt megismételni előttük?

– Természetesen, örömmel – mondta Sir Lancelot.

– További késlekedés – vont a vállát Sir Osbert –, de úgy látszik, nem tehetek mást. Bár azt hittem, a helyzet elég világos még egy...

– Még egy...? – nógatta behízselgően Csaszi.

– Csak azt akartam mondani, hogy bárki láthatja, mennyire fontos a repülőtér Zenkalinak – vágta rá gyorsan Sir Osbert.

– És azt sem szabad elfeledni, hogy mennyire fontos számunkra a hahagáj meg a fa is – mondta Csaszi. – Nyilván megdöbbeneti önöket a hír, hogy az elmúlt éjjel megpróbáltak behatolni a völgybe, hogy elpusztítsák az összes fát és madarat.

– Úristen! – kiáltott föl Sir Lancelot. – Mi történt? Sir Osbert hallgatott.

– Szerencsére az összeesküvést leleplezték, és a gonosztevőket letartóztatták – mondta lágyan Csaszi. – Remélem, idővel megtudjuk majd tőlük, hogy ki állt a dolog háttérében. !

Sir Osbert arca előbb falfehér, majd céklavörös lett. Megköszörülte a torkát.

– Undorító, szégyenletes – mondta minden meggyőződés nélkül. – No és tudják már, hogy kik az elkövetők?

– Sajnálatos módon egy magas rangú tisztviselő vezette őket – mondta szomorúan Csaszi. – Természetesen száműzzük. De valójában azokra volnánk kíváncsiak, akik mögötte álltak.

– Átkozottul nehéz szóra bírni az ilyeneket – mondta Sir Osbert. – De még ha sikerül is, az effélék nem szava-hihetőek.

– Ó, szerintem beszélni fog – vigasztalta Csaszi. – No de nem szeretném ilyen csacskaságokkal untatni önöket. Majd megüzenem, ha lesz mit. Ha közben szükségük lenne valamire, csak kérjenek bátran. Hannibal vagy az ifjú Foxglove majd igyekszik a kedvükben járni.

A két urat az ebédlő ajtajáig kísérte, s ott a főudvar-mester gondjaira bízta. Aztán visszament az asztalhoz, és leült.

– Nos? – kérdezte Hannibal. – Mit gondolsz róluk? Be kell vallanom, hogy kezdem megkedvelni Sir Lancelotot. Becsületes ember. Sir Osbertről ezt nem merném állítani.

– Egyetértek – mondta Csaszi. – Bár Ludzsa még mindig eszméletlen, így hát nem bizonyosodhatunk meg Sir Osbert felől. Semmi okosat nem tehetünk, míg elő nem kerül Droom, és Ludzsa magához nem tér. Ezért szerintem menjetek haza, és otthon várjatok.

Peternek rettenetesen fáj a feje, s arcának bal fele szinte izzott. Hannibal karon fogta, és kivezette a palotából.

– Megkértem Audreyt, hogy vacsorázzon nálam – mondta. – Szívesen lefektetnélek, de önző módon attól tartok, hogy szükségem lehet rád. Viszont följánlhatok négyezer aszpirint, annyi piát, amennyit csak jónak látsz, meg egy tisztességes vacsorát.

– Aszpirint kérek – mondta Peter. – Meg egy kis nyugalmat.

Hannibalnál Audrey nyomban tüsténkedni kezdett Peter körül: aszpirint adott neki, a kezébe nyomott egy pohár hideg italt, s még arra is rávette, hogy nyakig belemerüljön Hannibal úszómedencéjébe. Aztán igazán finom vacsora következett, s amikor a kávéjukat itták a verandán, Peter már majdnem emberien érezte magát. Hannibal bement valamiért a városba, magukra hagyta a fiatalokat.

– El sem tudom képzelni, hogyan érezheted magad, az utóbbi napokban annyira összekavarodott minden, hogy már gondolkodni sem tudok – mondta Audrey. – Azt hiszem, az a nagy ellentét lehet az oka, ami a hahagáj előtti békesség és a mostani zűrzavar között van.

– Én is teljesen hülye vagyok – mondta rosszkedvűen Peter. – Néha már azon tűnődöm, vajon érdemes volt-e fölfedezni azt a nyomorult völgyet.

– Peter, ezt nem mondod komolyan.

– Nem tudom. Mi haszna az egésznek? Egy csomó dühös katona kóborol Dzamandzar utcáin, akár a kóbor macskák, és belekötnek egymásba, mert nem mehetnek Carey Anyóhoz. Az összes templom üres. Ginkák és fanguák tűznek össze úton-útfélen. A szigetet olyan szörnyű alakok árasztják el, mint Brewster meg a bolond állatbarátok. Pedig igazán békés volt, míg föl nem kavartuk.

– Butaság – mondta Audrey –, nem kavartunk föl semmit. És a fanguák boldogok, hogy visszakapták az istenüket. És látnod kellett volna dr. F.-et, amikor meséltem neki az ombukról. Könnyekre fakadt, és nyomban futott Stellához. Szerintem a fölfedezésünk több hasznot hozott, mint amennyi kárt tett.

– Talán igazad van – mondta Peter. – Csak azt nem tudom, hogyan evickélünk ki ebből a kutyaszorítóból.

– Csak azért vagyunk kutyaszorítóban, mert szegény Csaszi mindenáron demokratikus akar lenni – mondta Audrey. – Elintézhetné az egészet egy rendelettel, de igyekszik más módot találni.

– A ma reggeli tanácskozás alapján nem hiszem, hogy sokáig habozhat már – mondta bánatosan Peter.

Tómba jött be nesztelenül.

– Kelem, ulam, Foxglove gazda, Dloom gazda jön vala – mondta.

– Droom! – ült föl Peter. – Végre! Vezesd be, Tómba!

Egy perc múlva Droom már a verandán villogtatta sárga fogú vigyorát. Ugyanazt a ruhát viselte, amiben Peter utoljára látta, s szemlátomást több napja nem fürdött és borotválkozott. Vézna vállán nagy, vászonnal borított gyűjtődoboz függött, a súlyától Droom csenevész teste szinte elferdült.

– Kedves Droom professzor, már vártuk – üdvözölte Peter amilyen szívélyesen csak tudta a visszataszító emberkét. – Öfelsége és Mr. Oliphant alig várják, hogy beszélhessenek önnel. ?

Droom biccentett.

– Szóval most már hajlandóak fogadni, igaz? – kérdezte. – Mint mindenki ezen a világon, ők is végső menedéknek, nem pedig iránymutatónak tekintik a tudományt. Igen.

– Foglaljon helyet, és igyon... egy limonádét – mondta Peter. – Hannibal tíz percen belül itt lesz.

– Igen, egy limonádé valóban fölfrissítene – mondta Droom, majd leült, és összetekerte szőrös lábait. Gyűjtődobozát az ölébe vette, és olyan védelmezően ölelte, mint valami törekeny újszülöttet.

– Szóval, elbuktak a hatalmasok, s a filiszteusok megalázkodnak. Igen – mondta Droom, majd mohón szürcsölni kezdte az elébe tett limonádét.

– Nem egészen értem, professzor – mondta Peter. Droom fölemelte hosszú, mocskos ujját.

– Hányszor könyörögtem kihallgatásért, kedves Foxglove, a császárnál és Oliphantnél? Nagyon-nagyon sokszor, igaz? Hányszor nem fogadtak? Nagyon-nagyon sokszor, igaz? De mi, tudósok, nem tekintjük sértésnek a tömegek elutasítását. Nem. Mi, tisztafejű tudósok jól látjuk, hogy a világot analfabéták irányítják. Igen. Talán el sem hiszi nekem, Mr. Foxglove, de alig akad a világon politikus, aki egy kicsit is értene a biológiához. Nem. A legtöbbször még azt sem tudja, hogyan működik a tulajdon veséjük, bonyolultabb dolgokról már nem is beszélve. Nem. Ha csak kimondom a szót: ökológia, azt hiszik, valami ismeretlen külföldi államférfiről van szó. A biológia számukra nem több az alapvető szexuális fölvilágosításnál, amit a középiskolában kaptak. Csodálkozhatunk-e hát, kedves Foxglove, hogy uralkodóink mindaddig nem fordulnak az igazi tudósokhoz, míg teljes kavarodást nem csináltak? Akkor

aztán sírva jönnek hozzánk, mint a gyerekek, akik elrontották a játékukat, és könyörögnek nekünk, hogy hozzunk rendbe mindent.

– Sok igazság van abban, amit mond – mondta Peter. Alapjában véve teljesen egyetértett Droommal, ám a tudós annyira visszataszító volt, hogy Peter ezt nem szívesen ismerte el.

– A helyzet, mint nyilván észrevette, igen bonyolult – folytatta Droom a szokásos ocsmány mosolyával, és sokat sejtetően bólintott.

– Igen, észrevettem – mondta szárazon Peter.

– A fölfedezés, amit Miss Damiennel tettek, kimondhatatlanul fontos – közölte Droom, és szürcsölt a limonádéból. A folyadék végigcsorgott az állán. – Úgy értem, Zenkali jövője szempontjából. Igen.

– A repülőter miatt? – kérdezte Peter. Droom tekintete hirtelen ravasz lett.

– Nézze, ha tud valamit mondani... – kezdte Peter, de Droom félbeszakította.

– Valamit, Mr. Foxglove, valamit? Én mindent meg tudok magyarázni. Igen – mondta vigyorogva Droom. – Igen. Uralkodóinknak nincs mitől félniük. Megoldottam a problémájukat. Annak ellenére, ahogyan bántak velem, ahogyan semmibe vettek, nevetségessé tettek, folytattam a munkát, szüntelenül, fáradhatatlanul, éjjel-nappal, nem éppen jelentéktelen szellememet a problémára összpontosítottam, igénybe vettem szinte zseniális inspirációmat...

– Szóval megoldotta a Hahagáj-völgy problémáját?

– szakította félbe Peter Droom önelégült önelemzését.

Droom letette a poharát, s gyöngéden magához ölelte gyűjtődobozát.

– Megoldottam – suttogta izgatottan. – Igen, Mr. Foxglove. Itt, ebben a dobozban van a válasz minden kérdésre!

Mielőtt Peter és Audrey megszólalhatott volna, megjött Hannibal. Végigdübörgött a verandán, nevetséges trópusi sisakját elhajította, s a kalap hangos puffanással kötött ki az egyik székből.

– Ó, kedves Droom – mosolygott Hannibal –, éppen magára van szükségünk.

– Ez nem lep meg – mondta Droom, és esetlenül biccentett.

– Droom professzor éppen ott tart, hogy megoldotta számunkra a Hahagáj-völgy problémáját – magyarázta Peter.

Hannibal éles pillantást vetett Droomra.

– Ha így van, akkor maga a legokosabb ember Zenkalin – mondta szkeptikusan.

Droom elpirult örömeiben.

– Köszönöm, köszönöm. Ez már elismerés. Igen.

– Nos? – mondta Hannibal. – Tovább ne csigázza az érdeklődésünket. Mi a megoldás?

– A megoldás itt van a dobozomban – mondta Droom, – Volna valahol egy asztal, ahová kirakhatom a dolgaimat, hogy demonstráljam?

– Jöjjön – mondta Hannibal, és átvezette a társaságot a tágas nappaliba. Ott előhúzott egy papírokkal teli asztalt, s az összes iratot a földre söpörte.

– Ez elég nagy? – kérdezte.

– Csodálatos – mondta Droom, majd a dobozt az asztalra tette, és kezdett kipakolni. Több perforált tetejű kis dobozt rakott az asztalra, aztán egy lapos, fekete dobozt, egy kis növénygyűjtőt meg egy nagy csomó fényképet. Az asztal túloldalán álló Hannibal, Peter és Audrey úgy nézték a kellékeit rendezgető Droomot, ahogyan a gyerekek az előadásra készülődő bűvészt.

Mikor elkészült, Droom összekulcsolta háta mögött a kezét, félig lehunyta a szemét, hátravetette a fejét, és úgy kieresztette éles és pedáns hangját, mintha egy nagy teremben tartana előadást, s nem az asztal túloldalán álló három emberhez beszélne. Bármilyen visszataszító fickó volt is, volt benne valami mágikus erő, hát Hannibalék nagy figyelemmel hallgatták.

– Tisztában vannak az amelafa fontosságával Zenkali gazdasági élete szempontjából, így erre nem szükséges kitérnem. Igen. Ám arra csupán a közelmúltban derült fény, hogy az amelafát kizárólag az amelalepke képes megtermékenyíteni, melynek rendkívül hosszú szívószerve tökéletesen megfelel erre a feladatra.

Elhallgatott, kinyitotta a lapos dobozt, melynek parafa aljához egy hím meg egy nőtény amelalepke volt gondosan tűzve, s jól látszott előrenyúló, hosszú szívószervük is.

– Mihelyt ez a fölfedezés megszületett, létfontosságúvá vált, hogy megtudjunk mindent eme rovar biológiájáról és élekciklusairól, hiszen a rovar nyilvánvalóan védelemre szorul az amelafa érdekében. Igen.

Szünetet tartott, s a lábát bámulva próbálta rendezni gondolatait.

– Ezért felkértek, hogy jöjjenek Zenkalira, és vállaljam a feladatot, melyre korábbi tapasztalataim és sikereim teljesen alkalmassá tettek. Tudtam, hogy nem lesz könnyű, mint ahogyan egyetlen ökológiai probléma megoldása sem könnyű. Nem. Nos, először is, mit tudunk a lepkéről? Gyakorlatilag semmit. Ismertük a hím és a nőtény közti csekély különbséget, amint látják, a hím alsó szárnya kissé sárgább... és tudtuk, hogy a kifejlett rovar mivel táplálkozik. Ám a rovar élekciklusát homály borította. És miért? Mert a pikkelyesszárnyú lepkéknél a kifejlett rovar nem föltétlenül ugyanazzal táplálkozik, amivel a lárva. Az amelalepke esetében természetesen nemcsak azt nem tudtuk, hogy mivel táplálkozik a lárva, de magát a lárvát sem írta még le senki. Első feladatomban tehát ennek a problémának a megoldása volt. Egyszerű, ámbar fáradtságos feladat volt összefogdosni számos hím és nőtényt, párosítani őket, s amikor a tojások kikeltek, s megjelentek a gombostűfejnyi, fekete lárvák, kipróbálni rajtuk számtalan különféle növényt. Nem jártam sikerrel. Bármilyen táplálékot kínáltam nekik, a lárvák megbetegedtek és elpusztultak. Igen.

Droom kinyitott egy másik dobozt. Ebben is egy amelalepkepár volt, egy ágacska fehér lepketojások csomójával meg egy kis kémcső, melyben parányi, fekete hernyók lebegtek spirituszban. Droom kinyitotta a növénygyűjtőt is.

– Itt van az a négyszázhusz fajta őshonos és meghonosított növény – mondta –, melyekkel etetni próbáltam a lárvákat, sikertelenül. Igen. Aztán rendkívüli fölfedezést tettem.

Elhallgatott, kutatót a növénygyűjtőben, majd fölmutatott egy fehér kartonlapot, melyre egy nyílhegy alakú levél volt préselve.

– Ez az a levél – mondta nagyon komolyan –, amelyen az amelalepke él. Az ombufa levele.

– Úristen – szűkült résnyre Hannibal szeme –, akkor ez azt jelenti...

– Kérem, kérem – protestált Droom –, hadd fejezzem be. Igen. Az történt, hogy a hegyekben végzett kutatásaim során egy rendkívüli völgyre akadtam, nem sokkal az után, hogy Mr. Foxglove és Miss Damien is fölfedezték. Ott láttam végre az amelalepke eleven lárváit, melyek ezen a levélen éltek. Igen. De az egyik probléma megoldása nyomban egy másik problémát vetett föl. Mint tudják, a völgy fölfedezése előtt úgy tudtuk, hogy csupán egyetlen ombufa él, s az többször is termést hozott, de a magok sohasem keltek ki. Ez sok fejtörést okozott nekem és dr. Fellugonának. Igen. Rájöttünk, hogy léteznie kell valamiféle katalizátornak, amely előidézi a mag kicsírázását, de a völgy fölfedezéséig fogalmunk sem volt róla, hogy mi lehet az... De most már tudom.

Elhallgatott. Hallgatói némán és izgatottan néztek rá. Droom kotorászott a zsákjában, majd egy fényképet vett elő.

– A hahagáj! – suttogta Audrey. – A hahagáj!

– Ahogyan mondja, Miss Damien – bólintott fenséges mozdulattal Droom. – A hahagáj. Igen.

Hannibal odahúzott egy széket, és leült.

– Vegyük sorba még egyszer – mondta. – Tehát az amelalepke, amitől a sziget egész gazdasági élete függ, mivel megtermékenyíti az amelafát, az ombufára rakja a petéit. Viszont az ombufa nem létezhet a hahagáj nélkül.

– Úgy van – mondta Droom.

– Miért?

– Azért – magyarázta Droom –, mert az ombumag külső héja rendkívül kemény. A magot a madárnak meg kell ennie és ki kell ürítenie, másként nem tud kicsírázni.

Hannibal nagyot füttyentett.

– Másként szólva: ha a völgyet elárasztjuk, a sziget gazdasági élete összeomlik? – kérdezte.

– Pontosan – mondta Droom.

– Istenemre, Droom, maga egy zseni! – ugrott föl Peter, és megszorította Droom kezét.

– Ez azt jelenti, hogy semmiképpen nem árasztathatjuk el a völgyet és építhetünk repülőteret – dörmögte Hannibal. – Nagy nap ez a mai!

– Biztos vagy benne, Hannibal? – kérdezte Audrey.

– De biztos ám – vigyorgott Hannibal. – Csaszinak pontosan erre van szüksége. Gyertek, indulás a palotába, elmondjuk neki. Jöjjön, professzor, hozza a gyűjteményét, a császár is kíváncsi lesz rá.

Mit sem törődve a csaholó kutyákkal, gyorsan csusziba ültek, és vágattak a palotába.

Csaszki eleinte hitetlenkedve, majd növekvő reménykedéssel, végül kitörő örömmel hallgatta Droom előadását.

– Drága Droom professzor – mondta –, én meg egész Zenkali hálásabbak vagyunk önnek, semhogy ki tudnánk fejezni. Biztosíthatom, hogy nem feledjük soha, mivel tartozunk önnek.

– Felsőged igazán kedves – pirult Droom örömeiben, s izgalmában a szokásosnál is jobban összetekerte lábait.

– Peter, légy szíves, tölts öt nagy pohár Felsőgsértést – mondta Csaszki. – Köszöntőt kell mondanom.

Míg Peter töltött, Csaszki lehuny szemmel feküdt függőágyában, és gondolkodott. Csak akkor ült föl, mikor Peter a kezébe adta a poharat.

– A hahagájra – mondta ünnepélyesen, aztán töprengő pillantást vetett Droomra. – Mondja, professzor, lehetséges ombufákat és hahagájokat hozni Dzamandzarba?

– A völgyből? Igen, lehetséges – mondta Droom –, hiszen tudomásom szerint mind a klíma, mind a talaj ugyanolyan itt is. Nem tanácsolnám az összes példány áttelepítését, hiszen tökéletes helyen vannak a völgyben, de néhány példányt ide lehetne hozni. A madár lényegében mindenevő. De véletlenül az ombu termése a kedvenc csemegéje. Az ombu pedig ellenálló fajta, s szemlátomást gyöngye talajon is megél. Ha gondosan választják ki a csemetéket, szerintem semmi akadálya, hogy az amelaültetvények mellett ombuültetvényeket is telepítsenek. Igen.

– Nagyszerű, nagyszerű – nézett pajkosán csillogó szemmel Hannibalra Csaszki –, tehát mégis megrendezhetjük a parádét.

– Parádét? – értetlenkedett Hannibal.

– Parádé – bólintott Csaszki. – Elvégre itt vannak a fegyveres erők képviselői meg a többi vendég. A legtöbben arra számítottak, hogy nagy és pompázatos ünnepség résztvevői lesznek. Hát legyenek. Sajnálatos lenne, ha kárba vesznének a sátrak, a lobogók, a gondosan elkészített felvonulási tervek, melyeken Peter annyit dolgozott. Az új egyenruháról nem is beszélve. Tehát óriási ünnepséget rendezünk, s a menetben részt fog venni egy hahagájpár és hat ombufa is. Aztán az ombukat elültetjük a botanikus kertben, a hahagájok pedig végre kiszorítják a palotából azokat a szörnyű és lármás pávákat. Nem jó ötlet?

Az ötletet mindenki jónak találta, még Droom is, aki a második pohár Felsőgsértés után egyre többet csuklott és vihogott.

– Össze kell hívnom a parlament rendkívüli ülését, hogy bejelentsem nekik – mondta Csaszi. – Peter és Audrey, ti addig lennétek szívesek gondoskodni a fákról meg a madarokról?

– Persze – mondta Peter –, a legnagyobb örömmel.

– Azt hiszem, egyetlen nagy felvonulást kellene csinálni – töprengett Csaszi –, melyet hatalmas kerti ünnepély követne itt a palotában.

– Helyes – bólintott Hannibal.

– Hát ezt megbeszéltük – mondta elégedetten Csaszi. – Még egy pohárral, professzor? Végtére nem mindennap ünnepeljük egy zseni munkájának az eredményét. Neked is töltsék még egy pohárral, Audrey drágám? Nagyszerű.

A következő három napot Audrey és Peter a Hahagáj-völgyben töltötte. Kiválasztottak és megjelöltek fél tucat fiatal ombufát, melyeket aztán néhány zenkali igen óvatosan kiásott és hordóba ültetett. A munkát Fellugona doktor ellenőrizte, bár inkább hátráltatta, mint segítette az embereket, mivel túlságosan gyakran fakadt örömkönnyekre és ült le, hogy összeszedje magát.

A hahagáj másfajta problémát okozott. Peter csináltatott egy nagy, hálós ketrecet, s Audreyval be is csalogattak a ketrecbe egy hahagájpárt. A madarak habozás nélkül besétáltak a ketrecbe, s szemlátomást csöppet sem szenvedtek a fogságtól. Inkább az látszott aggasztani őket, hogy a csemegék kifogyhatatlan forrásai – Peter és Audrey – végleg eltűnnek. Mihelyt kiléptek a ketrecből, a madarak nyugtalanul szaladgálni kezdtek, szárnyukkal csapkodtak, és kétségbeesetten kiáltoztak. Így aztán igazán nem volt nehéz becsalogatni őket egy kisebb ketrecbe, a felvonuláshoz.

Közben Ludzsa is visszanyerte eszméletét, s azt kellett tapasztalnia, hogy a legkülönfélébb bűnökkel vádolják, köztük gyilkossági kísérlettel is, tehát alkudozni kezdett. El akarják vetni a repülőter meg a gát ötletét? Ebben az esetben ő írásbeli bizonyítékokkal szolgálhat, miszerint Sir Osbert és Lord Hammer anyagilag fölöttébb érdekeltek voltak az ügyben, s mindketten rengeteget kerestek volna rajta. Csaszi sem ment a szomszédba egy kis ravaszkodásért, s nem kötötte Ludzsa orrára, hogy a repülőterről már szó sem lehet. Viszont megígérte, hogy a Sir Osbertet és Lord Hammert kompromittáló iratokért cserében csupán számúzi Ludzsát Zenkaliról, s nem emel vádat ellene. Ludzsa élt a lehetőséggel, s az első hajóval elhagyta a szigetet. Csaszi ekkor a palotába hívatta Sir Osbertet és Lord Hammert.

– Ludzsa, akit mindketten ismernek – mondta fagyosan –, a kormányom tagja volt. Megfosztottam hivatalától, és számúztam a szigetről különféle cselekedeteiért, melyek között a legfőbb bűne az volt, hogy mindenáron keresztül akarta vinni a repülőter meg a gát építését, mert ebből jelentős anyagi haszna származott volna.

Hosszú és vészterhes csönd volt. Sir Osbert arca többször is színt váltott, az enyhén izzadó Lord Hammer pedig különféle építményeket rakott a levéltárcájából, a szemüvegtokjából meg a szivartárcájából.

– Cserében a számúzetésért, melyet a rá váró, igen súlyos börtönbüntetés helyett kapott, átadott nekem bizonyos dokumentumokat, melyek önökre vonatkoznak... hm... uraim.

– Hamisítványok, nyilvánvaló hamisítványok- morogta Sir Osbert.

– Csakis hamisítványok lehetnek. Az ilyen emberben nem lehet megbízni – fuvalázta Lord Hammer.

– Mindazonáltal a dokumentumok némi kételyt ébresztettek bennem, s ébresztenének nyilván a kormányunkban is – mondta Csaszi. – Szerencsére nem lesz szükséges, hogy a dokumentumokat nyilvánosságra hozzam.

Sir Osbert megkönnyebbülten fölsóhajtott, Lord Hammer megtörölte gyöngyöző homlokát.

– Ugyanis Droom professzor megállapította, hogy a Hahagáj-völgy fönmaradása nélkülözhetetlen a sziget gazdasági élete szempontjából, így aztán az elárasztásáról szó sem

lehet. Mindazonáltal a dokumentumokat és Ludzsa írásbeli vallomását megőrizzük arra az esetre, ha a jövőben még szükség lenne rájuk.

– Az ilyesmit jobb megsemmisíteni – mondta Sir Osbert –, mert még avatatlan kézbe kerül.

– Igen, az ilyen veszélyes rágalomokkal jobb vigyázni – kontrázott Lord Hammer.

– Az iratok az én kezemben vannak – mondta lágyan Csaszi –, vagyis teljes biztonságban. De menjünk tovább. Tudom, hogy a brit kormány, költséget és fáradságot nem kímélve, ideküldte fegyveres erői képviselőit, s nem szeretném, ha ez kidobott pénz lenne. Viszont számunkra nagy dolog istenünk újrafelfedezése, s igazán méltó a megünneplésre. Ezért jövő kedden nagy parádét rendezünk, melyet kerti ünnepély követ itt, a palotában. Remélem, Sir Osbert, hogy a fegyveres erők képviselői részt fognak venni az ünnepségen?

– Ó, igen... igen, természetesen – mondta kissé kábán Sir Osbert –, boldogan.

– Igen – mondta Lord Hammer –, örömmel segítünk, amiben csak tudunk.

– Helyes – bólintott Csaszi –, igazán kedves önöktől. Az ifjú Foxglove majd idejében értesíti önöket a részletekről.

– Föltétlenül, föltétlenül – mondta Sir Osbert –, nagy öröm számunkra, ha segédkezhetünk egy ilyen fontos eseménynél.

– Valóban, egyedülálló esemény – tódította Lord Hammer.

Peter és Audrey visszatértek a Hahagáj-völgyből, hogy részt vegyenek a parlament ülésén, ahol Csaszi be kívánta jelenteni a repülőtérről kapcsolatos döntést. Csaszi és Hannibal negyvennyolc órán át, bezárkózva dolgoztak Csaszi beszédén. A beszédet hatszor írták át, és hajnali háromkor a helyzet kezdett elmérgesedni. Csaszi előrehajolt, s hatalmas mancsával megfogta Hannibal csuklóját.

– Drága barátom – mondta lágyan –, ne kiabálj velem. Mindketten tudjuk, hogy ez lesz életem legfontosabb beszéde, mert olyasmit jelentek be, amit népem és országom szempontjából jónak tartok. És nagy öröm nekem, hogy segítesz ebben, ahogyan mindig segítettél mindenben.

Hannibal Csaszira mosolygott.

– Túlságosan nagylelkű vagy császár létedre – mondta. – Én meg mogorva vén számár vagyok. Ne törődj velem.

– Már hogyné törödnék veled, barátom, amikor a tanácsaid mindig jók. Mindig érződik rajtuk, hogy szereted Zenkalit, s talán egy kicsit engem is, ami igazán hízelgő.

– Ezt inkább ne terjeszd – mondta zavartan Hannibal. – Nem szeretném, ha megtudnák rólam, hogy kedvelek egy bennszülöttet.

Csaszi hátravetette a fejét, és nevetett.

– Jaj, Hannibal – mondta a szemét törölgetve –, ha te meg a Zenkali Hangja nem lennétek, halálosan unalmas volna az uralkodás!

Végül a beszéd csak elkészült, s bár a váz Hannibaltól származott, a beszédben tükröződő érzések kétségtelenül Csaszi érzelmei voltak.

Mindhogy a nagy eseményre mindenki a legpompásabb ruháját vette föl, a padsorok úgy néztek ki, mint egy színpompás ágytakaró. Csaszi skarlát és sárga köntöse szinte vakított. Lassan vonult végig a termen jobbra-balra köszöngetve, akár valami újfajta, pompás pillangó. Odaért a nagy trónszékhez, leült, s köntösét látványosan elrendezte. Aztán elővette a szemüvegét, az orrára tette, majd rendezgetni kezdte a papírjait. Végül fölemelkedett, s ahogy ott állt az ünnepi csöndben, köntöse olyan volt, akár a győzelmi zászló.

– Barátaim – kezdte mély, zengő hangján –, ma olyan hírt mondok, ami nemcsak megdöbbentő, de mindennél fontosabb is mindannyiunk és Zenkali jövője szempontjából. El akarom mondani nektek, hogy ezen a szigeten a csodák korát éljük. Szerencsések vagyunk, mert a világ legtöbb népe számára a csodák kora már a múlté, s tán hinni sem szabad benne.

Elhallgatott, s szinte hihetetlen volt, hogy a teremben összegyűlt rengeteg ember ilyen csöndben tud lenni.

– Le kell mondanunk a repülőterről – mondta Csaszi, és levette a szemüvegét, hogy azzal adjon nagyobb nyomatékot szavainak –, de azért kell lemondanunk róla, mert ha megépítenénk, gazdasági csődbe taszítanánk Zenkalit... mindenkinek rossz lenne, kivétel nélkül. S most elmondom, hogyan jöttünk rá erre még idejében.

Föltette szemüvegét, jegyzeteibe pillantott, aztán folytatta.

– Ismét megtaláltuk a hahagájt, s ezzel visszaadtuk a fanguáknak istenüket. Ritkán adatik meg egy népnek, hogy visszakapja halottnak hitt istenét. Ám ezúttal kettős csodával állunk szemben, mert olyan istenünk van, aki láthatatlanul és magányosan, ahogy jó istenhez illik, egész Zenkali, minden fangua és minden ginka javára munkálkodik. A mindannyiunk által ismert Droom professzornak köszönhető ez a lélegzetelállító fölfedezés. Valamennyien tisztában vagytok azzal, hogy mit jelent Zenkali számára az amelafa, s a fával kapcsolatban az amelalepke. Droom professzor ennek a fontos lepkének az életét kutatta itt, mert a lepke nélkül elveszítjük a fát, viszont ha nem sikerül kiderítenünk, hogy hol költ a lepke, nem is tudjuk megfelelően megvédelmezni. Most megtaláltuk ezt a helyet.

Ismét szünetet tartott, hogy hallgatósága jobban megemészhesse a hallottakat.

Hannibal szeretettel és tisztelettel nézte Csaszit, s pontosan tudta, hogy milyen nehéz a dolga. Mert Csaszinak önteltség nélkül kell beszélnie, gyöngédséggel kell meggyőznie hallgatóit, s az egész problémát olyan egyszerűen és színesen előadnia, mintha kisiskolásoknak beszélne.

– Az amelalepke otthona, az a hely, ahol lerakja petéit, nem más, mint a Hahagáj-völgy – mondta Csaszi. S amikor az egybegyűltek meglepetten suttogni kezdtek, fölemelte hatalmas kezét, csöndet kért, és folytatta. – De ezzel még nincs vége. Az amelalepke hernyója az ombufa levelével táplálkozik.

Levette szemüvegét, s az egybegyűltekre mutatott vele.

– Droom professzor négyszázhusz különféle növényvel próbálta etetni a hernyókat – mondta, s hogy nagyobb hangsúlyt adjon szavainak, fölemelte széttárt ujjú kezét. – Ám hiába próbálkozott négyszázhuszféle eledellel, a hernyók megbetegedtek és elpusztultak. De amikor a professzor eljutott a Hahagáj-völgybe, s látta a hernyók százait jóízűen falatozni az ombufákon, nyomban megértette, hogy mekkora a völgy jelentősége.

Csaszi hatalmas, fehér selyemkendőt vett elő, megtörölte homlokát, majd a kezében tartott kendővel – mint egy légycsapóval – adott hangsúlyt szavainak.

– Most nyilván arra gondoltok, hogy milyen különös história ez az egész. Hiszen jólétünk és boldogságunk egy lepkétől függ, s ugyanakkor ez az aprócska teremtmény egy olyan fától függ, melyről azt hittük, hogy már régen eltűnt szigetünkről. És most megtaláltuk ismét a fát, s ugyanakkor Droom professzor arra a csodálatos fölfedezésre jutott, hogy az ombufa léte viszont nem mástól, mint a hahagájtól függ. Ezért mondom, hogy a mi istenünk munkálkodik. Amikor a fa gyümölcse és benne a mag a földre hull, a hahagáj megeszi a gyümölcset. A mag keresztülmegy a madáron, közben meglágyul, s amikor ismét megjelenik, már ki tud csírázni.

Csaszi eltette kendőjét, levette szemüvegét, s egy hosszú percig nézte az egybegyűltek.

– Vajon nem üdvös belátnunk, hogy jólétünk elsősorban a lepkétől függ?

Ekkor kinyújtotta nagy, csokoládészínű kezét, de olyan kecsesen, hogy a kéz szinte bársonyos, barna lepkének látszott.

– Másodsorban a fától.

Ekkor széttárta karjait, s bármilyen furcsa, egyszerűen ombufára kezdett hasonlítani.

– Harmadsorban – mennydörögte fölemelt kézzel – nem tölt-e el mindenkit alázattal, hogy sorsa egy madár emésztésén múlik?

A gyülekezet tagjai összesűgtak, mocorogtak.

– Valamennyien egyetlen lánc szemei vagyunk – mondta Csaszi, s összekulcsolt ujjával mutatta is, hogy hogyan –, az amelafa, a lepke, az ombufa, a hahagáj és végül mi magunk. Egyikünk sem lehet meg a másik nélkül; ezeknek a fának és teremtményeknek a segítségével Zenkalinak nincs jövője. Repülőtér nélkül meg tudunk lenni. A Természet segítségével nem. Levette szemüvegét, s fenségesen kivonult a teremből, magukra hagyva az izgatottan kiáltozó egybegyűlteket.

A parádé rendkívül sikeres volt. Ahogyan a Zenkali Hangja főcíme hirdette: A császár a palota kertjébe hozatta az Istent. Ennek a jegyében zajlott le minden.

A felvonulást Csaszi vezette hatalmas és díszes csuszijában. Előtte a katonazenekar masírozott, s a zenkali himnuszt játszotta. A himnusz dallama közismert angol dalocska volt, melyet egyszer Csaszi a fürdőkádban ülve kissé átalakított. A zenkali-angol szöveget Hannibal írta, s első strófája így hangzott:

*Ő van mi, ő van mi, Zenkali, Zenkali,
Miénk ország, miénk ország,
Zenkali, Zenkali.*

A csuszi könyvküldöncök követték, akik hatalmas zászlót vittek, melyen a *Zenkali Mindő* felirat volt olvasható, ugyanis a hímzést készítő hölgyre idő előtt és váratlanul rátörtek a szülési fájások, s így nem állt módjában a munkát befejezni. Utánuk, rózsás por fénykörében jókora kocsi haladt, melyet hat pompásan kicsinosított zebu vontatott. A kocsin ült Peter és Audrey, s ott volt a hahagájok ketrece is. A madarakat annyira elbűvölte az emberek tömege, akiktől rengeteg finom falatra számítottak, hogy föl-alá szaladgáltak a ketrecben hangos Ha-ha! Ha-ha! Ha-ha! kiáltásokkal, s a géppuska sebességével verték össze csőrüket. Minden fanguára mély benyomást gyakorolt az újonnan fölfedezett isten hangereje. Majd újabb díszes csaszi-csuszi következett, benne a kormányzó és Lady Emerald. A kormányzó díszegyenruhát, tollas csákót és kardot viselt.

Zenkali teljes lakossága ott tarkállott a menet két oldalán. Mindent betöltött a frissen fürdött és illatosított, tiszta ruhás tömeg illata, melybe virágok, zebuk, curry és napfény szaga vegyült, s együtt az egész olyan volt, akár a ritka, régi bor zamata. A bronz-, csokoládé- és rézszínű arcok, a villogó, fehér fogak, a tapsoló, rózsás tenyerek sorfala közt haladt a menet. Az emberekből áradó boldogság szinte kézzelfogható volt.

A kormányzó és Lady Emerald nyomában újabb kocsi következett, rajta hat nagy dézsa – Carey Anyó Csibéinek ajándéka –, s bennük fél tucat zömök, pocakos ombufa. A fákkal utazott Droom is, aki csíkos öltönyében a szokásosnál is kísértetiesebb látványt nyújtott, meg doktor Fellugona, aki hatalmas, fehér zsebkendővel törölgette örömkönnyeit, s biztatóan megmogsimogatta a fákat. Mögöttük ízléses elrendezésben váltakoztak a pompásan képzett katonai egységek meg a díszvendégek díszes csuszijai. Sir Osbert és Lord Hammer, olyan képpel, mint akik éppen most menekültek el nagy nehézségek árán egy cápa elől. Sir Lancelot és Alf őurasága, akik úgy mosolyogtak Zenkali népére, mintha az egész társaság benne volna az angol nemesi almanachban. Majd a sajtó meg a többi környezetvédő következett, meglehetősen elázott állapotban. A svéd olyan komornak látszott, amilyennek csak egy svéd tud látszani az éljenző, tapsoló, hisztérikusan boldog emberek között; és a svájci, akinek megjavították az óráját, s azóta állandóan azt nézte, attól tartva, hogy megállhat.

Harp, aki Jugg-gal együtt láthatólag jócskán hódolt a Zenkali Nektár élvezetének, valahonnan egy hatalmas amerikai zászlót kerített, s most abba burkolódzva integetett csuszijából a tömegnek. Boldog, kissé szervezetlen menet volt ez, a legjobb trópusi hagyományok szellemében. Apróbb rendzavarásra csak akkor került sor, amikor az izgatott zenkalik arra a következtetésre jutottak, hogy a televízió számára épített emelvényről jobban

láthatnák a parádét. A meglehetősen törekeny építményt vagy kétszázötven zenkali rohanta meg. A dühös Brewster úgy próbálta visszatartani őket, hogy forgatókönyvével csapkodott, ám hamarosan az ostromlók lábai alá került.

– Én vagyok a BBC! – kiáltozta, de a zenkalik ügyet sem vetettek rá. Blore és méregdrága felvevőgépe pillanatokon belül az ötméteres mélységbe repült. Senki sem hederített az elfojtott kiáltásokra: – Maguk nem ismerik a reklám értékét! – Mi a BBC vagyunk, nem az ITV! –, mikor az építmény, melyet Peter két ember számára tervezett, megingott és összeomlott. A zenkalik persze puhán és ügyesen estek, ám legtöbbjük Brewsteren kötött ki, akinek eltört a kulcsontja, s beszerzett több zúzódást meg egy jókora monoklit is.

A fanguák és ginkák énekeltek, kiáltoztak, doboltak és furulyáztak, még táncra is perdültek a sötét bőrű emberek hajlékony eleganciájával.

A menet lassan a palota kapujához ért, ahol az őrszemek pompásan tisztelegtek, és utat nyitottak a zenekarnak, Csaszinak meg a kíséretnek. A tömeg megtorpant, aztán nevetve, éljenezve, kiáltozva integettek be a kovácsoltvas kapun, arcuk csillogott, mint egy kosár padlizsán.

Mihelyt mindenki benn volt a palota ragyogó, napsütötte kertjében, a jókedv fokozódott.

Végre kiengedték a két rendkívül izgatott hahagájt, s a hímnek az volt az első dolga, hogy csőrével Csaszi lábába kapott. (Másnap a Zenkali Hangja ezzel a főcímmel jelent meg: Az Isten megcsípte a császárt.) Nem csoda hát, hogy a kerti ünnepség pompásan sikerült. Hektószámra fogyott a Felségsértés, mázsaszámra a szarvashús, a szopós malac meg a sok tarka zöldség. Csaszi mindenütt ott volt, mindenkivel beszélt, s zengő nevetése úgy fogta körül vendégeit, mint valami barátságos mennydörgés.

Peter és Audrey egyszerre csak megállapították, hogy szeretik egymást. Így aztán kéz a kézben kószáltak a tömegben.

– Tudod – mondta Peter, miközben negyedszer is megtöltötte a lány poharát –, olyan ez, mint amikor úszunk a zátonynál: sodródunk ide-oda, s itt is, ott is föl-táruul a tengeri élet egy-egy darabkája.

– Ühüm – mondta Audrey –, akkor ússzunk tovább. És kéz a kézben, összekapaszkodva kószáltak tovább. Hamarosan egy furcsa párra bukkantak: Harp és Jugg egymás mellett hevert egy-egy nyugágyban. Harp éppen azt mutatta be, hogyan hívja a jávorszarvas a párját, s az ádámcsutkája föl-le ugrált.

– Egén – mondta kedvetlenül Jugg –, nekünk is volt jó pár. De mind megdőglött. Kényes dögök ezek a jávorszarvasok. Mindig megdőglenek az embernek. Inkább az olyat szeretem, ami nem döglik meg. Persze az elefánt jó, de ha egy elefántot láttál, mindet láttad, hát nem? Valami nívósabb kell, hogy megfogja a közönséget. Csakhogy a nívós állatok mind megdőglenek neked... pizszokul nyavalyásak, én mondom.

– Lamantin – mondta Harp. – Lamantin, az kell neked. Emlékszem, egyszer az akkori feleségemmel, Ma-mie-vel lementünk Floridába, és úsztunk a lamantinnal. És Mamié, az akkori feleségem, azt mondta nekem, Hiram, azt mondta, ez majdnem olyan, mint egy ember. Adj rá bikinit, és pontosan úgy fog kinézni, mint az anyád, azt mondta.

– Mire te...? – kérdezte döbbenten Jugg.

– Én nem mondtam semmit – jelentette ki méltósággal Harp. – Csak elváltam tőle.

Audrey és Peter tovább sodródtak.

Hamarosan Alf őuraságára bukkantak: Droomnak mesélt valami hosszú és bonyolult történetet, amelyben három nagyherceg, egy rádza és holmi hercegecske szerepelt.

– Én mindig azt mondom, hogy ha meg tudjuk nyerni a megfelelő embereket – bégette –, akkor sokkal könnyebb a környezetvédelem.

– A megfelelő emberek a tudósok – mondta Droom –, nélkülük a többi ember tehetetlen.

– Engedje meg, hogy ellentmondjak – mondta Alf őurasága –, ezzel igazán nem értek egyet. Ha nem nyerjük meg a felsőbb osztályba tartozók támogatását, sokkal nehezebb a dolgunk.

– Gondoljon csak az itteni felfedezésekre – folytatta Droom, ügyet sem vetve őuraságára –, hol lenne nélkülem Zenkali? Ha majd megjelenik a cikkem az esetről, hatalmas tudományos szenzáció lesz.

– Igen, igen – mondta Alf őurasága –, de ön nemcsak a hahagájt, az ombufát meg az amelafát mentette meg, hanem be tudta vonni a dologba a császárt is.

– Nincs jelentősége – legyintett Droom. – Most már azt csinálnak a madárral meg a fával, amit akarnak. Az a fontos, hogy megjelenik a cikkem, ami meg fogja erősíteni a tudományos tekintélyemet. El tudja képzelni, mi történt velem? A tudományos világ kipellengérezett, mert egyszer az idióta asszisztensem hibájából téves adatot közöltem a cecelégy hektáronkénti sűrűségéről a N'goro N'goro kráter területén. De most megfizettem nekik! Ha megjelenik a cikkem...

Peter és Audrey továbbsodródott. Ahol legközelebb megálltak, ott éppen a kormányzó és Lady Emerald próbált zöld ágra jutni Carmennel.

– Lássa – mondta Carmen –, hogy szerfölött boldog vagyok, hogy ezek a fák meg madarak meg lettek oltalmazva, istenuccse, boldog vagyok, láthassa rajtam, kegyelmességességes uрам.

– Rendkívüli... igen fontos... Isten és így tovább... mindenkit kitüntetés illet... a nemzet színe-virága... – hebegte a kormányzó.

– És most már azt is tudhassa kegyelmességességed, hogy a politikai komplikációkon túl a lányokkal sem bírtam. Bármennyire hittek is az ügyben, nyugtalankodtak. Mint a kutya, ha nem viszi le az ember idejében.

– Nemes asszonyi testület... a birodalom gerince... rendkívüli... – mondta a kormányzó.

Lady Emerald a fülébe dugta hallócsövét, és csatlakozott a társalgókhoz.

– Gyakrabban kell nálunk vacsoráznia – mondta kedélyesen-, nagyon ritkán látjuk, kedveském, az elbűvölő lányaival együtt.

– Hát, kösz – mondta Carmen, és belepirult az örömbbe –, ha igazán szívesen teccenek látni minket a kormányzói palotában... Gondom lesz rá, hogy a lányok finoman viselkedjenek, és ne macerálják az úriembereket.

– A nemzet színe-virága – mondta a kormányzó.

Audrey és Peter útközben újabb italt szereztek, és továbbsodródtak. Pappasz kapitány mogorván szónokolt Lord Hammernek.

– Igen – mondta éppen –, nálam vagy az összes papíroksz, amiket az a gazembersz Ludzsa átadsz megőrzésre. Mert akkor én még nem tudsz, hogy ő mit csinálsz, értesz?

– Értem – mondta Lord Hammer –, és pontosabban miféle papírok azok?

Pappasz még komorabb képet vágott.

– Én nem tudsz – mondta –, én nem olvasol másoknak a papírjaitsz. De a gazembersz most elmész szigettrólsz, én most mit csinálsz papírokkalsz? Mit ön gondolsz?

Apró, fekete szemével ártatlanul nézett Lord Ham-merre.

– Talán – mondta finoman Lord Hammer –, ha együtt vizsgálánk meg azokat a papírokat, eldönthetnők, hogy mitévők legyünk.

– Oké, öregemsz – vigyorodott el megnyerően a kapitány –, holnap én elviszel nekedsz, he?

– Hogy jutottak hozzá Ludzsa papírjai? – suttogta csodálkozva Audrey.

– Görög – mondta Peter –, és ez mindent megmagyaráz.

A következő, aki az útjukba akadt, a svájci természetvédő volt, akinek éppen a tengernagy tartott hosszadalmas és nem egészen pontos előadást az európai történelemtől.

– És ott voltunk Jütlandnál, a maguk flottája meg tőlünk jobbra – mondta az izgalomtól könnyezve a tengernagy –, teljesen szétszórtan...

– De nekünk nincs flottánk, uram – mondta precízen a svájci.

– Nincs flottájuk? – szörnyülködött a tengernagy. – Az lehetetlen. Minden országnak szüksége van flottára.

– De Svájc picike ország – mondta a svájci, s két kezével madárfészket formált. – És szárazföld veszi körül.

– Az nagyon veszélyes, a szárazföld – mondta a tengernagy. – Fogadják meg a tanácsomat, és sürgősen verekedjék ki magukat a tengerig.

Audrey és Peter tovább sodródott. A pompás köntöst viselő Csaszi teli szájjal vigyorgott Sir Lancelotra, akit annyira elragadott az általános jókedv, hogy megengedett magának egy futó mosolyt.

– Boldog vagyok – mondta udvariasan –, hogy jó híreket hozhattam önnek Penzance hercegéről. Külön megkért, hogy adjam át üdvözetét önnek.

– A drága Bertram – mondta ellágyulva Csaszi. – Tudja, ő volt a csicskásom Etonban. Akkoriban mindenki „kacér seggű Bertramnak” hívta, fogalmam sincs, hogy miért.

Sir Lanceloton igazán alig látszott a megdöbbenés. Megmarkolta poharát, és körülnézett.

– Igazán boldog vagyok, hogy sikerült ezt az ügyet mindenki meglepedésére megoldani – mondta.

– Zenkalin általában úgy oldjuk meg az ügyeket, hogy azzal a sziget elégedett legyen – mondta Csaszi. – De hadd mondok el, Sir Lancelot, hogy az ön viselkedését mindvégig konstruktívnak és barátságosnak találtam.

– Köszönöm, köszönöm – pirult el örömeiben Sir Lancelot –, ezt örömmel hallom, felség. Minket, környezetvédőket, gyakorta kárhoznak. Nagyon nehéz megértetni az emberekkel, hogy valójában az ő legvalósabb érdekeiket képviseljük. Az emberek hajlamosak flúgos állapotban tartani minket, akik az állatokat az emberek elébe helyezik. Ám nem ez a helyzet, mert a természet védelme, a környezet védelme valójában az emberiség védelme.

– Nekem is ez a véleményem – mondta Csaszi –, és ami itt történt, pontosan ezt példázza. Nem ismerve szigetünk biológiai felépítését, képesek lettünk volna elpusztítani gazdasági életünket és önmagunkat.

– Ami itt történik – mondta Sir Lancelot –, az kicsiben azt példázza, ami világszerte történik, csak nem mindig ilyen öröndetes eredménnyel.

– Szerencsések vagyunk itt Zenkalin, hogy módunkban áll döntenünk a fontos dolgokról – mondta csillogó szemmel Csaszi. – A legtöbb helyen a hatalom ehhez túlságosan megosztott. A demokrácia nagyon jó dolog, de az áldásos diktatúra néha többet ér.

– Meglehet – mondta kételkedve Sir Lancelot.

– És itt a boldog pár – mondta Csaszi –, aki tehet az egészről.

Átkarolta Peter és Audrey vállát.

– Audrey, drágám, ma egészen csodálatos vagy – mondta –, csak nem határozta el, hogy becsületes embert faragsz Foxglove-ból?

– De igen – mosolygott Audrey –, arra az elhatározásra jutottam, hogy Peternek a lehető legsürgősebben szüksége van egy zsémbes feleségre.

– Csak örülhet, ha egy olyan szépség zsémbel vele, amilyen te vagy – mondta Csaszi –, és elárulok egy titkot is: mihelyt a házasságot elháltátok, ez a hálás sziget egy ameláulttvenyt ad nektek nászajándékba.

– Ó, Csaszi – mondta Audrey –, igazán nagylelkű vagy.

– Nem nagylelkű, hanem előrelátó – mondta Csaszi –, mert így remélem biztosítani, hogy mindörökre Zenkalin maradjatok.

– Felségsértésnek tekintenéd, ha most megcsókolnálak? – kérdezte Audrey.

- Felsőcsécsértésnek tekinteném, ha nem csókolnál meg – mondta határozottan Csaszi.
- Gyere, Peter, mondjuk el apának – kérte Audrey.
- Igen, és mondd meg az apádnak, hogyha további ocsmányságokat ír rólam, elkergetem a szigetről. „A császár a palota kertjébe hozatta az Istent”, szép. Tudnia illene, hogy az ilyesmi tönkretelheti egy császár hírnevét – mondta Csaszi.
- Egy rovaroktól hemzsegő, óriás bougainvillea árnyékában találták Hannibalt és a tiszteletest, akik lágyan ringatóztak Csaszi függőágyában. Mellettük a fűben kuporgott Simon Damien.
- Nagy hírünk van számodra, agg és tiszteletre méltó atyám – mondta Audrey. – Pompás császáruink egy amelaültetvényt ad nekem és Peternek.
- Egy amelaültetvényt, azt mondd? – mondta Simon. – Nem tűrhetem, hogy egyetlen leányom szégyent és romlást hozzon agg atyjára azzal, hogy égbekiáltó bűnben él az orra előtt egy amelaültetvényen.
- Ki mondta, hogy bűnben akarunk élni? – kérdezte Audrey.
- Úgy érted, hogy a leányom volt olyan ostoba, és engedte, hogy ez a tejfölösszájú ifjanc rábeszélje a házasságra? Istennek szent anyja! Hiszen ez talán még rosszabb, mint bűnben élni!
- Semmi kifogásom egy kis bűn ellen – mondta gyakorlatiasan a tiszteletes –, hiszen ha nem volna bűn, elveszteném az állásomat. De remélem, mindketten komolyan gondoljátok? Nálam esküsztek?
- Hol másutt? – kérdezte Hannibal. – Ez, gondolom, azt jelenti: nemcsak hogy elveszítem az egyetlen lányt, akit igazán szerettem, de ráadásul megkaplak téged a munkatársamnak az elkövetkező kilencven évre.
- Ha Isten is úgy akarja – mondta Peter.
- Most, hogy elcsitul ez a nevetséges hajcihő, amiért ti vagytok felelősek – mondta Hannibal –, nyilván lesz egy kis szabad idő, ha ez a nyomorult leányzó békén hagy. Munkám van a számodra. Arra gondoltam, hogy megjelentetem a könyvem bővített kiadását.
- Miféle könyvről beszélsz? – kérdezte Peter.
- ZENKALI – Töredékes útikalauz alkalmi látogatók számára – mondta Hannibal.
- Hát te írtad? – álmélkodott Peter.
- Ki másnak lett volna ezen a szellemi sötétségben tengődő szigeten kellő műveltsége és nyelvtudása ilyen hatalmas irodalmi műhöz? – kérdezte Hannibal.
- Igazán ki akarod egészíteni friss adatokkal? – kérdezte Peter.
- Igen – mondta Hannibal –, ha segítesz.
- Persze, de ugye nem bánod, ha előbb nászútra megyünk?
- Nászútra? Hiszen még el sem vetted a lányt!
- Tudod, úgy határoztunk – mondta kissé zavartan Audrey –, hogy mi fordítva csináljuk: előbb a nászút, aztán az esküvő.
- Ó, Szent Pál és minden apostolok! – tépte a haját Simon. – Hogy az én lányom szégyentelenül az egész ország színe előtt kiáltja világgá a bűneit! Csak az én lelkem tisztaságának köszönhető, hogy elviselem az elviselhetlent.
- És mi az úticélja ennek a különös, előlegezett nász-útnak, ha kérdeznem szabad? – kérdezte Hannibal.
- Én tudom – ugrott ki a függőágyból a tiszteletes. – Csak egyetlen helyre mehetnek, az iskoláját. A völgybe.

ZÁRÓTÉTEL

- Nem tudsz közelebb jönni? – kérdezte Peter.
- Nem tudok, Peter – mondta Audrey. – Már így is sikerült bepréselned kettőnket egy egyszemélyes hálózásokba. Mennyivel menjek még közelebb?
- Sokkal – mondta elégedetten Peter.
- A holdfény megvilágította körülöttük az ombufák fura, zömök, tekergős formáit, a bozótban szentjánosbogarak lüktettek.
- Mikor jöttél rá, hogy szeretsz? – kockáztatta meg a banális kérdést Peter.
- Amikor megláttalak – mondta meglepetten Audrey. – Miért?
- Peter óvatosan felkőnyökölt, és lenézett a lányra.
- Amikor megláttál? – kérdezte meghökkenően. – Hogyhogy?
- Amikor megjelentél Hannibalnál azon a reggelen. Olyan imádni való voltál... mint... mint egy elhagyatott kiskutya.
- Köszönöm – mondta hűvösen Peter. – Ennél romantikusabbat még nem is mondtak nekem.
- Egy édes kiskutya – magyarázta Audrey –, olyan fajta, amelyet meglátsz az állatkereskedés kirakatában, és nem tudsz neki ellenállni.
- Értem. Egy zabálni való kis szőrpamacs.
- Az. Egy kis bugyuta, tehetetlen szőrpamacs. És jól tudod, hogy oda fog pisilni a szőnyegre, és megrágja a papucsodat, de nem érdekel.
- Mutattam én valaha is a jelenlétedben abbéli szándékot, hogy a szőnyegre pisiljek? – kérdezte érdeklődéssel Peter. – Vagy hogy elfogyasszam a lábbedidet?
- Pontosan tudod, hogy mit akarok mondani – mondta Audrey. – Ne csacsiskodj.
- Csönd volt.
- Tudod-e, mi lesz egy szép napon azokból az imádni való kiskutyákból? – kérdezte Peter.
- Mi?
- Gonosz farkas.
- Mindig szerettem volna egy farkast... – ábrándozott Audrey.
- Én nem szerettem rögtön beléd – közölte önelégülten Peter; – Bár kétségtelenül vonzónak találtalak.
- Ha az éppen kamaszkorúvá érett olasz srácok érzéken buja pillantása, amit akkor rám vetettél, azt jelenti, hogy vonzónak találtál, biztosan úgy volt – mondta Audrey.
- Hát ide figyelj – háborgott Peter –, nem vettem rád semmiféle érzéken buja pillantást.
- Hogy nem? Az első pillantásoddal nemcsak levetkőztettél, de ágyba is vittél – mondta Audrey. – Igazán finom érzés volt.
- Nem értek egyet veled – mondta zordan Peter. – Soha életemben nem néztem úgy egyetlen nőre sem.
- Én is így gondoltam – mondta Audrey –, azért is élveztem annyira.
- Nem szeretném, ha az első veszekedésünkre egy hálózásokban kerülne sor – jelentette ki Peter –, a hálózásokban nincs hely rendes veszekedéshez.
- A hálózásokban jóformán semmihez sincs hely – mondta panaszosán Audrey.
- Dehogy nincs – mondta Peter. – Majd én megmutatom neked.
- A hosszú csöndet csak a gyönyör kis neszei törték meg.
- Én gonosz farkasom – mondta végül Audrey.
- Ráadásul olyan farkas, aki meglehetősen mozgékonyak bizonyul meglehetősen korlátozott körülmények között is – mondta Peter.

– Csodálatosan mozgékonyak – helyeselt Audrey. A hold lassan siklott az égen, változó fényében az ombufák szinte mozdulni látszottak, összehajoltak, akár az összeesküvők. A szentjánosbogarak zöld fénypöttyökkel világították meg kis világukat. Az égbolt végtelenjében a csillagok ragyogtak, mint jéghegyek a napfényben, s a sáfránysárga hold lassan gombafehér lett. Az ombufák sűrűjében egy hang kelt, álmosan, mint az első kakaskukorékolás.

– Ha-ha – rikoltotta. – Ha-ha? Lágyan és kérdően.

Válaszul egy másik hang szólalt meg, nyugtatóan: – Ha-ha. Ha-ha.

Aztán panaszosan és édesen hangzott föl körös-körül a fák árnyékából: – Ha-ha... Ha-ha... Ha-ha.

– Hallod? – kérdezte Peter. – Tudod, mi ez?

– Micsoda? – kérdezte a lány.

– A hahagájok nevetnek. És az nevet legjobban, aki utoljára nevet – mondta Peter.

ZÁRSZÓ

Az érdeklődő olvasóknak szeretném elmondani, hogy habár ez a könyv meglehetősen derűs, a benne leírtak megtörténtek vagy éppen most történnek meg a világ számos táján.

Ha bárki azt hinné, hogy az amelafa és az ombufa, az amelalepke és a hahagáj közti kapcsolat túlzott, hadd mutassak rá, hogy a természetben ezeknél sokkal bonyolultabb kapcsolatok is vannak. A közelmúltban fedeztek föl egy igen szép példát. Az oropendola nevű madárról van szó, amely hosszú, függő kosárkához hasonló fészkekből épít telepeket Dél-Amerikában. Bizonyos körzetekben él egy légyfajta, amely petéit a fészkelő madarakra rakja. A légy lárvája azután megeszi a madárfiókákat. Ám él ezen a vidéken egy darázs is, amely előszeretettel fogyasztja a legyet, a légy petéjét és lárváját, mely a madárfiókákon élősködik. A kifejlett oropendolák valami módon fölfogják, hogy milyen hasznos munkát végez a darázs, s ezért szabad utat biztosítanak neki a fészükbe, hogy megtisztítsa fiókáikat. Ugyanakkor más körzetekben, ahol az élősködő légy nem tenyészik, az oropendola nem tűri a darazsat, és el is pusztítja, ha a fészke közelébe merészkedik.

A hahagáj újrafelfedezéséhez az ötletet olyan esemény adta, amely néhány éve történt Új-Zélandon.

Egy távoli völgyben – ahol szerencsém volt némi időt tölteni – újra megtalálták a takahe vagy notornis nevű madarat, amelyről azt hitték, hogy már régen kipusztult. Tehát még ma is van rá remény, hogy míg az egyik kezünkkel pusztítunk, a másikkal fölfedezhetünk akár valami aprócska dinoszauruszt is valamelyik távoli mocsárban.

A könyv szereplői természetesen kitalált személyek, ugyanakkor ötvözetek olyan embereknek, akikkel utazásaim során találkoztam. A rossz emberek modelljei olyan rossz emberek voltak, akikkel szintén találkoztam. Ha magukra ismernek, remélem, elgondolkoznak.

És végül még valamit. Ha a könyvet szórakoztatónak találták, s ha elismerik, hogy földünk állatvilágát állandóan és könyörtelenül pusztítja az a valami, amit haladásnak nevezünk, talán kedvük támad segíteni abban a munkában, amit itt a Jersey Wildlife Preservation Trustnál (természetvédelmi trösztnél) végzünk. Itt megpróbálunk tenyészteni már-már kipusztult állatfajokat, és kiképezni szakembereket a világ minden tájáról az állatok mesterséges tenyésztésére, hogy meggondolatlan kapzsiságunk miatt ezek az állatfajok ne kerüljenek feledésbe. Tagsági díjunk szerény, ám hasznát vesszük a legkisebb támogatásnak is, hogy

segíthessünk földünk élővilágán. Ezeknek a növényeknek és állatoknak a nevében folyamodunk önökhöz, mert ők nem tudnak szólni magukért; s végtére is csupán arra kérünk mindenkit, hogy segítsen megóvni mindannyiunk világát. Ha bárki ír nekem a központi címünkre:

Jersey Wildlife Preservation Trust
Les Augres Manor
Trinity
Jersey. Channel Islands

szívesen küldünk részletes felvilágosítást, és örömmel fogadjuk tagjaink közé.

Számos hahagáj és ombufa lesz hálás világszerte a segítségükért. Hiszen a segítségük nélkül nem tudnak élni.